FAUSKE KOMMUNE

Møteinnkalling for Partssammensatt utvalg

Tid: 24.11.2020 kl.: 09:00 - 11:00
Sted: Kommunestyresalen, administrasjonsbygget

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:
Kommunedirektøren orienterer om status i økonomien og sykefravær.

SAKSLISTE: - MØTE NR 5/2020

Sak nr.	Sakstittel
009/20	Godkjenning av møtebok
010/20	Årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024
011/20	Rullering av lønnspolitisk plan 2020

Fauske, 17.11.20

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/16114 Arkiv sakID.: 20/2326	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
009/20	Partssammensatt utvalg	24.11.2020

Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 4/2020 godkjennes.

Vedlegg:

20.10.2020	Protokoll - Partssammensatt utvalg - 20.10.2020	1456213

Helge Akerhaugen
kommunedirektør

Møteprotokoll **Fauske Kommune**

Partssammensatt utvalg

Møtedato:	20.10.2020	Fra kl.	09:00	Til behandling: Sakene
Møte nr:	4/2020	Til kl.	09:45	Møtested: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	**Parti**
Jan Frode Setså	
Sissel Håkonsen Osnes	
Sølvi Torset	
Geir Olsen	AP
Hilde Johanne Dybwad	AP
Nils-Christian Steinbakk	AP
Kassandra Eleni Bredrup Petsas	FRP
Ronny Borge	H
Audun Krarup Jonassen	KRF
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Karl Gunnar Strøm	SP
Marlen Rendall Berg	SP

Andre:
Berit Vestvann Johnsen
Christer Nyrud
Geir Mikkelsen
Kariann Skar Sørdahl
Nils-Are Johnsplass
Terje Valla
Torill Mørkhagen
Trond Heimtun

Møtenotater:
Det var ingen merknader til innnkalling og dagsorden.

Rådmannen roste de tillitsvalgte i forbindelse med lønnsoppgjøret.

Orientering ang. sykefravær v/HR-sjef

Orientering ang. økonomi v/økonomisjef

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 20.10.20

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Marlen Rendall Berg representant representant
ordfører

Protokollen er godkjent av partssammensatt utvalg i møte nr den

Saksliste

Saksnr.	**Sakstittel**
007/20	Godkjenning av møtebok
008/20	Presisering av vedtak angående aktuelle tiltak for å rekruttere flere sykepleiere/helsepersonell til å jobbe i Fauske kommune

007/20: Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 3/2020 godkjennes.

Partssammensatt utvalg 20.10.2020:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

PART- 007/20 Vedtak:
Vedtak:

Møtebok nr. 3/2020 godkjennes.

008/20: Presisering av vedtak angående aktuelle tiltak for å rekruttere flere sykepleiere/helsepersonell til å jobbe i Fauske kommune

Rådmannens forslag til vedtak:

Kulepunkt 1 i partssammensatt utvalg sak 18/16:
Lønn til ansatte sykepleiere og helsepersonell i Fauske kommune skal være minimum lik 8 års ansiennitet etter Hovedtariffavtalen i KS-området. endres til*: Lønn til ansatte sykepleiere og ansatte med helsefaglig utdanning i helse/omsorgstjenesten i Fauske kommune skal være minimum lik 8 års ansiennitet etter Hovedtariffavtalen i KS-området.*

Partssammensatt utvalg 20.10.2020:

Behandling:
HR-sjef orienterte.

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

PART- 008/20 Vedtak:
Vedtak:

Kulepunkt 1 i partssammensatt utvalg sak 18/16:
Lønn til ansatte sykepleiere og helsepersonell i Fauske kommune skal være minimum lik 8 års ansiennitet etter Hovedtariffavtalen i KS-området. endres til*: Lønn til ansatte sykepleiere og ansatte med helsefaglig utdanning i helse/omsorgstjenesten i Fauske kommune skal være minimum lik 8 års ansiennitet etter Hovedtariffavtalen i KS-området.*

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/17247 Arkiv sakID.: 20/2436	Saksbehandler: Torill Mørkhagen

Sak nr.		Dato
010/20	Partssammensatt utvalg	24.11.2020

Årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Partssammensatt utvalg tar saken til orientering.

Vedlegg:

17.11.2020	Budsjett 2021 - Økonomiplan 2021-2024 - Fauske kommune - kommunedirektørens forslag 10112020	1459012
17.11.2020	Betalingsregulativ 2021	1459013

Sammendrag:

Vedlagt ligger kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024, samt betalingsregulativ 2021.

Forslaget fremlegges Partssammensatt utvalg til orientering.

Helge Akerhaugen
kommunedirektør

Kommunedirektørens forslag til

ÅRSBUDSJETT 2021

- Økonomiplan 2021–2024

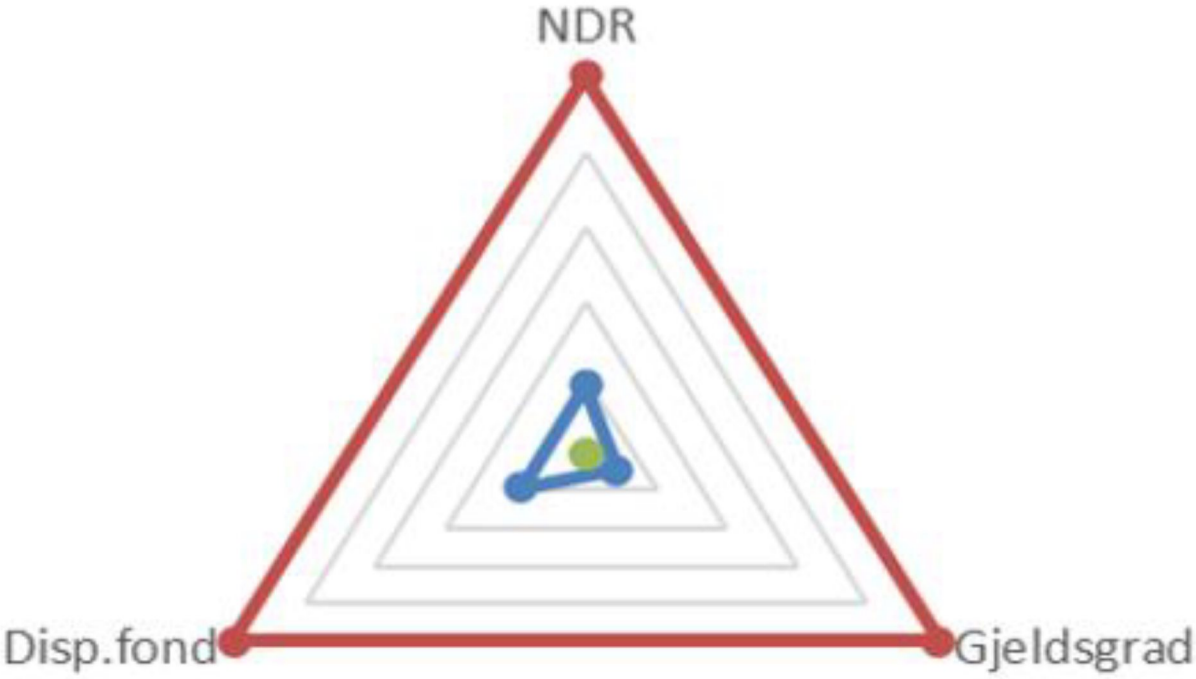

KØB-MODELL FAUSKE KOMMUNE

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innholdsfortegnelse

1. Innledning ... 5
1.1 Innmelding i ROBEK i 2020 ... 8
1.1.1 Politisk ansvar ... 8
1.2 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) i Fauske kommune og sammenlignbare kommuner ... 10
1.2.1 Finansielle måltall for Fauske kommune ... 17
1.3 Omstillingsbehov i Fauske kommune ... 18
1.3.1 Omstillingsprosjekt ... 20
1.3.1.1 Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet ... 21
1.4 Tiltak 2021 ... 22
2. Sammenheng med kommunens øvrige planverk ... 26
2.1 Økonomiplanen og kommuneplanens handlingsdel ... 26
3. Kommunens rammebetingelser ... 28
3.1 Befolkningsutvikling ... 28
3.1.1 Prognose folketall ... 29
3.1.2 Fremtidig endring i utgiftsbehov ... 31
3.2 Folkehelse og samfunnsutvikling ... 32
3.2.1 Rammer for kommunens folkehelsearbeid ... 33
3.3 Økonomibestemmelsene i ny kommunelov ... 34
3.4 Statsbudsjettet 2021 ... 36
3.5 Rentenivået ... 41
3.5.1 Nibor-påslag ... 41
3.5.2 Kredittpåslaget ... 42
3.6 Pensjonsutgifter ... 43
3.7 KOSTRA ... 46
3.7.1 Netto driftsresultat per innbygger ... 47
3.7.2 Netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger ... 47
3.7.3 Netto lånegjeld per innbygger ... 48
3.7.4 Netto driftsutgifter barnehager per innbygger 1–5 år ... 48
3.7.5 Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6–15 år ... 49
3.7.6 Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning ... 49
3.7.7 Netto driftsutgifter innen kommunehelse per innbygger ... 50
3.7.8 Netto driftsutgifter pleie- og omsorgtjenesten per innbygger ... 50
3.7.9 Korrigerte brutto driftsutgifter for institusjon, per kommunal plass ... 51
3.7.10 Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20–66 år ... 51
3.7.11 Netto driftsutgifter innen sosialtjenester per innbygger 20–66 år ... 52
3.7.12 Netto driftsutgifter barnevernstjenesten per innbygger 0–17 år ... 52
3.7.13 Barn med barnevernstiltak ... 53
3.7.14 Årsgebyr for vannforsyning ... 53
3.7.15 Årsgebyr for avløpstjenesten ... 54
3.7.16 Årsgebyr for feiing ... 54

3.7.17 Brutto driftsutgifter per km kommunal vei og gate ... 55
4. Fellesområder ... 56
4.1 Fellesinntekter ... 56
4.1.1 Rammetilskudd og skatt ... 56
4.1.2 Kraftinntekter ... 57
4.1.3 Eiendomsskatt ... 59
4.1.4 Andre inntekter/utgifter ... 61
4.2 Gjeld, renter og avdrag ... 64
4.3 Likviditet ... 65
4.4 Bundne og frie egenkapitalfond ... 65
4.5 Selvkost ... 66
4.6 Interkommunalt samarbeid ... 67
4.7 Fauske kirkelige fellesråd ... 67
5. Samhandlingsområder ... 69
5.1 Generelt for samhandlingsområdene ... 69
5.1.1 Rekruttering ... 69
5.1.2 Heltid ... 70
5.1.3 Kompetanseutvikling ... 71
5.1.4 Sykefravær ... 72
5.2 Oppvekst og kultur ... 75
5.2.1 Tiltak ... 79
5.2.2 Skole ... 80
5.2.3 Integrering ... 88
5.2.4 Barnehage ... 91
5.2.5 Barn og familie ... 94
5.2.6 Kultur og idrett ... 98
5.3 Helse og omsorg ... 102
5.3.1 Tiltak ... 106
5.3.2 Fellesfunksjon ... 106
5.3.3 Pleie og omsorg ... 106
5.3.3.1 Institusjon ... 107
5.3.3.2 Hjemmebaserte tjenester ... 109
5.3.4 Helse ... 112
5.3.5 NAV ... 119
5.4 Eiendom, plan og samfunnsutvikling ... 121
5.4.1 Tiltak ... 124
5.4.2 Fauske kommunale eiendommer ... 124
5.4.3 Plan- og utviklingsenheten ... 131
5.4.4 Vei og gatelys ... 134
5.5 Kommunedirektørens stab ... 137
5.5.1 IT ... 137
5.5.2 Innkjøp ... 137
5.5.3 Servicetorget ... 138
5.5.4 HR/personal ... 138

5.5.5 Økonomistaben ... 139
5.5.6 Beredskap ... 141
5.6 Politisk virksomhet ... 144
6. Investeringer ... 146
6.1 Ordinære investeringer ... 146
6.1.1 Om investeringsprosjektene ... 147
6.2 Investeringer VA-området ... 154
6.3 Egenkapitaltilskudd KLP ... 156
6.4 Husbankens videreformidlingslån ... 156
7. Andre områder ... 157
7.1 Fauna KF ... 157
7.2 Næringsfondet ... 159
Vedlegg ... 161
Vedlegg 1 – Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6 ... 161
Vedlegg 2 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd ... 162
Vedlegg 3 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd ... 163
Vedlegg 4 – Bevilgningsoversikt investering etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd ... 165
Vedlegg 5 – Oversikt investeringsprosjekt og -finansiering ... 166

KØB-modell forside: © **Magne Arild Damsgård**

1. Innledning

Fauske kommune er i en kritisk økonomisk situasjon med sterk ubalanse mellom disponible inntekter og driftsutgifter. Driftsnivået er for høyt og har vært det over mange år. Fauske kommune har drevet med underskudd og har nå et akkumulert underskudd på anslagsvis 120 mill. kr etter 2020.

Det budsjettet som legges frem nå viser heller ikke et positivt driftsresultat. Kommunedirektøren legger frem et budsjett i ubalanse. Det mangler fortsatt dekning for utgifter på 68,9 mill. kr i budsjettet for 2021.

Fauske kommune er nå innmeldt i ROBEK for 4. gang, som følge av at man har slitt med for høyt driftsnivå over mange år. Fauske kommune er den første kommunen i Norge som ble innmeldt i ROBEK for fjerde gang, og kommunen har vært i registeret halvparten av tiden registeret har eksistert.

En gjennomgang av historikken i ROBEK viser at Fauske var av de kommunene som ble innmeldt allerede da registeret ble opprettet tilbake i 2001. Riktignok kom kommunen ut året etterpå i 2002, men i 2003 ble kommunen innmeldt på nytt, og denne gangen varte oppholdet i ROBEK fram til 2010. I 2015 ble Fauske på nytt innmeldt før utmelding i 2016. Når kommunen nå er innmeldt i ROBEK igjen i 2020, så tilsier den økonomiske situasjonen at oppholdet i ROBEK igjen vil bli langvarig.

At en kommune er i ROBEK indikerer at kommunen har brutt budsjettbalansekravet. Historikken viser at det i Fauske kommune over lang ikke har vært fattet økonomisk bærekraftige beslutninger. At den økonomiske ubalansen vedvarer i over 20 år, indikerer at det er noe alvorlig feil med de økonomiske beslutningene. Dersom Fauske kommune i fremtiden skal få en kommuneøkonomi i balanse, så må man endre holdningen til økonomi; man kan ikke bruke penger man ikke har og man kan ikke bruke penger på bekostning av kommende generasjoner. Sagt på en annen måte så må vi endre kulturen for hvordan beslutninger fattes.

Dersom Fauske kommune skal komme ut av ROBEK så må politikerne samle seg om en felles strategi som går utover langtidsplanperioden. Denne strategien må følges uavhengig av politisk skifte, for Fauske kommune har ikke råd til å skifte strategi hvert fjerde år. Politikerne i Fauske kommune må stå sammen om Fauske kommune skal få kontroll på økonomien. Å få kontroll på økonomien er det eneste alternativet for å fortsette å være en selvstendig kommune.

Etter avlagt regnskap for 2019 så har Fauske kommune et akkumulert merforbruk på ca. 75 mill. kr. For 2020 er det prognostisert et merforbruk på mellom 30 og 50 mill. kr, noe som betyr at etter 2020 så er det samlede underskuddet opp mot 125 mill. kr. Dette er dramatiske tall for en kommune på Fauskes størrelse, og det er denne situasjonen kommunedirektøren har advart mot når viktigheten av å komme i gang med omstilling så tidlig som mulig har blitt fremhevet. Det opparbeidede underskuddet gir uttrykk for en omstilling som har blitt utsatt altfor lenge. Man har visst om ubalansen mellom inntekter og utgifter, og at denne ubalansen ville bli ytterligere forsterket av de store investeringsprosjektene, men nødvendig omstilling har likevel ikke blitt gjennomført. For å få kontroll på situasjonen så må det

kraftige tiltak til, og veien ut av ROBEK går gjennom å levere positive netto driftsresultat over år. Dette er også grunnlaget for teorien om kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Kommunestyret vedtok i budsjett 2020 finansielle måltall som skal bidra til kommunal økonomisk bærekraft (KØB) og kommunedirektøren foreslår å videreføre disse i 2021 og i resten av langtidsplanperioden. KØB viser sammenhengen mellom de faktorene som inngår i kommunal økonomisk bærekraft:

- Netto driftsresultat som bør være minst 2 %
- Frie fond (sparepenger) bør være minimum 5 % av omsetningen
- Gjeldsgrad bør være 75 % eller lavere

Figur 1 – Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunal økonomisk bærekraft»

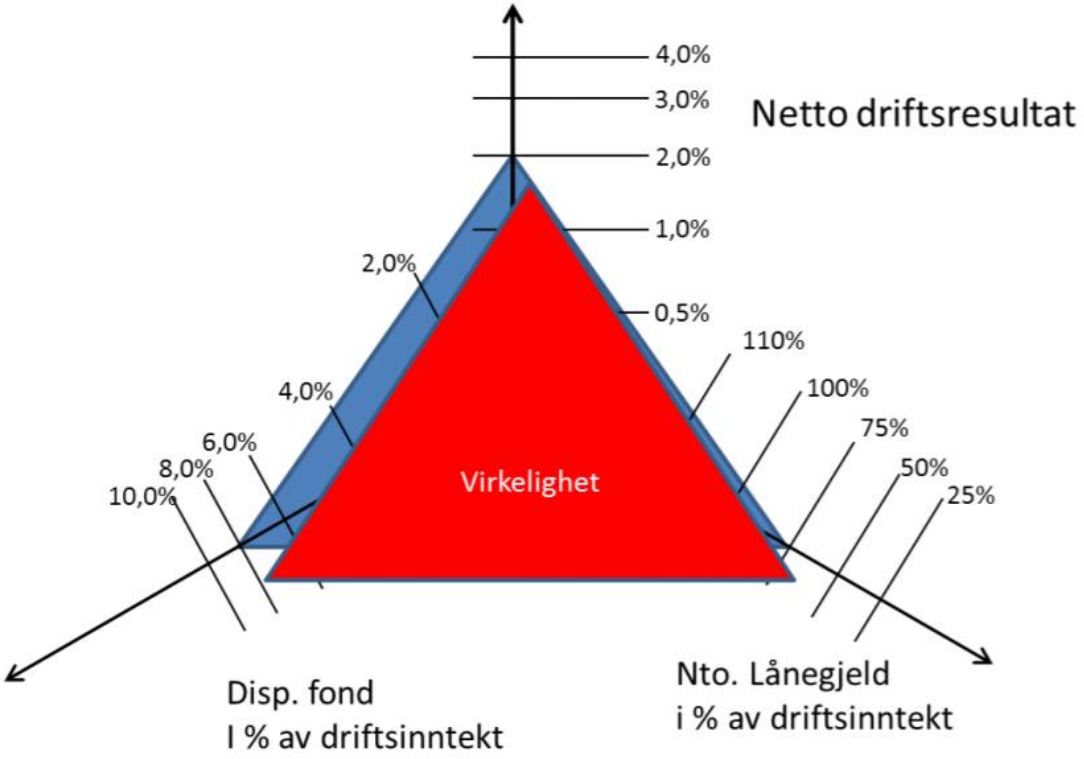

Det er åpenbart at Fauske kommune har økonomiske utfordringer langs alle disse aksene. I de nærmeste årene er det bare netto driftsresultat vi kan gjøre noe med. Et positivt netto driftsresultat, er også nødvendig for å etablere frie fond, og bedre likviditeten til kommunen. Gjeldsgraden er tidsmessig en lang utfordring, og det vil minst være et 10–15-årsperspektiv før man kan begynne å nærme seg en anbefalt gjeldsgrad. Fokuset i alt Fauske kommune gjør de kommende årene, må derfor være på hvordan netto driftsresultat kan bli best mulig. Alle beslutninger som fattes må ses opp mot KØB-modellen, og

beslutninger som ikke har en positiv innvirkning på netto driftsresultat (NDR) i KØB, må ikke gjennomføres.

Ettersom ubalansen i driftsbudsjettet er så stor, så er det ikke gjort på ett budsjettår å rette opp ubalansen. Kommunedirektøren vil bruke denne langtidsplanperioden for å ta ned driften så mye at det man blir i stand til å levere positive netto driftsresultat, og derigjennom komme i posisjon til dekke inn det akkumulerte merforbruket i neste langtidsplanperiode. Med det store akkumulerte merforbruket så må netto driftsresultat være på 5 % om Fauske kommune skal være ute av ROBEK om 10 år.

Positive netto driftsresultat skapes gjennom økte inntekter eller reduserte utgifter. For å redusere utgiftene må kommunen endre tjenesteleveransen, vi må levere tjenester på et annet nivå enn tidligere og vi må slutte å levere noen tjenester. I denne sammenheng er det viktig å huske det grunnleggende premisset bak KØB; at hver generasjon skal betale for sine egne utgifter uten at man urettmessig betaler for eller tar fra andre. Det er kommunedirektørens anbefaling at det bærende prinsipp i Fauske kommune i fremtiden skal være at det er den som bruker en tjeneste, skal betale det tjenesten koster. Ved prisfastsettelsen er det selvkost som skal legges til grunn. Prinsippet om selvkost ivaretar generasjonsprinsippet.

Det er de lovpålagte tjenestene som må ha prioritet for hva kommunen skal tilby av tjenester. Det er i tråd med det mest grunnleggende premisset for KØB, nemlig at tjenestetilbudet skal være innenfor visse minimumsstandarder (lover og regler) *og* det skal kunne opprettholdes over tid uten at man reduserer kvaliteten av tjenesten, reduserer formue eller øker skattetrykket eller gjelden. Dersom et ikke-lovpålagt tilbud ønskes opprettholdt, så skal kommunen bidra med å stille lokaler til disposisjon for at frivilligheten kan drive tjenesten videre. Kommunedirektøren foreslår i dette budsjettet bl.a. å holde bassengene åpne kun for skolesvømming. Dersom det fortsatt skal være offentlig bad i Fauske, så må det tilbudet ivaretas av lag og foreninger. Kommunen vil stille bassengene til rådighet og ivareta renhold og teknisk bassengdrift, mens frivilligheten må bidra med badevakter.

For å komme ut av ROBEK er det etter kommunedirektørens syn viktig å ha et realistisk budsjett, dersom det skal være et styringsverktøy. Vi må ha en felles forståelse av nå-situasjonen for å kunne fortsette arbeidet med omstillingen. I valget mellom å legge frem et realistisk budsjett og et budsjett i balanse, har kommunedirektøren valgt å legge frem et realistisk budsjett. Budsjett 2021 legges frem med et betydelig merforbruk. Kommunedirektøren mener det er dette budsjettet som gir uttrykk for den reelle driftssituasjonen i Fauske kommune. Kommunedirektøren vil imidlertid foreslå å regulere budsjettet i løpet av 2021 etter hvert som resultatene fra omstillingsprosjektet foreligger. Målet for kommunedirektøren er derfor å redusere kommunens driftsnivå i løpet av 2021, i tillegg til det som allerede ligger inne i budsjettet som tiltak. Det er derfor listet opp mange områder der utredninger umiddelbart vil bli startet for å kunne realisere gevinster så raskt det lar seg gjøre i 2021.

I en omstilling av det omfang som Fauske kommune skal stå i over mange år fremover, er det ytterst viktig å ha styrings- og omstillingskraft. Midler til lederutvikling og kompetanseheving må derfor prioriteres om kommunen skal lykkes i dette arbeidet. Det er ledelsen og de ansatte som skal omstille og drifte kommunen videre med knappere budsjetter, og da må de settes i stand til å gjøre det.

Det må kuttes i tjenestetilbudet i Fauske kommune. Fauske kommune er en kraftkommune som har hatt disponible inntekter langt utover det en «vanlig» kommune har. Alle disse kraftinntektene er fortløpende benyttet til å produsere tjenester på et høyt nivå, men det kan ikke fortsette de kommende årene. Nå må tjenestenivået reduseres til det nivået som innbyggere i kommuner uten kraftinntekter må forholde seg til. Det blir lavere enn det innbyggerne i Fauske kommune har vært vant til, men det vil fremdeles være gode tjenester og tilsvarende det innbyggere i andre kommuner får.

1.1 Innmelding i ROBEK i 2020

Fauske har over lang tid styrt inn i økonomisk uføre, og situasjonen ble prekær med store negative netto driftsresultat i 2017, 2018 og 2019. I kombinasjon med budsjettsprekk og økende gjeld etter 2016, er kommunens økonomi sårbar for ytterligere budsjettsprekk og renteøkninger. I 2019-budsjettet ble det fattet beslutning om større strukturelle grep både innenfor skolesektoren og pleie- og omsorgstjenesten. Utfordringen er at disse endringene kommer flere år for sent, slik at kommunen etter 2019 allerede har opparbeidet seg et samlet underskudd på ca. 75 mill. kr. Legger man til prognosen etter 2. tertial 2020 så kan det være snakk om et akkumulert merforbruk opp mot 120 mill. kr.

Konsekvensen av økonomisk ubalanse over tid er at Fauske kommune ble innmeldt i register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) 22. januar 2020. Hjemmelen for innmelding var at Fauske kommunes budsjettvedtak for 2020 viste at akkumulert merforbruk på 27,4 mill. kr fra 2018 ikke hadde inndekking. Kommunestyret vedtok å bruke mer enn to år på å dekke inn merforbruket fra 2018 og oppfylte således kriteriet i kommuneloven § 28-1c om innmelding i ROBEK. Dette skjedde i en tid der antallet kommuner i ROBEK er rekordlavt, både i Nordland og i Norge.

1.1.1 Politisk ansvar

I 2010 gjennomførte Econ Pöyry en analyse av årsaker til at kommuner i Vesterålen var oppført i ROBEK. Analysen konkluderte blant annet med at den svake kommuneøkonomien ikke er et resultat av plutselige og uforutsette hendelser, men skyldes en utvikling som har pågått nokså jevnt over mange år. Situasjonen en ROBEK-kommune er i, burde derfor ikke komme som noen overraskelse på de involverte. Spørsmålet som da melder seg, er hvorfor utviklingen bare i liten grad har blitt møtt med mottiltak i form av planmessige og balanserende tilpasninger av kommunenes virksomhet? I følge Econ Pöyry er forklaringen rimeligvis sammensatt, men poengterer at: ***«Vegring på politisk nivå i kommunene fremstår likevel som en avgjørende faktor.»*** Det kan finnes flere forklaringer på denne politiske vegringen:

- **Situasjonen oppfattes som andres ansvar:** Problemene oppfattes å skyldes forhold utenfor kommunenes kontroll, så som endringer i inntektssystemet, bortfall av statlige arbeidsplasser, økning i statlig fastsatte rettighetsbaserte tjenester, sentralisering som samfunnstrend osv.
- **En følelse av maktesløshet:** Når årsaken til problemene og grunnlaget for store deler av den kommunale økonomien oppfattes ”å komme utenfra”, kan det oppstå en følelse av maktesløshet.

Man oppfatter å ikke ha kontroll over de virkemidlene som er nødvendige for å påvirke utviklingen. En slik holdning kan ha blitt forsterket av at norske kommuner en rekke ganger tidligere har blitt reddet av ulike former for øremerkede midler, endringer i det statlige virkemiddelapparatet og lignende.

- **Kostnader besluttes ikke, de oppstår:** Flere og flere kommunale tjenester blir rettighetsbaserte etter statlig beslutning. Kommunene kan derfor oppfatte at de har liten kontroll med slike kostnader.
- **Parti- og fraksjonspolitikk får dominere:** Fremfor at formannskap og kommunestyre samler seg om nødvendige, men tøffe tiltak, fremmes parti- og fraksjonsinteresser, selv når de åpenbart ikke vil kunne samle flertall.
- **Ingen vil være Svarteper:** Når det ikke lar seg gjøre å samle brede flertall, blir belastningen svært stor for den fraksjonen som går foran ved å lansere og sørge for flertall til upopulære tiltak.
- **Budsjettriks og monopolpenger:** Det kan fremstå som viktigere å få vedtatt et budsjett enn å få vedtatt et godt og realistisk, men mer krevende budsjett. Urealistiske budsjetter uten reserver gjør budsjettsprekk svært sannsynlig.
- **Svak budsjettdisiplin:** Dersom budsjettene allerede i utgangspunktet oppfattes som urealistiske, blir terskelen for ikke å overholde dem lav. Slike budsjetter er heller ikke egnet som redskap for planlegging og styring.
- **Svært liten vekt på langsiktig planlegging og styring:** Når ettårsplaner (budsjetter) ikke håndheves, fremstår mer langsiktig planlegging som formålsløs.
- **Svakt informasjonsgrunnlag legger til rette for ostehøvelkutt i budsjettene:** Når man ikke oppfatter å ha kontroll, blir heller ikke god styringsinformasjon, for eksempel om standard og kvalitet på kommunale tjenester viktig. Uten slik informasjon er det vanskelig å gjøre bevisste og prioriterte valg når budsjetter må reduseres, og det enkleste og minst kontroversielle er å kutte jevnt. Dette vil kunne forsterke en svak realisme i budsjettene, og ytterligere redusere budsjettdisiplinen.

Fauske er nå innmeldt i ROBEK for fjerde gang. Det hadde aldri skjedd tidligere i ROBEKs 20 år lange historie at en kommune har blitt innmeldt så mange ganger. Å bli innmeldt i ROBEK fire ganger indikerer at det ikke har vært tradisjon i Fauske kommune for å fatte økonomisk bærekraftige beslutninger. I så måte kan man si at politisk vegring mer eller mindre gjort seg gjeldende i Fauske i over 20 år. Det kan ikke fortsette slik om Fauske kommune skal få bestå som egen kommune også i fremtiden. Driftsnivået må reduseres umiddelbart, og det er ikke rom for å «kjøpe seg tid» for å utsette de vanskelige beslutningene. Det er kommunedirektørens klare mening at politikerne har fått gode og lesbare analyser av alle de viktige områdene politikerne trenger å vite noe om. Det er ingen grunn til at politikerne skal be om mer informasjon om situasjonen, politikerne har fått alt som trenges. Nå er tiden kommet for å handle, for å ta de krevende beslutningene som er nødvendige for å bringe Fauske kommunes økonomi til et nivå som er bærekraftig over tid. Det er kommunestyret som nå må sette standarden for hvordan en ansvarlig politiker i Fauske kommune skal opptre de neste årene. Fauske kommune ville tjent stort på et godt samarbeid mellom posisjon og opposisjon i denne vanskelige tiden.

I dette budsjettet har administrasjonen foreslått konkrete innsparingstiltak med til sammen 26 mill. kr. I tillegg til det foreslår vi i kapittel 1.3.1.1. områder som utredes nærmere for ytterligere innsparinger. Det er et politisk ansvar å prioritere de tiltakene som er nødvendig for å skape en bærekraftig økonomi.

1.2 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB) i Fauske kommune og sammenlignbare kommuner

Fauske kommune er en kommune med store inntekter, betydelig høyere enn majoriteten av norske kommuner. Ut fra kriteriene i inntektssystemet for kommunene så er heller ikke Fauske en kommune som er dyr å drifte. Fauske kommune er vurdert å være nærmest på snittet, bl.a. fordi det er korte avstander fra ytterkanten av kommunen til sentrum.

Riksrevisjonen sier at en kommune må se gjeldsnivå, netto driftsresultat (NDR) og disposisjonsfond i sammenheng når de vurderer økonomisk bærekraft (KØB). Riksrevisjonen påpeker at et gjeldsnivå på over 75 prosent av brutto driftsinntekter er høyt, mens et netto driftsresultat på under 2 prosent av inntektene, og et disposisjonsfond på under 5 prosent av inntektene er for lavt.

Et gjeldsnivå på over 75 prosent av brutto driftsinntekter kan altså sies å være høyt. Etter 2020 har Fauske kommune en netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter på 160 prosent. Fauske er en av de kommunene i Norge med høyest gjeldsnivå per innbygger.

For noen kommuner kan et gjeldsnivå på over 75 prosent av inntektene være bærekraftig ifølge Riksrevisjonen. Hvorvidt en kommunes gjeld er bærekraftig, beror ikke bare på gjeldsnivå, men også på andre økonomiske indikatorer som sier noe om hvor robust kommuneøkonomien er og hvor stort det økonomiske handlingsrommet er. To sentrale indikatorer som beskriver det økonomiske handlingsrommet til kommunene og kommunenes evne til å betjene gjelden, er netto driftsresultat og disposisjonsfond.

Teknisk beregningsutvalg (TBU) betrakter netto driftsresultat som hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd, dvs. driftsinntekter minus driftsutgifter, etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. **Netto driftsresultat kan dermed sies å være et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet.** Ifølge TBU bør gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet og over tid utgjøre to prosent av inntektene. Hva som vil være anbefalt nivå for den enkelte kommune vil avhenge blant annet av gjeldsnivået.

Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. **Størrelsen på disposisjonsfondet er et utrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er den delen av reservene som best gir uttrykk for den økonomiske handlefriheten.** Det finnes ingen klar norm for disposisjonsfondets størrelse, men i en rapport om økonomiske nøkkeltall anbefaler Telemarksforsking at disposisjonsfondet utgjør mellom fem og ti prosent av kommunens inntekter.

Kommuner som har et høyt netto driftsresultat og mye reserver i fond, vil i større grad være i stand til å tåle et høyt gjeldsnivå enn kommuner med et lavt driftsresultat og lite reserver i fond. Ser vi dette i relasjon til Fauske kommune, så er realiteten at Fauske har et meget høyt gjeldsnivå, kombinert med negativt netto driftsresultat og disposisjonsfond på null prosent. **På denne bakgrunn kan det konkluderes entydig med at Fauske kommune ikke har økonomisk bærekraft i dag.**

De største låneopptakene er gjort de seneste årene, med 40 års løpetid. Det betyr at skal Fauske kommune få en bærekraftig økonomi, så må driftsresultatet økes betydelig. Med den gjeldsgraden vi har, som gjør oss så sårbar overfor renteøkninger, så må netto driftsresultat være betydelig høyere enn 2 prosent, slik at det blir mulig for kommunen å bygge opp disposisjonsfond igjen.

I et samarbeid mellom Nord Universitet, Handelshøgskolen (HHN) og Rana kommune har det blitt gjennomført et forskningsprosjekt med tittelen "Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB)" i perioden 2016–2020. Resultatet av forskningsprosjektet "KØB" er blant annet en forskningsrapport, en KØB-modell og en KØB-indeks som tar for seg og illustrerer den økonomiske bærekraften i en kommune. KØB-modellen, eller trekantmodellen, baserer seg på netto driftsresultat (NDR), disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Forskingsrapporten konkluderte med at det er et sett med premisser som må ligge til grunn for at KØB skal bli et godt verktøy. Det mest grunnleggende premisset for KØB er at tjenestetilbudet skal være innenfor visse minimumsstandarder (lover og regler) *og* det skal kunne opprettholdes over tid uten at man reduserer kvaliteten av tjenesten, reduserer formue eller øker skattetrykket eller gjelden. **Enkelt forklart så skal hver generasjon betale for sine egne utgifter, uten at man urettmessig betaler for eller tar fra andre generasjoner.**

Videre er det viktig at KØB har en bred forankring blant alle som er berørt eller har en interesse i Fauske kommune, dette inkluderer politikere, administrasjon, ansatte og innbyggere. Denne forankringen skal resultere i et tydelig KØB-perspektiv fra administrasjonens side, ansvarlig økonomisk politikk fra politikerne, fokus på overholdelse av budsjett fra de ansatte og forståelse fra innbyggerne for avgjørelser tatt med KØB som verktøy. Det er viktig at KØB oppleves som nyttig og meningsfullt for alle parter. Det må prioriteres å innarbeide en tydelig KØB-mentalitet igjennom hele kommunen, hvor KØB blir satt i system og aktivt brukt slik at KØB-tenking blir en vane, det vi vil omtale som god KØB-skikk i Fauske kommune. For å kunne skape den rette KØB-mentaliteten er det viktig at det er et godt samarbeid mellom politikerne og administrasjonen.

Kommunestyret vedtar budsjettet, som er fundamentet i KØB-sammenheng, mens administrasjonen forbereder, analyserer og sammenfatter budsjettet og regnskapstallene. Et siste punkt for at KØB skal kunne ha potensiale til å bli et godt verktøy innen økonomistyring i kommunen, er at KØB må relateres til langsiktig økonomisk planlegging. Politikere må ta høyde for ressurssituasjonen til kommunen, demografisk utvikling, byggmessig tilstand av kommunens eiendomsportefølje, kapasitetssituasjonen for de ulike samhandlingsområdene og en rekke andre faktorer når de utvikler en langsiktig økonomisk plan. Det er sannsynlig at en analyse basert på de nevnte faktorene vil resultere i flere ulike investeringsbehov innen kommunens samhandlingsområder. Basert på kommunens økonomiske situasjon og investeringsramme, blir det da svært viktig at kommunen klarer å prioritere investeringene slik at de er bærekraftige over tid. **Da er det viktig å huske det grunnleggende premisset bak KØB;**

at hver generasjon skal betale for sine egne utgifter uten at man urettmessig betaler for eller tar fra andre.

Figur 2 – Illustrasjon av KØB-modellen «Kommunal økonomisk bærekraft»

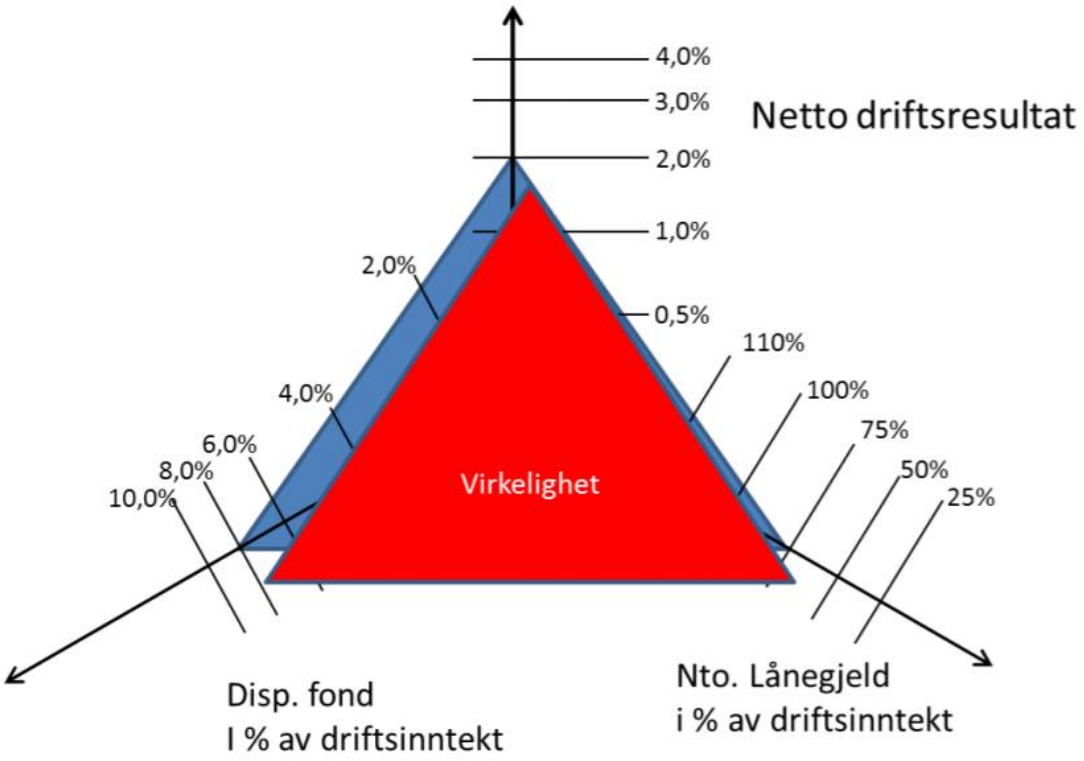

KØB-modellen illustrerer det økonomiske handlingsrommet som er åpent for en kommune. De tre parameterne tar for seg tre ulike aspekter av en kommuneøkonomi. NDR tar for seg den omgående situasjonen. Som oftest gjelder dette for et finansielt år. Andel disposisjonsfond av brutto driftsinntekter sier noe om hvor godt rustet kommunen er til å håndtere uforutsette hendelser som enten fører til en reduksjon i inntekter eller økning i utgifter. Denne parameteren har et lengre perspektiv, ofte 3–6 år. Den siste parameteren er netto gjeldsgrad. Netto gjeldsgrad ses ofte i et generasjonsperspektiv, 30–40 år. Måltallene som blir brukt i modellen er 2 % NDR, 8 % disposisjonsfond og 75 % gjeldsgrad.

*Figur 3 – KØB-modell av Fauske kommune © **Magne Arild Damsgård***

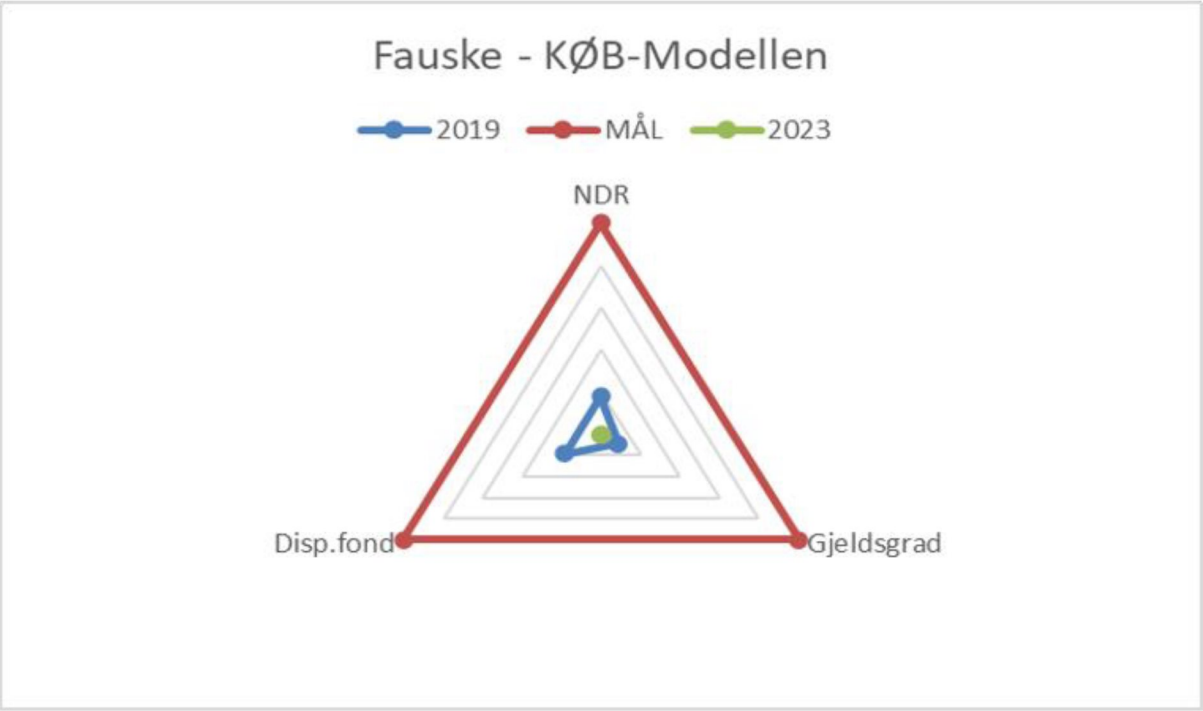

Som vi ser ut ifra figur 3 så er handlingsrommet i Fauske kommune ikke-eksisterende. Det kan av figuren se ut som om Fauske kommune har disposisjonsfond. Det stemmer ikke. Dette er et bundet fond tilknyttet Fauna KF som må gå til spesifikke formål (næringsformål), samt Fauske kommunes andel av fond hos to IKS (IRIS og Salten Brann). Når man trekker ut disse bundne fondene så vil linjen som viser disposisjonsfond være en strak linje ned fra netto driftsresultat. Med et ikke-eksisterende handlingsrom er Fauske kommune ekstremt sårbare for uforutsette hendelser. Enhver hendelse med økonomisk konsekvens gir utslag i forverret NDR.

I forbindelse med budsjett 2019 ble det utarbeidet KOSTRA-analyse av KS Konsulent hvor Fauske kommune ble sammenlignet med tre andre kommuner som er sammenlignbar på bakgrunn av størrelse, inntekter og utgiftsbehov. De tre kommunene var Eidsberg, Oppdal og Vadsø.

Figur 4 – KØB-modell av Eidsberg, Oppdal og Vadsø kommune, samt KØB-modell av KOSTRA-gruppe 8 © ***Magne Arild Damsgård***

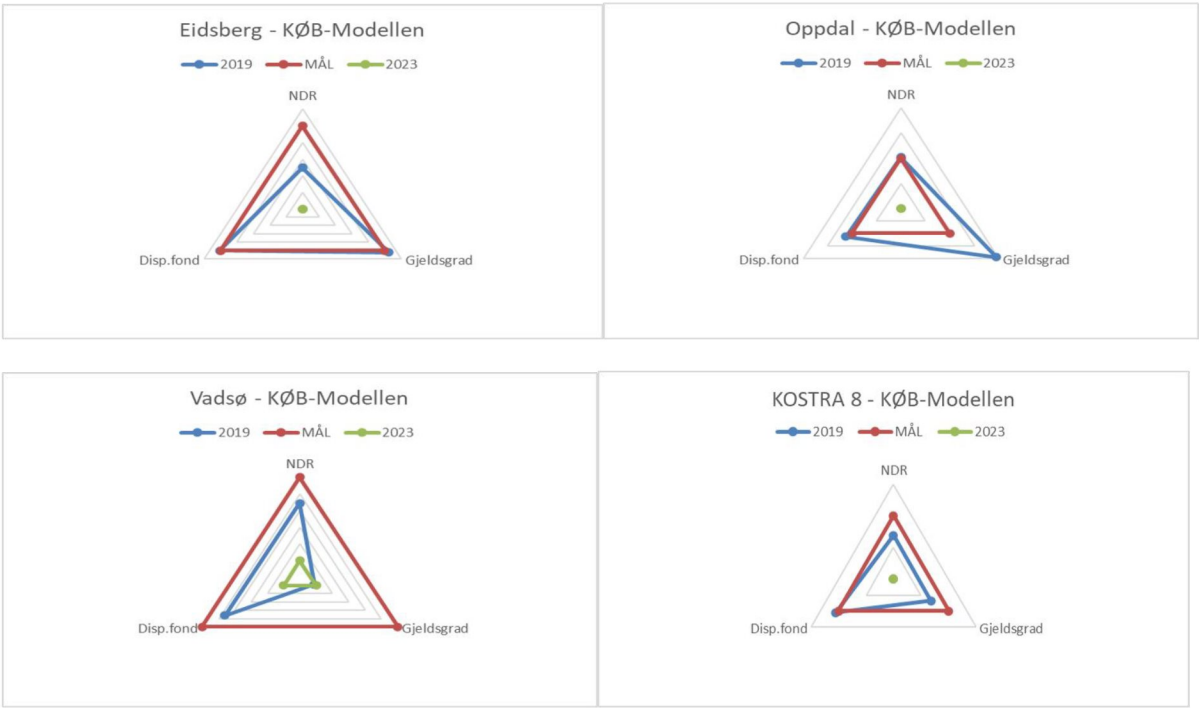

Når vi sammenligner KØB-modellen mellom kommunene kan man klart se at Fauske kommune er den kommunene med utvilsomt minst handlingsrom.

Figur 5 – KØB-modell av nabokommuner, Beiarn, Bodø, Gildeskål, Meløy, Saltdal og Sørfold
© Magne Arild Damsgård

Fauske kommune har også et vesentlig dårligere handlingsrom sammenlignet med de nærmeste nabokommunene til Fauske kommune. Dersom det skjer en uforutsett hendelse å vil NDR krype enda lenger ned. Det samme skjer dersom politikerne vedtar å bevilge mer penger til nye tjenester eller styrke de tjenestene vi har.

Det andre verktøyet som kom ut av samarbeidet mellom HHN og Rana kommune var en KØB-indeks. Denne indeksen bruker samme parameterne som KØB-modellen. Målet er å ligge med en indeksskår på over 100 %, da er kommunen økonomisk bærekraftig.

Figur 6 – KØB-indeks. Fauske, Eidsberg, Oppdal, Vadsø og KOSTRA-gruppe 8

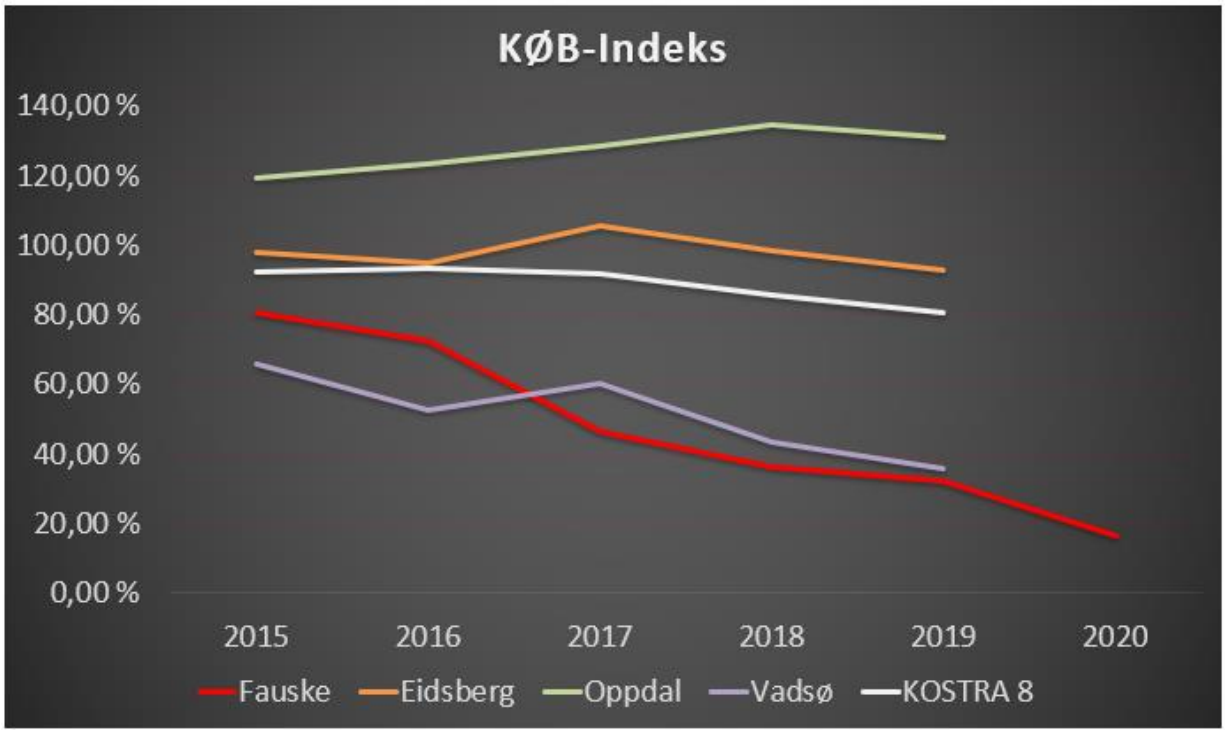

I figuren ovenfor er Fauske kommune illustrert med den røde linjen. Tallene for 2020 viser at Fauske kommune er under 17 % bærekraftig. Hvis utviklingen fortsetter og bærekraften går mot 0 %, så er kommunens grunnlag for selvstendig drift borte.

Kommunedirektøren mener det er viktig at alle saker med økonomisk konsekvens blir utredet med fokus rettet mot effekten på NDR, disposisjonsfond og gjeld med et utvidet tidsperspektiv, eksempelvis inneværende år, fem år, ti år og tjue år fram i tid. En slik prosess gir beslutningstaker muligheten til å ta med livsløpskonsekvensen av valgene som blir tatt i tråd med god KØB-skikk.

I KØB-indeksen ovenfor ser vi en knekk i kurven etter 2016. Fra 2016 begynner kommunen å betale renter og avdrag på de nye lånene, uten at det gjennomføres omstilling av driften slik det opprinnelig var planlagt. I årene 2016–2020 faller bærekraften i Fauske fra 70 % til 17 %. I figuren ser vi at konsekvensen av å utsette omstillingen blir stor for kommunen i årene som kommer.

I KOSTRA-analysen som ble utarbeidet ifb. budsjettet for 2019, så er den finansielle situasjonen i Fauske kommune beskrevet på følgende måte:

«Oppsummert kan man si at den finansielle situasjonen er kritisk. Gjelda er skyhøy, disposisjonsfondene er (nesten) tomme og driftsresultatene er meget svake de siste årene (i en periode som betegnes som meget god for kommuneøkonomien). Om ikke Fauske tar umiddelbare (kraftige) grep, så vil man i løpet av kort tid havne (som en av etter hvert ganske få kommuner) på ROBEK-lista. Med Fauske sitt gode økonomiske utgangspunkt ville det være svært forunderlig om så skulle skje.»

22 måneder etter at sitatet ovenfor ble skrevet, ble Fauske kommune innmeldt i ROBEK.

*Figur 7 – KØB-modell av Fauske kommune © **Magne Arild Damsgård***

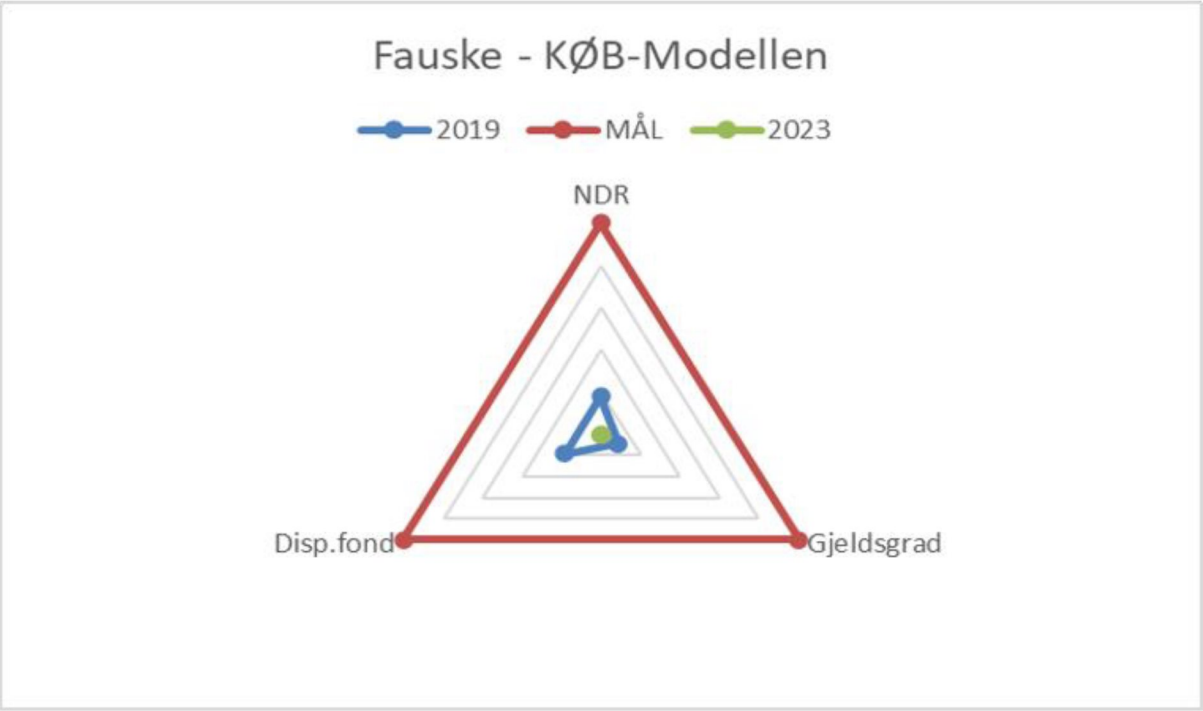

Fauskes økonomiske handlingsrom er illustrert med den blå trekanten i figur 7, mens målet i KØB er den røde trekanten. Forbedringspotensialet er dermed stort.

1.2.1 Finansielle måltall for Fauske kommune

Fauske kommune har svært høy gjeld, og samtidig behov for å gjøre ytterligere investeringer i helsebygg for å møte det økte tjenestebehovet i en stadig eldre befolkning. Den situasjonen Fauske er i tilsier at netto driftsresultat bør være høyere enn minimumsanbefalingen fra Teknisk beregningsutvalg (TBU). Et netto driftsresultat på 2 % vurderes derfor å ikke være tilstrekkelig for å få nødvendig handlingsrom i kommuneøkonomien. Kommunedirektøren foreslår at målet på netto driftsresultatet i Fauske kommune bør være 5 %.

Riksrevisjonen anbefaler en gjeldsgrad på maksimalt 75 % i forhold til brutto driftsinntekter, mens Fauske kommune etter 2020 har en gjeldsgrad på over 160 %. En stor andel av denne gjelden er ny, og vil ikke bli nedbetalt før om 35–40 år. På kort sikt vil det derfor ikke være mulig å komme i nærheten av det anbefalte nivået på 75 %. Målet for gjeldsgraden må i første omgang være at den ikke skal økes. For å være i stand til det, må investeringene være på et minimum. Investeringer må vurderes opp mot andre alternativer, f.eks. offentlig-privat samarbeid (OPS). Alle investeringer må vurderes nøye opp mot hvilken konsekvens det vil gi for kommunens gjeldsgrad og øvrig økonomi i et KØB-perspektiv. Investeringer bør som følge av dette i det alt vesentlige finansieres med salg av eiendeler.

Inntil Fauske kommune har dekket inn det akkumulerte merforbruket fra 2017 på kr 2 mill. kr, 2018 på 27 mill. kr, 2019 på 46 mill. kr og 2020 på anslagvis 45 mill. kr, til sammen 120 mill. kr, så kan det ikke

avsettes til disposisjonsfond. Inntil videre foreslås det at måltallet for disposisjonsfond settes lik anbefalingen fra Telemarksforsking om at disposisjonsfondet minimum bør utgjør 5 % av kommunens inntekter. På lang sikt bør det være et mål at fondet er opp mot 10 % med bakgrunn i at gjelden er særdeles høy.

1.3 Omstillingsbehov i Fauske kommune

Fauske kommunes inntekter er for lave til å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Hvis Fauske kommune skal unngå store underskudd i regnskapene også i årene som kommer, er det etter kommunedirektørens oppfatning helt nødvendig med ytterligere kutt i aktivitetsnivået. Gjennom endret skolestruktur har driftsnivået blitt redusert i 2019 og 2020. Beklageligvis har man ikke fått realisert samme gevinst innenfor pleie- og omsorgssektoren ettersom omstillingen har tatt lenger tid enn forutsatt i budsjettet. I 2020 har korona-pandemien bidratt til å forsinke omstillingen enda mer. I budsjettet for 2020 er det realisert ytterligere omstilling innenfor skole og eiendom, og det foreslås tiltak til en verdi av 26 mill. kr i 2021. På tross av dette oppleves saldering av budsjettet for 2021 som krevende. Økningen i rammetilskudd og skatt er ubetydelig mens fallet i kraftinntekter forventes å bli dramatisk med en reduksjon på mellom 20 og 25 mill. kr. I tillegg til ordinær lønns- og prisvekst så øker utgiftene til renter og avdrag, mens inntekter fra integreringstilskudd reduseres. I 2021 forventes det en betydelig inntektssvikt i Fauske, og de foreslåtte tiltakene er langt fra nok til å dekke opp for dette og de økte utgiftene som forventes i 2021. Fauske kommune har ikke noen fondsmidler å regulere denne typen svingninger i inntekt mot. Situasjonen vi har erfart i 2020 og som vi ser forverres enda mer i 2021, understreker alvoret og viktigheten av at Fauske kommune kommer i gang med en gjennomgripende omstilling som skal resultere i et varig redusert driftsnivå basert på god KØB-skikk.

Et alternativ til å redusere utgiftene er å øke inntektene. Kraftinntektene kan kanskje forventes å øke noe i årene som kommer. En eventuell økt inntekt fra kraft bør ikke benyttes til å opprettholde et aktivitetsnivå som er for høyt, men derimot benyttes til å dekke opp for økende renter, allerede akkumulert underskudd, bygge bufferfond og investere for en fremtidsrettet eldreomsorg.

På kort sikt er det hovedsakelig eiendomsskatteinntektene og brukerbetalinger som kan kontrolleres av kommunen selv. Andre former for inntektsøkning tar lenger tid, og kan dermed ikke være en bærebjelke på kort sikt i omstillingen av Fauske kommune. Det er derfor kommunedirektørens anbefaling at hovedfokus i omstillingsarbeidet er på utgiftssiden.

Det er tre utgiftsdrivere i kommunal tjenesteproduksjon:

1. Effektivitet/produktivitet – altså gjøre ting smartere, fortere, med andre hjelpemidler osv. Effektivitet er grad av måloppnåelse i forhold til ressursinnsatsen, mens produktiviteten i tjenesten økes ved å levere samme tilbud med lavere ressursinnsats. God produktivitet er en forutsetning for å være effektiv.

2. Struktur – struktur er utgiftsdrivende, det må det ikke herske tvil om. Flere enheter å drifte gir økte driftsutgifter. Færre enheter samler ressursene og har i seg større muligheter til en bedre utnyttelsesgrad (økt effektivitet/produktivitet).
3. Nivå/terskel – hva skal være tilgangen på tjenester, hva skal de koste og hvor mye skal tilbys. Kan f.eks. skille mellom lovpålagt kontra ikke-lovpålagt tjeneste osv.

Å spare penger i kommunal sektor gjøres hovedsakelig ved å endre på disse tre parameterne, og det gjelder også omstillingen av Fauske kommune.

Det er kommunedirektørens vurdering at det er mulig å effektivisere driften av Fauske kommune, og det er noe organisasjonen jobber med kontinuerlig. For å gjøre innsparinger i den størrelsesorden som er nødvendig for å få en bærekraftig økonomi i Fauske kommune, så vil det være uunngåelig å ikke gjøre strukturelle endringer.

Strukturelle endringer kan realisere potensialet for effektivisering/produktivitetsøkning fullt ut. Ved å endre på strukturene vil det være mulig å levere like gode og sågar bedre kvalitative tjenester til Fauskes befolkning, med lavere ressursinnsats. I skole er det f.eks. ingen automatisk sammenheng mellom ressursinnsats per elev og skoleresultater. Dersom effektiviseringen kun skal skje innenfor dagens struktur, så vil det i stor grad bety at vi må redusere antall ansatte, og at de samme oppgavene må utføres av færre ansatte. De ansatte må jobbe fortere. Tilbakemeldingene fra fagforeningene er at de ansatte allerede i dag opplever å være presset på tid og ressurser.

Det omstillingsbehovet som kommunedirektøren ser er så stort at det vil være urealistisk å få til i løpet av 2021. Det vurderes derfor å være utfordrende å gå i balanse i 2021, men vi vil kontinuerlig jobbe med å redusere driftsutgiftene slik at NDR blir best mulig. Kommunedirektøren legger frem et realistisk budsjett for 2021, som skal reduseres til et nytt, lavere nivå utover i langtidsplanperioden. Senest ved utløpet av langtidsplanperioden i 2024 skal driften være i balanse og bidra til et positivt netto driftsresultat for kommunen. I 2025 må NDR være på 2 %, og i 2026 må NDR være økt til 5 %. I neste langtidsplanperiode 2025–2028 skal mindreforbruket benyttes til å redusere det gamle underskuddet som er beregnet til 240 mill. kr. Det vil ta i underkant av 6 år før det gamle underskuddet er nedbetalt. Etter 2031 kan NDR benyttes til å bygge opp disposisjonsfond. Ved utgangen av 2033 vil nivået på NDR og disposisjonsfondet være i tråd med måltallene i KØB. NDR kan de neste årene bidra til ekstraordinær nedbetaling av gjeld med 40 mill. kr per år. I løpet av 10-årsperioden frem til 2043 kan gjelden reduseres med 400 mill. kr, utover den ordinære nedbetalingen.

Sum driftsutgifter vil ved utløpet av langtidsplanperioden 2021–2024 være på 800 mill. kr, som er 126 mill. kr lavere enn nivået i 2021. NDR på 40 mill. kr skal benyttes til å redusere de gamle underskuddene.

I figuren nedenfor er omstillingsbehovet og veien ut av ROBEK illustrert.

Figur 8 – Veikart til økonomisk bærekraft

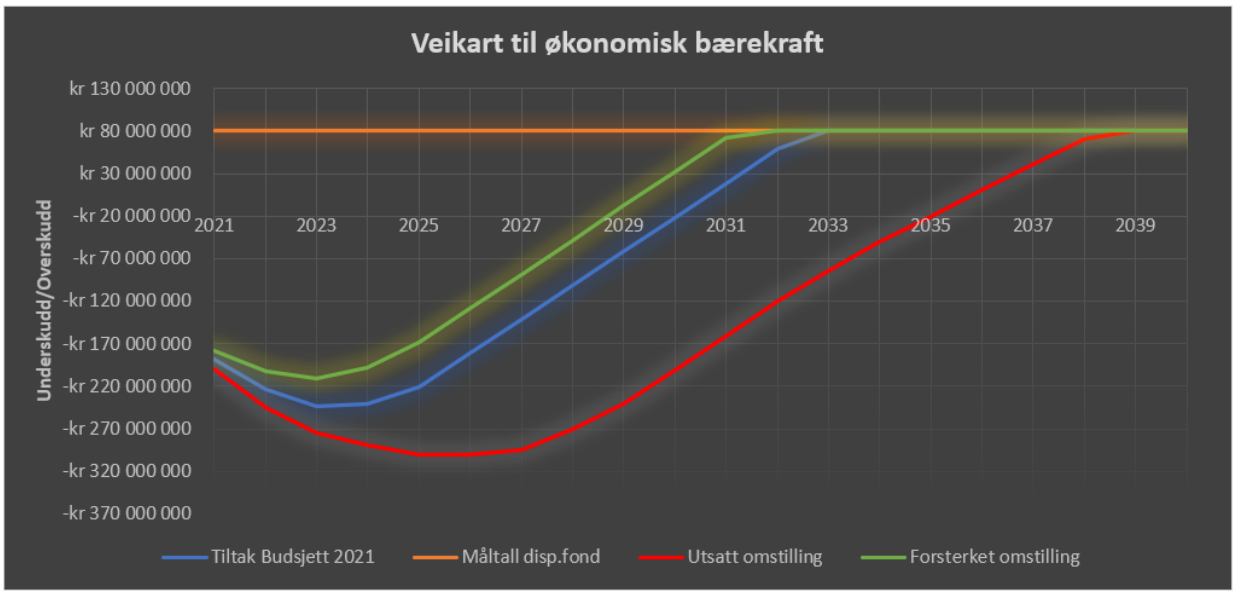

Den blå linjen i figur 8 viser utviklingen i kommunedirektørens forslag og veien fram til økonomisk bærekraft.

Den røde linjen viser at hvis omstillingen utsettes, så vil omstillingsbehovet også øke, og utfordringen for kommunen blir enda større. Jo lenger de vanskelige avgjørelsene utsettes, jo vanskeligere blir det å få kontroll på økonomien. Kraften i de tiltakene som iverksettes i 2021 og 2022, vil være svært avgjørende for hvor lang tid Fauske kommune må være i ROBEK. Kommer vi skjevt ut fra starten av, så vil det bli desto vanskeligere å oppnå økonomisk bærekraft.

1.3.1 Omstillingsprosjekt

Det skal gjennomføres en omstillingsprosess som innebærer en gjennomgang av hele tjenesteleveransen til kommunen. Fauske kommune har fått skjønnsmidler fra Fylkesmannen til å gjennomføre et 2-årig omstillingsprosjekt. Prosjektleder er ansatt og vil tiltre en 2-årig prosjektstilling 1. januar 2021. Kontroller ble ansatt i august 2020. Ytterligere ekstern kompetanse må påregnes innleid ved gjennomføring av prosjektet.

For å lykkes i omstillingsarbeidet er det viktig at politikerne involverer innbyggerne. Innbyggerne må gis mulighet til å forstå hvor alvorlig situasjonen faktisk er. Politikerne må invitere innbyggerne til å drøfte nivået på tjenester, struktur på tjenester og hvilke tjenester det er behov for. Kanskje til og med om tjenester skal leveres av andre aktører enn kommunen. Folkemøter vil være en velegnet arena for dette arbeidet. I dette arbeidet vil politikerne få den støtten de trenger fra administrasjonen for å legge frem analyser og faktagrunnlag for innbyggerdialogen.

1.3.1.1 Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet

Budsjett 2021 legges frem med et betydelig merforbruk. Kommunedirektøren mener det er dette budsjettet som gir uttrykk for den reelle driftssituasjonen i Fauske kommune. For å komme ut av ROBEK er det etter kommunedirektørens syn viktig å ha et realistisk budsjett, dersom det skal være et reelt styringsverktøy som legger grunnlaget for god budsjettdisiplin. Kommunedirektøren vil imidlertid regulere budsjettet i løpet av 2021 etter hvert som resultatene fra omstillingsprosjektet foreligger. Målet for kommunedirektøren er derfor å redusere kommunens driftsnivå i løpet av 2021, i tillegg til det som allerede ligger inne i budsjettet som tiltak.

I budsjettarbeidet for 2021 er det identifisert en rekke områder som må utredes for å kunne oppnå besparelser i kommende budsjettår og langtidsplanperioden. Utredninger vil starte umiddelbart for å kunne realisere gevinster så raskt det lar seg gjøre i 2021.

Kommunedirektøren har følgende forslag til utredninger i omstillingsprosjektet:

- Ikke lovpålagte tjenester bør i størst mulig grad drives etter selvkostprinsippet
- Konkurranseutsetting av driftstjenester
- Utrede reduksjon i antall kommunestyrerepresentanter fra neste valgperiode
- Automatisering av tjenester (byggesak, gravemelding, etc.)
- Samhandling politikk, innbyggere og administrasjon
- Administrativ struktur
- Arbeidsprosesskartlegging av ulike tjenesteområder
- Bilhold
- Forsikringer
- Seniorpolitiske tiltak
- Nedsalg av utleieboliger
- Avlastningsplasser
- Vurdere fortsatt vertskommunesamarbeid for PPT
- Fortsatt vurdering av kostnadsstrukturen i grunnskole
- Vurdere nivået på kommunehelsetjenesten
- Gjennomgang av kostnader pleie- og omsorgssektoren, herunder institusjon
- Gjennomgang av kostnader sosialhjelpstjenesten
- Vurdere terskler for tildeling av tjenester i Fauske kommune
- Utrede vertskommunesamarbeid med Bodø kommune om felles tildelingskontor for helse- og omsorgstjenester
- Utrede omsorgsboliger i Fauske sentrum i egen regi eller OPS
- Deltakelse i regionale samarbeid, f.eks. regionrådssamarbeid, Nordlandsmuseet, kultursamarbeid, felles ansvar, samisk bokbuss e.l.
- Dimensjonering av integrering og bosetting av flyktninger
- Dimensjonering Familiens hus, herunder barnevern
- Interkommunale samarbeid med nabokommuner, større grad av digitalisering

- Fremtidig strategi for utvikling av nye næringsarealer, herunder lokalisering, behov og prisfastsettelse
- Organisering av næringsutviklingsarbeidet
- Flytting av tjenester i leide lokaliteter til eide bygg
- Utvikling av næringsvirksomhet der det er høy sannsynlighet for tilflytting av innbyggere
- Realisering av verdier fra kommunale aksjeposter
- Etablere en modell av «Nye Fauske kommune» for å benchmarke mot mulighetsområdet

Omstillingsprosjektet vil ved oppstart prioritere hvilken rekkefølge de ulike prosjektene skal gjennomføres i.

1.4 Tiltak 2021

Nedenfor følger tabeller som oppsummerer kommunedirektørens forslag til tiltak i budsjett 2021.

Fauske kommune har over år hatt et betydelig merforbruk i driften. Det betyr at kommunens budsjett ikke er stort nok til å dekke alle de utgiftene som følger med det driftsnivået vi faktisk leverer tjenester på. Når kommunedirektøren spesifiserer tiltakene i budsjettet, så må kommunedirektøren ta utgangspunkt i det utgiftsnivået vi har budsjettmessig dekning for. Det betyr at tiltakene ikke kan ta utgangspunkt i det vi faktisk bruker på en tjeneste som leveres med merforbruk i løpet av året. I tjenester der kommunen har et merforbruk er altså den reelle besparelsen for kommunen større enn det som er angitt som nedtrekk i budsjettet. Dette vil bl.a. gjelde innenfor institusjon og hjemmetjeneste der det over år har vært et betydelig merforbruk. For 2021 har kommunedirektøren bedt samhandlingsområdene om å budsjettere på en slik måte at budsjettet for 2021 reflekterer hva det koster å drifte de ulike enhetene og ansvarsområdene i kommunen. Med å budsjettere slik skaper man en grunnlinje for driften og tiltakene vil dermed få effekt fra første krone. Den samlede effekten av alle tiltak vil ikke kunne redusere merforbruket for kommunen nok til at kommunen vil kunne levere et saldert budsjett.

Tiltakene nedenfor er innarbeidet i budsjettet som etter dette har et negativt netto driftsresultat på 68,9 mill. kr. Budsjettet er dermed fortsatt i ubalanse, og det må gjennomføres ytterligere tiltak for å redusere underskuddet, se kapittel 1.3.1.1 for oversikt over områder for ytterligere utredning av kostnadsreduserende tiltak. Kommunedirektøren har til hensikt å ta økonomiplanen opp til ny behandling i 2021. Kommunedirektøren foreslår at budsjett 2021 og langtidsplan 2021–2024 utgjør Fauske kommunes tiltaksplan for å komme ut av ROBEK.

Tabell 1 – Tiltaksoversikt samhandlingsområde Oppvekst og kultur (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Skole				
Reduksjon stillinger	- 3 283 360	- 7 761 823	- 7 945 571	- 7 945 569
Nedleggelse Newton	- 534 824	- 534 824	- 534 824	- 534 824
Justering SFO-sats	- 1 126 600	- 2 269 600	- 2 269 600	- 2 269 600
Sum tiltak skole	**- 4 944 784**	**- 10 566 247**	**- 10 749 995**	**- 10 749 993**
Barnehage				
Reduksjon av én avd. små barn	- 428 028	- 1 123 199	- 1 123 199	- 1 123 199
Sum tiltak barnehage	**- 428 028**	**- 1 123 199**	**- 1 123 199**	**- 1 123 199**
Barne- og familieenheten				
Omdisponering foreldrestøtteressurs	- 400 431	- 536 010	- 536 010	- 536 010
Reduksjon ikke-lovpålagte tjenester	- 657 859	- 877 146	- 877 146	- 877 146
Sum tiltak barne- og familieenheten	**- 1 058 290**	**- 1 413 156**	**- 1 413 156**	**- 1 413 156**
Kultur og idrett				
Kommunale kulturtilskudd	- 800 000	- 800 000	- 800 000	- 800 000
Aktiv sommer	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Justere drift bibliotek	- 621 141	- 832 392	- 832 392	- 842 847
Fritak for husleie idrettsanlegg fjernes	- 370 000	- 370 000	- 370 000	- 370 000
Tilskudd til løypekjøring	- 90 000	- 90 000	- 90 000	- 90 000
Energiutgifter - utendørs anlegg	- 130 000	- 130 000	- 130 000	- 130 000
Stenge offentlig bad	- 340 702	- 455 098	- 455 098	- 455 098
Justering drift kino	- 269 366	- 293 539	- 293 539	- 293 539
Justering drift fritidklubber	- 364 172	- 457 185	- 457 185	- 457 185
Justering drift kulturskolen	- 486 489	- 1 179 555	- 1 179 555	- 1 179 555
Frivilligsentralen - redusert stilling	- 145 038	- 194 435	- 194 435	- 194 435
Sum tiltak kultur og idrett	**- 3 766 908**	**- 4 952 204**	**- 4 952 204**	**- 4 962 659**
Integrering				
Reduksjon 50 % fagleder	- 307 434	- 307 434	- 307 433	- 307 432
Reduksjon 50 % programrådgiver	- 281 943	- 281 943	- 281 942	- 281 941
Sum tiltak integrering	**- 589 378**	**- 589 377**	**- 589 375**	**- 589 373**

Sum tiltak Oppvekts og kultur	**- 10 787 388**	**- 18 644 183**	**- 18 827 929**	**- 18 838 380**

Tabell 2 – Tiltaksoversikt samhandlingsområde Helse og omsorg (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Helse og omsorg felles				
Reduksjon stillinger	- 1 201 411	- 1 201 939	- 1 201 939	- 1 201 939
Reduksjon utskrivningsklare pasienter	- 514 000	- 514 000	- 514 000	- 514 000
Sum tiltak Helse og omsorg felles	**- 1 715 411**	**- 1 715 939**	**- 1 715 939**	**- 1 715 939**
Hjemmebaserte tjenester				
Øke antall kortidsplasser fra 11 til 15	464 142	618 797	618 797	618 797
Reduksjon i stillinger	- 3 258 090	- 6 137 722	- 6 164 362	- 6 164 362
Rimerligere leasingbiler	-	- 150 000	- 350 000	- 350 000
Sum tiltak Hjemmebaserte tjenester	**- 2 793 948**	**- 5 668 925**	**- 5 895 565**	**- 5 895 565**
Institusjon				
Nedleggelse av felleskjøkkenet	-	- 993 593	- 993 593	- 993 593
Redusere med 5 pasientplasser på demensavdeling	- 2 745 030	- 3 660 037	- 3 660 037	- 3 660 037
Opprettelse av 5 avlastningsplasser	289 470	386 000	386 000	386 000
Redusere med 7 somatiske plasser	- 2 333 193	- 3 091 850	- 3 091 850	- 3 091 850
Sum tiltak Institusjon	**- 4 788 753**	**- 7 359 480**	**- 7 359 480**	**- 7 359 480**
Pleie og omsorg felles				
Rentekompensasjon omsorgsboliger	- 532 500	- 1 065 000	- 1 065 000	- 1 065 000
Sum tiltak Pleie og omsorg felles	**- 532 500**	**- 1 065 000**	**- 1 065 000**	**- 1 065 000**
Sum tiltak Helse og omsorg	**- 9 830 611**	**- 15 809 344**	**- 16 035 984**	**- 16 035 984**

Tabell 3 – Tiltaksoversikt samhandlingsområde Eiendom, plan og samfunnsutvikling (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Fauske kommunale eiendommer				
Reduksjon stillinger	- 588 198	- 1 229 895	- 1 724 360	- 1 724 360
Tilpasning FDVU-kostnader boligkontoret	- 451 930	- 451 930	- 451 930	- 451 930
Redusert drift Vestmyra hvit	- 98 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
Etableringsgebyr startlån og avgift papirfaktura	- 82 000	- 60 000	- 45 000	- 45 000
Avgiftsparkering	- 1 350 000	- 1 900 000	- 1 900 000	- 1 900 000
Vedlikehold	-	2 000 000	4 000 000	6 000 000
Sum tiltak Fauske kommunale eiendommer	**- 2 570 128**	**- 1 841 825**	**- 321 290**	**1 678 710**
Plan og utvikling				
Justering av gebyr byggesak	- 70 000	- 70 000	- 70 000	- 70 000
Ettersøk vilt	65 000	65 000	65 000	65 000
Sum tiltak Plan og utvikling	**- 5 000**	**- 5 000**	**- 5 000**	**- 5 000**
Vei og gatelys				
Innføre nattestenging av gatelys	130 000	- 65 000	- 65 000	- 65 000
Sum tiltak Vei og gatelys	**130 000**	**- 65 000**	**- 65 000**	**- 65 000**
Sum tiltak Eiendom, plan og samfunnsutvikling	**- 2 445 128**	**- 1 911 825**	**- 391 290**	**1 608 710**

Tabell 4 – Tiltaksoversikt politisk virksomhet (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Politikk				
Redusere godtgjørelse folkevalgte	- 1 799 779	- 1 799 779	- 1 799 779	- 1 832 779
Sum tiltak Politikk	**- 1 799 779**	**- 1 799 779**	**- 1 799 779**	**- 1 832 779**

Tabell 5 – Tiltaksoversikt fellesområde og sum tiltak Fauske kommune (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Felles				
Fjerne bunnfradrag bolig og fritidsbolig	- 1 200 000	- 1 200 000	- 1 200 000	- 1 200 000
Sum tiltak Felles	**- 1 200 000**	**- 1 200 000**	**- 1 200 000**	**- 1 200 000**

SUM TILTAK FAUSKE KOMMUNE	**- 26 062 906**	**- 39 365 131**	**- 38 254 982**	**- 36 298 433**

2. Sammenheng med kommunens øvrige planverk

Utgangspunktet for kommunedirektørens arbeid med budsjett 2021 og økonomiplan 2021–2024 har blant annet vært følgende:

- Kommuneplanen, strategisk del for 2012–2025
- Økonomiplanen for 2020–2023
- Kommunestyrets budsjettvedtak 2020, med endringer/nye vedtak gjort i løpet av 2020
- Innmelding i ROBEK i 22. januar 2020
- Årsregnskapet 2019
- Kommuneøkonomiproposisjonen
- Revidert nasjonalbudsjett
- Forslag til statsbudsjett for 2021
- Budsjettkonferanse 25. august og 22. oktober 2020
- Budsjettprosessen 2021 i enhetene
- Økonomimelding 1/2020 og 2/2020
- Ny kommunelov med økonomibestemmelser
- Kommuneplanens
- Forslag til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

2.1 Økonomiplanen og kommuneplanens handlingsdel

Kommunens planverk prioriteres og konkretiseres i den kommunale planstrategien, som utarbeides ved hvert nye kommunestyre. Her tas strategiske valg på overordnet nivå, og skal fungere som et verktøy for å styre samfunnsutviklingen i kommunen. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter en samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i føringer i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn. Det kan utarbeides kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder.

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn både for arealdelen og for virksomhetsplanene i kommunen. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Gjennomføringen av handlingsdelen av kommuneplanens samfunnsdel er i stor grad avhengig av de økonomiske rammebetingelsene.

Økonomiplanen er kommunens plan for virksomheten de neste fire årene. I ny kommunelov er det et nytt krav til økonomiplanen om å vise hvordan langsiktige fordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp i økonomiplanperioden. Bakgrunnen for den bestemmelsen er at god planlegging og styring krever en rød tråd mellom de overordnede langsiktige planene, slik som

kommuneplanen, og planene på mellomlangsikt, slik som økonomiplanen. Både kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen handler om å gjennomføre langsiktige mål og prioriteringer i planperioden, de har med andre ord samme formål. Det nye kravet til økonomiplanen i kommuneloven innebærer at økonomiplanen, etter kommuneloven, og kommuneplanens handlingsdel, etter plan- og bygningsloven, nå har samme funksjon, nemlig å vise hvordan man skal følge opp kommuneplanen de neste fire årene. Når det gjelder utarbeidelse av kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen, så har kommunen nå tre alternative måter gjøre dette på. Disse alternativene er:

- Utarbeide både en økonomiplan og en handlingsdel
- Utarbeide en handlingsdel hvor økonomiplanen integreres
- Utarbeide en økonomiplan som samtidig skal fungere som kommuneplanens handlingsdel

Det siste punktet er nytt etter den nye kommuneloven. Årsaken til at man åpner opp for at økonomiplanen kan fungere som kommuneplanens handlingsdel, er nettopp at lovgiver ser at disse to planene, etter hvert sitt lovverk, har samme funksjon. På denne måten kan kommunene forenkle planarbeidet. Dersom man velger at økonomiplanen skal fungere som handlingsdelen etter plan- og bygningsloven, så må økonomiplanen tilfredsstille de krav som plan- og bygningsloven gir, og så må selvsagt økonomiplanen utformes i tråd med kommuneloven. Når det gjelder krav til ettersyn, så blir nå kravet til ettersyn i plan- og bygningsloven harmonisert med kommuneloven, slik at ettersynet for både kommuneplanens handlingsdel og økonomiplanen blir 14 dager.

Når handlingsdelen kobles sammen med økonomiplanen, blir det generelt lettere å forstå sammenhengen mellom samfunnsplanen og økonomiplanen. For å utvikle et godt og velfungerende plansystem, anses det som en god løsning å slå sammen disse planene, og det bør gis en beskrivelse av hvordan føringene i samfunnsdelen skal følges opp.

Fauske kommune er nå i gang med å revidere kommuneplanens samfunnsdel, og planprogrammet for planen er lansert sammen med forslag til kommunal planstrategi 2020–2023. Gjennom forarbeidet ble det viktig å gjøre vurderinger på hvordan planarbeidet for fremtiden best kan forenkles. I forslag til kommunal planstrategi 2020–2023 foreslås det at kommuneplanens handlingsdel slås sammen med økonomiplan og årsbudsjett. Kommuneplanens handlingsdel skal i henhold til plan- og bygningslovens § 11-1 rulleres årlig. Endelig avgjørelse og vedtak av kommunal planstrategi gjøres i kommunestyret 11. desember 2020.

3. Kommunens rammebetingelser

3.1 Befolkningsutvikling

Befolkningstallene er hentet fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Ved inngangen til 2020 var det 9739 innbyggere i Fauske kommune. Dette er 21 færre personer enn i 2019. For de ti siste årene kan vi se en klar trend til at andelen barn og unge faller sammenlignet med gruppen 67 år eller eldre, jf. figur 2.

Tabell 6 – Befolkningsutvikling 2010–2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-5 år	588	572	556	560	557	544	513	501	534	553	541
6-15 år	1235	1204	1175	1165	1150	1131	1105	1084	1070	1059	1051
16-19 år	575	541	542	523	517	520	510	572	539	500	480
20-66 år	5710	5734	5719	5700	5698	5729	5725	5766	5789	5799	5775
67-79 år	945	979	1010	1057	1142	1211	1264	1321	1355	1356	1389
80-89 år	414	411	417	412	393	389	395	398	394	405	402
90+ år	85	92	94	96	99	98	92	87	94	88	101
Sum	9552	9533	9513	9513	9556	9622	9604	9729	9775	9760	9739

Tabell 7 – Endringer i befolkning 2010–2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2010-2020
0-5 år	-12	-16	-16	4	-3	-13	-31	-12	33	19	-12	-47
6-15 år	-9	-31	-29	-10	-15	-19	-26	-21	-14	-11	-8	-184
16-19 år	34	-34	1	-19	-6	3	-10	62	-33	-39	-20	-95
20-66 år	13	24	-15	-19	-2	31	-4	41	23	10	-24	65
67-79 år	38	34	31	47	85	69	53	57	34	1	33	444
80-89 år	-2	-3	6	-5	-19	-4	6	3	-4	11	-3	-12
90+ år	13	7	2	2	3	-1	-6	-5	7	-6	13	16
Sum	75	-19	-20	0	43	66	-18	125	46	-15	-21	187

Figur 9 – Befolkning 2010–2020 for aldersgruppene 0–15 år og 67 år eller eldre

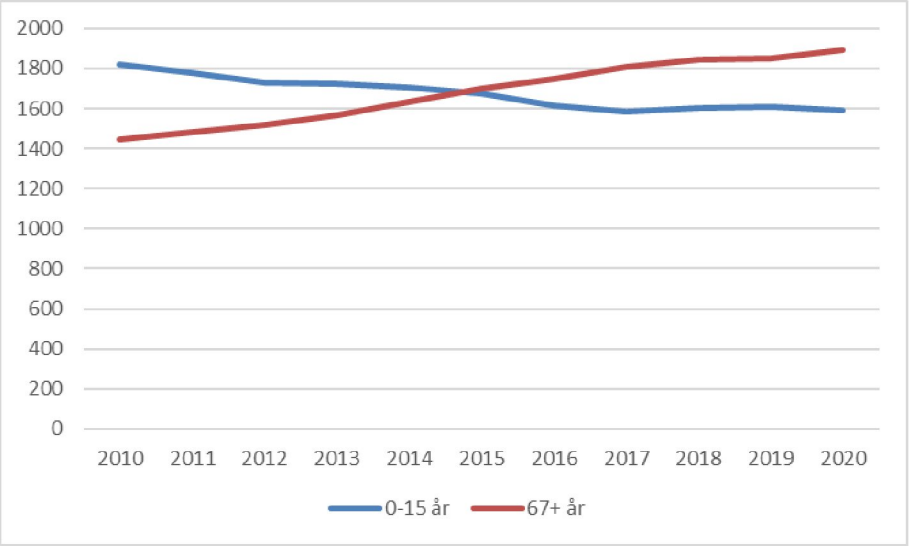

3.1.1 Prognose folketall

SSBs befolkningsprognose har ulike alternativer i forhold til fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og netto innvandring. Det vil være betydelige geografiske forskjeller i befolkningsveksten fremover, da det har vært en sentralisering av befolkning over lang tid. Det skyldes det innenlandske flyttemønsteret, hvor strømmen først og fremst går til storbyområdene.

Figurene nedenfor tar utgangspunkt i «MMMM-alternativet» i de nye befolkningsframskrivingene til SSB fra august 2020. 2020 er lik null i figurene.

Som figur 10 viser forventes det en reduksjon i folketallet den neste 10-årsperioden. Fra 2015 har aldersgruppen 67 år eller eldre vært større enn aldersgruppen 0–15 år, og denne trenden forsterkes ytterligere i de kommende årene, jf. figur 11.

Figur 10 – Utviklingen i folketall per 1.1.

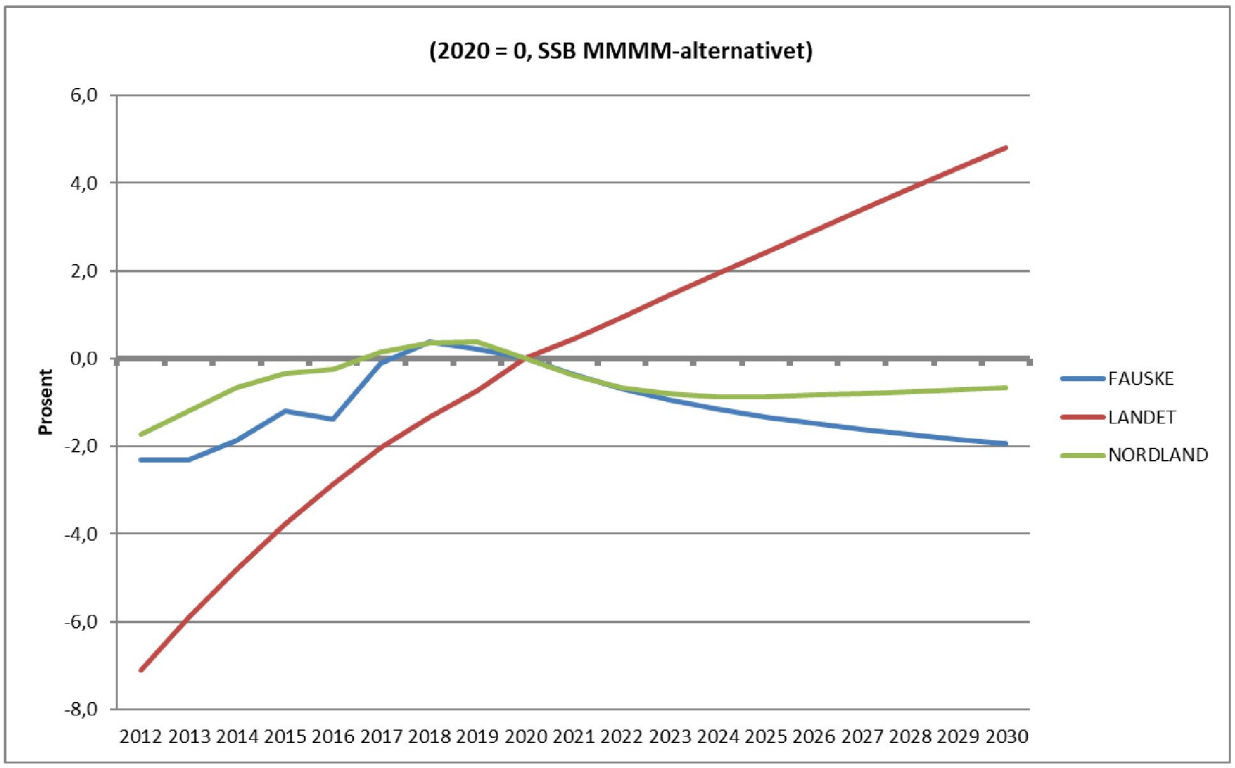

Figur 11 – Utvikling folketall 0–5 år, 6–16 år og 67 år + i Fauske kommune.

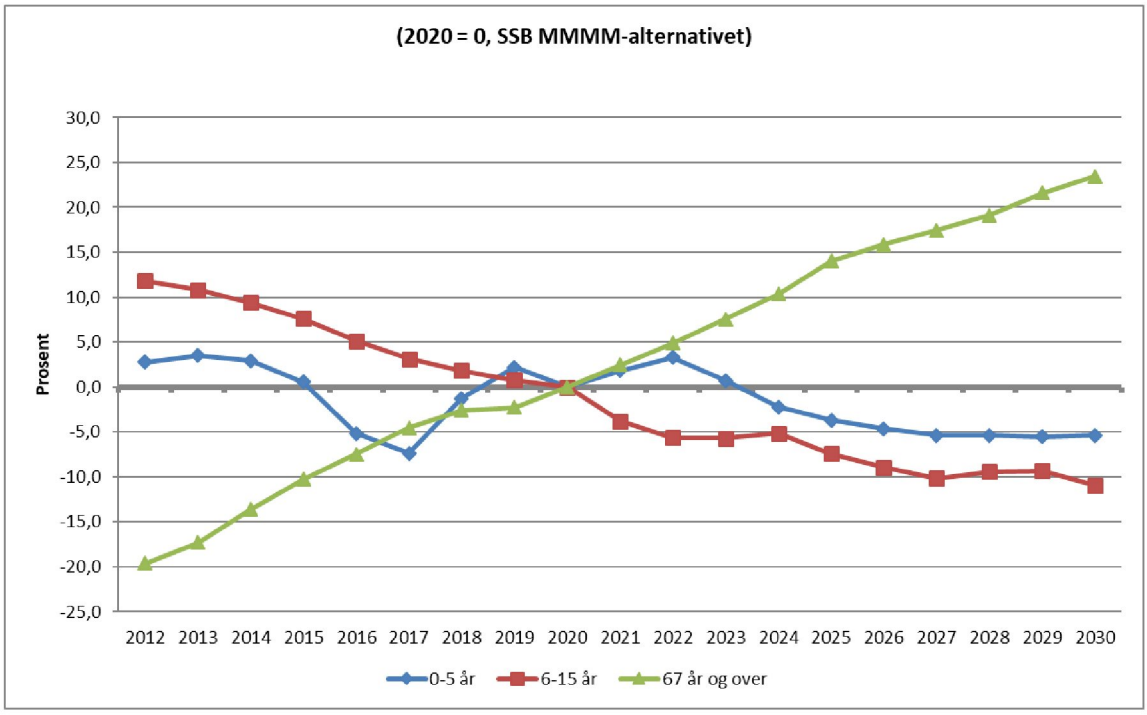

Figur 12 – Utvikling folketall 67–79 år, 80–89 år og 90 år + i Fauske kommune

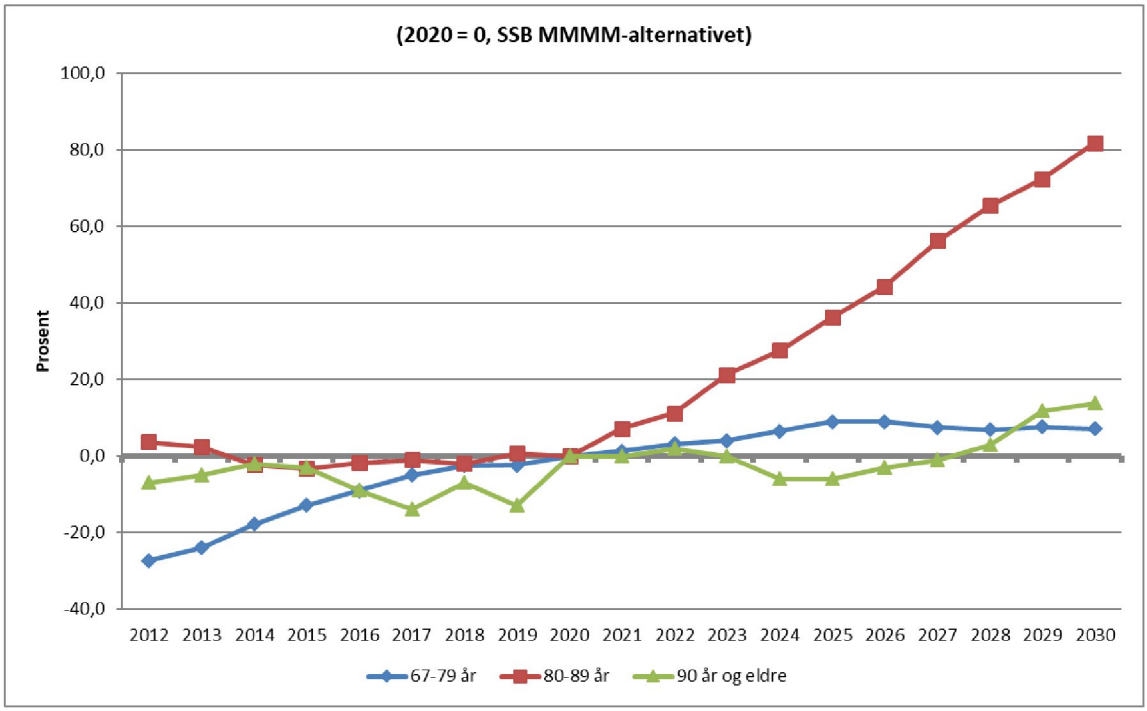

Befolkningsutviklingen bør gjenspeiles i utviklingen av tjenestetilbudet til de ulike gruppene i kommunen. Det er to befolkningsgrupper som mottar de største ytelsene av kommunale tjenester. Disse er befolkningsgruppene 0–15 år (barn og unge) og 67 år og eldre (eldreomsorg). Som vi ser av figurene

så er befolkningsgruppen 0–15 år fallende i perioden frem mot 2030, mens befolkningsgruppen over 67 år er økende i hele perioden. I den kommende 10-årsperioden er det spesielt aldersgruppen 80–89 år som skal øke kraftig, jf. figur 12. Når Fauske kommune i årene som kommer forventes å få flere eldre innbyggere sammenlignet med barn og unge, innebærer det at tjenestebehovet til denne gruppen vil øke. Det vil være helt avgjørende for en bærekraftig økonomi i kommunen at endringer i tjenestetilbudet gjennomføres med god og langsiktig planlegging.

3.1.2 Fremtidig endring i utgiftsbehov

Figuren nedenfor viser forventet endring i utgiftsbehov i kommunen med de befolkningsframskrivinger som er lagt til grunn i SSBs «MMMM-alternativ. Endring i utgiftsbehov er et resultat av befolkningsendringen fra ett år til det neste. Figuren viser prosentvis forventet endring i utgiftsbehov for Fauske kommune, både samlet og innenfor tjenestene pleie og omsorg, grunnskole og barnehage.

Som figuren viser vil det være en reduksjon i behovet for tjenester innenfor skole og barnehage frem mot 2030, mens behovet innenfor pleie og omsorg øker betydelig. Økningen innenfor pleie og omsorg er større enn reduksjonen innenfor de to andre tjenesteområdene i figuren, og det betyr at kommunens utgiftsbehov vil øke i 10-årsperioden. Ut fra befolkningsfremskrivingen så blir det viktig at de beslutningene som fattes de kommende årene, støtter opp under en forskyving av ressurser fra barn og unge over mot eldre, da disse tjenestene vil oppleve vekst i antall brukere frem til 2030. Det er derfor pleie og omsorg som vil ha størst behov for å øke antall stillinger, og samlet sett betyr dette at det fremover må overføres årsverk fra barnehage og skole til helse og omsorg.

Figur 13 – Endret utgiftsbehov demografi i Fauske kommune 2020–2030

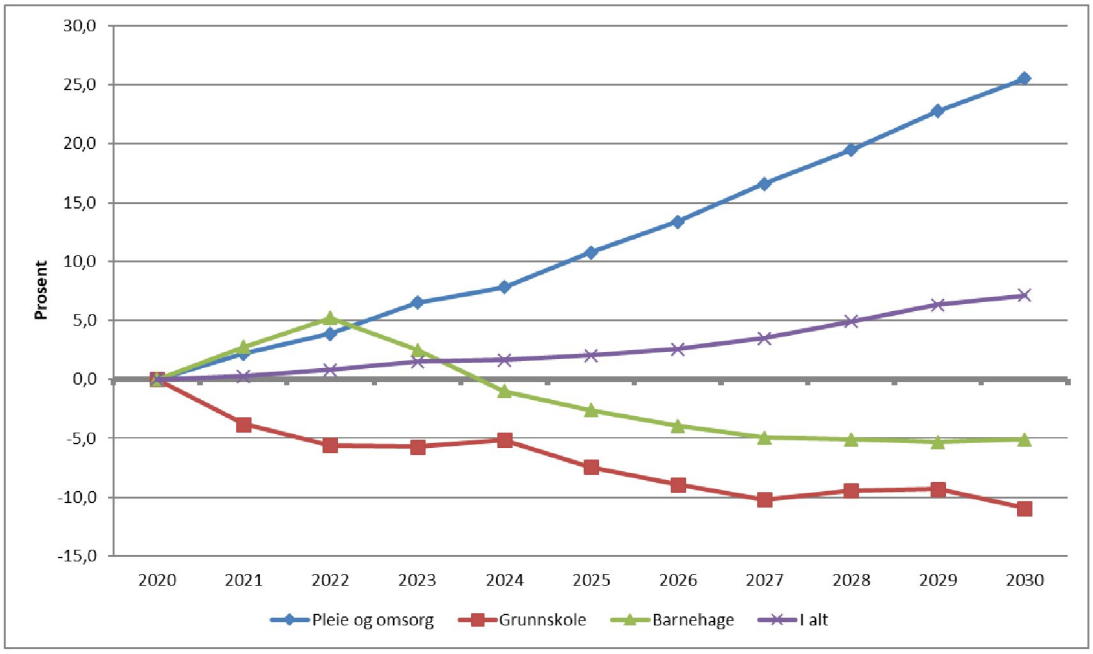

3.2 Folkehelse og samfunnsutvikling

Folkehelse handler om befolkningen som helhet, ut fra tanken om at en liten endring hos de mange har større effekt enn en stor endring hos de få. Folks helse er nært knyttet til hvordan vi organiserer og innretter samfunnet, noe som gjør at planlegging til et viktig virkemiddel i folkehelsepolitikken.

Folkehelsearbeid er helheten i samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme folkehelsa i befolkningen. Dette må bygge på at alle samfunnssektorer og forvaltningsnivå (politisk, administrativ, faglig) tar ansvar for å fremme folkehelse. Folkehelsearbeid og utvikling av sunne lokalsamfunn er to sider av samme sak.

Gjennom folkehelseloven og plan- og bygningsloven plikter kommunen å jobbe systematisk når det kommer til folkehelsearbeid, med fokus på *helse i alt vi gjør*. Folkehelsearbeid skal være sektorovergripende, og kommunen skal alltid vurdere folkehelseperspektivene ved politiske og administrative tiltak. I evalueringen som PwC har foretatt i alle Nordlandskommunene, fremkommer det at kommunedirektøren er nøkkelen til å lykkes med forankring av folkehelsearbeidet, både administrativt og politisk, og at et samarbeid mellom kommunedirektør og folkehelserådgiver er vesentlig når det gjelder det systematiske folkehelsearbeidet.

Folkehelsearbeidet har mye til felles med den sosiale dimensjonen i FNs bærekraftsmål. Både sosial bærekraft og folkehelse handler om å fremme en samfunnsutvikling som *setter menneskelige behov i sentrum, gir sosial rettferdighet og like livssjanser for alle, legger til rette for deltakelse og samarbeid.*

I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging for 2019–2023 legger regjeringen vekt på at kommunene skal planlegge for å skape en bærekraftig samfunnsutvikling, sikre sosial rettferdighet og god folkehelse. Gjennom planprosessene kan kommunen legge til rette for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling.

Figur 14 – Planlegging er et viktig virkemiddel for å ivareta alle de tre dimensjonene av bærekraftmålene (Folkehelseinstituttet)

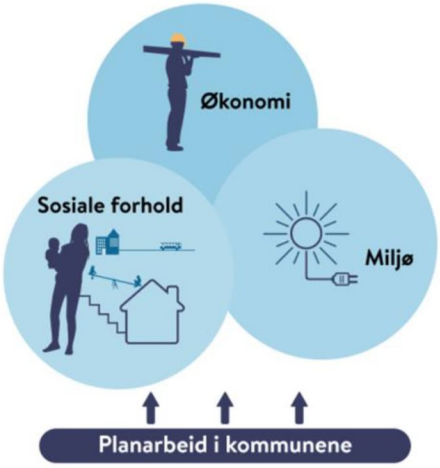

Et godt oversiktsdokument som gir den nødvendige kunnskapen om påvirkningsfaktorer, er et viktig utgangspunkt for planstrategien og planarbeidet i kommunen. Dersom kommunen ikke er bevisst på relevante påvirkningsfaktorer og hvordan disse fordeles i befolkningen, kan kommunen komme til å videreføre uheldige miljø- og samfunnsmessige forhold og dermed svekke den sosiale bærekraften.

Helse påvirkes av levekår og strukturelle forhold som inntekt, arbeid, oppvekst, utdanning, bo- og nærmiljø. Planlegging i et helhetlig og langsiktig perspektiv gir kommunen mulighet til å omfordele påvirkningsfaktorer, med mål om å bidra til bedre folkehelse.

Kommuneplanens samfunnsdel er et særlig viktig verktøy for å prioritere og samordne hva kommunen skal satse på, og hvor. Hvis planleggingen skal virke, må kommunen følge opp med målrettede tiltak. Det gjøres oppmerksom på at kommunens folkehelseperspektiv må sikres gjennom styrende planverk, for så å implementeres ute i den enkelte enhet. Kommunen har ingen egen folkehelseplan, så planlagt aktivitet må fremkomme i kommuneplanens samfunnsdel så vel som i handlingsdel og økonomidel.

Figur 15 – Forhold som påvirker folkehelsen (Hentet fra www.fmst.no)

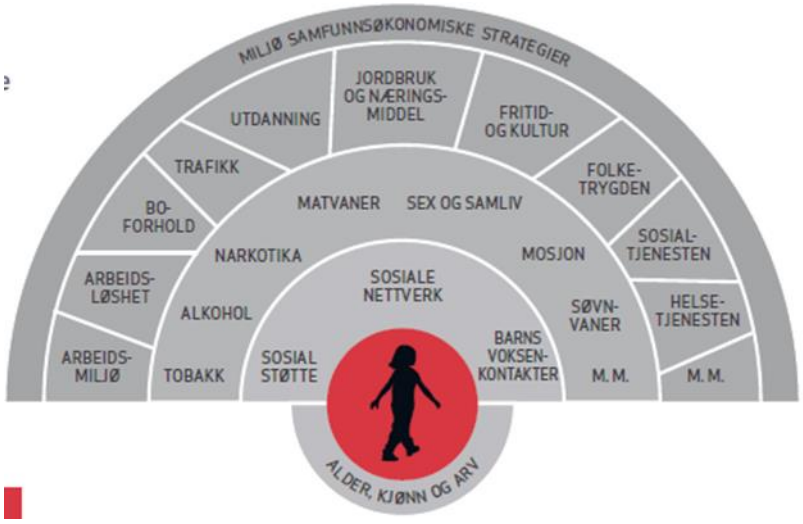

3.2.1 Rammer for kommunens folkehelsearbeid

Fauske kommune har gjennom en samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune (NFK) mottatt et årlig beløp på kr 195 000,–. Avtaletilskuddet er et stimuleringstilskudd for å styrke det kommunale folkehelsearbeidet og samarbeidet med fylkeskommunen. Midlene har vært fordelt på ulike folkehelsetiltak, eksempelvis folkehelseuka, og på lønn (folkehelserådgiver). Grunnet trangere økonomiske kår i NFK vil denne støtten bli kraftig redusert i 2021. Vi er forespeilet å motta rundt kr 60 000,–. Dette innebærer at fremtidige tiltak i hovedsak må dekkes av samhandlingsområdene direkte.

Kommunene er ikke forespeilet økning i offentlige økonomiske rammer, så noe av løsningen ligger i å forbedre innbyggernes helse og funksjonsnivå – for å redusere fremtidige pleie- og omsorgsytelser. For å få til et godt folkehelsearbeid videre fremover, blir det derfor viktig å jobbe mer strategisk og helhetlig. Dette både for å få ned årlige og langsiktige utgifter. Gjennom økt systematisk arbeid vil kommunen kunne bli mer treffsikker i tiltakene, og vil på sikt kunne hente ut en større samfunnsgevinst. For å lykkes med dette er det nødvendig å etablere en kommunikasjons- og samarbeidsstruktur som er tilpasset et *tversgående/sektorovergripende* folkehelsearbeid.

3.3 Økonomibestemmelsene i ny kommunelov

I den nye kommuneloven § 14-1 er det lovfestet en generalbestemmelse som slår fast at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Ny kommunelov markerer kommunestyrets ansvar for at kommunen har en god og langsiktig økonomiforvaltning.

I ny kommunelov er det en rekke endringer i forhold til tidligere. Disse endringene er bl.a.:

- Krav om vedtakelse av økonomireglement.
- Krav om plikt til å fastsette finansielle måltall.
- Økonomiplanen skal vise hvordan kommunale planer skal følges opp, og økonomiplanen kan inngå i, eller utgjøre, kommunens handlingsplan etter plan og bygningsloven.
- Samlet (konsolidert) konsernregnskap for kommunen som juridisk enhet.
- Lovfestet hovedregel om at kommunens drift bare skal finansieres av løpende inntekter.
- Lovfestet at det ikke er adgang til å ta opp lån for å finansiere tilskudd til andre rettssubjekters investeringer – med visse unntak.
- Merforbruk må dekkes inn umiddelbart så langt det finnes tilgjengelige midler (egenkapital eller overskudd).
- Nye regler for beregning av minimumsavdrag på lån som vil kunne bety en plikt til å øke låneavdragene.
- Fange opp kommuner med økonomisk ubalanse på et tidligere tidspunkt gjennom justering av ROBEK-ordningen.
- Lovfeste en aktivitetsplikt for kommuner i ROBEK som skal bidra til at økonomien bringes tilbake i balanse.
- Ny frist for regnskapsavleggelse 22. februar.

Årsbudsjettets og økonomiplanens innhold

Kravene til innhold i årsbudsjett og økonomiplan er i stor grad videreført i ny kommunelov. De må begge balanseres, og inntekter og utgifter må budsjetteres realistisk. Dokumentene må vise kommunestyrets prioriteringer, mål og premisser. Det er også et krav at utviklingen i kommunens økonomi må fremgå av disse to styringsdokumentene. Et nytt krav til årsbudsjettet og økonomiplanen er at det skal utarbeides en oversikt over hvordan gjeld og langsiktige forpliktelser utvikler seg i

økonomiplanperioden ut fra det investeringsprogrammet som vedtas. Da er det ikke tilstrekkelig å bare vise utviklingen i renter og avdrag, oversikten må også vise hvordan den totale gjelden utvikler seg i perioden. Oppstilling av dokumentene reguleres i forskrift.

Oppfølging av budsjett og regnskap

Kommunedirektøren må fortsatt rapportere om utviklingen i forhold til budsjettet i løpet av budsjettåret, og foreslå budsjettendringer om det er vesentlige avvik. På samme måte har kommunestyret fortsatt plikt til å endre budsjettet underveis i budsjettåret hvis det er nødvendig for å ivareta kravet om realisme og balanse i budsjettet.

For å sikre at en kommune tilpasser driften sin til de tilgjengelige midlene, er det plikter knyttet til inndekning av merforbruk. Ny kommunelov bygger på at man skal starte å dekke inn merforbruk på et så tidlig tidspunkt som mulig. Hvis årsregnskapet avlegges med merforbruk, skal kommunedirektøren foreslå endringer i inneværende års budsjett, som må behandles av kommunestyret innen 30. juni. Dette er samme frist som man har til å vedta årsregnskapet, og på denne måten så kobles oppfølgingen av årets budsjett til vedtaket om årsregnskapet for foregående år. Tanken er at kommunestyret på denne måten skal få bedre grunnlag for å vurdere hvor mye av merforbruket som kan dekkes innenfor inneværende års budsjett. Kommunestyret kan fremdeles bestemme hvor mye av et slikt merforbruk som skal dekkes i inneværende års budsjett og hva som fremføres til påfølgende år. Hvis årsregnskapet vedtas med merforbruk, er det presisert i ny kommunelov at kommunestyret i vedtaket skal angi hvordan merforbruket skal dekkes inn. Vedtaket må minimum inneholde et beløp og tidspunkt for inndekning, men det vil ikke være krav til å foreslå noen konkrete tiltak i denne saken, det kan man ta i senere budsjettsaker.

ROBEK

I ny kommunelov skal det fortsatt budsjetteres med balanse, og merforbruk i regnskapet skal fortsatt dekkes inn. Tidsfristene for inndekning er videreført ved at det utenfor ROBEK er krav om inndekning innen 2 år, mens kommuner innenfor ROBEK har flere år på seg. Inndekning utover fire år må godkjennes av departementet. Iht. ny kommunelov kan ikke inndekning lenger utsettes hvis kommunen har midler på disposisjonsfond. Midler på disposisjonsfond skal brukes til å dekke inn merforbruk det året merforbruket oppsto.

Grunnlagene for innmelding i ROBEK er utvidet. En kommune vil iht. ny kommunelov bli innmeldt i ROBEK dersom:

- Budsjett og økonomiplan er vedtatt med merforbruk
- Regnskapet, budsjettet eller økonomiplanen viser inndekning over flere enn to år
- Regnskapet viser et akkumulert merforbruk over 3 % av brutto driftsinntekter, etter fratrekk av ev. disposisjonsfond
- Vedtak om budsjett, økonomiplan eller regnskap fattes etter fristene kommuneloven gir

Ny kommunelov gir departementet adgang til å la være å melde en kommune inn i ROBEK, hvis det åpenbart ikke er behov for kontroll. Utmelding av ROBEK er også regulert i kommuneloven.

I ROBEK skal det fortsatt gjennomføres en lovlighetskontroll av budsjettet der man skal se om budsjettet er i balanse, og om inntekter og utgifter er realistiske. Låneopptak skal godkjennes, ved at det godkjennes en samlet øvre låneramme, og ikke ett og ett lån. Departementet får også en ny hjemmel til å fastsette vilkår for bruk av denne lånerammen, men denne hjemmelen skal kun benyttes dersom det er helt nødvendig av hensyn til kommunens økonomi. Kommuner som meldes inn i ROBEK får en plikt til å vedta en tiltaksplan som skal vise hva som må til for å gjenvinne økonomisk balanse. Denne planen må inneholde budsjettiltak, samt tiltak for å få bedre styring og kontroll på økonomien. Det er aktivitetsplikt og tidsfrister knyttet til tiltaksplanen.

Finansielle måltall

Ny kommunelov stiller krav om at det skal vedtas og tas i bruk finansielle måltall som nytt styringsverktøy i kommunene. De finansielle måltallene skal være de lokale målene for hvordan økonomien skal utvikles, og de skal gi handlingsregler for økonomisk planlegging. Det er kommunestyret selv som skal vedta de finansielle måltallene. De finansielle måltallene skal vise hva som må til for at kommunen skal få en forsvarlig økonomiutvikling over tid. Måltallene må tilpasses den enkelte kommune, og loven gir ingen regler for hvilke måltall som skal velges og nivået for disse, det er opp til kommunen selv å bestemme. De måltallene som kommunestyret vedtar må være realistiske ut i fra den økonomiske situasjonen kommunen er i, hvis ikke vil det være vanskelig å ha dem som et reelt styringsverktøy. Måltallene skal være retningsgivende for budsjettarbeidet og man må se hen til dem og bruke dem, men det er ikke slik at de er bindende for det enkelte årsbudsjettet. Kommunestyret kan derfor vedta et årsbudsjett som bryter med de vedtatte måltallene, men målet må være at årsbudsjettene over tid er i tråd med måltallene. I årsberetningen skal det redegjøres for kommunens økonomiske utvikling, og den redegjørelsen skal skje opp mot de finansielle måltallene.

Kommunedirektøren foreslo i budsjettet for 2020 at Fauske kommune benytter de finansielle måltallene som knytter seg til KØB-modellen. KØB er en forkortelse for kommunal økonomisk bærekraft, og KØB-modellen definerer mål for hva driftsresultat, gjeldsgrad og disposisjonsfond bør være for at det økonomiske handlingsrommet i en kommune skal sikres over tid. Kommunedirektøren mener at de finansielle måltallene som knytter seg til KØB-modellen bør benyttes også i 2021.

3.4 Statsbudsjettet 2021

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2021 en vekst på to milliarder kroner i kommunesektoren sine frie inntekter i 2021. Veksten er i tråd med det som ble varslet i kommuneproposisjonen. Av dette er 1,6 mrd. kr vekst i frie inntekter for kommunene, mens fylkeskommunene får en vekst på 0,4 mrd. kr. Av disse er det foreslått å overføre 644 millioner kroner mer i frie inntekter til Nordland.

Regjeringen vil inkludere flere slik at alle får muligheten til å delta i arbeids- og samfunnsliv. Derfor er 100 millioner kroner av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med satsing på barn og unges psykiske helse.

Regjeringen vil skape en grønnere fremtid ved å legge til rette for at næringslivet kan skape flere grønne jobber. Derfor er 100 millioner kroner av veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene begrunnet med satsing på lav- og nullutslippsløsninger for ferger.

Regjeringen foreslår også at kommunesektoren får et særskilt tillegg på 1,9 mrd. kr som kompensasjon for skattesvikt som følge av koronakrisen i 2020. Dette kommer i tillegg til veksten i frie inntekter.

Den kommunale deflatoren (generell pris- og lønnsstigning for kommunene) er anslått til 2,7 prosent for 2021. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 2,2 %.

Tabell 8 – Kommunal deflator 2020 og 2021

	Anslag SB 2020	Anslag RNB 2020	Anslag 2020 i SB for 2021	Anslag SB 2021
Deflator	3,1 %	2,6 %	1,6 %	2,7 %
Herav lønnsvekst	3,6 %	3,0 %	1,7 %	2,2 %

Statsbudskettet (SB)

Revidert nasjonalbudsjett (RNB)

Innsparingen som følge av lavere kommunal deflator i 2020 er nå anslått til 8,2 mrd. kr, ned fra 9,1 mrd. kr i RNB.

Kommuneøkonomien under koronakrisen og statsbudsjettet 2021

Smitteverntiltakene i forbindelse med pandemien har gitt økt belastning for pårørende av barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet med 100 mill. kr som en engangsbevilgning begrunnet med behovet for å gi et godt habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Regjeringen vil også legge frem et tillegg til 2021-budsjettet i november med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende bevilgningsforslag.

Våren 2021 vil den endelige skatteinngangen og lønns- og prisveksten i 2020 være kjent. Arbeidsgruppen som kartlegger de økonomiske konsekvensene for kommunesektoren av korona-krisen, vil legge frem endelig rapport innen 1. april. På bakgrunn av dette vil regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2021 med en analyse av de samlede økonomiske konsekvensene av pandemien for kommunesektoren.

Kommuneøkonomien under koronakrisen og endringer i 2020

Regjeringen og Stortinget har iverksatt omfattende økonomiske tiltak rettet mot kommunesektoren i løpet av våren. Dette utgjør i alt 19,6 mrd. kr. Samlet sett er det vedtatt økte bevilgninger til kommunesektoren på 17,4 mrd. kr. I tillegg har kommunesektoren fått reduserte utgifter som følge av at arbeidsgiveravgiften midlertidig ble redusert i to måneder. Dette utgjør 2,2 mrd. kr.

Nye forslag i proposisjon av 21. september på 2,5 mrd. kr:

- Kompensasjon til fylkeskommunene for tapte billettinntekter i kollektivtransport: 1,5 mrd. kr
- Skjønnsmidler til kommuner til oppfølging av TISK: 500 mill. kr
- Støtte til lokalt næringsliv mv.: 300 mill. kr
- Testing ved grenseoverganger: 200 mill. kr

Kommunene har også fordel av lavere anslått lønns- og prisvekst i 2020. Sammenliknet med anslaget i saldert budsjett 2020, utgjør reduserte utgifter som følge av lavere lønns- og prisvekst 8,2 mrd. kr. Det endelige svaret på hvor mye kommunesektoren sparer på lavere lønns- og prisvekst, får vi ikke før regnskapstallene for 2020 foreligger våren 2021. Summen av vedtatte bevilgninger og tiltak, nye forslag og lavere kostnadsvekst utgjør 30,3 mrd. kr.

I nysalderingen av statsbudsjettet 2020 vil regjeringen komme tilbake med en ny vurdering av kommunesektorens merutgifter og mindreinntekter som følge av virusutbruddet. Regjeringen legger fram nysalderingen for Stortinget i andre halvdel av november.

Skjønnstilskuddet 2021

Total skjønnsramme for kommunene er 1,025 mrd. kr. Basisrammen er på 850 mill. kr. Reservepotten i departementet er på 150 mill. kr. Dette inkluderer kompensasjon for kommuner som har mistet veksttilskudd i forbindelse med sammenslåing (12,8 mill. kr) og 30 mill. kr til ressurskrevende tjenester. Potten til prosjektskjønn er 25 mill. kr.

Bærekraftige kommuner og fylkeskommuner

Gjennom virusutbruddet har oppmerksomheten vært rettet mot utfordringene her og nå. Men det langsiktige bildet er det samme som tidligere. Befolkningen eldes samtidig som det økonomiske handlingsrommet blir mindre, og befolkningens forventninger til gode tjenester øker.

Norge er grunnleggende sett godt rustet til å møte fremtiden, men dette er et regnestykke som bare går opp hvis ressursene brukes mer effektivt. Innovasjon vil bli avgjørende. Det vil ikke bare gi oss mer igjen for hver krone, det vil også gi oss tjenester som er bedre tilpasset den enkeltes behov.

Digitaliseringen har tatt syvmilssteg det siste halve året. Den utviklingen må fortsette. De globale utfordringene kan vi bare løse sammen. FNs bærekraftsmål gjelder for alle land, og alle har ansvar for å bidra til at de nås. Norske kommuner kan virke små i et slikt perspektiv, men faktum er at 2/3 av

delmålene for bærekraft bare kan nås gjennom lokal innsats og lokale prioriteringer. Kommunesektorenes innsats er altså avgjørende for at vi skal lykkes i å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling.

Ressurskrevende tjenester

Det har vært en svært sterk vekst i ordningen for ressurskrevende tjenester siden den ble innført i 2004. Da var utbetalingene på 1,5 milliarder kroner, mens det i budsjettet for 2021 bevilges over 11 milliarder kroner.

Kompensasjonsgraden beholdes uendret på 80 prosent. Det foreslås en innstramming ved å øke innslagspunktet med 46 000 kr utover lønnsveksten. Dette er en innstramming tilsvarende 300 mill. kr og vil påvirke kommunenes budsjetter allerede for 2020. Innstrammingen vil i utgangspunktet ikke påvirke tjenestetilbudet til mottakerne, da de vil ha rettigheter etter blant annet helse- og omsorgstjenesteloven.

Det er enkelte kommuner som har spesielt høye utgifter til ressurskrevende tjenester. For å fange opp kommuner med spesielt høye utgifter per innbygger, økes skjønnsrammen med 30 mill. kr. Midlene skal rettes mot kommuner med under 3 000 innbyggere som har en særskilt stor økonomisk byrde på grunn av ressurskrevende tjenester. Det vil også bli tatt hensyn til andre forhold, som kommuneøkonomien. Midlene vil bli fordelt fra departementet, da dette gjelder et fåtall kommuner.

Innlemming av tilskuddet til tidlig innsats gjennom økt lærertetthet på 1.–10.-trinn

Som varslet i Prop. 1 S (2018–2019) ble midler til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet på 1.–10. trinn på innlemmet i rammetilskuddet i 2020. Midlene ble fordelt særskilt i 2020 for å ivareta både kommuner med et relativt og med et absolutt behov for lærerårsverk. Fra 2021 vil halvparten av midlene bli fordelt særskilt, mens halvparten blir fordelt etter ny delkostnadsnøkkel for grunnskole. Fra 2022 fordeles midlene i sin helhet etter ny delkostnadsnøkkel for grunnskole.

Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 3.–4. trinn

Regjeringen foreslår å innføre en nasjonal ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO også på 3. og 4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Bevilgningen utgjør 25 mill. kr. Dette innebærer at foreldrebetaling for et heltidstilbud i SFO på 3.–4. trinn maksimalt skal utgjøre 6 pst. av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen.

Nye læreplaner i skolen

Fra høsten 2020 starter innføringen av de nye læreplanene i grunnopplæringen. Regjeringen foreslår å bevilge 180 mill. kr til læremidler i forbindelse med fagfornyelsen i 2021.

Barnevern

Mange barn som får hjelp fra barnevernet, har helsemessige utfordringer. Regjeringen ønsker derfor å gi 30 mill. kr mer til helsetilbudet for barn i barnevernet. Midlene er fordelt mellom Barne- og familiedepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Styrkinga innebærer bl.a. bedre og tidlig kartlegging av barn som flyttes ut av hjemmet. Det skal også utarbeides nye rutiner for arbeidet til helse- og barneverntjenestene på feltet, der gode rutiner har manglet. Dette vil styrke deres kunnskap om hverandre og føre til et bedre samarbeid om barn og unge som har behov for hjelp fra begge tjenestene.

I statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringa også at retten til ettervern utvides fra 23 til 25 år, fra 1. januar 2021. Det er bevilget 24 mill. kroner for å få dette til. Unge som har opplevd omsorgssvikt har høy risiko for å havne utenfor utdanning og arbeidsliv. Ettervern kan bidra til at flere fullfører videregående skole og hindre langvarig utenforskap. Forskning viser at de som mottar ettervern, klarer seg bedre senere i livet enn de som ikke mottar dette.

Frivilligsentraler

Når regjeringen i statsbudsjettet foreslår at tilskuddet til frivilligsentraler blir et øremerket tilskudd fra 2021, betyr det at bevilgning til frivilligsentraler fra neste år ikke lenger er en del av rammetilskuddet, men kommer i tillegg som et øremerket tilskudd.

Eiendomsskatt

Den maksimale eiendomsskattesatsen for bolig- og fritidseiendom reduseres fra 5 til 4 promille fra 2021. Dette er i tråd med avtalen mellom regjeringspartiene og Frp om revidert nasjonalbudsjett for 2020.

Kompensasjon for bortfall av «maskinskatten» reduseres fra 500 mill. kroner til 300 mill. kroner. Fauske kommune får ikke slik kompensasjon.

Det foreslås fritak for eiendomsskatt for reindriftsanlegg, slik at næringen stilles på lik linje med jordbruks- og skogbruksnæringen, som har hatt et fritak for eiendomsskatt for anlegg i næringen i mange

Kontantstrømskatt for nye vannkraftprosjekter

Regjeringen foreslår i statsbudsjett for 2021 innført en kontantstrømskatt for nye vannkraftprosjekter, som svar på kravet fra et samlet vannkraftmiljø om endringer i grunnrenteskatten. Med regjeringens forslag kan kraftforetakene utgiftsføre investeringskostnadene umiddelbart, mens det i dagens grunnrenteskatt gis gradvis fradrag for investeringskostnader

gjennom avskrivninger og friinntekt over en periode på inntil 67 år. Forslaget vil ha virkning for investeringer i nye kraftverk, ved opprustning og ved utvidelse av eksisterende verk.

3.5 Rentenivået

Styringsrenten (foliorenten) i Norge er renten på bankenes innskudd opp til en viss kvote i sentralbanken. Styringsrenten er Norges Banks viktigste virkemiddel for å stabilisere prisveksten og utviklingen i norsk økonomi. Styringsrenten virker på inflasjonen (ofte med tidsetterslep) gjennom etterspørselskanalen til konsum og investeringer, gjennom valutakursen til importert prisvekst, og forventningskanalen til lønnsveksten. Norges Bank benytter styringsrenten til å gi rentesignal til aktørene i pengemarkedet. Det operative målet for pengepolitikken er en inflasjonsvekst som over tid er nær 2,0 prosent.

I rentemøte januar 2020 besluttet komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet i Norges Bank å holde renten uendret på 1,50% fra 2019 etter en vurdering av utsiktene og risikobildet. Som følger av de økonomiske konsekvensene av koronapandemien har Norges Bank, etter rentemøtet januar 2020, redusert styringsrenten flere ganger gjennom 2020. I rentemøtet i mai ble styringsrenten satt til null med grunnlag i at norsk økonomi opplevde et brått fall i aktivitet som følge av koronapandemien. I septembers rentemøte konkluderte Norges Bank med at styringsrente vil mest sannsynlig ligge på dagens nivå en god stunde fremover og holdt dermed renten uendret på null prosent.

3.5.1 Nibor-påslag

Norges Bank gir følgende beskrivelse av pengemarkedsrenten Nibor:

«Nibor skal uttrykke prisen på et usikret lån i norske kroner til en ledende bank som er aktiv i det norske penge- og valutamarkedet. I sine kvoteringer tar bankene i Nibor-panelet utgangspunkt i hva et usikret lån mellom banker koster i amerikanske dollar, justert for kostnaden ved å konvertere lånet til norske kroner i valutaswapmarkedet. Konstruksjonen av Nibor som en valutaswaprente gjør at internasjonale forhold kan få stor betydning for den norske pengemarkedsrenten»

Påslaget på NIBOR-renten, også kalt pengemarkedspåslaget, med tre måneders løpetid (3 mnd. NIBOR) har fulgt Norges Bank utvikling av styringsrenten. Etter uroen i markedet i mars som følger av utbruddet av koronapandemien steg pengemarkedspåslaget betraktelig, men påslaget har nå falt til nær tidenes lavest nivå. De siste månedene har påslaget stabilisert seg på rundt 0,30 prosentpoeng. Når man tar høyde for at styringsrenten ligger på null prosentpoeng og påslaget i pengemarkedsrenten er ca. 30 basispunkter er dagens NIBOR-fixing rate ca. 0,30 %.

NIBOR-påslaget svinger mye grunnet dens sensitivitet til både norske og internasjonale forhold. I tredje kvartal 2020 har NIBOR-påslaget i gjennomsnitt ligget på 0,30 prosentpoeng. Norges Bank forventer, selv med NIBOR-påslagets sensitivitet ovenfor en rekke faktorer, at «påslaget vil holde seg nær dette nivået også framover.»

Figur 16 – NIBOR-påslag, 1 januar 2014–31. desember 2023.

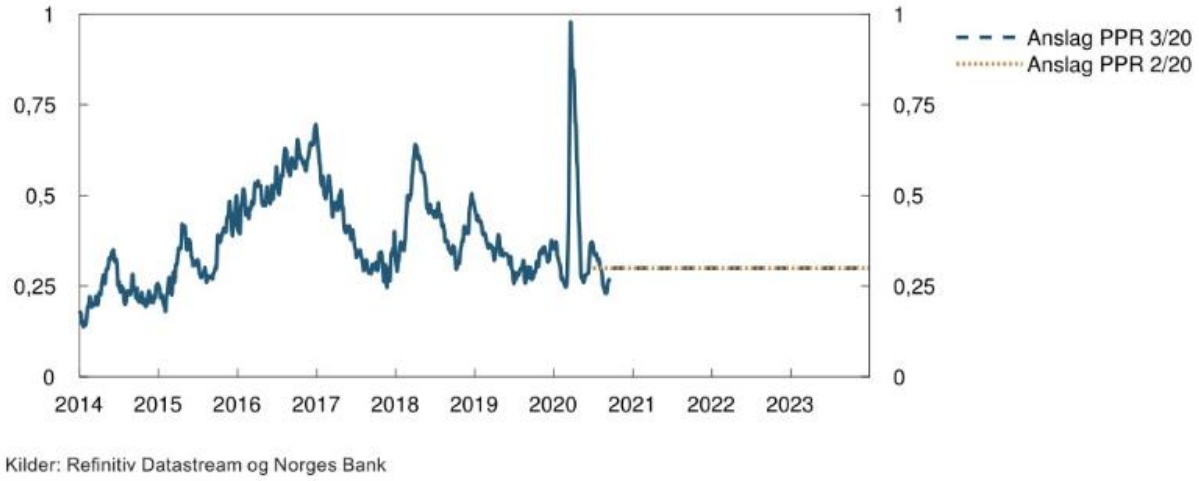

Figuren viser NIBOR-påslag for perioden 1 januar 2014–31. desember 2023, med fem dagers glidende gjennomsnitt. Siste observasjon er 18. september 2020. Anslag for 3. kvartal 2020–4. kvartal 2023. Påslag i norsk pengemarkedsrente er differansen mellom tre-måneders pengemarkedsrente og forventet styringsrente.

3.5.2 Kredittpåslaget

Bankenes påslag på 3 måneder Nibor, kredittpåslaget, avhenger i stor grad av løpetid på lånet. Prisvariasjoner er vanskelig å forutse, men korte lån er generelt mer ustabile i prisene.

Ved bruk at Nibor-tilknytning på langsiktige lån skilles det mellom såkalt flytende margin, der marginpåslaget i teorien kan endres for hver periode, og fastmargin i ett eller flere år. Fastmargin i flere år vil normalt ligge noe høyere enn flytende margin. For tiden er flytende margin i Kommunalbanken på 60 rentepunkter som påslag på Nibor.

Det er vanskelig å mene noe om utviklingen i framtidige lånemarginer fordi det er mange faktorer som spiller inn. Kommunalbanken anslår følgende lånerenter på lange lån.

Tabell 9 – Anslag fra Norges Bank og Kommunalbanken for lånerente for lange lån (i grønt).

	Norges Bank-anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 3/20					**Oppdatert 24.09.2020**		
ÅR	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd Nibor	Bank margin-påslag på Nibor	**Budsjettert lånerente ved bruk av NB anslag**	FRA Markedet, (NIBOR 3 MND)	Bank margin-påslag på Nibor	**Budsjettert lånerente ved bruk av markedsrenter**
2021	0,00	0,30	0,30	0,60	***0,90***	0,37	0,6	***0,97***
2022	0,15	0,30	0,45	0,60	***1,05***	0,46	0,6	***1,06***
2023	0,50	0,30	0,80	0,60	***1,40***	0,65	0,6	***1,25***
2024	0,70	0,30	1,00	0,60	***1,60***	0,88	0,6	***1,48***

3.6 Pensjonsutgifter

Fauske kommune er tilknyttet to pensjonsavtaler; Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). I KLP er det tre ulike ordninger; fellesordning (hovedtyngden av ansatte), sykepleierordning og folkevalgtordning. SPK dekker pensjon for lærere.

Nye regler for offentlig tjenestepensjon ble innført fra 01.01.2020, som et ledd i tilpasning til pensjonsreformen. Reformen medfører ulike regler for opptjening basert på fødselsår til den ansatte. I pensjonsreformen ble levealdersjustering innført og siden vi lever lenger enn før må pensjonen deles på flere år.

Midler avsatt til fremtidige pensjonsforpliktelser skal oppreguleres gjennom reguleringspremien. I 2020 er endringene i offentlig tjenestepensjon innført for personer født 1963 og senere. Det medfører at lønnsoppgjøret vil være av mindre betydning for reguleringspremien enn det har vært tidligere. Den enkeltes alderspensjonsrettigheter vil løftes i takt med veksten i Folketrygdens grunnbeløp (G), og ikke i takt med egen lønnsutvikling som tidligere. Veksten i G blir dermed viktigste element i fastsettelsen av reguleringspremien fra og med 2020. Vekten i reguleringspremien i 2020 ble vesentlig lavere enn KLP anslo i prognosen som er lagt til grunn for 2020. For 2021 legger KLP til grunn at reguleringspremien vil øke i forhold til 2020.

Kommuner og fylkeskommune har ikke reguleringsansvar for pensjonistene i SPK. Prognosene fra KLP og SPK som legges til grunn i budsjett 2021 er basert på pensjonsgrunnlag pr april 2020. Endelig prognose for 2021 presenteres først utpå nyåret 2021.

Pensjonskostnader er en vesentlig post i de kommunenes budsjetter. Kommunene får som hovedregel ikke kompensert de reelle utgiftene gjennom statsbudsjettet, men må i stedet forholde seg til et system med premieavvik som fører til at regnskapsresultatene «pyntes», mens likviditeten svekkes tilsvarende inntektsført premieavvik.

Premieavvik er definert som differansen mellom innbetalt pensjonspremie til pensjonskassene og en beregnet pensjonskostnad fastsatt ut fra kriterier fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hvis betalt pensjonspremie overstiger pensjonskostnaden får vi et positivt premieavvik, som inntektsføres i sin helhet det året det oppstår. Det akkumulerte premieavviket skal imidlertid kostnadsføres med like deler over 7 år (amortisering/avskrivingstid).

Tabell 10 – Utvikling i akkumulert premieavvik KLP 2017–2021

	2017	2018	2019	2020*	2021**
Innbetalt til KLP	49 737 352	57 012 195	65 316 956	53 688 110	70 288 315
Premieavvik	-5 664 189	-11 983 033	-19 228 373	-10 757 361	-27 220 086
Amortisering	7 687 644	8 057 367	9 711 870	12 356 235	14 010 107
Netto avvik	2 023 455	-3 925 666	-9 516 503	1 598 874	-13 209 979
Netto pensjonskostnad	41 089 699	41 355 274	43 389 892	40 105 330	40 291 804
Netto balanseført premieavvik KLP	41 122 868	45 048 534	54 565 037	52 966 163	66 176 142

* Foreløpig tall 2020 ** Prognose 2021

Figur 17 – Netto balanseført premieavvik 2017–2021

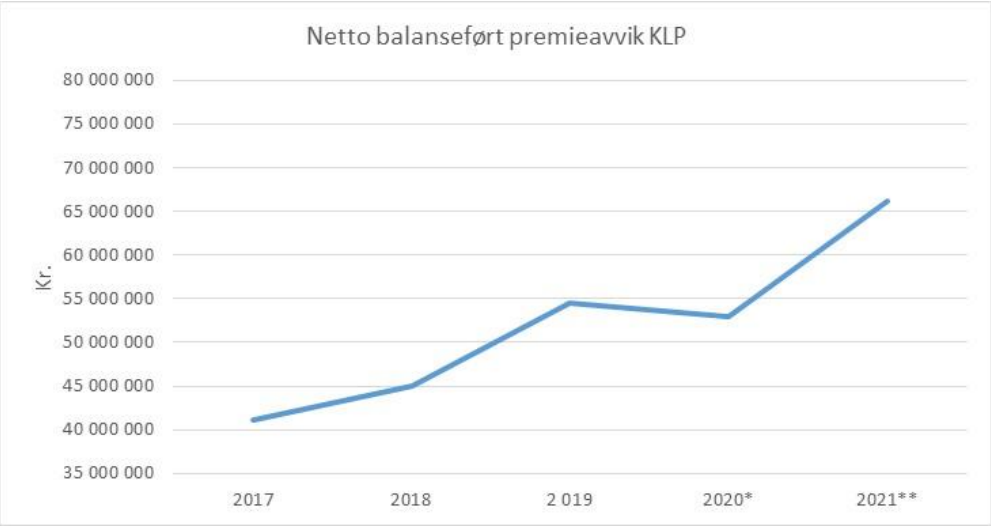

Nedenfor vises tilsvarende utvikling for netto balanseført premieavvik SPK.

Tabell 11 – Utvikling i akkumulert premieavvik SPK 2017–2021

	2017	2018	2019	2020*	2021**
Innbetalt til SPK	9 978 305	9 611 340	9 938 775	10 105 626	8 545 996
Premieavvik	84 256	-719 416	461 424	2 646 607	1 035 233
Amortisering	62 793	13 182	191 866	173 498	-183 767
Netto avvik	147 049	-706 234	653 290	2 820 105	851 466
Netto pensjonskostnad	9 609 090	10 044 955	9 199 064	7 222 389	7 275 610
Netto balanseført premieavvik SPK	220 042	926 276	272 986	-2 547 119	-3 398 585

* Foreløpig tall 2020 ** Prognose 2021

Figur 18 – Netto balanseført premieavvik SPK 2017–2021

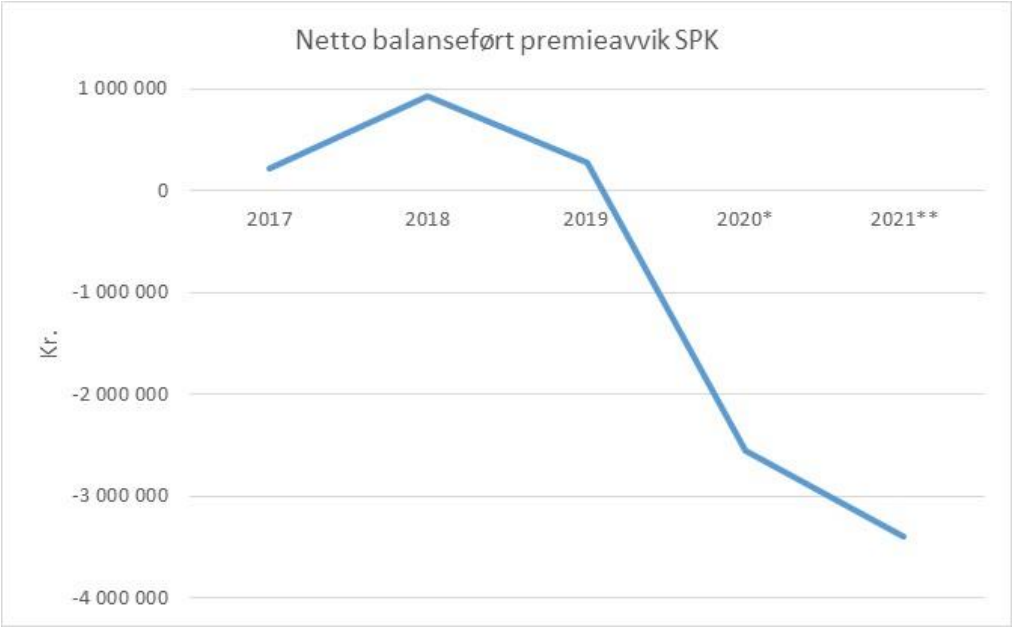

3.7 KOSTRA

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen og måloppnåelse i kommuner og fylkeskommuner. Regnskapsinformasjon og informasjon om tjenester rapporteres til staten ved Statistisk Sentralbyrå (SSB). Det finnes tall for de ulike kommunale tjenester, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Fauske kommune tilhører fra 2019 KOSTRA-gruppe 8 (EKG08) som kjennetegnes ved at det er mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger og relativt middels frie disponible inntekter. Følgende kommuner er representert i kommunegruppe 8 i tillegg til Fauske: Kongsvinger, Vestre Toten, Bamble, Vennesla, Verdal, Ørland og Orkland. Det jobbes i Fauske med å høyne kvaliteten i KOSTRA-rapporteringen gjennom bevisstgjøring av ledere ute på ansvar, avdelinger og enheter mht. riktig bruk av tjeneste i økonomiforvaltningen.

Kommunedirektøren fikk i 2018 utarbeidet en KOSTRA-analyse basert på tall fra 2017 for å få vurdert prioriteringer, produktivitet og dekningsgrader i Fauske kommune sammenlignet med et utvalg andre kommuner. Dette som et grunnlag for en dialog om likheter og forskjeller i dekningsgrader/tjenestenivå, produktivitet, prioriteringer og brukerbetalinger. Rapporten ble presentert for politikerne i forbindelse med budsjett 2019, økonomiplan 2019–2022.

Fauske kommune står ovenfor en situasjon der man må omstille driften kraftig som følge av reduserte kraftinntekter, reduksjon i rammetilskuddet, samt økte utgifter. Rapporten synliggjorde hvordan ressursbruken var i Fauske i 2017 sett i forhold til et utvalg andre kommuner, landsgjennomsnittet og det objektivt beregnede utgiftsbehovet. Rapporten går systematisk igjennom alle tjenesteområder i kommunen og synliggjør hvordan ressursbruken var i Fauske, sett i lys av ressursbruken i tre utvalgte kommuner, samt landsgjennomsnittet. Analysen fra 2017 viste at Fauske kommune har en svært presset kommuneøkonomi og at kommunen på de fleste tjenesteområdene bruker (til dels vesentlig) mer enn det man får tildelt gjennom det objektive utgiftsbehovet. Det var særlig skole som har en svært høy ressursbruk. Men også pleie og omsorgstjenesten, helsetjenesten og sosialtjenesten har over tid hatt en kostnadsutvikling som er vesentlig høyere enn kostnadsutviklingen for landet. Analysen ble lagt til grunn for tiltakene som ble fremmet i forbindelse med budsjett 2019 og økonomiplan 2019–2022.

Nedenfor følger figurer og tall for en del utvalgte tjenesteområder basert på rapporterte data for 2019. Tall og figurer er hentet fra presentasjoner som er offentliggjort av Telemarksforskning (ikostra.no). Data til nevner er hentet fra SSBs befolkningsstatistikk. SSB har lagt om KOSTRA-rapporteringen fra 2018. Figurene nedenfor viser derfor sammenlignbare tall for kun KOSTRA-gruppe 8 og Norge. Tallene gir ingen forklaring på forskjellene, men viser prioriteringer og produktivitet gruppene imellom. Effekt av tiltak som ble vedtatt i forbindelse med budsjett 2020 blir først tilgjengelig i KOSTRA-sammenheng etter avleggelse av årsregnskap og rapportering 2020.

3.7.1 Netto driftsresultat per innbygger

Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk (fond), og blir brukt som et mål på kommunenes økonomiske handlingsfrihet.

Figuren viser at Fauske kommune de tre siste årene har svakest netto driftsresultat i forhold til sammenligningstall for KG08 og snittet for Norge.

Figur 19 – Netto driftsresultat i kr per innbygger

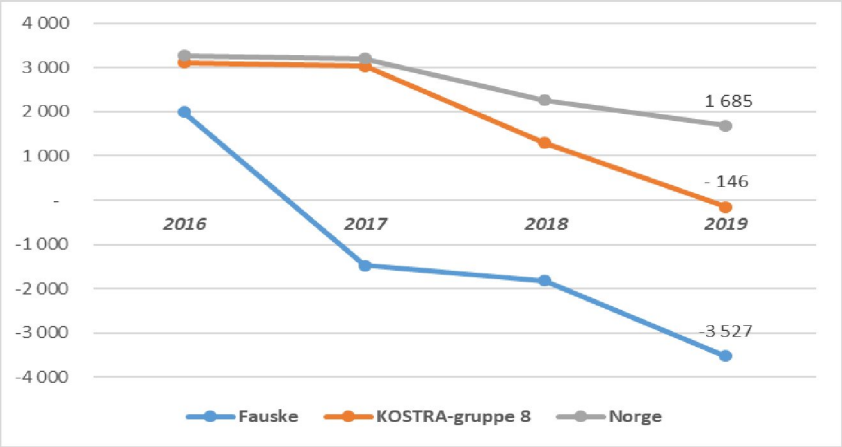

3.7.2 Netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger

Fauske har rapportert betydelig mer i administrative utgifter tidligere år enn det KOSTRA definerer som administrasjon. Snittet for Norge viser en vekst i administrative utgifter i perioden 2016 til 2019. KG08 ligger lavere i administrative utgifter pr innbygger enn både Fauske og landssnittet, med en betydelig nedgang fra 2018 til 2019.

Figur 20 – Netto driftsutgifter til administrasjon i kr per innbygger

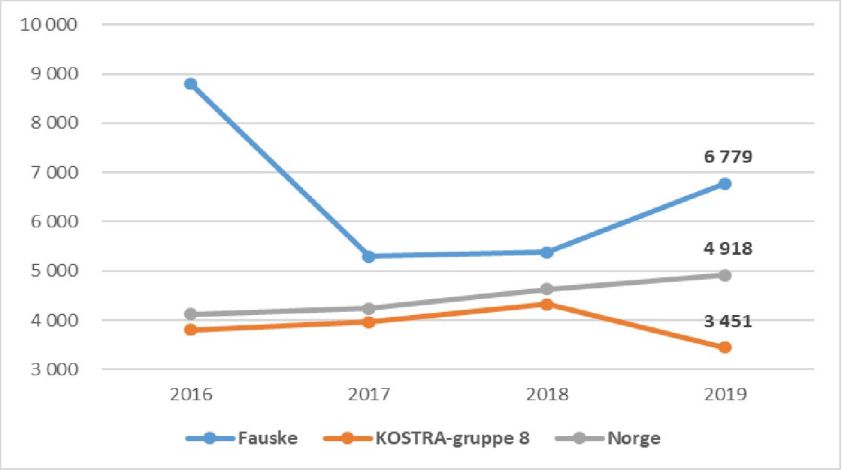

3.7.3 Netto lånegjeld per innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån. Som figuren viser har Fauske kommune betydelig høyere lånegjeld pr innbygger enn sammenligningsgruppene.

Figur 21 – Netto lånegjeld i kr per innbygger

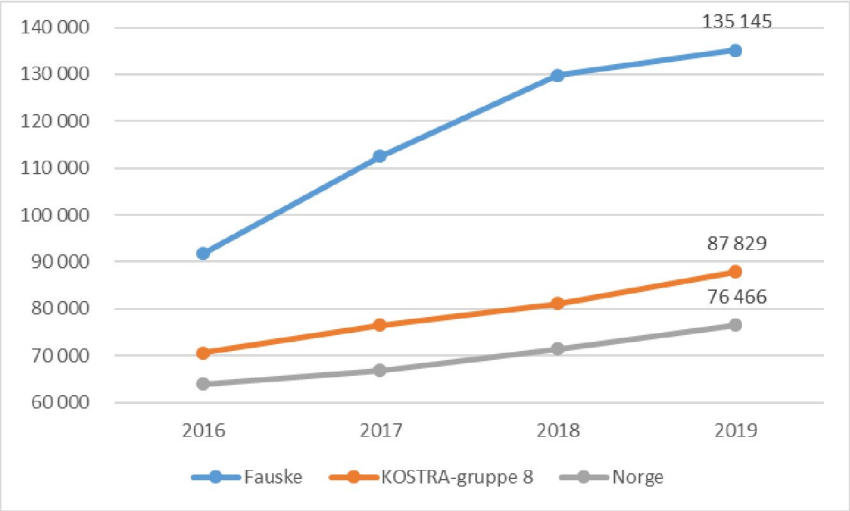

3.7.4 Netto driftsutgifter barnehager per innbygger 1–5 år

I netto driftsutgifter barnehager inngår driftsutgifter til barnehage, styrket tilbud til førskolebarn og barnehagelokaler og skyss. Trenden viser en økning for alle tre gruppene. Tallene viser også at det har vært en betydelig vekst i barnehageutgifter i Fauske fra 2018 til 2019, og Fauske ligger i 2019 høyere enn både KG08 og landssnittet.

Figur 22 – Netto driftsutgifter innen barnehage i kr per innbygger 1–5 år

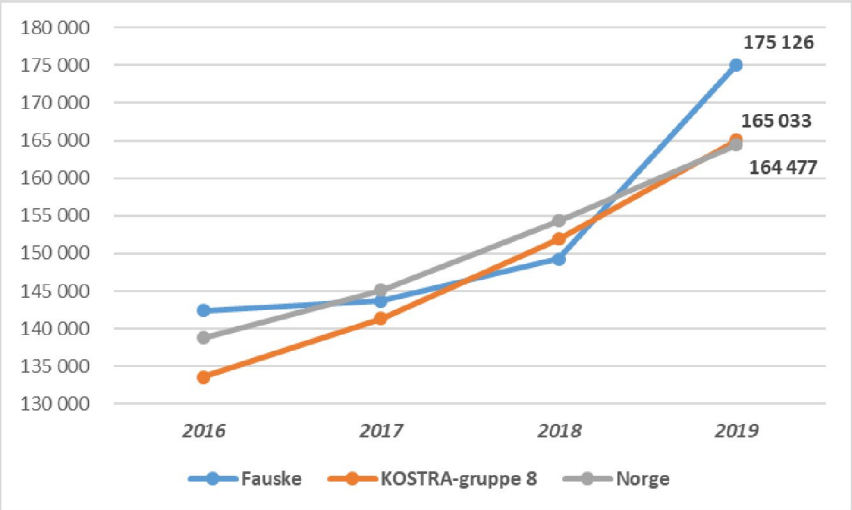

3.7.5 Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6–15 år

Indikatoren viser netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år, etter at tilskudd fra staten og eventuelle andre direkte inntekter er trukket fra. I driftsutgifter til grunnskolesektor inngår driftsutgifter til grunnskolen, skolefritidstilbud, skolelokaler og skoleskyss.

Tallene viser at Fauske kommune i de fire årene ligger betydelig høyere pr elev på utgifter til grunnskole enn sammenligningsgruppene.

Figur 23 – Netto driftsutgifter til grunnskole i kr per innbygger 6-15 år

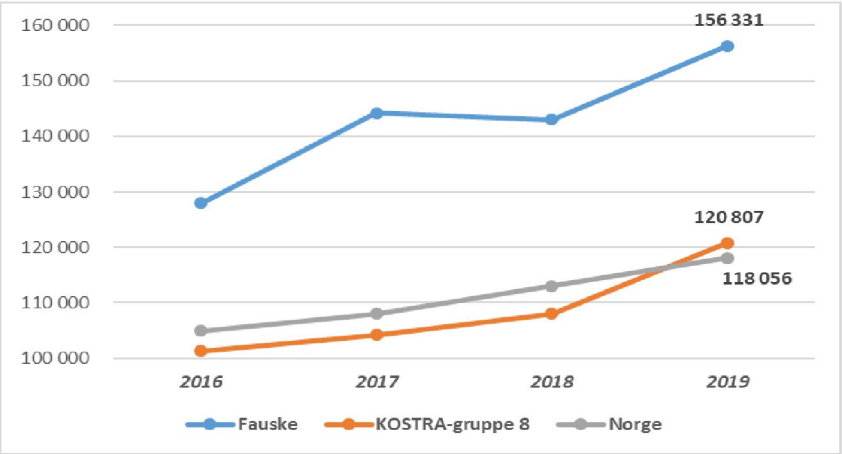

3.7.6 Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

Indikatoren viser andelen elever i grunnskolen som får spesialundervisning, sett i forhold til alle elever i ordinær grunnskole Fauske kommune har en positiv utvikling fra 2018 til 2019. Fauske ligger godt under snittet for landet og KG08 i 2019. Endringen fra 2018 til 2019 for Fauske er av en slik karakter at tallene bør analyseres nærmere.

Figur 24 – Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

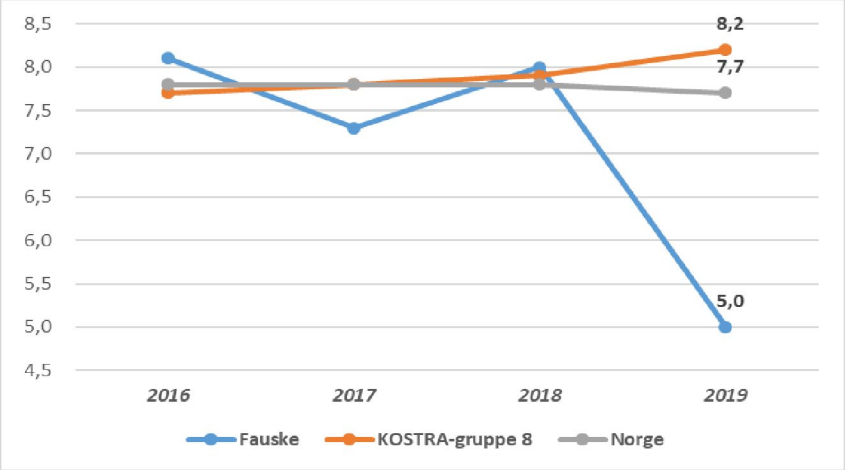

3.7.7 Netto driftsutgifter innen kommunehelse per innbygger

Indikatoren viser netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i kroner per innbygger. Tallene viser at Fauske ligger betydelig over KG08 og landssnittet.

Figur 25 – Netto driftsutgifter innen kommunehelse i kr per innbygger

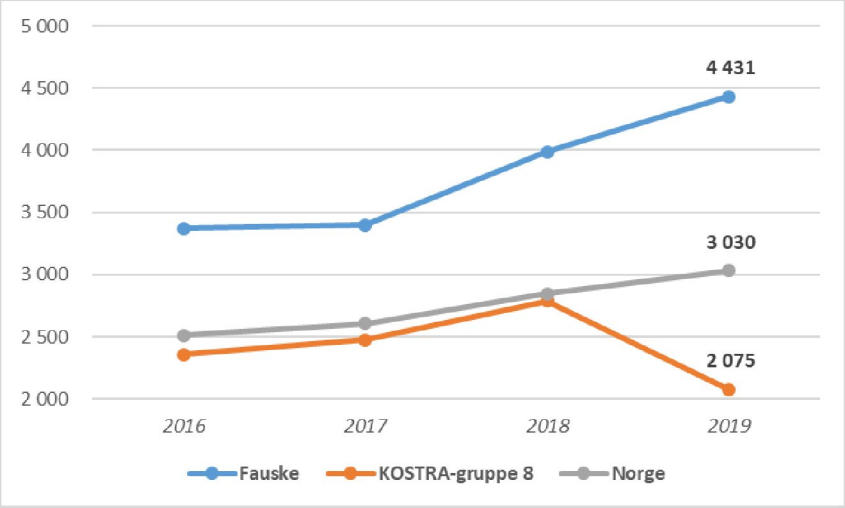

3.7.8 Netto driftsutgifter pleie- og omsorgtjenesten per innbygger

Indikatoren viser netto driftsutgifter til pleie og omsorg i kroner per innbygger. Tallene viser at Fauske ligger betydelig over KG08 og landssnittet.

Figur 26 – Netto driftsutgifter pleie og omsorg i kr per innbygger

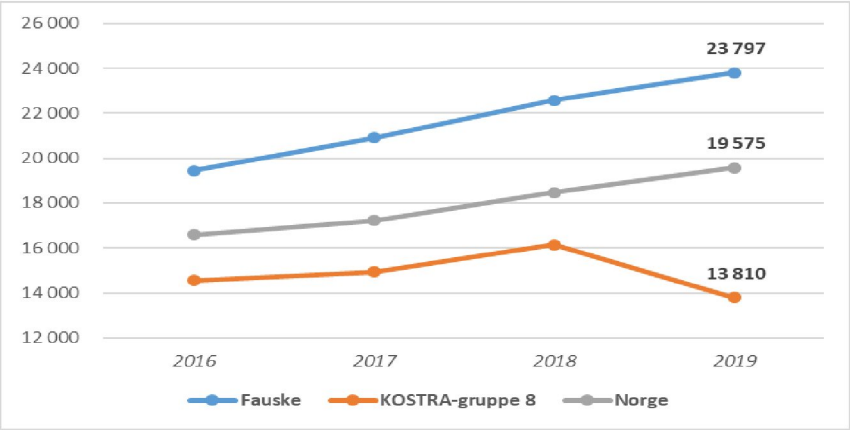

3.7.9 Korrigerte brutto driftsutgifter for institusjon, per kommunal plass

Indikatoren viser brutto driftsutgifter pr kommunal institusjonsplass. Som figuren viser ligger Fauske kommune betydelig over både KG08 og landssnittet.

Figur 27 – Korrigerte brutto driftsutgifter i kr per kommunal plass institusjon

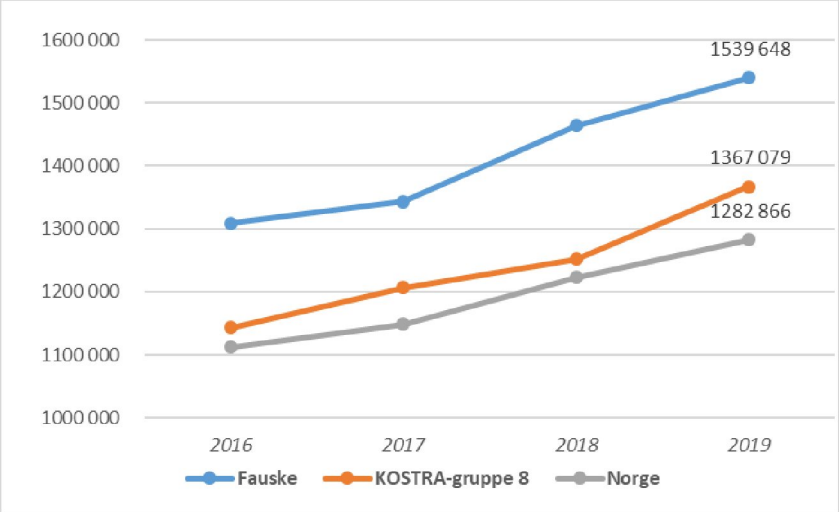

3.7.10 Andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20–66 år

Indikatoren viser andel sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, i prosent av antall innbyggere i samme alderskategori. Fauske ligger som figuren viser langt over både KG08 og landssnittet, men har en reduksjon i andelen fra 2017.

Figur 28 – Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år

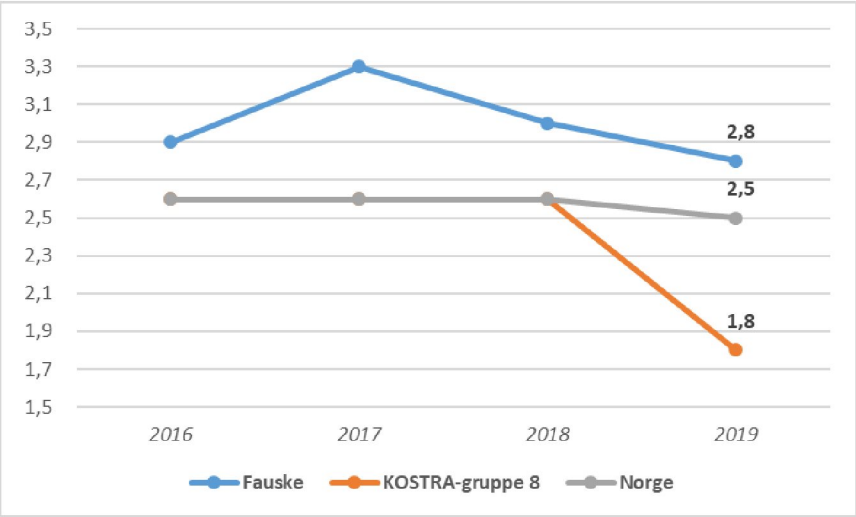

3.7.11 Netto driftsutgifter innen sosialtjenester per innbygger 20–66 år

Tallene viser at Fauske kommune bruker mer i sosialtjenester pr innbygger 20-66 år enn de to sammenligningsgruppene.

Figur 29 – Netto driftsutgifter innen sosialtjenester i kr per innbygger 20-66 år

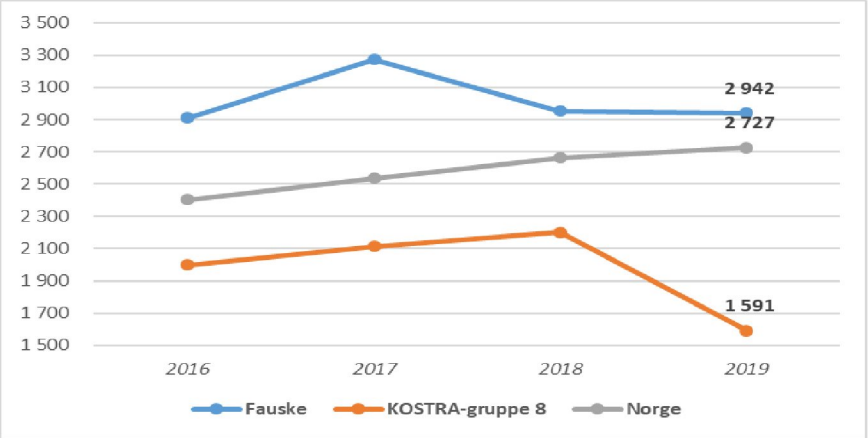

3.7.12 Netto driftsutgifter barnevernstjenesten per innbygger 0–17 år

Fauske kommune ligger høyere i netto driftsutgifter for barnevernstjenesten fra 2016 til 2018 sammenlignet med KG8 og landssnittet, men er litt lavere enn gjennomsnittet i KG08 i 2019.

Figur 30 – Netto driftsutgifter innen barnevern i kr per innbygger 0-17 år

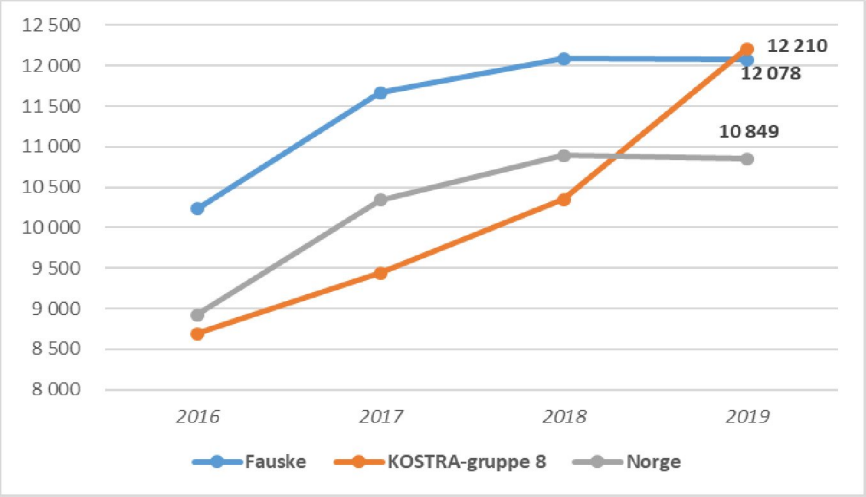

3.7.13 Barn med barnevernstiltak

Indikatoren viser at Fauske kommune ligger høyt, sammenlignet med KG08 og landssnittet, for andel barnevernstiltak i forhold til antall innbyggere 0–22 år.

Figur 31 – Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0–22 år

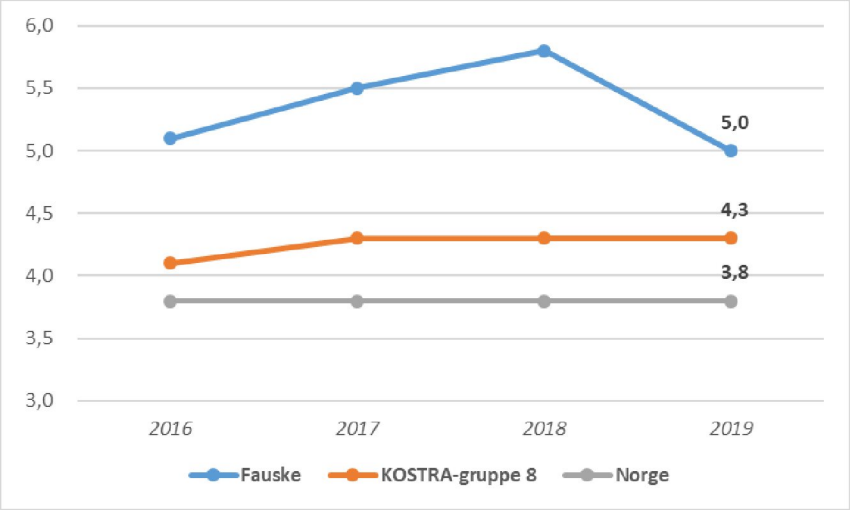

3.7.14 Årsgebyr for vannforsyning

Figuren viser at Fauske har ligget lavt på vannavgift i 2016, men har passert snittet i KG08 fra 2017 til 2019. Fauske kommune har forskuttert investeringer i sektoren og har negativt fond (framført underskudd) per 31.12.2019.

Figur 32 – Årsgebyr for vannforsyning (ekskl. mva., gjelder rapporteringsåret+1)

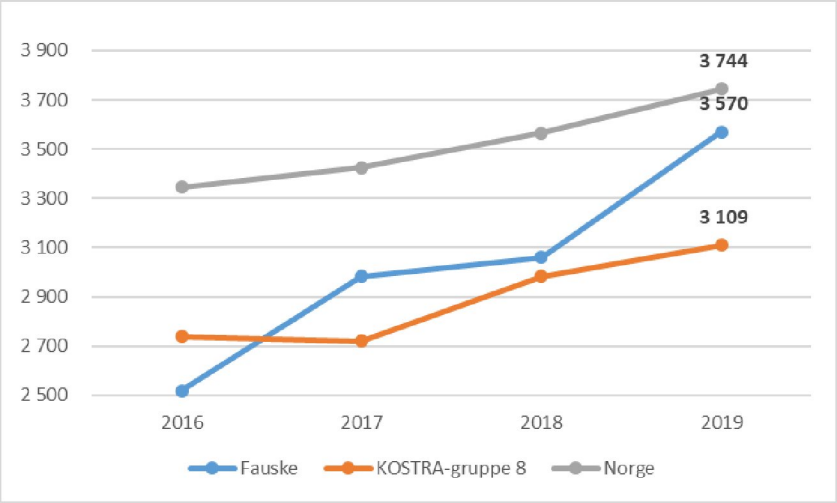

3.7.15 Årsgebyr for avløpstjenesten

Fauske har også svært lavt gebyr for avløp sammenlignet med de to andre gruppene. Dette gjelder hele perioden, selv om gebyret i Fauske har vokst mer siste fire år enn KG08 og landssnittet. Innenfor avløp forutsettes framført underskudd pr 31.12.2019 dekket inn i løpet av 2020/2021.

Figur 33 – Årsgebyr for avløp (ekskl. mva., gjelder rapporteringsåret+1)

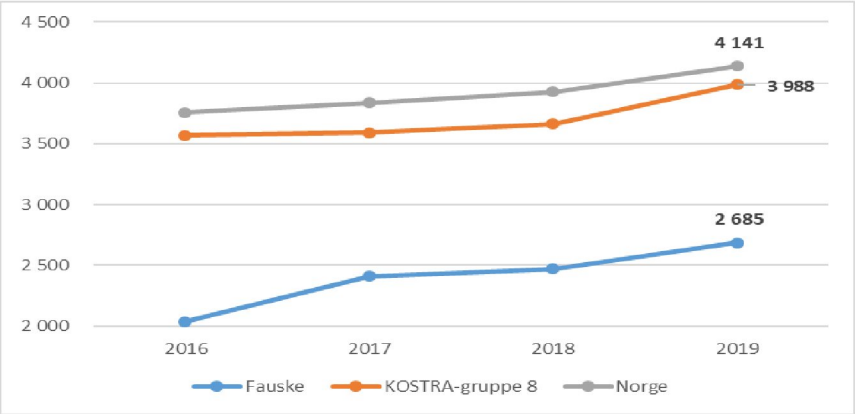

3.7.16 Årsgebyr for feiing

Tilsvarende vann, avløp og renovasjon har Fauske svært lave gebyr for feiing og tilsyn gjennom hele perioden.

Figur 34 – Årsgebyr for feiing og tilsyn (ekskl. mva., gjelder rapporteringsåret+1)

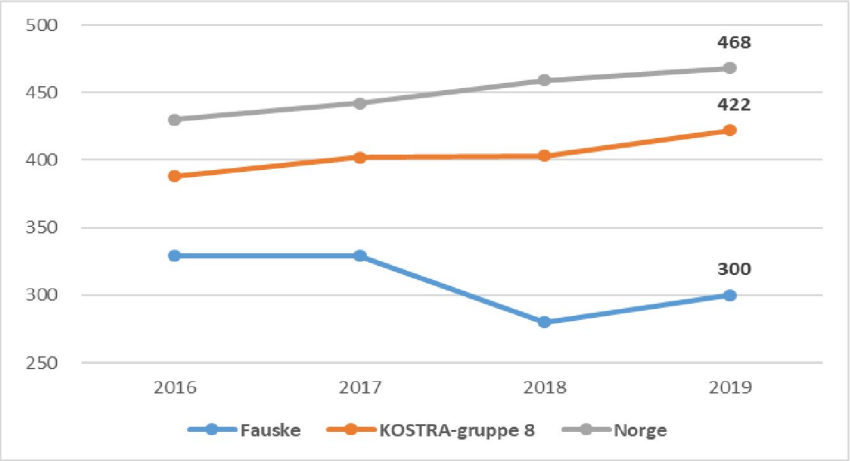

3.7.17 Brutto driftsutgifter per km kommunal vei og gate

Dette nøkkeltallet viser at Fauske kommune bruker betydelig mindre til vedlikehold av vei pr km, sammenlignet med de andre gruppene.

Figur 35 – Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale veier og gater i kr per km

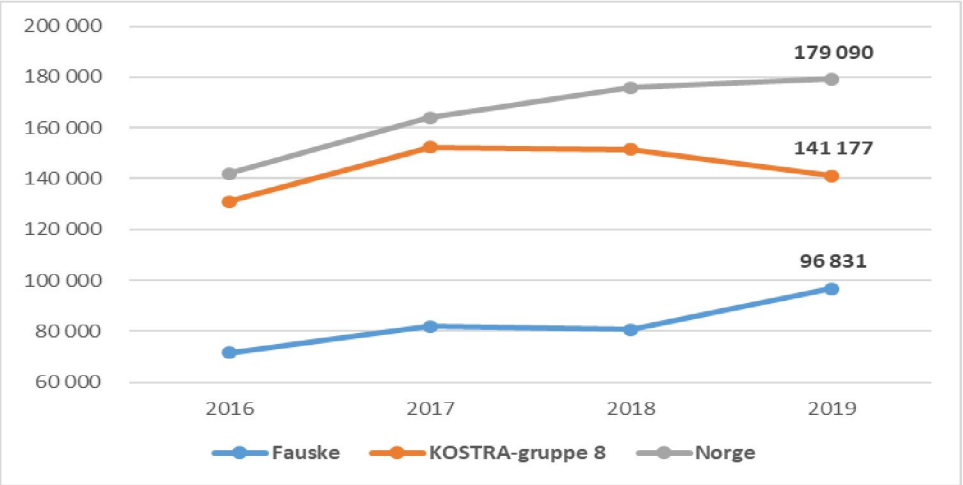

4. Fellesområder

4.1 Fellesinntekter

4.1.1 Rammetilskudd og skatt

Kommunesektorens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Rammetilskudd og skatt er de klart største inntektene i kommunens budsjett, og utviklingen på disse postene er helt avgjørende for tjenestetilbudet. Inntektssystemet for kommunene er beskrevet i Grønt hefte som følger Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sitt forslag til statsbudsjett. For å gjøre en mer nøyaktig beregning av rammetilskudd og skatt benytter rådmannen i tillegg en prognosemodell som administreres av KS. Tabellen nedenfor viser utviklingen i rammetilskudd og skatt fra 2018 til 2021 basert på KS' prognosemodell. Skatt i 2020 og 2021 er anslag, og totalsummen er derfor avrundet disse årene.

Tabell 12 – Rammetilskudd og skatt i 2018–2021

	2018	2019	2020	2021	Endring 2020–2021
Innbyggertilkudd	232 420 000	241 932 000	243 837 000	239 764 000	-4 073 000
Utgiftsutjevning	-5 972 000	4 281 000	996 000	1 252 000	256 000
Overgangsordning INGAR	7 520 000	-521 000	3 491 000	711 000	-2 780 000
Saker med særskilt fordeling	1 678 000	1 904 000	3 338 000	2 139 000	-1 199 000
Nord-Norge tilskudd	16 637 000	17 184 000	17 685 000	18 124 000	439 000
Skjønnsmidler (og korona i 2020)	2 397 000	512 000	10 159 000		-10 159 000
Endringer RNB	168 000	-226 000	1 374 000		-1 374 000
Sum rammetiulskudd uten innteksutj.	254 848 000	265 066 000	280 880 000	261 990 000	-18 890 000
Netto inntekstutjevning	26 560 000	28 590 000	30 317 000	32 748 000	2 431 000
Sum rammetilskudd	281 408 000	293 656 000	311 197 000	294 738 000	-16 459 000
Skatt på formue og inntekt	257 308 000	266 024 000	260 598 000	274 694 000	14 096 000
Sum skatt og rammetilskudd	538 716 000	559 680 000	571 800 000	569 400 000	-2 400 000

Rammetilskudd og skatt, endring i %		3,9 %	2,2 %	-0,4 %

Frem til 2015 har KS' prognosemodell gitt et godt bilde på de forventede skatteinntektene. I årene etter har skatteinntektene blitt høyere enn det prognosemodellen har vist. I budsjettforslaget for 2020 økte rådmannen skatteinngangen med 4 mill. kr sammenlignet med prognosemodellen. Det ble presisert at dette var et usikkert anslag, men det var basert på erfaringene fra de siste årene. Som følge av koronavirusutbruddet forventes det dessverre skattesvikt, slik at forutsetningen som er lagt til grunn i budsjett 2020 ikke lenger er like realistisk. Ettersom samfunnet fremdeles er sterkt preget av effektene fra koronapandeminen, så foreslår kommunedirektøren å legge prognosemodellen til grunn ved budsjettering av rammetilskudd og skatt i 2021.

Prognosemodellen viser en reduksjon i rammetilskudd og skatt fra 2020 til 2021. Det betyr at f.eks. lønnsøkningen som følger av hovedtariffavtalen må dekkes av andre inntekter eller reduksjoner på øvrige utgiftsposter. I tillegg er det varslet at noen særskilte tilskudd fra staten fra 2021 skal inngå som

en del av rammen. Samlet medfører disse faktorene at kjøpekraften for Fauske kommune i 2021 er betydelig svekket sammenlignet med 2020.

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Det beregnes et utgiftsbehov for hver enkelt kommune i utgiftsutjevningen ved hjelp av behovsindeksen. Gjennom utgiftsutjevningen omfordeles innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindeksen. Midler omfordeles fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyt beregnet utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv.

Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vekter som sier noe om hvorfor kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i utgiftsutjevningen.

Behovsindeksen til Fauske kommune har falt fra 2020 til 2021, og det betyr at det i 2021 skal koste 99,33 % av landsgjennomsnittet å drive Fauske kommune, mot 99,36 % i 2020. Dette gir Fauske kommune et fratrekk i utgiftsutjevningen for 2021.

4.1.2 Kraftinntekter

Kraftinntektene utgjør en betydelig del av kommunens driftsinntekter, og inngår i sin helhet til å finansiere kommunens årlige drift.

2020 har så langt vært et spesielt år i kraftmarkedet. Systemprisen i april endte på under 6 øre/kWh. Både i juni og juli nådde systemprisen et historisk bunnivå, med henholdsvis 3,38 øre/kWh i juni og 2,51 øre/kWh i juli. Laveste pris hadde vi 6. juli med 0,97 øre/kWh, som også var første dagen Norge opplevde negativ timepris. Til sammenligning var systemprisen den siste uken før nyttår 35 øre/kWh.

Årsaken til dette prisraset er i første rekke det ekstremt høye hydrologiske overskuddet som har bygd seg opp, altså at det er betydelig mer snø og vann i magasinene enn normalt. Det var svært mye snø i fjellet etter vinteren og vannkraftprodusentene måtte produsere alt de kunne for å gjøre plass til smeltevann, som vårløsningen fører med seg. På toppen av dette ble det en våt sommer og høst. Det vil ta tid før den hydrologiske situasjonen igjen er tilbake til normalen. I tillegg kommer forsterkende faktorer med mye vindkraft, lav gasspris, lavere forbruk på grunn av høyere temperaturer enn normalt, og til slutt effektene av korona-pandemien.

Tabell 13 – Oversikt ulike kraftinntekter 2012–2021

	Kvotekraft	Konsesjons-kraft	Utbytte	Eiendomsskatt vannkraftanlegg	Sum kraftinntekter	Differanse fra året før	Differanse fra 2012
2021	**2 200 000**	**5 400 000**	**-**	**18 400 000**	**26 000 000**	**-22 250 000**	**-37 700 000**
2020	5 550 000	19 300 000	5 000 000	18 400 000	48 250 000	2 700 000	-15 450 000
2019	4 300 000	20 250 000	5 000 000	16 000 000	**45 550 000**	11 150 000	-18 150 000
2018	4 300 000	8 800 000	4 800 000	16 500 000	**34 400 000**	-8 800 000	-29 300 000
2017	4 300 000	12 500 000	6 700 000	19 700 000	**43 200 000**	1 900 000	-20 500 000
2016	4 300 000	5 800 000	7 800 000	23 400 000	**41 300 000**	-4 900 000	-22 400 000
2015	4 300 000	11 700 000	6 700 000	23 500 000	**46 200 000**	-5 200 000	-17 500 000
2014	4 300 000	15 400 000	7 800 000	23 900 000	**51 400 000**	-2 800 000	-12 300 000
2013	4 300 000	11 600 000	13 000 000	25 300 000	**54 200 000**	-9 500 000	-9 500 000
2012	4 300 000	22 300 000	14 700 000	22 400 000	**63 700 000**		

De lave prisene i kraftmarkedet får direkte innvirkning på Fauske kommunes budsjett i 2021. I 2012 var de samlede kraftinntektene på 63,7 mill. kr. En budsjettert kraftinntekt på 26 mill. kr i 2021 gir en reduksjon i kraftinntektene på 37,7 mill. kr sammenlignet med toppåret 2012. 2021 viser en reduksjon på over 22 mill. kr i forhold til situasjonen i 2020, da samlede kraftinntekter var på 48 mill. kr. Kraftinntektene har blitt brukt til løpende drift i kommunen, og et inntektsbortfall på 37,7 mill. kr på ni år tilsier et betydelig årlig kutt i tjenestetilbudet dersom det ikke tilføres inntekter fra andre områder i stedet.

Kvotekraft

Fauske kommunes rettigheter til kvotekraft ble i 2008 leid ut til SKS Produksjon for en tiårsperiode. Som vederlag mottok kommunen en engangsutbetaling på 60,3 mill. kr. I samråd med Fylkesmannen i Nordland ble denne inntekten ved avtalens inngåelse kun ført i balansen, og deretter inntektsført med 1/10 i perioden 2010–2019. I 2020 brukte kommunen kvotekraften selv, og det overskytende kraftvolumet ble solgt i spotmarkedet.

Kvotekraften kan i 2021 leies ut for nye ti til femten år, eller man kan velge årlig utleie. Prisutsiktene i markedet vil være avgjørende for hvilken løsning som velges. Et tredje alternativ er at kommunen benytter kvotekraften selv. Ved å benytte kraften i egen tjenesteproduksjon sparer kommunen skatt, da salg av kvotekraft til andre er en skattepliktig inntekt.

I 2021 har kraftutvalget vedtatt at kommunen skal bruke kvotekraften selv, og at det overskytende kraftvolumet forvaltes av SKS.

Konsesjonskraft

Det er ikke inngått avtale om salg av konsesjonskraften for 2021. Kommunedirektørens forslag til budsjett for 2021 er saldert med en pris på 21,1 øre/kWh. Dette gir en netto budsjettert inntekt på 5,4 mill. kr, som er betydelig lavere enn i 2020, da netto inntekt fra salg av konsesjonskraften var på 19,3 mill. kr. Håpet er at prisen på konsesjonskraft i området som Fauske tilhører, skal stige utover i

november. Ett øre høyere kraftpris gir ca. kr 800 000,– økt netto inntekt fra konsesjonskraften. Konsesjonskraften for 2021 må selges innen utgangen av november 2020.

Utbytte

Fauske kommune mottar utbytte fra Salten Kraftsamband AS (SKS) og Indre Salten Energi AS (ISE). Det er en klar sammenheng mellom prisene på kraft og inntjeningen til selskapene. Dette betyr igjen at lave kraftpriser kan føre til lavere utbytte for Fauske kommune. Fremtidig utbytte vil også være bestemt av SKS' investeringsstrategi. Det samme gjelder utbytte fra ISE.

For 2021 er det ikke budsjettert med utbytte fra kraftselskapene. Dette har sammenheng med den ekstremt lave kraftprisen i 2020.

Eiendomsskatt på vannkraftanlegg

Skatteetaten har opplyst at fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlagene for kraftanlegg for 2021 blir forsinket. Eiendomsskattegrunnlagene vil bli produsert samlet først 20. november 2020. Det innebærer at eiendomsskatteinntektene fra vannkraftanleggene ikke er kjent når kommunedirektørens forslag til budsjett for 2021 legges frem. Inntekten er i budsjett 2021 satt likt med regnskap 2020. Dette beløpet må mest sannsynlig endres når eiendomsskattegrunnlaget foreligger.

LVK har tatt opp med Skatteetaten problemene knyttet til at kommunene får tilgang til opplysningene så sent på året. Etter at Skatteetaten i 2018 gikk over til en digital løsning for distribusjon av grunnlagene, har det vært en utfordring at kommunene ikke får varsel eller tilgang til eiendomsskattegrunnlagene like tidlig som før.

Som det framgår av tabellen over, så er eiendomsskatt på vannkraftanlegg stipulert til 18,4 mill. kr for 2021 inntil eiendomsskattegrunnlaget foreligger.

4.1.3 Eiendomsskatt

Fauske kommune skrev i 2020 ut eiendomsskatt på næring og energianlegg med 7 promille og boliger og fritidsboliger med 4 promille.

Næringseiendom

Fra eiendomsskatteåret 2019 ble verk og bruk-begrepet opphevet. Tidligere verk og bruk (med unntak av vannkraftanlegg, kraftnettet, vindkraftanlegg og petroleumsanlegg med særskatt) skal fra 2019 anses som næringseiendom.

Vannkraft, vindkraft, kraftnett og petroleumsanlegg med særskatt

Det er ingen endring i reglene for vannkraftanlegg, kraftnettet, vindkraftanlegg og petroleumsanlegg med særskatt. Disse eiendommene vil utgjøre et eget utskrivingsalternativ i ny § 3 bokstav c. Kraftnettet, vindkraftanlegg og petroleumsanlegg verdsettes av den kommunale takstnemnda. Verdsettelse av vannkraftanlegg foretas av Skatteetaten (som oftest Sentralskattekontoret for storbedrifter). Produksjonslinjer skal fra 2019 inngå som del av kraftanlegget, forutsatt at linjen brukes til innmating og eies av kraftselskapet. I det videre omtales vannkraftanlegg og kraftnettet som energianlegg.

Bolig og fritidsbolig

Maksimalsatsen for eiendomsskatt på boliger og fritidsboliger reduseres fra 5 til 4 promille i 2021. Ettersom Fauske kommune i dag benytter en utskrivingssats på 4 promille, så får denne lovendringen ingen praktisk betydning for kommunen. Det er likevel viktig å merke seg at inntektspotensialet fra eiendomsskatt på bolig og fritidsbolig i hovedsak nå er utnyttet fullt ut inntil ny retaksering som er i 2025. Eiendomsskatteinntekten kan nå kun økes ved å redusere eller fjerne bunnfradraget.

Bunnfradraget ble redusert fra kr 100 000,- til kr 50 000,– per bruksenhet i 2020. Bunnfradraget kan ikke fjernes helt det året promillen økes, og promillen ble økt fra 3 til 4 i 2020.

Ved å fjerne bunnfradraget helt så økes eiendomsskatteinntekten for kommunen med ca. 1,2 mill. kr. Økningen for den enkelte bruksenhet vil være kr 200,– i eiendomsskatt per år. Kommunedirektøren foreslår at bunnfradraget fjernes i 2021.

Budsjett 2021

For 2021 foreslås det en sats på 7 promille for energianlegg og næringseiendom. For boliger og fritidsboliger foreslås det i 2021 en sats på 4 promille, og at bunnfradrag per bruksenhet fjernes helt. Tabellen nedenfor viser utlignet/budsjettert skatt på de enkelte objekttyper i 2016–2021.

Tabell 14 – Eiendomsskatt 2016–2021

Objekt	Promillesats	Budsjett 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Boliger og fritidseiendor	4 ‰	**18 900 000**	17 700 000	18 250 000	18 050 000	17 850 000	17 650 000
Næring	7 ‰	**8 100 000**	8 100 000	7 600 000	4 850 000	4 650 000	5 000 000
Energianlegg	7 ‰	**18 400 000**	18 400 000	16 050 000			
Kraftproduksjon	7 ‰				16 470 000	19 658 000	23 400 000
Verk og bruk øvrig	7 ‰				3 950 000	3 942 000	1 700 000
Sum		**45 400 000**	**44 200 000**	**41 900 000**	**43 320 000**	**46 100 000**	**47 750 000**

4.1.4 Andre inntekter/utgifter

Momskompensasjon drift

Momskompensasjonsordningen ble innført fra og med 2004. Formålet med ordningen er å nøytralisere de konkurransevridninger som kan oppstå som følge av merverdiavgifts-systemet, ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private gjennom ordningen blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Ordningen skal være selvfinansierende ved at kommunene får refundert momsen på kjøp av varer og tjenester, samtidig som kommunene trekkes i rammetilskuddet med noenlunde tilsvarende beløp som momsrefusjonen utgjør.

Momskompensasjon investeringer

All momskompensasjon fra investeringer skal nå inntektsføres direkte i investeringsregnskapet, og vil dermed automatisk medgå til finansiering av investeringene.

Rentekompensasjon for investeringer

Det er budsjettert med til sammen 2,2 mill. kr i rentekompensasjon for 2021 iht. prognose fra Husbanken. Kommunen mottar rentekompensasjon for skole og svømmeanlegg, omsorgsboliger/sykehjem og kirkebygg, men det alt vesentlige kommunen mottar er knyttet til omsorgsboliger.

Fram til og med 2020 har kommunen utbetalt ca. 50 % av mottatt rentekompensasjon for omsorgsboliger videre til borettslag for eldre (omsorgsboliger). Dette er iht. vedtak i kommunestyret i forbindelse med etablering av borettslagene/omsorgsboligene. Formålet har vært å subsidiere husleien. Dette gjelder Helsetunet omsorgsboliger, Strømsnes omsorgsboliger, Erikstadtunet omsorgsboliger og Buveien omsorgsboliger. I tillegg kommer Torggata 16 omsorgsboliger som er kommunalt eid.

Ved etablering av borettslagene har det vært en forutsetning at omsorgsboligene skulle organiseres og drives som borettslag. Dette medfører at andelseierne (beboerne) gjennom sitt styre har full styring med både utgifter og inntekter, inkl. fastsetting av husleien. Hittil har kommunen vært engasjert i driften gjennom tildeling av andel kompensasjonstilskudd for å subsidiere husleien. I tillegg har kommunen rett til å oppnevne en representant i styrene.

Ifølge Husbanken er kommunen ikke forpliktet til å utbetale andel av rentekompensasjonen til borettslagene for eldre. I den økonomiske situasjonen Fauske kommune befinner seg i foreslår kommunedirektøren at kommunen på sikt beholder hele tilskuddet til rentekompensasjon omsorgsboliger fra Husbanken. I 2021 foreslås subsidieringen av husleien i borettslagene videreført fram til 30.06.2021. Dette medfører at kommunen utbetaler ca. 25 % av mottatt tilskudd fra Husbanken til borettslagene. Fra 01.07.2021 stoppes den kommunale subsidieringen av husleien. I økonomiplanperioden vil prinsippet om at bruker betaler bli et gjennomgående prinsipp og subsidiering av husleie bør derfor ikke fortsette. Dette tiltaket vil gi en besparelse på 0,53 mill. kr i 2021 og 1,065 mill. kr i 2022 og videre i økonomiplanperioden.

Ved etablering av borettslagene ble også Fauske eldresenter etablert og Brembo-huset og gamle Finneid skole ble pusset opp for å lokalisere aktiviteter for eldre. Finansiering av oppussingen skjedde gjennom tilskuddsmidler omsorgsboliger. Ved etableringen var det forutsatt at driften skulle skje i regi av de eldre selv organisert av eldrerådet. Kommunen ser absolutt verdien av at et slikt tilbud eksisterer og drives av brukerne selv. Det er imidlertid en oppgave som ikke kan kobles opp mot om kommunen subsidierer husleien eller ikke.

Tilskudd ressurskrevende tjenester

Statlig tilskudd til ressurskrevende tjenester skal bidra til at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. I budsjett 2021 er det lagt inn et forventet tilskudd på 5,8 mill. kr og ekstra skjønnstilskudd på 1 mill. kr slik som i 2020.

Tilskudd private barnehager

Barnehageloven § 14 fastslår at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen. For 2020 er tilskuddet beregnet til 39,9 mill. kr, mens det er budsjettert med tilskudd på 38,5 mill. kr i 2021. Tilskuddet til private barnehager beregnes med grunnlag i kommunens utgifter til egen drift, slik at når driftsutgiftene til egne barnehager øker, øker også tilskuddet til de private barnehagene. Fordelingen mellom små og store barn i de private barnehagene har også betydning for tilskuddets størrelse, samt alder på bygget til den private barnehagen. Vi ser at andelen små barn har økt i de private barnehagene de siste årene. Økningen av antall små barn i private barnehager øker tilskuddet.

Integreringstilskudd

Integreringstilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige merutgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Tilskuddet skal bidra til at flyktningene snarest mulig kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.

Fauske kommune hadde vedtak om bosetting av 10 flyktninger i 2019 og 2020, og bosatte henholdsvis 8 personer i 2019 og 7 personer frem til november i 2020. Det er fortsatt usikkerhet pga. korona om Fauske kommune vil bosette de 10 personene som vi har vedtak på i 2020. Når kommunen ikke bosetter i henhold til vedtak, fører det til fremtidig inntektsbortfall og divergens i forhold til budsjettert tilskudd.

Når bosatte i kommunene har gjennomført obligatorisk opplæring i norsk og samfunnskunnskap, har de større mulighet til å flytte mellom kommuner. Det fører til at Fauske kommune må betale tilbake beregnet tilskudd til ny kommune, dersom flyktninger flytter fra kommunen i en 5-årsperiode etter bosetting. På samme måte får Fauske også utbetalt ekstra tilskudd, dersom flyktninger flytter til kommunen i det samme tidsrommet. Fauske kommune har de siste årene bosatt færre flyktninger, og det påvirker hvor mye kommunen mottar i integreringstilskudd.

Kommunedirektøren foreslår at kommunen sier ja til å bosette 10 flyktninger også i 2021. Integreringstilskuddet år 1–.5 for 2021 er estimert til 9,67 mill. kr.

Tabell 15 – Tidligere mottatt tilskudd år 1–5

Årstall	**År 1**	**År 2–5**
2019	Kr 1 330 000,-	Kr 18 316 500,-
2018	Kr 4 840 000,-	Kr 24 460 500,-
2017	Kr 10 787 000,-	Kr 24 021 000,-
2016	Kr 9 084 000,-	Kr 21 378 800,-

Inntekter havbruksfondet

Stortinget besluttet i 2015 at det skulle opprettes et havbruksfond. Havbruksfondet fordeler kommunal sektors andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret. Den første utbetalingen via Havbruksfondet kom i desember 2017 og var på 60 mill. kr. I 2018 ble det utbetalt 2,7 mrd. kr til 164 kommuner og ti fylkeskommuner. I 2019 ble det utbetalt ca. 450 mill. kr. Stortinget har vedtatt at kommunesektoren for kapasitetsjusteringen i 2020 tildeles 2,25 mrd. kr i 2020 og 1 mrd. kr i 2021.

Ved fordeling av midlene skal Fiskeridirektoratet legge til grunn klarert lokalitetsbiomasse, slik det går frem av Akvakulturregisteret 1. september kl. 12.00. Fordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner settes til henholdsvis 7/8 og 1/8 av Havbruksfondet. Lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse) for alminnelige matfisktillatelser og tillatelser til særlige formål benyttes som fordelingsnøkkel. Kun lokaliteter for laks, ørret og regnbueørret i sjøvann inngår i fordelingsnøkkelen. En del av kommunenes andel, tilsvarende 1/8 av midlene som utbetales fra Havbruksfondet, kommer til fordeling blant kommuner som har klarert ny lokalitets-MTB innenfor siste toårsperiode, med en øvre grense på 5 mill. kr til en enkeltkommune. Det eventuelt overskytende beløpet fordeles på alle kommuner basert på andel av lokalitets-MTB.

Regjeringen la i revidert nasjonalbudsjett 2020 frem en ny fordeling fra salg av nye laksekonsesjoner, og foreslo samtidig å innføre en produksjonsavgift fra 2021 på 40 øre per produsert kilo laks. En statlig grunnrenteskatt ble avlyst. Regjeringen foreslo at andelen av inntektene til kommunene fra fremtidige salgs- og auksjonsinntekter reduseres til 25 %, fra 80 %.

I forliket på Stortinget ble det vedtatt en fast bevilgning til kommuner og fylkeskommuner på til sammen 3,25 mrd. kr for 2020 og 2021. I forliket ble det videre enighet om at fra 2022 økes kommunal sektors andel fra salg av kapasitet fra de opprinnelige foreslåtte 25 % til 40 %. I tillegg innføres en produksjonsavgift.

I 2020 har Fauske fått utbetalt kr 4 896 438,70 fra Havbruksfondet. I 2021 budsjetteres det med en inntekt fra Havbruksfondet på 2 mill. kr. Dette er forholdvis samme andel av utbetalingen på 1 mrd. kr som vi fikk av totalbeløpet i 2020 på 2,5 mrd. kr.

4.2 Gjeld, renter og avdrag

Tabellen nedenfor viser oversikt over kommunens lånegjeld pr 08.11.2020. Lånegjelda totalt utgjør da 1,4 mrd. kr, inkludert lån til selvkostområder. Dette er langt over det kritiske nivå for Fauske kommunes økonomiske bærekraft. Låneopptak til investeringer 2020 er ikke tatt opp per november 2020, og inngår dermed ikke i tabellen under. Alle nye låneopptak, inkl. videreformidlingslån i Husbanken skal godkjennes av Fylkesmannen før opptak.

Den høye lånegjelden, i kombinasjon med utsatt omstilling, er en vesentlig faktor til at Fauske kommune har havnet i ROBEK. Lånegjelden Fauske kommune har påtatt seg vil gi stor belastning på økonomien. Dersom renten øker i økonomiplanperioden vil driftsbelastningen øke tilsvarende.

Beregnede utgifter til renter og avdrag for 2021 utgjør ca. 80 mill. kr, inkl. renter kassekreditt og morarenter. Budsjetterte avdrag er beregnet iht. kommunelovens krav til minimumsavdrag. Det er ikke lenger mulig å vedta avdragsutsettelser.

Kommunedirektøren foreslår derfor et redusert låneopptak i 2021 i forhold til langtidsplanen 2020–2023. I langtidsplanen 2020–2024 var det foreslått et låneopptak ekskl. vann og avløp i 2021 på 29,93 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår for 2021 et budsjett uten ordinært låneopptak.

Tabell 16 – Oversikt gjeld

Långiver/ rentetype	Opprinnelig lånebeløp	År	Restgjeld pr 08.11.2020	Gjeldende rente pr 08.11.2020	Margin	Fastrente utløpsdato	Sluttdato
3 mnd Nibor	**425 057 000**		**391 083 527**	**0,8805%**			
KommunalBanken	64 457 000	2016	60 159 880	0,8700%	0,6000%		22.12.2042
KommunalBanken	62 900 000	2013	60 803 330	0,8700%	0,6000%		21.12.2043
KommunalBanken	148 850 000	2016	134 628 650	0,8300%	0,6000%		28.02.2056
KLP Kommunekreditt	148 850 000	2016	135 491 667	0,9400%	0,7000%		25.02.2056
Fastrente	**536 364 635**		**322 065 470**	**1,9682%**			
KommunalBanken	277 744 635	2009	102 831 190	1,9800%		02.03.2022	03.06.2031
KommunalBanken	47 540 000	2015	41 003 140	1,9607%		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	153 300 000	2015	132 221 140	1,9607%		23.02.2022	23.02.2055
KommunalBanken	57 780 000	2015	46 010 000	1,9700%		03.03.2022	03.03.2042
P.t. rente	**763 173 000**		**675 032 458**	**0,9420%**			
KommunalBanken	72 800 000	2010	49 636 410	0,9582%	0,0000%		16.07.2040
KommunalBanken	100 000 000	2011	62 719 280	0,9791%	0,0000%		06.12.2030
KommunalBanken	171 396 000	2017	156 398 850	0,9055%	0,0000%		24.04.2057
KommunalBanken	81 882 500	2018	78 254 820	0,9648%	0,0000%		04.06.2058
KLP	81 882 500	2018	78 733 173	0,9837%	0,0000%		14.02.2058
KLP	45 474 000	2018	43 484 513	0,9429%	0,0000%		19.12.2058
KLP Kommunekreditt	209 738 000	2019	205 805 413	0,9298%	0,0000%		02.01.2060
Total	**1 724 594 635**		**1 388 181 455**	**1,1628%**			

Figur 36 – Fordeling mellom fast og flytende rente

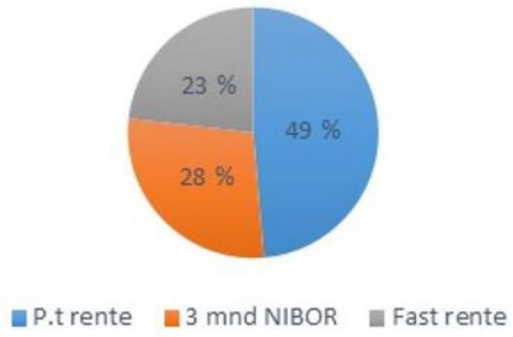

4.3 Likviditet

Fauske kommunes grunnlikviditet er meget svak. Låneopptak til store investeringsprosjekter fungerer som likviditet i fasen mellom låneopptak og utbetalinger på investeringene. En så svak likviditet er et symptom på en økonomi i sterk ubalanse. Inntil kommunen oppnår et positivt netto driftsresultat vil likviditeten stadig forverres.

For å styrke likviditeten solgte Fauske kommune seg helt ut av aktiv forvaltning i mai 2019. Dette har styrket likviditeten med 33 mill. kr. Kassekreditten i 2020 har ligget med en øvre ramme på 140 mill. kr. Dette har vært tilstrekkelig i 2020 pga. stort låneopptak til investeringer i januar 2020. Rammen for kassekreditten må sannsynligvis økes i 2021.

4.4 Bundne og frie egenkapitalfond

Fond i kommunal sektor deles frie fond og bundne fond. Frie fondsmidler kan benyttes fritt til drifts- (disposisjonsfond) og investeringsformål (investeringsfond). De bundne fondene består av avsatte midler som det er knyttet betingelser til bruken av. Eksempler her er Næringsfond og Hjemfallsfond på driftssiden og innbetalte ekstraordinære avdrag på formidlingslån på investeringssiden (kan kun benyttes til ekstraordinære avdrag på lån). Fauske kommune har ingen disposisjonsfond pr 31.12.2019.

Tabell 17 – Fondsoversikt ved siste årsskifte (regnskapstall i kr)

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Bundne driftsfond	**-22 191 572**	**-26 216 999**	**-25 434 520**	**-27 540 342**
Herav Næringsfondet	-2571461,78	-2 096 184	-2 271 393	-2 169 041
Herav Hjemfallsfondet	-12 215 403	-12 434 390	-13 965 410	-11 705 236
Herav Øvrige bundne driftsfond	-7 404 707	-11 686 425	-9 197 717	-13 666 065
Disposisjonsfond	**-**	**-**	**-**	**-8 416 646**
Ubunde investeringfond	**-2 049 412**	**-2 224 412**	**-6 931 514**	**-4 198 793**
Bundne investeringsfond	**-33 831 038**	**-30 095 659**	**-21 019 150**	**-21 019 150**
Herav Eksraordinære innbetalinger videreutlånte midler	-20 646 321	-29 212 594	-20 136 085	-20 136 085
Sum fond	**-58 072 022**	**-58 537 071**	**-53 385 184**	**-61 174 931**

4.5 Selvkost

Selvkostområdet omfatter tjenester hvor kommunen ikke kan ta mer i betaling enn det koster å produsere tjenestene. Dette gjelder for følgende tjenesteområder:

- Vannproduksjon/-distribusjon
- Avløp og slamtømming
- Renovasjon
- Plansaksbehandling
- Bygge- og delesaksbehandling
- Kart og oppmåling

Vann og avløp administreres sammen med vei i enhet VVA. Renovasjon administreres og leveres av Iris Salten IKS. Øvrige administreres av planavdelingen.

I budsjett 2021 er vann og avløp budsjettert med netto inntekt. Dette fordi begge områder har framført underskudd fra tidligere år, dvs. gebyrene har vært satt for lave slik at inntektene ikke har dekket kostnadene. For avløp gjenstår framført underskudd på i underkant av 0,43 mill. kr som er planlagt inndekt gjennom netto inntekt på avløpsområdet i budsjett 2021. For vann gjenstår framført underskudd på 6,3 mill. kr og det er lagt til grunn at dette underskuddet dekkes inn over 2–3 år.

4.6 Interkommunalt samarbeid

Budsjettert tilskudd til interkommunalt samarbeid ligger på flere ansvarsområder, både på fellesområder og driftsområder. Tabellen nedenfor er en oppsummering.

Tabell 18 – Tilskudd interkommunalt samarbeid (i kr)

	Budsjett 2021	Budsjett 2020	Budsjett 2019	Budsjett 2018
Nordlandsmuseet	750 000	685 000	680 000	670 000
Salten Regionråd sekretariat	369 710	376 320	376 880	371 430
Salten Regionråd Felles Ansvar	185 627	187 314	181 705	179 270
Salten Friluftsråd	121 445	119 064	115 821	112 886
Salten Kultursamarbeid	165 874	160 839	156 458	156 458
Et digitalt Salten	36 667			
Karrieresenter Salten	110 000	110 000	125 000	122 000
Sekretariat kontrollutvalg	275 000	198 000	190 000	182 000
Salten Kommunerevisjon	1 691 000	1 691 000	1 650 000	1 602 000
RKK Indre Salten	744 855	744 855	750 000	750 000
Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland	300 000	300 000	140 000	137 000
Utmarkskommunenes sammenslutning	58 000	58 000	54 000	51 000
Salten IUA (akutt forurensning)	100 600	52 000	50 000	48 000
Salten Brann IKS	7 745 517	7 848 758	7 800 659	7 988 884
Samisk bokbuss	25 000	22 000	22 000	20 000
Sceneinstruktøren Indre Salten	80 000	75 000	75 000	72 000
Helse- og miljøtilsyn Salten	430 000	430 000	430 000	408 618
Krisesenteret i Bodø	948 126	950 658	907 492	825 908
Overgrepsmottak Bodø	127 521	126 377	115 476	331 718
Legevaktsentral AMK	1 653 675	1 549 892	1 410 365	1 305 577
Sum	**15 918 617**	**15 685 077**	**15 230 856**	**15 334 749**

Enkelte tall i kolonnen budsjett 2020 er justert da det er avdekket feil i budsjettdokumentet for 2020.

Oversikten viser interkommunalt samarbeid hvor Fauske kommune ikke har vertskommuneansvar.

4.7 Fauske kirkelige fellesråd

Kommunens økonomiske ansvar for Den norske kirke er nedfelt i kirkeloven § 15. Forståelsen av kommunenes økonomiske ansvar etter kirkeloven § 15 bygger på den forutsetning at de kommunale bevilgninger til kirken skal gi grunnlag for tilfredsstillende drift og vedlikehold av kirker og kirkegårder, og for utgiftsdekningen i kirkelige stillinger med tilhørende driftsposter. Budsjettrammen til disse formål vil imidlertid være gjenstand for ordinære kommunale prioriteringer innenfor lovens rammer. Tabell 19 nedenfor viser utviklingen i Fauske kommunes budsjetterte tilskudd til kirken i perioden 2014–2021.

I 2019 var 82,5 % av innbyggere i Fauske kommune medlem av den norske kirke. Tilbakemeldinger fra innbyggere og brukerne er gode, noe som indikerer at tjenesten fungerer etter forutsetningene. Fauske kirke feiret 150-årsjubileum i september 2019.

Kirkegårdsanleggene er av en slik størrelse (170 000 m^2) at grunnbemanningen ikke er i stand til å utføre de arbeidsoppgavene som påkreves gjennom vekst- og sommersesongen. Dette løses i dag med at fellesrådet tilføres ressurser fra enhet kultur og idrett i form av skoleungdommer, til klipp og trimming av grøntarealene i Sulitjelma og Valnesfjord. Skoleungdommer til anleggene i Fauske, finansieres over driften. Personell med varig tilrettelagt arbeid utfyller det resterende ressursbehov.

Med bakgrunn i covid-19 og en langtidssykemelding har 2020 forløpt mindre kostnadskrevende enn forutsatt. Regnskapet hittil i 2020 gir en prognose som indikerer balanse eller et lite mindreforbruk. Fellesrådet er innforstått med at Fauske kommune er i en økonomisk krevende situasjon. Fellesrådet ønsker likevel å påpeke at tilskuddet ikke er økt med kommunal deflator i perioden 2018–2020, og ber om justering med deflator i 2021. Kirken ikke har fått investeringsmidler siden 2015, og behovet begynner nå å bli stort. Fellesrådet ber derfor om investeringsmidler på kr 1 045 000,– i 2021. Investeringsmidlene ønskes benyttet til arbeid med verneplan for kirkegårdene, varmepumper til Fauske kirke og Sulitjelma kirke, ny gressklipper til kirkegårdene, nytt gjerde mot RV80 i front av kirken på Fauske samt nye benker til kirkegårdene.

Fauske kirkelige fellesråd har hatt en mer anstrengt økonomi i 2019 enn foregående år, ettersom budsjettet ikke ble økt med den kommunale deflatoren. Organisasjonen har etablert gode rutiner for drift og internkontroll, som igjen har ført til god ressursutnyttelse.

Tabell 19 – Tilskudd Fauske kirkelige fellesråd 2014–2021 (i kr)

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	**2021**
Driftstilskudd	7 189 000	7 674 000	7 674 000	7 924 000	8 130 000	8 130 000	8 130 000	**8 130 000**
Vekst %	3,0 %	6,7 %	0,0 %	3,3 %	2,6 %	0,0 %	0,0 %	**0,0 %**

Budsjett 2021

Kommunedirektøren foreslår at det i budsjettet for 2021 ikke gis et påslag tilsvarende kommunal deflator på 2,7 %. Tilskuddet for 2021 blir dermed på kr 8 130 000,– slik som i 2018–2020. Kommunedirektøren foreslår ingen investeringsmidler for 2021.

5. Samhandlingsområder

5.1 Generelt for samhandlingsområdene

Kommunedirektøren vil presisere at driftsnivået i Fauske kommune må tilpasses kommunens inntekter. Kommunen har et meget stort omstillingsbehov. Omstillingsbehovet gjelder også for å kunne kanalisere ressurser til pleie- og omsorgssektoren fra de øvrige samhandlingsområdene.

Aktivitetsnivået i kommunen må redusere. Dette må skje i tett samarbeid mellom politikk, administrasjon, tillitsvalgte og verneombud. Dette vil kreve ytterligere effektivisering og føre til nedbemanning i tjenestene. Ved nedbemanning gjelder kravet om saklig begrunnelse dersom man vurderer oppsigelse. Det å risikere å miste jobben kan ha store konsekvenser for den dette gjelder. Arbeidsmiljølovens kap. 15 regulerer disse forhold og det gjennomføres drøftelser med både tillitsvalgte og arbeidstakerne i prosessen med nedbemanning. Det er i Fauske kommune enighet om at blant annet kompetanse og tjenesteansenitet skal være tellende ved nedbemanning. Nedbemanning er ikke ensbetydende med oppsigelser. Fauske kommune vurderer også kontinuerlig om det finnes alternative stillinger i virksomheten som arbeidstaker kan tre inn i, og informerer om alternative tiltak.

5.1.1 Rekruttering

Ett av fokusområdene for Fauske kommune vil være å sikre riktig kompetanse på riktig sted i organisasjonen. I dette arbeidet er både rekruttering og utvikling av medarbeider viktige satsningsområder. Årlig utarbeides derfor en oversikt over antatt rekrutteringsbehov for kommende fire år. Denne er basert på dagens bemanningsnorm/stillinger og de ansattes alderssammensetning.

Nå er arbeidsmarkedet i stadig endring og det stilles store krav til omorganisering og effektivisering. Utfordringen til alle landes kommuner er et økende behovet for arbeidskraft, særlig innen helse og omsorg. Kommunen opplever god søkertilgang til de fleste stillinger, men det har vært en utfordring å vinne kampen om sykepleierne. Fokusområdene vil fremover være å rekruttere og beholde nyansatte med kompetanse i tillegg til å satse på ungdommen. Fauske kommune opptrer derfor på ulike arenaer for å markedsføre kommunen. Videre tar Fauske kommune inn mange elever og studenter i deres praksisperioder. Per november 2020 er det 15 lærlinger i utdanningsløp i kommunen.

Figur 37 – Prognose årsverksbehov per sektor

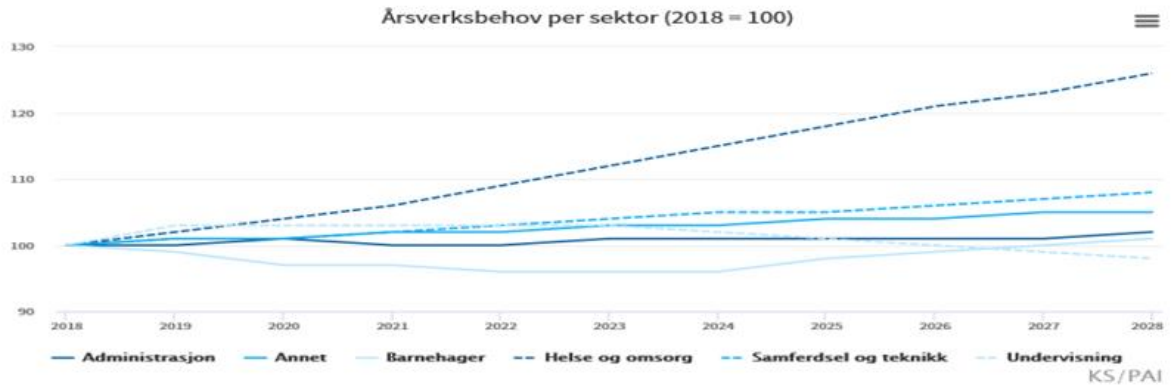

Som det går fram av figuren ovenfor, forventes årsverksbehovet i de ulike sektorene å utvikle seg svært ulikt. Dette fører også til at andelen årsverk hver av de seks sektorene utgjør av totalt antall årsverk, vil endre seg. Ved inngangen til 2018 utgjorde helse- og omsorgssektoren i overkant av 38 prosent av totalt antall årsverk. Frem mot 2028 forventes denne andelen å øke til litt over 44 prosent. Undervisningssektoren utgjorde ved inngangen til 2018 i overkant av 34 prosent av totalt antall årsverk. Denne andelen forventes redusert til ca. 31 prosent frem mot 2028. De andre sektorene forventes i 2028 å utgjøre mellom 0,1 og 0,9 prosentpoeng mindre enn de gjør per i dag.

5.1.2 Heltid

Partssammensatt utvalg gjorde følgende vedtak den 20.09.2016:

- *Grunnbemanningen i pleie/omsorg økes gradvis over fire år til alle stillinger er minimum 80 %*

Arbeidsuka i Norge ble kuttet med 2,5 timer i 1987. I mange skiftyrker la en om grunnturnusen slik at det skulle gå opp med ny arbeidstid. I helse- og omsorgssektoren tok en i stedet bort en helg slik at ansatte gikk fra å jobbe annen hver helg til hver tredje. Dette var primært pga. en intensjonsavtale mellom KS og Norsk Sykepleierforbund og førte til mange små helgestillinger, og disse er vanskelig å tilsette i. Arbeidsmiljøloven åpner for at en kan jobbe annen hver søndag. Vi ber årlig KS drøfte andre arbeidstidsordninger med partene sentralt for å komme fram til en bedre ordning, både for arbeidsgiver og den enkelte ansatte når det gjelder stillingsstørrelse.

For Fauske kommune er det totalt 391 ansatte i pleie og omsorg. Per oktober 2020 er gjennomsnittlig stillingsprosent 78,32 %. Det er en økning på 2,77 % fra 2019.

I tabell 20 ser man at antall ansatte med små stillinger har gått ned fra 2019. Videre er antall ansatte redusert med 79 personer. Dette skyldes flere faktorer, blant annet økning i stillingsprosenter men også delvis at det er foretatt opprydding i kommunens lønns- og personalsystem, HRM. Videre har Fauske kommune en pågående omstillingsprosess innenfor tjenesteområdet. Dette har ført til at enkelte stillinger

holdes vakant for å redusere antall oppsigelser i tjenesten, noe som antas å innvirke på tallene. Det er rimelig å tro at en andel av disse stillingen er dekket gjennom midlertidige ansettelser.

Tabell 20 – Fordeling stillingsprosent

Antall ansatte 2019	Antall fast ansatte pr oktober 2020	Stillingsprosent
470	391	
140	168	100 % stilling
26	11	90-99 % stilling
70	45	80-89 % stilling
73	54	70-79 % stilling
51	27	60-69 % stilling
48	39	50-59 % stilling
23	12	40-49 % stilling
11	10	30 -39 % stilling
16	16	20-29 % stilling
12	9	Under 20 % stilling

5.1.3 Kompetanseutvikling

Kompetanseplanen for 2012–2020 er veiledende og retningsgivende for kommunens kompetanseutvikling. Denne er under rullering. Planen er et verktøy for å videreutvikle lokale kompetansestrategier. Den synliggjør de viktigste kompetanse-, innovasjons- og utviklingstiltakene kommunen må gripe fatt i. Enhetene utarbeider årlig sammen med kommunedirektør en oversikt over nødvendige kompetansetiltak. RKK Indre Salten tar dette med i sine prioriteringer for kommende år.

Kommunedirektøren ser nødvendigheten av å utvikle og tilby kompetanseheving for ledere i kommunen. Dette blant annet for å sette ledere i stand til å kunne ivareta krevende omorganiseringsprosesser i Fauske kommune, og kunne ivareta de ansatte på en best mulig måte gjennom disse prosessene.

For pleie og omsorg ser vi en kompetanseutfordring på sykepleiersiden grunnet større turnover. Dette er ikke uvanlig i et omorganiseringsperspektiv. Det er flere sykepleiere som har sluttet i tjenesten for å ta seg jobb andre steder. I tillegg er det krevende å rekruttere inn sykepleiere med relevant etter- og videreutdanning i Fauske kommune. Det bør derfor vurderes mulige stimuleringstiltak som for eksempel faglig utvikling og/eller støtte til etter- og videreutdanning etter to år for nyutdannede.

Videre har skolene fortsatt kompetanseutfordringer knyttet spesielt til fagene matematikk, engelsk og norsk. Skoleåret 2020–21 mangler 9 av lærerne som underviser i norsk på 1.–7.trinn riktig antall studiepoeng i henhold til krav om undervisningskompetanse etter 2025. Det samme gjelder 18 lærere i

matematikk og 21 lærere i engelsk. I ungdomsskolen er tallene henholdsvis 9 i norsk, 11 i matematikk og 7 i engelsk. I øvrige fag på ungdomstrinnet må lærer ha minimum 30 studiepoeng for å kunne undervise etter 2025. Etter 2025 må kommuner som ikke oppfyller kompetansekravene for undervisning fatte vedtak der det er avvik, og synliggjøre hvordan de skal skaffe riktig kompetanse i fagene. Fauske kommune har lærere som er godt i gang med videreutdanning i relasjon til dette. Staten dekker vikarutgiftene for lærere på videreutdanning, og kommunen må dekke reise, opphold og bøker i forbindelse med studiene. De nye kompetansekrav må tas hensyn til ved rekruttering av nye lærere.

5.1.4 Sykefravær

Sykefraværet i Norge har hatt en jevnt nedadgående trend i årene etter 2009, og har holdt seg om lag uendret siden 2012 (Regjeringen, 2016). Ser vi derimot isolert på sykefraværsstatistikken for kommunesektoren i samme periode, viser den en annen utvikling. I kommunesektoren har sykefraværet økt fra 2009 og fram til 2018 (PAI/KS, udat.). Videre i perioden 4. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019 var sykefraværet i kommunesektoren 9,83 % på landsbasis, for Fauske kommune var sykefraværet på 13,18 % i samme periode.

I 2020 er sykefraværet i Norge veldig avvikende fra tidligere år på grunn av korona. Statistikken for første kvartal 2020 viser en økning på drøyt 10 % sammenliknet med første kvartal 2019. I andre kvartal 2020 har fraværet stabilisert seg og er på landsbasis tilbake til normalen som var før pandemiutbruddet.

Året 2020 har også for Fauske kommune vært dominert av korona-pandemien. Vi kan se tydelig på statistikken at korttidsfraværet hadde en topp i mars og så har det ligger lavt gjennom våren og sommeren, før det kom en ny topp i september. Dette er naturlige svingninger som er et resultat av pandemien, og Fauske kommune har ikke høyere sykefravær enn sektoren på landsbasis. Langtidsfraværet har vi siste halvår 2020 stort sett hatt nedgang eller ligget likt i forhold til 2019, det hadde en jevn nedgang frem til august og så en oppgang igjen i september. Noe som også er en naturlig svingning i forhold til årstiden, men økningen var lavere i 2020 enn i 2019.

Tabell 21 – Nøkkeltall sykefravær september 2019 og september 2020

Nøkkeltall			
	Korttidsfravær	Langtidsfravær	Totalt fravær
2019	2,5 %	7,1 %	9,7 %
2020	2,4 %	7,6 %	10,1 %
Endring	- 0,1 %	+ 0,5 %	+ 0,4 %

Våren 2019 iverksatte Fauske kommune prosjektet Prima arbeidsklima som en del av et arbeidsmiljønettverk i regi av KLP. Bakgrunnen for prosjektet var å øke fokuset på arbeidsmiljøet. For å ha effekt vet vi at arbeidsmiljøarbeidet må være systematisk, kunnskapsbasert og rettet mot reelle behov og risikofaktorer på den enkelte arbeidsplass.

Prosjektleder og nærværsrådgiver sluttet imidlertid vinteren 2020 og stillingen som nærværsrådgiver ble ikke besatt. Ny personalkonsulent ansatt fra august 2020 er ny prosjektleder, og er i høst i gang med prosjektet. Dette har påvirket det systematiske sykefraværsarbeidet i Fauske kommune og har ført til redusert mulighet for lederoppfølging på systematisk nærværsarbeid, og sykefraværet har økt med 0,4 % med sammenlignbar periode fra 2019 til 2020.

Figur 38 – Utvikling sykefravær 9/2019 vs. 9/2020

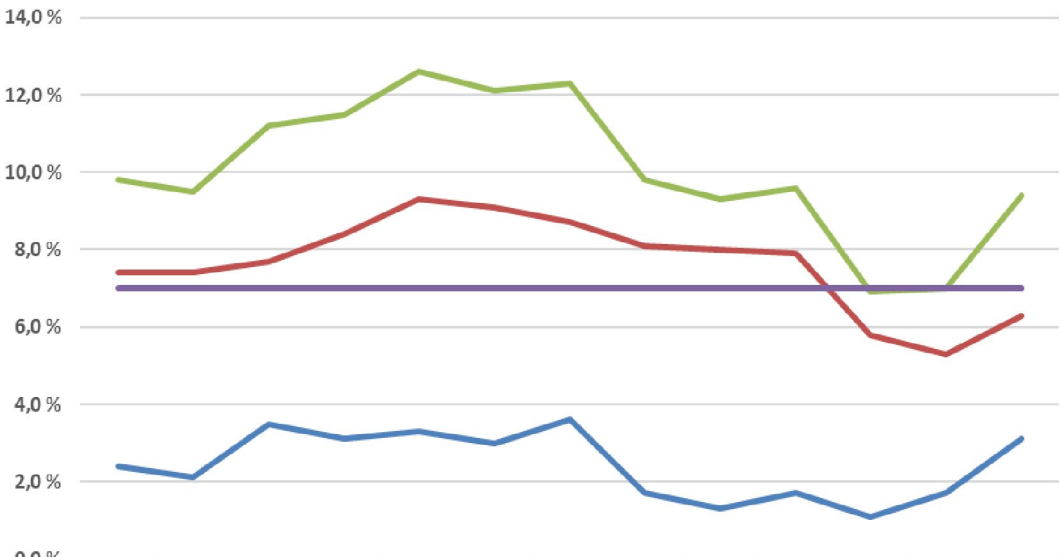

	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep
KORTTID	2,4 %	2,1 %	3,5 %	3,1 %	3,3 %	3,0 %	3,6 %	1,7 %	1,3 %	1,7 %	1,1 %	1,7 %	3,1 %
LANGTID	7,4 %	7,4 %	7,7 %	8,4 %	9,3 %	9,1 %	8,7 %	8,1 %	8,0 %	7,9 %	5,8 %	5,3 %	6,3 %
TOTALT	9,8 %	9,5 %	11,2 %	11,5 %	12,6 %	12,1 %	12,3 %	9,8 %	9,3 %	9,6 %	6,9 %	7,0 %	9,4 %
MÅL	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %

På årsbasis har vi en økning i sykefraværet. Denne økningen var i årets første fire måneder, hvor vi i 2019 hadde 9,3 % sykefravær og i 2020 hadde 11,7 %. Resten av året har vi hatt en vesentlig nedgang i fraværet sammenliknet med 2019.

Det er kjent at sykefravær øker i organisasjoner som er i omstilling, og dette ser vi trolig konsekvensene av i årets første måneder. I mars slo korona ut for fullt og alle opplevde en ytre trussel og fokus ble derfor flyttet til hvordan vi sammen på best mulig måte kan løse problemene. Tilrettelegging for hjemmekontor og stengte arbeidsplasser kan ha påvirket sykefraværsstatistikken. Sommeren er en periode med normalt lavt sykefravær, og når vi da i tillegg har klart å holde sykefraværet lavt gjennom skolestart og full åpning av alle tilbud, ser det positivt ut for siste halvår 2020. Økningen fra sommermånedene til september må sees i sammenheng med restriksjonene som er innført i forbindelse med covid-19. Dette gir tydelig utslag på at økningen er størst på korttidsfraværet fra 1,7 % i august til 3,1 % i september.

Figur 39 – Utvikling sykefravær 2019 vs. 2020

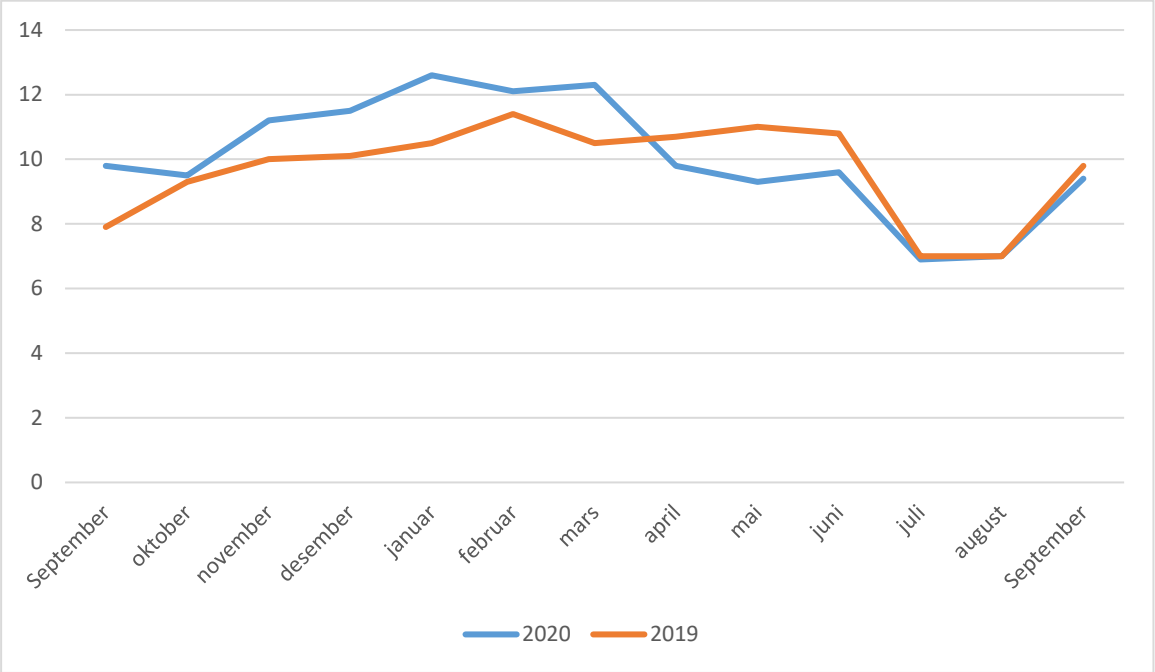

5.2 Oppvekst og kultur

Samhandlingsområdet oppvekst og kultur leverer tjenester til kommunens befolkning, med hovedvekt av tjenestetilbud i aldersgruppen 0–18 (20) år. Tjenestetilbudet varierer fra all form for grunn- og spesialundervisning i barnehage, grunnskole og voksenopplæring, til kulturskole, foreldrestøtte, tidlig innsats, vaksinasjoner, helsekontroller, barnefysioterapi, forebyggende helsetjenester og bosetting av flyktninger.

Alle enhetene skal i 2021 og videre i planperioden driftes iht. god KØB-skikk, der det skal være fokus på netto driftsresultat i alle beslutninger med økonomisk konsekvens. Det er lagt vekt at budsjettene skal være realistiske, og det krever streng budsjettdisiplin fra de resultatsansvarlige. Innenfor hvert samhandlingsnivå er det foreslått tiltak som skal bidra til at kommunens totale netto driftsresultat kommer i balanse. Alle samhandlingsområdene arbeider på hvert sitt område for å nå dette målet. Trinn én i arbeidet er å bringe netto driftsresultat til null, deretter skal netto driftsresultat heves til 5 % av inntektene for å betale ned tidligere års underskudd, se figur 8 vegkart til økonomisk bærekraft. Målet er å er etablere kommunens handlekraft i tråd med KØB.

Samhandlingsområdet omorganiserte i 2019 fra fire til tre enheter, med tilsvarende reduksjon i antall enhetsledere. I 2020 gikk enhetsleder for barne- og familieenheten over i annen jobb, uten at stillingen ble lyst ut og erstattet. Som innsparingstiltak ble stillingen satt vakant, og arbeidsoppgavene ble fordelt som følger; 50 % av skolefaglig rådgiver-stillingen ble omdisponert til å være enhetsleder for barnehagene og kommunalsjef for oppvekst og kultur ivaretar de resterende 50 % av enhetsleder-funksjonen for de tre avdelingene PPT, barnevernet og familiesenteret.

Driftsåret 2020 har i all hovedsak vært preget av koronaviruset som traff Norge i midten av mars. I løpet av noen få uker ble all driften på samhandlingsområdet tilpasset den nye situasjon. Skolene ble stengt og lærerne ga elektronisk undervisning hjemmefra, til elever som også var hjemme. Barnehagene stengte ned, og bare barn av foresatte med samfunnskritiske funksjoner fikk møte i barnehagen. Idrettsanlegg, svømmehaller, bibliotek, ungdomsklubber osv. måtte stenge eller redusere sin virksomhet. Personell ble, på de områder hvor det var forsvarlig, omdisponert til andre oppgaver for å holde hjulene i gang i de deler av kommunens tjenestetilbud som ble særs rammet av virusets inntreden i vår hverdag. Dette har vært en særdeles krevende oppgave i alle ledd av organisasjonen, og det er brukt utallige arbeidstimer til det fortløpende omstillings- og endringsarbeidet. Oppbygging av ansattes digitale kompetanse innenfor alle områder av organisasjon, digital undervisning og digital samhandling med brukere og samarbeidspartnere har foregått i et tempo ingen på forhand ville trodd var mulig. I dag er programmer som Teams, Zoom, Stream og OneNote blitt en del av enhvers arbeidshverdag, og hjemmekontor ses på som en normaltilstand.

Selv om samfunnet er åpnet mer opp etter sommeren, er det trender som tyder på at vi må leve med viruset enda en stund, og at vi kan ende opp i en smittesituasjon hvor vi igjen må stenge ned deler av virksomheten. Det vil i så fall på nytt bli krevende, men kommunene er mye bedre forberedt på en eventuell ny runde. Ikke minst har Norge som nasjon bevist at det lar seg gjennomføre uten at tjenestetilbudet faller bort eller kollapser.

Enhet skole har i 2020 gjennomført sitt første hele budsjett-/regnskapsår etter at to sentrumsskoler ble lagt ned høsten 2019, og vi kan måle helårseffekt for dette i regnskapet for kommunen. Elevtallet i kommunen er stadig noe synkende, og vi er for første gang under 1000 elever i grunnskolen. SSB anslår at tallet vil stabilisere seg en plass mellom ca. 950–990 elever i årene som kommer. I forbindelse med skolenedleggelser og andre tiltak vedtatt for skolene er det redusert både kostnader og personellressurser de siste årene. Ser vi til andre kommuner i samme KOSTRA-gruppe som Fauske, viser tallene at vi fortsatt bruker noe mer ressurser enn sammenlignbare kommuner, for å levere de samme tjenestene. Med utgangspunkt i dette foreslår kommunedirektøren i sitt budsjettforslag for 2021 ytterligere reduksjon i antall årsverk ved skolene.

Enhet barnehage har som nevnt i tidligere budsjettdokument vært gjennom en sammenslåing med enhet barn og familie. På Erikstad er det nå tre avdelinger i drift i nytt bygg, og prosessen med å tilrettelegge de ledige lokalene til å ta imot de resterende avdelingene fra Vestmyra hvit, er iverksatt. Prosessene har tatt lengre tid enn planlagt ut fra kapasitet på prosjektlederkompetanse og koronautbruddet. Lokalene er planlagt ferdigstilt til oppstart neste barnehageår, høsten 2021.

I Valnesfjord jobbes det fortsatt med klargjøring av kjeller i barnehagen til ny avdeling, og foreløpig brukes den gjenværende delen av gammel-skolen til drift av en avdeling. Dette er en midlertidig løsning og det forventes ferdigstillelse i mai 2021. Da vil alle de vedtatte ombyggingene på barnehageområdet være fullført.

GATA 20 ble avlyst på grunn av koronapandemien i Norge og verden for øvrig. Festivalen hadde da på relativt kort tid etablert et godt merkevarenavn for kommunen og området. Jobbingen med GATA 21 er allerede godt i gang, og vi håper festivalen igjen kan gjennomføres på normalt vis. Kommunen har i de tre årene fra 2018 til 2020 bidratt med midler fra næringsfondet for å lønne en stilling som festivalleder. Fra 2021 bør stiftelsen som er ansvarlig for festivalen være i stand til å drifte festivalen videre uten kommunens økonomiske bidrag, og det settes ikke av lønnsmidler via næringsfondet for 2021. Dette har kommunen signalisert tidligere, og det er i forståelse med festivalens ledelse.

Enhet kultur/idrett har hatt redusert virksomhet gjennom året knyttet til kulturskole, bibliotek, kino, ungdomsklubb, offentlige bad og andre kommunale arrangement. Disse har vært stengt ned, eller har hatt redusert åpningstid mesteparten av 2020. Dette har ført til færre arrangement, tilstelninger, åpningsdager og sterkt reduserte inntekter i forhold til budsjettet. Hvor mye av dette som kompenseres av tilskuddsordningene fra staten er det usikkerhet rundt.

Musikalen «Ulven» var blant prosjektene som stod klar for fremføring da samfunnet stengte ned i midten av mars, og det ble ikke mulig å fullføre denne før i oktober. Da ble den fremført i kinosalen over flere forestillinger som et samarbeidsprosjekt mellom kulturskolen og ungdomsskolene i Fauske, og står som et av høstens høydepunkt. Det er også jobbet for å gjøre kinosalen bedre egnet til utleie til mindre kulturarrangementer og forestillinger, all den tid dette er det best egnede lokalet som kan fungere som et kulturhus. Det er gjort innkjøp av bedre lys og lydutstyr som gir oss mulighet til å leie ut til konserter og teaterforestillinger. Høsten 2020 er det booket til denne type arrangementer hver helg ut året, og det skapes mye ny aktivitet i lokalene ut over ren kinodrift. Samtidig gis lokalt kulturliv en arena for både å vise seg frem i noe mindre skala, og også generere inntekter til en hardt presset bransje.

Kommunens innkjøp er delfinansiert gjennom søknader på eksterne tilskudd, og økt utleie gir økte inntekter for kommunen ut over budsjetterte midler ut året, og videre de kommende år.

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv skal rulleres i 2021 og det jobbes med realisering av en kommunal kulturplan. Enhet kultur og idrett har også ansvar for drift og vedlikehold av diverse idrettsanlegg i kommunen og utleie av timer i disse, samt samarbeid med lag og foreninger som bruker- og interesseorganisasjoner. Det ligger til enheten ansvar for søknader om tippemidler og forskuttering av midler til anlegg. Stilling som idrettskonsulent har stått vakant de tre siste årene og det merkes etter hvert særlig på anleggssiden. Planlegging av vedlikehold og utbytting av slitt materiell ivaretas ikke på en måte som forebygger forfall, og vi ser det f.eks. på Fauske stadion og tilstanden på kunstgresset der. Kunstgressbanen på stadion (nedre bane) er et av de områdene med størst aktivitet av barn, unge og voksne gjennom hele sommerhalvåret, på tvers av ulike lag og foreninger i Fauske. Kunstgressdekket er i dag helt nedslitt og uegnet for videre bruk. En utskifting er tippemiddelberettiget, og kommunens andel er beregnet til ca. 1 mill. kr. Kommunedirektøren finner ikke å kunne prioritere investeringen i budsjettet for 2021. Det samme gjelder en beregnet investering på 1,2 mill. kr for å sette lysløypa i Hauan i drift med nytt lysanlegg.

Lysverkgården ble i 2017 kjøpt til etablering av Familiens hus, og prosessen med ombygging og innflytting for de tre avdelingene barnevern, PPT og Fauske Familiesenter har pågått siden da. Prosessen har dessverre tatt lengre tid enn planlagt, men sluttføres i januar 2021.

Kommunen bosetter fortsatt et lavt antall flyktninger sett i forhold til toppårene 2016 og 2017. For inneværende år skal det bosettes 10 flyktninger. Per dags dato er det bare bosatt 2, men det er varslet 4–5 til på vei. Hvis det ikke bosettes 10 stk., vil det bety et uforutsett inntektstap for kommunen. Voksenopplæringen og flyktningkontoret ble slått sammen og samlokalisert i tidligere Hauan skole fra og med 01.01.2020 og kommunen tilpasser fortløpende ressursbruk i forhold til årets og tidligere års bosettingstall.

Samhandlingsområdet har over flere år jobbet etter kommunestyrets vedtatte strategi om «fra leid til eid». Altså avslutte kontraktsforhold med private og re-lokalisere tjenestene i kommunalt eide bygg. I 2021 fullføres jobben gjennom innflytting i Familiens hus, flytting av barnehageavdelinger og salg av hvitbarnehagen, samt fullførelse av barnehageavdeling i kjeller i Valnesfjord. Da frigjøres de gjenstående skolelokalene for salg sammen med Løkås-åsen. For samhandlingsområdet sin del vil det da bare gjenstå leieavtale knyttet til kulturskolens drift samt fortsatt noen langvarige leieavtaler til flyktningboliger. Kulturskolen ble i kommunestyresak 032/19 vedtatt bygd inn i et nytt kulturhus, og vedtaket tilsier at skolen fortsetter sin virksomhet i dagens leide lokaler i påvente av utfallet av denne prosessen.

Gjennom prosessene med omlegging av skolestruktur og endring av barnehagestruktur er de største strukturendringer for samhandlingsområdet gjennomført. Mange av avdelingene i området har vært i løpende omorganiseringsprosesser de siste årene, noe som er krevende for både ledere, ansatte og brukere av tjenestene. I budsjettforslaget for 2021 stilles det ytterligere krav til effektivisering og reduksjon av drift. Med de store strukturendringene som allerede er gjennomført betyr det at mange av forslagene må knyttes opp mot ytterligere reduksjon i årsverk, og spesielt i forhold til ikke-lovpålagte tjenester og dimensjonering av tjenestenivå.

Med tanke på de reduksjoner i tjenestetilbud og støtte til ulike lag og foreninger kommunen står overfor i årene som kommer, er det gledelig at kommunen etter søknad ble valgt ut som 1 av 12 kommuner i Norge (200 søkere) i en pilot for «Fritidskortet». Fauske kommune mottok her 2,6 millioner kroner som skal gå til gratis fritidstilbud til barn og unger. Ordningen gir alle barn mellom 6 og 18 år bosatt i Fauske kommune 800 kr pr. halvår til bruk på organiserte fritidsaktiviteter som på forhand er godkjent av kommunen. Forsøksordningen varer fra august 2020 til august 2021.

Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet

De tiltakene som foreslås i budsjettet vil ha effekt i deler av 2021, alt ut fra hvilken dato de kan settes i verk. Kommunedirektøren skal også foreslå tiltak som vil ha et lengre perspektiv på iverksettelse, og som kan ha ytterligere effekt på driften i 2022 og videre i økonomiplanperioden. For samhandlingsområdet oppvekst og kultur foreslår kommunedirektøren at omstillingsprosjektet også innebærer utredning av følgende områder:

- **PPT:** Skal Fauske kommune være vertskommune for Saltdal, Beiarn, Sørfold og Steigen, eller drifte kun en kommunal tjeneste. Vertskommuneavtalen kan sies opp av med ett års oppsigelsestid.
- **Deltakelse i regionale samarbeid:** Skal kommunen fortsatt være deltaker i samarbeid av typen regionrådssamarbeid, Nordlandsmuseet, kultursamarbeid, felles ansvar, samisk bokbuss e.l.
- **Dimensjonering av integrering og bosetting av flyktninger:** Ved å bosette færre antall flyktninger vil en etter hvert redusere aktivitet knyttet til voksenopplæring og flyktningkontor tilsvarende (5-årseffekt). Tiltaket vil også medføre reduserte inntekter ved bortfall av flyktningetilskudd, men kunne ha langsiktig positiv effekt på flere av kommunens tjenesteområder (helsetjenester, lege, NAV osv.)
- **Dimensjonering Familiens hus:** Etter sammenslåing av PPT, barnevernet og familiesenteret i januar 2021 bør det ses på hvilke tjenester som skal leveres og hvilken ressurseffektivisering som kan oppnås. Utredningen bør ta sikte på å gi et svar på dimensjonering fra 1. januar 2022.
- **Selvkostprinsipp**: Ikke lovpålagte tjenester bør i størst mulig grad drives etter selvkostprinsippet som tilsier at de som bruker tjenesten betaler kostnaden for tjenesten. Omstillingsprosjektet utreder hvilke tjenester i oppvekst og kultur som bør drives etter prinsippet og iverksetter nødvendige endringer fra 01.01.22.

Utfordringer og tiltak for den enkelte enhet beskrives nærmere i det videre dokumentet.

Budsjett 2021

Tabell 22 – Budsjett 2021–2024 for Felles oppvekst og kultur (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Felles oppvekst kultur	Inntekt	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	0	-2 278
	Utgift	1 139 991	1 139 991	1 139 991	1 139 991	1 111 864	1 180 060
	Netto	1 138 791	1 138 791	1 138 791	1 138 791	1 111 864	1 177 782

Området består av poster som er sektorovergripende.

5.2.1 Tiltak

Tabell 23 – Tiltak per enhet for samhandlingsområde Oppvekst og kultur (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Skole				
Reduksjon stillinger	- 3 283 360	- 7 761 823	- 7 945 571	- 7 945 569
Nedleggelse Newton	- 534 824	- 534 824	- 534 824	- 534 824
Justering SFO-sats	- 1 126 600	- 2 269 600	- 2 269 600	- 2 269 600
Sum tiltak skole	**- 4 944 784**	**- 10 566 247**	**- 10 749 995**	**- 10 749 993**
Barnehage				
Reduksjon av én avd. små barn	- 428 028	- 1 123 199	- 1 123 199	- 1 123 199
Sum tiltak barnehage	**- 428 028**	**- 1 123 199**	**- 1 123 199**	**- 1 123 199**
Barne- og familieenheten				
Omdisponering foreldrestøtteressurs	- 400 431	- 536 010	- 536 010	- 536 010
Reduksjon ikke-lovpålagte tjenester	- 657 859	- 877 146	- 877 146	- 877 146
Sum tiltak barne- og familieenheten	**- 1 058 290**	**- 1 413 156**	**- 1 413 156**	**- 1 413 156**
Kultur og idrett				
Kommunale kulturtilskudd	- 800 000	- 800 000	- 800 000	- 800 000
Aktiv sommer	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Justere drift bibliotek	- 621 141	- 832 392	- 832 392	- 842 847
Fritak for husleie idrettsanlegg fjernes	- 370 000	- 370 000	- 370 000	- 370 000
Tilskudd til løypekjøring	- 90 000	- 90 000	- 90 000	- 90 000
Energiutgifter - utendørs anlegg	- 130 000	- 130 000	- 130 000	- 130 000
Stenge offentlig bad	- 340 702	- 455 098	- 455 098	- 455 098
Justering drift kino	- 269 366	- 293 539	- 293 539	- 293 539
Justering drift fritidklubber	- 364 172	- 457 185	- 457 185	- 457 185
Justering drift kulturskolen	- 486 489	- 1 179 555	- 1 179 555	- 1 179 555
Frivilligsentralen - redusert stilling	- 145 038	- 194 435	- 194 435	- 194 435
Sum tiltak kultur og idrett	**- 3 766 908**	**- 4 952 204**	**- 4 952 204**	**- 4 962 659**
Integrering				
Reduksjon 50 % fagleder	- 307 434	- 307 434	- 307 433	- 307 432
Reduksjon 50 % programrådgiver	- 281 943	- 281 943	- 281 942	- 281 941
Sum tiltak integrering	**- 589 378**	**- 589 377**	**- 589 375**	**- 589 373**

Sum tiltak Oppvekts og kultur	**- 10 787 388**	**- 18 644 183**	**- 18 827 929**	**- 18 838 380**

5.2.2 Skole

Ansvarsområde

Opplæringen i skole skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring. Skolens samfunnsmandat legger vekt på at opplæringen skal gi alle barn og unge kunnskaper, holdninger og verdier som gjør dem i stand til å mestre sitt eget liv og delta i arbeids- og samfunnslivet. Opplæringen skal fremme utvikling av elevenes kunnskaper og ferdigheter, samtidig som det tas hensyn til deres ulike forutsetninger og behov. Alle elever skal ha like muligheter til å utvikle sine evner og talenter. Tilpasset opplæring innenfor fellesskapet skal være grunnleggende. I tillegg til kunnskaper, ferdigheter og kompetanser skal skolen bidra til at elevene utvikler holdninger og verdier.

Grunnskolesektoren i Fauske består av 4 grunnskoler fordelt på tre 1.–10. skoler og én 1.–4. skole. Elevtallet i kommunen har gått gradvis ned de siste årene, og fremskrevet prognose fra SSB viser at elevtallet vil bli ytterligere redusert i årene som kommer.

Tabell 24 – Elevtall Fauske kommune 2016–2021

Skole	Elevtallsutvikling Fauskeskolen				
	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
Fauske	1076	1041	1042	1014	979
Erikstad skole	*66*	*59*	*52*		
Hauan skole	*60*	*61*	*57*		
Finneid skole	79	62	55	114	111
Sulitjelma skole	64	39	41	42	43
Valnesfjord skole	200	193	189	191	179
Vestmyra skole	607	627	648	667	646

Tabell 25 – SSBs elevtallsutvikling de neste 10 år

Årstall	2022	2024	2026	2028	2030	2032
Hovedalternativet (MMMM)	992	997	957	952	936	944
Lav nasjonal vekst (LLML)	991	992	949	920	888	873
Høy nasjonal vekst (HHMH)	997	1000	967	973	983	1015

I tråd med vedtatte strategiplan arbeides det systematisk med å utvikle innholdet i skolene i Fauske. Gjennom nettverk på tvers av skolene, avsatt utviklingstid ved den enkelte skole og utvikling av kollektive prosesser innenfor de 3 fokusområdene i strategiplanen, er det overordnede målet å forbedre elevenes læringsutbytte, og sikre et godt, trygt og inkluderende skolemiljø. Det er fastsatt tre sektormål for grunnopplæringen (Stortingsmelding 21) og disse må også sees i sammenheng med vedtatte strategiplan.

- Elevene skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse.
- Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring.

Skolene er opptatt av gode overganger mellom barnehage, skole og videregående. Gode overganger handler om å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp som ivaretar barnets behov, ser og utvikler elevens potensial. Læringspotensialet hos den enkelte skal ivaretas, støttes og utvikles gjennom hele løpet. Det jobbes kontinuerlig på den enkelte skole med å utvikle hjem-skole-samarbeidet til beste for elevene, i tillegg til at Fauske kommune har et aktivt KFU. Skole-hjem-samarbeid er en sentral del av det å jobbe godt med elevene, og en positiv og støttende skolekultur vil føre til at både elever og foreldre opplever at de blir respektert og tatt på alvor i skolen.

Ifølge opplæringsloven § 13-1 skal kommunen ha skolefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen over skolenivået. Kommunen v/ kommunestyret er ansvarlig for at bestemmelsene i opplæringsloven med forskriftsverk etterleves i hele kommunens organisasjon, herunder på den enkelte skole og overfor den enkelte elev, jf. oppll. § 13-10 første ledd og kommuneloven § 6. Bakgrunn for krav til skolefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen er å sette kommunen i stand til å løse sine plikter etter opplæringslovgivningen på en forsvarlig måte, og herunder sikre at elevene får det opplæringstilbudet som de har krav på. Krav til skolefaglig kompetanse er også knyttet til kommunestyrets krav til et forsvarlig system, som blant annet innebærer at kommunen skal ha et system for å avdekke lovbrudd og å sette i verk adekvate tiltak ved lovbrudd i samsvar med regelverket. Et forsvarlig system etter oppll. § 13-10 vil vanskelig kunne realiseres og følges opp og vedlikeholdes uten riktig og tilstrekkelig skolefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen.

Utfordringer i 2020 og fremover

Det er flere utfordringer knyttet til skolesektoren i årene som kommer, der de mest gjennomgripende utfordringene er beskrevet under.

Elevtallsutvikling – demografi og ressursbruk

Fra skoleåret 2007/08 er elevtallet redusert fra 1353 elever til dagens 979 elever. Fremskrevet prognose fra SSB viser at det kan forventes ytterligere nedgang i årene som kommer ut fra middels nasjonal vekst. Skolens drift må tilpasses elevtallet og kommunens økonomiske situasjon.

Det er gjort strukturelle grep gjennom endring av skolestrukturen og reduksjon i ressursbruk i skolen. GSI (grunnskolenes informasjonssystem) viser en nedgang i ressursbruk fra 174,57 årsverk per 01.10.2018 til 147,5 årsverk per 01.10.2020.

Rammeoverføring fra staten knyttet til aldersgruppen 6–15 år er ment å dekke kommunens utgifter koblet til lovpålagte tjenester for denne aldersgruppen. Den største utgiften er knyttet til skole og SFO, i tillegg kommer barnevern, skolehelsetjeneste mv. Ressursbruken per elev i Fauskeskolen ligger fortsatt noe over gjennomsnittet sammenlignet med landet for øvrig og KOSTRA-gruppe 8. På samme tid ser man at endring av struktur har ført kommunen nærmere nivået sammenlignet med Nordland fylke. Kommunens økonomiske situasjon tilsier at man likevel må redusere ressursbruken per elev ytterligere for å optimalisere driften av skole, og nærme seg gjennomsnitt for KOSTRA-gruppe 8 og landet. En optimalisering av driften innebærer nedgang i antall årsverk knyttet til skole.

Ved fordeling av ressurser til skole ble det for skoleåret 2019/20 tatt i bruk ny ressursfordelingsmodell. Modellen synliggjør ressurser til styrking, og øvrige sentralt fremforhandlede ressurser. Kommunedirektøren har sett på konsekvensene av å imøtekomme ytterligere behov for nedtrekk i skolesektoren opp mot faglig forsvarlighet og normkrav. I forbindelse med endring av skolestrukturen i

sentrum ble det innført kretsgrenser i kommunen, som definerer hvilken skole eleven sokner til ut fra bosted.

Sulitjelma skole er fådelt der elevtallet ligger på rundt +/- 40 elever i årene som kommer, med en svak nedgang over noen år, før det igjen stabiliserer seg mellom 35–40 elever. Kommunes økonomiske situasjon gir utfordringer i forhold til ressurser også ved Sulitjelma skole. En flytting av ungdomstrinnet kan få samfunnsmessige konsekvenser for lokalsamfunnet, det må også veies opp mot elevens læring, både faglig og sosialt. Kommunedirektøren foreslår utredning av å flytte ungdomstrinnet til Fauske fra august 2022. Prognostiserte elevtall tilsier at det må vurderes på sikt. Slik elevtallet på Vestmyra er per i dag, vil en samlokalisering være mulig uten at det fører til økt klassedeling på Vestmyra.

Tabell 26 – Elevprognose Sulitjelma skole ungdomstrinnet 2020–2028

skoleår	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28
Elevtall u-trinn	13	9	6	11	14	15	14	14
8.trinn	0	2	4	5	5	5	4	5
9.trinn	7	0	2	4	5	5	5	4
10.trinn	6	7	0	2	4	5	5	5

Kompetansekrav i skolen

Fauske kommune har fortsatt lærere som ikke oppfyller kompetansekravene etter 2025. Tabell 27 viser antall lærere som ikke oppfyller kompetansekravene ifølge GSI skoleåret 2020/21 sammenlignet med skoleåret 2019/20. Det viser at det fortsatt er behov for videreutdanning av lærere, spesielt innenfor engelsk og matematikk.

Tabell 27 – Antall lærere som ikke oppfyller kompetansekravene

	2019/2020		2020/2021	
	Antall lærere 1.-7.trinn med færre enn 30 studiepoeng	Antall lærere 8.-10.trinn med færre enn 60 studiepoeng	Antall lærere 1.-7.trinn med færre enn 30 studiepoeng	Antall lærere 8.-10.trinn med færre enn 60 studiepoeng
Norsk	12	9	9	9
Engelsk	22	6	21	7
Matematikk	25	12	18	11

I tillegg skal lærer på 8.–10.trinn ha minst 30 studiepoeng i øvrige fag de underviser i.

Kunnskapsdepartementet startet i 2017 innføring av en ny desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen. Bruk av statlige midler skal bygge opp under kommunenes ansvar for kvalitetsutvikling, og stimulere til langsiktig samarbeid mellom kommunene og lærerutdanningene. Midlene skal brukes til tiltak som bidrar til at kommunene oppnår sektormålene for grunnopplæringen. Fauske kommune bruker betydelige ressurser på å kvalifisere dagens ansatte til de nye kompetansekravene i skole. Kostnadene knyttet til vikar dekkes av staten, mens øvrige kostnader til reise, opphold og skolebøker må dekkes av kommunen. Det satses i tillegg på rektorutdanning av ledere og mellomledere i skolen. Fremtidige utfordringer er både oppfyllelse av kompetansekravene for lærere,

på samme tid som skoleorganisasjonen må vurdere fremtidig organisering av skoletilbudet når allmennlæreren erstattes av faglæreren.

Tidlig innsats og gruppestørrelse 2

Fra august 2018 ble det innført lærertetthetsnorm i den norske skolen. Lærertetthetsnormen er en norm for forholdstallet mellom lærere og elever i ordinær undervisning (gruppestørrelse 2). Gruppestørrelse 2 er en indikator som viser antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk ikke regnes med. Normen sier noe om forholdet mellom antall elever og lærere i en gjennomsnittlig undervisningssituasjon og skolens ressursbruk på hovedtrinnene sees i sammenheng. Fauske kommune har tidligere mottatt ekstra finansiering fra staten knyttet til øremerkede midler til tidlig innsats. Disse midlene sees nå i forhold til oppfylling av lærernormen. Fauske kommune oppfyller allerede normen, og det forventes dermed ikke videre finansiering fra staten. Det er tatt hensyn til reduksjon i overføringene i konsekvensjustert budsjett.

Tabell 28 – Oversikt over gruppestørrelse 2 i Fauske

Navn	År	Gruppestørrelse 2, 1.-4. trinn	Gruppestørrelse 2, 5.-7. trinn	Gruppestørrelse 2, 8.-10. trinn	Gruppestørrelse 2, 1.-10. trinn
Fauske	2020-21	11,88	13,43	16,98	13,9
	2019-20	11,27	12,52	15,37	12,9

I august 2018 ble det vedtatt endring i opplæringsloven § 1-4. Endringene innebærer blant annet at skolene skal sørge for at elever på 1. til 4. årstrinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt skal få tilbud om intensiv opplæring. En forutsetning for at kravet om rask og egnet intensiv opplæring skal fungere etter intensjonen, er at skolene har tilstrekkelige ressurser tilgjengelig. Skolene må ha nødvendig kompetanse og nødvendige lærerressurser for å kunne oppfylle lovens krav. Det er utarbeidet prosedyre i skolene for å avdekke og følge opp elever som står i fare for å bli hengende etter.

Spesialundervisning og helsehjelp i skolen

GSI tall viser at antall elever som mottar spesialpedagogisk hjelp har økt noe fra skoleåret 2019/20 til skoleåret 2020/21. Det er fortsatt en økende andel elever som trenger helsehjelp i skolen, og som trenger én til én oppfølging, tilsyn, pleie og stell i tillegg til tilrettelagt undervisning og spesialpedagogisk hjelp. Det har derfor vært utfordrende å begrense ressursen knyttet til spesialpedagogisk og én til én oppfølging.

Tabell 29 – Andel elever med enkeltvedtak

Navn	År	Andel elever med enkeltvedtak, 1-4. trinn	Andel elever med enkeltvedtak, 5-7. trinn	Andel elever med enkeltvedtak, 1-7. trinn	Andel elever med enkeltvedtak, 8-10. trinn	Andel elever med enkeltvedtak, totalt
Fauske	2020-21	2,30	10,94	6,44	4,82	5,9
	2019-20	2,45	7,48	4,79	5,54	5,0
	2018-19	5,45	9,81	7,42	9,09	8,0
	2017-18	6,53	6,84	6,67	8,63	7,3

IKT i skolen

Et av satsningsområdene i strategiplan er digital kompetanse, både hos ansatte i skolen og blant elevene. IKT i skolen er mer enn digitale læremidler, og digital kompetanse i skolesammenheng krever en profesjonell og planlagt tilnærming. Det handler om bruk av digitale verktøy og tilgang til digitale ressurser i tillegg til at infrastrukturen må være på plass. Teknologien utvikles og nye programvarer tilbys ofte raskere enn skolene klarer å følge opp. Det kreves derfor at skolene har menneskelige ressurser til å sette seg inn i og henge med på utviklingen, for å hele tiden kunne velge det som blir best for elevenes læring. Det kreves årlige investeringer for å ha oppdatert digitalt utstyr på plass i skolen. Det kreves videre fornying av PC-parken for både ansatte og elever, i tillegg til innkjøp av læringsbrett. Investering knyttet til læringsbrett og fornying av PC-parken er lagt inn i kommunens investeringsplan for 2021.

Fagfornyelsen

Høsten 2020 ble nye fagplaner i grunnskolen innført i tillegg til at skolene står overfor krav og forventninger til måloppnåelse, resultatmessige forbedringer og redusert ressursbruk. Et samfunn i endring krever også en skole som fornyer seg. Fornying av fagene i skolen skal gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse. Dannelsesoppdraget har fått en tydeligere plass i skolehverdagen. Dette skal være et langsiktig fornyelsesarbeid som bygger videre på Kunnskapsløftet, og på den måten også sikre kontinuitet for både lærere og elever. Lærerne på den enkelte skole utgjør et profesjonsfellesskap som bidrar til å lage felles standarder og utvikle profesjonelle normer som skal ivareta skolens brede mandat. Rektorene i skolen har en sentral rolle i utviklingsarbeid og det er avgjørende at både skoleeiere og skoleledere får nødvendig analysekompetanse, og kompetanse i å lede endrings- og utviklingsarbeid. Det er viktig at skoleeiere har kompetanse og kapasitet til å støtte sine skoleledere, og at det er støttestrukturer tilgjengelig for den enkelte skole som sikrer at skolene kan lykkes i endringsarbeidet.

Samarbeid om økt gjennomføring

Fauske kommune samarbeider med videregående skole for å sikre overganger, spesielt for elever som står i fare for å falle utenfor et ordinært opplæringsløp. Videregående skole har et tilbud til elever som ikke finner seg til rette i det ordinære opplæringstilbudet.

Fauske kommune ser også et behov for et eget tilbud knyttet til alternativ grunnskole. Det foreligger vedtak fra kommunestyresak 23/19 om opprettelse av alternativt grunnskoletilbud fra skoleåret 2020/21. Kommunedirektøren finner ikke å kunne prioritere dette i budsjett for 2021.

Rammer drift av Newtonrommet

Driften av Newtonrommet, bortsett fra lærerressursen, har vært basert på eksterne sponsormidler fra næringslivet på Fauske. Disse midlene har vært satt av i fond, forvaltet av RKK. Regnskapet viser at disse midlene nå er brukt opp, og det har vært utfordrende å få inn nye eksterne midler til drift av rommet. Et Newtonrom krever oppdatert utstyr, og det er en del materiell som må kjøpes inn for å gi elevene et godt tilbud, det gjelder både PC-er som benyttes, forbruksmateriell til modulene, fornying av modulene og øvrig inventar og utstyr. Skal Fauske kommune fortsatt gi et Newtontilbud må det legges inn økonomiske rammer knyttet til driften samt utgifter til skyss for å frakte elevene til og fra Newtonrommet. Kommunedirektør ser ikke at det er mulig å foreslå økning av driftsutgiftene på dette området på bekostning av andre tjenester, og foreslår derfor at Newtonrommet legges ned fra 01.01.2021.

Covid-19 og drift av skolene

I likhet med landet for øvrig ble også skoleverket endret i mars som følge av den pågående pandemien i samfunnet. Skolens samfunnsmandat skal oppfylles selv om elevene er hjemme, og det ble stilt krav om oppfølging og undervisning av elevene selv om samfunnet var stengt ned. Fauske kommune var heldigvis i en situasjon hvor det er 1:1 bruk av digitale læringsmidler til elevene, enten i form av læringsbrett eller PC, samt tilgang til programvare som gjorde det mulig å kjøre digital undervisning fra starten av. Utfordringen kom da skolen både skulle være åpen for enkelte, og stengt for andre grupper. De samme utfordringene er fortsatt til stede for oppfølging av elever son ikke møter på skole grunnet sykdom eller risiko for sykdom. Å både ha undervisning i klasserommet og følge opp elever i hjemmene er en merbelastning på ansatte, i tillegg til at smittevernregler skal overholdes i hverdagen mellom elevene. Profesjonsfellesskapet i skolen utfordres, når det ikke er samme mulighet til å treffes fysisk på tvers av skoler og team. Skolene har arbeidet godt, og har funnet digitale løsninger både for oppfølging og samarbeid. På samme tid må man erkjenne at trykket og forventningene til skoleverket er høyt på mange områder.

Dette vil vi oppnå i 2021

- Følge opp vedtatt strategiplan for skole og starte arbeidet med fornying av strategiplan for perioden 2022–2026.
- Forbedre resultatene knyttet opp til kartleggingsprøver og nasjonale prøver gjennom større fokus på tiltak etter kartlegging og oppfølging av klassegjennomgang.
- Fortsette oppfølging av fagfornyelsen i tråd med føringer fra Utdanningsdirektoratet.
- Utvikle innholdet på foreldremøter som en relasjonsbyggende og foreldrestøttene arena.

Tiltak i budsjett 2021

- SFO
  Det er foreslått økning av SFO-satsene i betalingsregulativet fra januar 2021 sett opp mot foreldrebetaling i barnehage. Fauske kommune har over år hatt lavere kostpris for SFO enn sammenlignbare kommuner, sett opp mot KOSTRA gruppe 8 har Fauske den laveste kostprisen for full SFO plass i 2019. Kommunene mottar ikke rammeoverføringer til drift av SFO selv om

kommunene har en lovpålagt plikt til å tilby skolefritidsordning, jf. opplæringsloven § 13 - 7. Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1. – 4. årstrinn og for barn med særskilte behov for 1. – 7. årstrinn. Kommunens plikt til å ha skolefritidsordning er begrenset til skoleåret. Det er ingen plikt for kommunene å ha en slik ordning i feriene. Opplæringsloven gir ikke elevene rett til plass i SFO. Det er per i dag ikke fastsatt nasjonale kvalitetskrav til skolefritidsordningen, hverken med tanke på bemanning, kompetanse, innhold eller arealer. Føringene for SFO slik de kommer til uttrykk i stortingsmeldinger og andre styringsdokumenter, er av generell karakter og gir kommunene stor lokal frihet til å utforme virksomheten og innholdet i SFO. Utdanningsdirektoratet utvikler nå en ny nasjonal rammeplan for SFO som skal bidra til et mer likeverdig tilbud. Målet er at SFO skal ta i bruk ny nasjonal rammeplan fra høsten 2021. Barn med behov for styrket SFO tilbud på 5.-7.trinn har rett til friplass på alle skoledager. Kommunen kan fortsatt kreve betalt for tilbudet som gis på skolefrie dager. Alle barn, trinn 1.-7.trinn må betale for tilbudet på skolefrie dager hvor SFO har åpent Fra 1. august 2020 ble det også innført inntektsgradert foreldrebetaling i SFO for elever i 1. og 2. årstrinn. Den nye ordningen går ut på at ingen husholdninger skal betale mer enn 6 prosent av bruttoinntekt siste år. Med bakgrunn i at utgiftene til SFO ikke er en del av rammeoverføringen bør kostpris for SFO-plass tilstrebes prinsippet om selvkost. Kommunen kan kreve utgiftene til skolefritidsordningen dekket gjennom foreldrebetaling. Det foreslås ytterligere økning av SFO satsene fra 01.01.2022 beregnet til selvkost.

Regjeringen har allerede innført inntektsgradert foreldrebetaling i SFO for 1. og 2. trinn og foreslår å utvide ordningen også for 3. og 4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Dette innebærer at foreldrebetaling for et heltidstilbud i SFO på 1.–4. trinn uansett maksimalt skal utgjøre 6 pst. av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen. Økning av sats vil innebære at flere familier i kommunen vil ha rettigheter innenfor ordningen.

- <u>Nedtrekk pedagogårsverk skole</u>
  Elevtallet i skolene er redusert over år, og nedgang i pedagogressurser må sees i sammenheng med nedgang i elevtallet. Ressursbruk i skolene er i stor grad regulert gjennom lov, forskrift og sentralt fastsatte særavtaler. Opplæringsloven stiller krav til hvilken kompetanse pedagogene, inkludert rektor må ha for å kunne tilsettes fast, og for å kunne undervise på ulike trinn og i ulike fag. SFS 2213 (sentral forbundsvis særavtale) beskriver blant annet hvor mange undervisningstimer (leseplikt) en lærer kan undervise ut fra stillingsstørrelse, hvor mye ressurser som skal settes av til kontaktlærer, byrdefulle oppgaver, rådgiver, reduksjon i undervisning for seniorer, mv. Høsten 2018 ble det innført statlig norm for lærertetthet i skolen hvor den gjennomsnittlige gruppestørrelsen (gruppestørrelse 2) skal være maksimalt 15 elever på 1.–4. trinn og 20 elever på 5.–10. trinn. Foreslått nedtrekk i Fauske vil gi en tentativ gjennomsnittlig gruppestørrelse 2 på henholdsvis 14 elever på 1.–4. trinn, 17 elever på 5.–7. trinn og 18 elever på 8. –10. trinn fra skoleåret 2021–22.

  Når det gjelder ledelse i skolen er det kommunen, som arbeidsgiver, som har et ansvar for å legge til rette forholdene slik at skolens ledelse gjøres i stand til å utføre et tilfredsstillende arbeid. Tidligere var minimumsressursen til ledelse i skolen regulert gjennom sentralt fastsatt særavtale.

  Ressursmodellen som benyttes til fordeling av årsverk i skole innebærer at skolene i større grad en tidligere får tildelt ressurser basert på elevtall og gjennomsnittlig gruppestørrelse 2, og den

synliggjør også hvor ressursene brukes ved den enkelte skole. Modellen inneholder faktorer som kan justeres og faktorer som er regulert gjennom særavtale og forskrift og påvirker således den totale ressurstildelingen. Nedtrekk i ressurser til skole må sees i sammenheng med gjeldende normkrav og faglig forsvarlighet. Reduksjon av pedagogisk personale og ledelsesressurs i skole kan føre til oppsigelser.

- Nedtrekk øvrige årsverk skole
  Der den pedagogiske ressursbruken i skole er regulert gjennom lov og særavtale er det ikke regulert på samme måte for øvrige årsverk i skole. På samme tid dekker ansatte i ikke-pedagogiske stillinger i skolen i utstrakt grad lovpålagte oppgaver. Skolen har en omsorgsplikt for elevene i skoletiden og har derfor ansvar for å gi elevene omsorg mens de er på skolen. Øvrige ansatte i skolen, som miljøarbeidere, assistenter og fagarbeidere bidrar i stor grad til å dekke skolens omsorgsplikt. I stortingsmelding 18 (2010–2011) uttalte departementet at bruk av assistent kan være en del av tilpasningen skolen gjør for å legge til rette for at retten og plikten til opplæring skal kunne oppfylles. Ved en skole er det mange oppgaver som ikke innebærer undervisning i fag, hvor andre yrkesgrupper enn undervisningspersonalet kan og ofte bør benyttes. En del barn som bruker legemidler i det daglige, har behov for bistand til å få tatt legemidlene. I opplæringsloven ligger det et ansvar for kommunen til å sørge for at barnet mottar hjelp til legemiddelhåndtering når barnet oppholder seg i offentlig grunnskole og skolefritidsordning (SFO). Andre oppgaver kan være hjelp til bespisning, hygienetiltak, innpass i lek, hjelp til regulering i møte med andre mv.

  Det har allerede vært foretatt nedtrekk i ressursbruken på ikke-pedagogisk personale etter at skolestrukturen ble endret, og det vil være en grense for hvor mye ressursen kan reduseres uten at man må gå på akkord med et forsvarlig omsorgsbehov for elevene. Sammenlignes ressursbruken ser man at den fortsatt er noe høyere enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 8. Det er dermed lagt inn tiltak om reduksjon også knyttet til denne gruppen ansatte i budsjett 2021. Reduksjon av ikke-pedagogisk personale kan føre til oppsigelser.

- Nedleggelse Newton-tilbudet
  Fauske kommune har i dag et Newtonrom med 100 % ressurslærer knyttet til tilbudet. Ressurslærer har hatt permisjon fra 01.01.2020–01.10.2020, og vedtak for budsjett 2020 var at tilbudet ble holdt vakant i permisjonstiden. Opprettholdelse av Newtonrommet er ikke en lovpålagt tjeneste, på samme tid som det har vært et ekstra tilbud til elevene, spesielt innenfor realfag. Kommunen har over år dekt lønnskostnadene til ressurslærer, samt lokalitetene til tilbudet. Tilbudet har i tillegg blitt sponset med materiell og utstyr, samt kostnader til skyss av lokale næringsaktører. Man ser at sponsormidlene er blitt kraftig redusert, og kommunen har måtte dekke oppgradering av utsyr, innkjøp av elektronisk tavle, PC og iPad samt skysskostnader for at elevene skulle kunne benytte seg av tilbudet de siste årene. Utgifter skolene ikke har hatt dekning for innenfor vedtatte rammer. Per i dag kan ikke Newtonrommet benyttes som vanlig med bakgrunn i situasjon rundt covid-19, og det forventes ikke at det kan åpnes som normalt igjen skoleåret 2020–21. Dersom tilbudet skal videreføres må det legges inn økte utgifter til skyss, materiell og utstyr i tillegg til lønnskostnader og lokasjonskostnader. Den økonomiske situasjon til Fauske kommune tilsier at alle ikke-lovpålagte tilbud må vurderes, og kommunedirektør foreslår å legge ned Newtonrommet fra 01.01.2021.

- Utredning ungdomstrinn Sulitjelma
  Elevtallet ved ungdomsskolen i Sulitjelma har gått gradvis nedover over flere år. Antallet norske grunnskoler har sunket fra 3243 til 2867 i løpet av en tiårsperiode. Fra 2010 til 2016 ble 294 skoler lagt ned. Et flertall (60 %) av disse skolene hadde færre enn 50 elever. Fremskrevne tall ut fra dagens GSI viser at det vil stabilisere seg på mellom 14–15 elever på trinnet etter år 2024. Påfyll av kull fra 2028 ligger mellom 2–4 barn år per årstrinn, ut fra kjente tall per i dag. En eventuell nedleggelse av et trinn kan forankres i flere ulike argumenter. Kommuneøkonomien og ressursbruk er en faktor, på samme tid er elevenes faglige og sosiale miljø, tilgang på kompetanse ved skolen, skolens profesjonsfellesskap og barnets beste viktige faktorer som også må belyses i en slik sammenheng. Spørsmål angående skolestruktur er en del av den kommunale handlefriheten og avgjørelser om å legge ned skoler må bygge på et kommunestyres økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer, under dette kommer også skolefaglige vurderinger (Udir-2-2012). Kommunedirektøren foreslår utredning av fremtiden for ungdomstrinnet i Sulitjelma fra august 2022.

- Investering IKT skole
  Det er fortsatt behov for årlige investering knyttet til IT-utstyr i skolen. Det er laget en rulleringsplan i skole for utbytting og oppgradering av IT-utstyr, i hovedsak knyttet til fornying av PC-parken til både lærere og elever. Nye PC-er skal også sette skolen i stand til å drive hjemmeundervisning på alle klassetrinn, særlig under situasjoner som korona-pandemien. Dette krever årlige investeringer på kr 1 mill. kr for å holde tritt med utviklingen og de årlige oppgraderingsbehovene.

Budsjett 2021

Tabell 30 – Budsjett 2021–2024 for enhet Skole (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Skoler	Inntekt	-14 586 632	-15 729 632	-15 729 632	-15 729 632	-13 788 369	-25 393 304
	Utgift	122 314 519	117 836 059	117 652 311	117 652 313	130 189 266	148 083 953
	Netto	107 727 887	102 106 427	101 922 679	101 922 681	116 400 897	122 690 649

5.2.3 Integrering

Ansvarsområde

Hvert år anmoder integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) norske kommuner om bosetting av flykninger som har fått oppholdstillatelse i Norge. Når IMDi har anmodet kommunen om å bosette flyktninger, vedtar kommunestyret hvor mange vi kan ta imot. Fauske kommune bosetter årlig flyktninger som deltar i kommunens introduksjonsprogram. Voksenopplæringen tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap og gis til flyktninger og innvandrere som har oppholdstillatelse. Opplæringen er i henhold til opplæringsloven og gjeldende læreplan. Elevtallet ved voksenopplæringen har gått ned, og det er nå 32 elever ved skolen fordelt på to klasser. Det er en Alfa klasse (de som ikke kan lese og skrive fra før), i tillegg til én klasse for elever med utdanning fra hjemlandet.

Fauske kommune er pliktig til å gi grunnskoleopplæring til de som er over opplæringspliktig alder, og har rett til slik opplæring jf. opplæringslovens § 4A-1. For skoleåret 2020/21 kjøpes tilbudet fra Bodø og Saltdal kommune for 4 elever. En opprettelse av tilbud i egen kommune for 4 elever er verken faglig eller økonomisk forsvarlig.

Flyktningkontoret koordinerer kommunens arbeid med bosetting av flyktninger, og arbeider for integrering og likestilling. Flyktningkontoret skal gi hjelp og veiledning til den enkelte flyktning slik at de raskest mulig blir selvhjulpen og en aktiv deltaker i lokalsamfunnet. Hovedoppgaven for flyktningkontoret er å bosette de flyktningene som får tildelt plassering i kommunen, støtte dem gjennom introduksjonsprogrammet og deretter overgang til videre skole og/eller lønnet arbeid.

Tabell 31 – Oversikt over bosettinger de siste 5 årene

Bosettingsår	2016	2017	2018	2019	2020
Anmodning om bosetting	50	30	15	10	15 (10)
Vedtak om bosetting	48	30	15	10	10
Faktisk bosetting	43	28	14	8	-

Utfordringer i 2021 og fremover

Voksenopplæringen

Tjenesten er gradvis redusert som følge av nedgang i elevtallet. Fra at kommunen hadde seks ulike klasser skoleåret 2017/18 har vi høsten 2020 bare to klasser. Nedgang i elevtallet og antall grupper gjør det utfordrende å differensiere gruppene ut fra nivå og tidligere skolegang. På samme tid er det nødvendig å redusere tjenestenivået når elevtallet går ned, og tilskuddet kommunen mottar for å gi norsk- og samfunnsfagopplæring reduseres. Antall elever som har rett til grunnskoleopplæring er så lavt at Fauske kommune fortsatt kjøper grunnskoleplass for voksne av Bodø eller Saltdal kommune. En opprettelse av egen grunnskoleklasse i Fauske vil generere økte utgifter for kommunen.

Kommunen er ansvarlig for tidlig kvalifisering etter kapittel 3 i ny integreringslov, introduksjonsprogram etter kapittel 4 og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter kapittel 6. Opplæring og tjenester som kommunen yter etter denne loven skal være forsvarlige. Kommunens plikter gjelder ikke overfor personer som har avbrutt eller avvist deltagelse i opplæring i mottak, introduksjonsprogram eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Kommunen kan gi andre i oppdrag å utføre kommunens oppgaver etter loven. Den nye loven stiller tydeligere krav til den enkelte flyktning, og til kommunene som har ansvaret for å gi nyankomne flyktninger den norskopplæringen og utdanning eller kvalifiseringen de trenger.

Flyktningkontoret

Driftssituasjonen på avdelingen er utfordrende, med sviktende inntekter på bosetting av flyktninger. Samtidig bærer kommunen med seg en stor bosetting i 2015 og 2016 som fortsatt er en del av

porteføljen og oppfølgingen til kontoret. Kommunen hadde vedtak om bosetting i 2020 på 10 personer, i skrivende stund har kommunen bosatt 2 personer, og har mottatt varsel om ytterligere 4–5 inneværende år. Bakgrunnen er situasjon rundt covid-19, hvor all bosetting ble satt på vent fra mars 2020. Det er fortsatt veldig usikkert om kommunen vil bosette i henhold til vedtaket for 2020. Tilbakemelding fra IMDi er at det er få flyktninger som er klar for bosetting generelt sett. Regjeringen har i budsjettforslag for 2021 varslet lavere utgifter til bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, som ventes å gå betydelig ned. I 2021 er det anslått 3000 asylsøkere, og dette er teknisk forutsatt frem til 2024. Den gradvise utfasingen av utgiftene knyttet til bosetting av de mange asylsøkerne som ankom høsten 2015, fortsetter i 2021. Hvilken konsekvens det vil få for Fauske er fortsatt ikke avklart.

Avdelingen har fortsatt en boligportefølje som det er inngått langsiktige leieavtaler på. Flere av disse er ikke i bruk ettersom brukerne etter hvert har funnet private utleiere, på samme tid må husleieutgiftene dekkes av tjenesten. En del av inngåtte leieavtaler avviklet i 2020, det er likevel fortsatt langvarige leiekontrakter som kommunen har forpliktelser på i 2021 og årene fremover.

Tiltak i budsjett 2021

Det er allerede gjennomført flere tiltak knyttet til reduksjon av tjenestenivået ved voksenopplæringen og flyktningkontoret. I 2020 ble tilbudet ved voksenopplæringen redusert fra tre klasser til to klasser. Avdelingen har på samme tid redusert med én 100 %-stilling som programrådgiver, én 100 %-stilling som flyktningkonsulent/fagleder og én 100 %-stilling innen merkantil funksjon knyttet til tjenesten. Fra 01.01.2021 trår ny integreringslov i kraft der det stilles tydeligere krav til kompetanse for lærere som skal undervise i norsk ved voksenopplæringen. Den som skal undervise i norsk i kommunen skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse. Med relevant kompetanse menes minst 30 studiepoeng i norsk som andrespråk. Målet med kompetansekravet om 30 studiepoeng i norsk som andrespråk er å sikre kvalitet i opplæringen. Kommunen må dermed sikre at pedagogisk personale ved integreringsavdelingen innehar nødvendig kompetanse gjennom videreutdanning av ansatte.

- <u>Reduksjon stillinger flyktningkontoret</u>
  Det er kommunene som er ansvarlige for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunens plikter fremkommer på sidene til IMDi. Fra 01.01.2020 ble det gjennomført administrativ omorganisering av tjenesten, hvor flyktningkontoret og voksenopplæringen ble slått sammen til integreringsavdelingen med felles ledelse. Ved inngangen av 2020 hadde flyktningkontoret fem årsverk. Det har vært reduksjon i antall årsverk gjennom året og i dag har flyktningkontoret tre årsverk fordelt på to årsverk miljøarbeidere og ett årsverk programrådgiver, samt at rektor for voksenopplæringen også er leder for flyktningkontoret. Ved gjennomgang av konsekvensjustert budsjett ble ett av fem årsverk fjernet, samt at ett årsverk var tenkt vakant frem til 01.07.2021. Kommunens økonomiske situasjon samt nedgang i bosetting har ført til at kommunedirektøren foreslår at også stillingen som var tenkt vakant fjernes. Nedgang i årsverk fører til at ansatte ved avdelingen må påregne endring i arbeidsoppgaver, for å dekke lovpålagte oppgaver.

Budsjett 2021

Tabell 32 – Budsjett 2021–2024 for enhet Integrering (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Integrering	Inntekt	-3 356 129	-3 356 129	-3 356 129	-3 356 129	-4 310 645	-4 645 868
	Utgift	14 481 191	14 481 191	14 481 193	14 481 196	21 697 983	25 276 325
	Netto	11 125 062	11 125 062	11 125 064	11 125 067	17 387 338	20 630 457

5.2.4 Barnehage

Ansvarsområde

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og er ansvarlig for veiledning av barnehagene, og skal også påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk. Barnehagens innhold styres gjennom lov og rammeplan for barnehager. Kommunen har et overordnet ansvar for å sikre at barna får et godt pedagogisk og trygt barnehagetilbud, samt å skape barnehager med god kvalitet. Kommunen skal også oppfylle retten til barnehageplass, noe som innebærer at alle barn som fyller ett år innen utgangen av november i opptaksåret, og som søker om plass ved hovedopptaket, har rett til barnehageplass. Som barnehagemyndighet skal man også sikre at barn under skolepliktig alder, som har rett til spesialpedagogisk hjelp, får den hjelpen de har krav på uavhengig av om de går i barnehage.

Ved siden av å være barnehagemyndighet er kommunen også barnehageeier for de fem kommunale barnehagene. Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Et kompetent pedagogisk personale er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Det forutsettes derfor at barnehageeieren vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring.

Utfordringer i 2021 og fremover

<u>Rammeplan og kvalitetsarbeid</u>

Gjeldende rammeplan for barnehagene har fokus på mangfold og et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet. Det er også sett behov for et tydeligere styringsdokument og at ny kunnskap om barn, barnehager og samfunnet for øvrig skal sette sitt preg på barnehagene. Barnehagene skal på samme tid ivareta den nordiske barnehagetradisjonen og et helhetlig syn på barns utvikling. Rammeplanen har som mål å heve kvaliteten i barnehagene. Arbeidet med å innfri rammeplanens intensjoner er en kontinuerlig prosess som det jobbes godt med i barnehagene, og som fortsatt vil være et prioritert område.

Endrings- og utviklingsarbeid og daglig drift opptar mye av barnehagenes kapasitet, og er et arbeid som foregår i alle barnehager og på tvers av barnehager. De siste årene har barnehagene vært igjennom et omfattende utviklingsarbeid. Det er fortsatt viktig å ha fokus på endringsledelse, et tema barnehagene har jobbet med de siste to årene. Det samme gjelder jobben med å etablere gode rutiner som bidrar til god kvalitet i barnehagen. I løpet av 2020 er det jobbet med å etablere en funksjonsbeskrivelse for alle

ansatte i barnehagene. Funksjonsbeskrivelsen vil være et godt hjelpemiddel for samhandlingen mellom ansatte og må følges opp i 2021.

I 2019 fikk de kommunale barnehagene en ny plan for inkluderende barnehagemiljø. Denne planen skal bidra til økt fokus på forebyggende arbeid og voksenrollen i barnas psykososiale miljø. 1. januar 2021 trer en ny barnehagelov i kraft. Barnehageloven vil ha et økt fokus på barnas psykososiale miljø. På samme måte som i skolen skal det lages en aktivitetsplan dersom barn ikke har et trygt og godt miljø.

Barnehagene vil med bakgrunn i satsingene som er gjort i foregående år jobbe videre med å sikre god kvalitet i barnehagene. Arbeidet med kvalitet i barnehagen vil gå fra enhetsleder, via styrere og til andre ansatte i barnehagene.

Rekruttering og voksentetthet

Fra 1. august 2018 er kravet til den pedagogiske bemanningen skjerpet i forskrift om pedagogisk bemanning. Endringen innebærer at det stilles krav om at barnehagene har en pedagogisk bemanning som tilsvarer minimum én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. For inneværende barnehageår mangler kommunen 3 pedagoger for å innfri kravene i normen, mot 8 i fjor. To ansatte er i ferd med å ferdigstille sin formelle utdanning.

Stortinget har også vedtatt et minimumskrav til grunnbemanning (bemanningsnorm) for ordinære barnehager. Normen stiller krav om at barnehagene har en bemanning som tilsvarer minimum én voksen per tre barn under tre år og én voksen per seks barn over tre år. Normen ble innført 1. august 2018. Barnehagene hadde ett år på seg til å innfri kravet. Den vedtatte bemanningsnormen tilsvarer bemanningen i vedtektene for de kommunale barnehagene.

Fauske kommune må arbeide målrettet og systematisk for å sikre tilgangen på kompetent arbeidskraft. Konkurransen mellom kommunene blir stadig større. Kommunen må markedsføre seg som en god og trygg arbeidsgiver med attraktive jobber. Videre vil det oppfordres til at egne ansatte tar videreutdanning som barnehagelærer. Kommunen har søkt om tilskudd for å dekke vikarutgifter ved videreutdanning de siste 3 årene.

I 2020 ble det planlagt en ny vinkling på det systematiske HMS-arbeidet. Barnehagene skal samarbeide med NAV Fauske, NAV Arbeidslivssenter og enhetsleder. I arbeidet skulle også de lokale HMS-gruppene i hver barnehage involveres. Det var planlagt 4 møtepunkt gjennom året på systemnivå, i tillegg til lokalt HMS-arbeid i den enkelte barnehage. Hensikten med tettere samarbeid mellom kommune og NAV er økt trivsel, nærvær og redusert fravær. Covid-19-situasjonen har gjort at dette satsingsområdet har blitt lagt på is, men ønskes tatt opp igjen så snart det er forsvarlig.

Barnehagebyggene – kapasitet og tilgang på ledige plasser

Fauske kommune har liten ledig kapasitet i barnehagene. Ved hovedopptaket i 2020 fikk alle med rett til plass, plass i barnehage. Etter hovedopptaket har det kommet nye søkere som ikke har fått plass. Erikstad barnehage har i dag tre avdelinger. to småbarnsavdelinger og én storbarnsavdeling. Nye

Erikstad barnehage vil ha avdelinger med kapasitet på 12 små og 24 store barn arealmessig. Planleggingen med å flytte to nye avdelinger fra Vestmyra barnehage til Erikstad barnehage er godt i gang. Det forventes at nye arealer til dette formålet er klare til oppstart av barnehageåret 2021. Drift ved Vestmyra barnehage hvit vil da fases ut. Ved etablering av nye avdelinger/barnehager i fremtiden vil det bygges for en norm på 12/24 plasser med tanke på areal. I Valnesfjord har etterspørselen etter barnehageplasser økt. Oppstart bygging av ny barnehageavdeling i barnehagens kjeller forventes igangsatt i løpet av november 2020, med en ferdigstillelse august 2021.

Flere av de kommunale barnehagebyggene er slitt og har behov for betydelig oppgradering av inventar og leker, noe også har vært en tilbakemelding fra foresatte i foreldreundersøkelsen. I tiden fremover må strategiske strukturtiltak vurderes for å sikre synergieffekter og stordriftsfordeler med å etablere større enheter. Større enheter vil gi bedre fleksibilitet til å håndtere svingninger i etterspørselen etter barnehageplasser. Større enheter vil også være mer robuste med tanke på personalsituasjonen, f.eks. ved redusert vikarbruk ved sykefravær. Uavhengig av størrelse skal barnehagene til enhver tid sikre at det enkelte barn ivaretas ut fra sine behov, og opplever trygghet og omsorg i hverdagen.

Tabell 33 – Antall barn i barnehage fra 2014–2020, fordelt på kommunale og private barnehager

	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Kommunale barnehager	208	204	184	184	193	197	201
Små barn	66	69	66	58	71	75	74
Store barn	140	135	118	126	122	122	128
Andel små barn (prosent)	32	34	36	32	37	38	37
Ikke kommunale barnehager	228	213	211	221	231	231	238
Små barn	79	79	70	83	95	96	82
Store barn	146	134	141	138	136	135	156
Andel små barn (prosent)	35	37	33	38	41	41	34
Alle barnehager	436	417	395	405	424	428	439
Små barn	145	148	136	141	166	171	156
Store barn	286	286	269	259	264	258	283
Andel små barn (prosent)	33	35	34	35	39	40	36
Andel kommunale barnehager (prosent)	48	49	47	45	46	46	46
Andel private barnehager (prosent)	52	51	53	55	54	54	54

Utviklingen av antall barn i private og kommunale barnehager de siste fem årene viser at private barnehager har hatt mellom 34–38 flere barn enn de kommunale barnehagene. Prosentandel barn i kommunale barnehager sammenlignet med private har vært stabil de siste fire årene. Flere barn i private barnehager medfører et større tilskudd til private barnehager.

Tabell 34 – Forventet utvikling i barnetall ut fra SSBs prognose for Fauske kommune

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0 år	88	86	84	82	82	81
1 år	89	89	88	86	84	83
2 år	104	91	90	89	87	85
3 år	100	104	91	91	91	88
4 år	78	101	105	92	92	91
5 år	82	80	101	105	93	93
6 år	104	82	80	102	105	93

Tilskudd til private barnehager

Kommunen skal yte tilskudd til private barnehager basert på gjennomsnittskostnadene knyttet til en kommunal barnehageplass. Det er en direkte sammenheng mellom forbruk i kommunale barnehager og beregning av tilskudd. Private barnehager mottar et påslag på tilskuddssatsen på 4,3 % for administrasjon samt kapitaltilskudd per barnehageplass, basert på barnehagens byggeår og godkjenning.

Tiltak i budsjett 2021

- Nedleggelse av avdeling på Vestmyra barnehage
  Ut fra lave fødselstall i 2020 utredes muligheten for å legge ned en småbarnsavdeling i sentrum fra 15.08.2021.

Budsjett 2021

Tabell 35 – Budsjett 2021–2024 for enhet Barnehage (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Barnehager	Inntekt	-10 717 006	-10 575 931	-10 575 931	-10 575 931	-13 879 412	-13 573 869
	Utgift	45 744 054	44 907 808	44 907 808	44 907 808	49 409 991	50 358 432
	Netto	35 027 048	34 331 877	34 331 877	34 331 877	35 530 579	36 784 563

5.2.5 Barn og familie

Ansvarsområde

Barne- og familieenheten består av tre avdelinger og leverer tjenester til barn fra 0–20 år og deres familier. Disse tre omtales i dokumentet samlet som Familiens hus. Enheten er i 2020 omorganisert til også å innbefatte barnehagene. Disse omtales fortsatt i egen tekst, men er organisert i barne- og familieenheten.

Familiesenteret tilbyr tjenester for gravide, barn, ungdom og deres familie og øvrige nettverk. Formål er å fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdommer og skade. Tjenesten skal så tidlig som mulig fange opp barn og unge, gi dem et tilbud og henvise videre ved behov. Tilbudet skal være universelt, og tilnærmingen skal være både individuell og befolkningsrettet. Tjenesten er tverrfaglig og består av svangerskapsomsorg, helsestasjon- og skolehelsetjeneste; herunder fysioterapitjeneste for barn og unge, samt flyktninghelsetjeneste.

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får rett hjelp til rett tid, og bidra til at barn og unge får en trygg oppvekst. Barneverntjenesten skal også, i stadig økende grad, jobbe med forebyggende barnevern. Dette med sikte på å senere unngå omfattende tiltak i form av omsorgsovertakelser, institusjonsplasseringer og fosterhjemsplasseringer

PPT skal gi råd til elever, foreldre og skoler om opplæring, tilrettelegging og om håndtering av ulike utfordringer som kan vanskeliggjøre opplæringssituasjonen. PPT er et rådgivende organ, og skal også jobbe systemrettet opp mot skoler og barnehager. Fauske er vertskommune og selger PP-tjeneste til Saltdal, Beiarn, Sørfold og Steigen.

Utfordringer i 2020 og årene fremover

Etablering av Familiens hus, med samlokalisering av barneverntjeneste, familiesenter og PPT, vil gjennomføres i slutten av januar 2021. På sikt vil dette gi bedre og mer samordnede tjenester, samt mulighet for en mer effektiv dimensjonering av tjenesten.

Med etablering av Familiens hus er den vedtatte planen «Strategisk arealforvaltning for oppvekstområdet» på det nærmeste gjennomført og innfridd. For Familiens hus er innsparing i husleie alene over 1,5 mill. kr i årlig kostnadsreduksjon.

Sommeren 2020 sluttet enhetsleder for barne- og familieenheten og begynte i ny jobb. Stillingen ble da ikke erstattet (vakant stilling, utgjør 50 %), og avdelingslederne er nå direkte underlagt kommunalsjef for oppvekst og kultur. Sett i lys av kommunens nåværende økonomiske situasjon vil denne ordningen fortsette i 2021 og evalueres på nytt før budsjettbehandlingen for 2022.

<u>PPT</u>

Fauske har de siste årene ligget under landsgjennomsnitt i forhold til andel elever som mottar spesialundervisning. Fauske har 5,9 % spesialundervisning mens landsgjennomsnittet er 8,0 %. Systematisk jobbing fra 2014 og frem til i dag har ført til at saksbehandlingstid er redusert og ventelisten tjenesten opererte med tidligere er avviklet. Å være vertskommune for det sakkyndige arbeidet i andre Salten-kommuner, spredt over et så stort geografisk område, er krevende både i forhold til ledelses- og merkantil ressurs. Med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon vil det være naturlig å utrede om å være vertskommune er en tjeneste kommunen skal tilby også i fremtiden.

Barnevern

Barneverntjenesten i Fauske får tildelt midler fra Fylkesmannen til to saksbehandlerstillinger. Begge disse tilsagnene er videreført i 2020. Fra 01.01.2022 er det signalisert at disse skal tildeles gjennom ordinær rammetildeling til kommunene. Hvordan dette vil slå ut for Fauske sin del er fortsatt ikke klarlagt. Økende antall meldinger er en vedvarende og stor utfordring for tjenesten. Statistikken under viser økninger over år, der tall for 2020 er etter 9 mnd.

Tabell 36 – Nye meldinger 2008–2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nye meld.	105	102	108	105	99	114	137	187	191	151	152	113*

* per september 2020

Flere alvorlige meldinger medfører økte utgifter til tiltak, multisystemisk terapi (MST), fosterhjem, avlastning/besøkshjem, støttekontakter, og institusjonsplasseringer.

Fra 2019 ble det pålagt alle kommuner å ha en organisert akuttberedskap (barnevernsvakt) utenom ordinær arbeidstid og i helger/ferier/helligdager. Akuttberedskapen skal sikre at det til enhver tid skal være barnevernfaglig kompetanse tilgjengelig på en vakttelefon for politi og innbyggere i kommunen. Barnevernet i Fauske driftet akuttberedskapen for både Sørfold kommune og Hamarøy/Tysfjord vest i 2019. Etter sammenslåingen av kommuner i Hamarøy/Tysfjord er dette samarbeidet avsluttet, og vi ivaretar akutt-tjenesten utelukkende til Sørfold kommune i 2021.

Barnevernsreform 2022

Den nye barnevernsreformen trer i kraft i 2022. Den påvirker ikke budsjettet for 2021, men vil få stor påvirkning på budsjettet for 2022, og det er viktig at kommunen er forberedt på dette. Reformen gir kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til ledelse i barnevernet, til kommunens styring av barnevernet og til det samlede familiestøttene arbeidet i alle tjenestene barnevernet samarbeider med (Familiens hus). Med barnevernsreformen får kommunene også økt finansieringsansvar for tiltak i barnevernet. Dette skal gi kommunene bedre muligheter og sterkere insentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier.

Kommunene vil bli kompensert for økt økonomisk ansvar for barnevernet gjennom en økning i rammetilskuddet. Kompensasjonen blir fordelt med utgangspunkt i kostnadsnøklene i inntektssystemet, og det er derfor ikke mulig allerede nå å si sikkert hvordan dette slår ut for Fauske. Kommunen har i dag to eksternt finansierte stillinger fra Fylkesmannen, og disse signaliseres det også skal inn i rammetilskuddet fra 2022.

De konkrete egenandelene for statlige tiltak vil fastsettes i forbindelse med statsbudsjettet for 2022. I ytterste konsekvens kan en institusjonsplass som vi i dag betaler en kommunal egenandel på ca. kr 75 000,– per måned for, øke til mellom kr 300 000,– og kr 500 000,– per måned.

I dag har Bufetat medfinansieringsansvar for fosterhjem. Kommunen betaler utgifter opp til en fastsatt sats, og det fosterhjemmet koster utover denne satsen kan de søke om refusjon for. Refusjonsordningen avvikles også som følge av reformen, og kommunen får fullt finansieringsansvar for ordinære fosterhjem. Kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet når reformen trer i kraft. Det betyr at all refusjon fra staten på frikjøp av fosterhjem kommer til å falle bort.

Fra 2022 vil kommunen også få ansvar for all veiledning og oppfølging etter at barnet har flyttet inn i fosterhjemmet. Bufetat skal ikke lenger tilby generell veiledning av fosterhjem.

Familiesenteret

Kommunen er inneværende år tilført til sammen 2 mill. kr fra Helsedirektoratet for styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Kommunen finansierer en psykisk helserådgiverstilling og en psykiatrisk sykepleierstilling gjennom dette tilskuddet, samt all kompetanseheving i tjenesten. Det er utfordrende å få tak i kvalifisert personell i tjenesten, spesielt til engasjementsstillinger finansiert av tilskuddsmidler. I løpet av våren ble det utlyst eksternt finansiert stilling som psykolog, uten noen søkere. Kommunen har også konstituert to sykepleiere i faste helsesykepleierstillinger pga. mangel på kvalifiserte søkere.

Psykiske plager og lidelser hos barn og unge er en stor helseutfordring, også i Fauske. Mange barn og unge utvikler problemer de tar med seg inn i voksenlivet. Det er innført pakkeforløp for utredning og behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i spesialisthelsetjenesten. Dette er med på å utfordre og øke presset i den kommunale helsetjenesten med hensyn på å utvikle lavterskeltilbud som når målgruppen. Individuell plan og koordinatorfunksjon til barn og unge med psykiske plager og lidelser er et kommunalt ansvar som vil bli enda mer etterspurt framover.

Tiltak i budsjett 2021

- Reduksjon ikke lovpålagte tjenester Familien hus
  Utgjør 1,60 stillinger gjennom synergieffekt ved etablering av Familiens hus. Kommunen må ved behov kjøpe tjenesten av private aktører.

- Omdisponering av ressurs til foreldrestøttekoordinator
  Stillingen som foreldrestøttekoordinator jobber på systemnivå for hele oppvekst og kultur-området og er direkte underlagt enhetsleder. Stillingen innehas i dag av person med helsesykepleierkompetanse, og ved å omdisponere stillingen til å være en del av Familiesenterets samlede ressurs, kan denne reduseres tilsvarende uten at det får konsekvens for

tildelte midler gjennom Helsedirektoratet. Oppgavene vil i stor grad være de samme og innbefatte foreldrestøtte for hele kommunen, som en del av tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid.

Budsjett 2021

Tabell 37 – Budsjett 2021–2024 for Barne- og familieenheten (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Barne- og familieenheten	Inntekt	-10 621 680	-10 621 680	-10 621 680	-10 621 680	-7 776 472	-11 457 890
	Utgift	45 328 836	44 973 971	44 973 971	44 973 971	47 574 716	48 183 507
	Netto	34 707 156	34 352 291	34 352 291	34 352 291	39 798 244	36 725 617

5.2.6 Kultur og idrett

Ansvarsområde

Enhet kultur og idrett skal legge til rette for kommunens samlede uttrykk innenfor aktivitetene i lag og foreninger, men også tilgodese enkeltstående prosjekter som fremmer identitet og positiv profil for Fauske kommune. Enheten gir også individuell opplæring i instrumentale ferdigheter, teater og visuell kunst.

Enheten er delt inn i følgende driftsområder:

Fauske kino som også har ansvaret for arrangementer som gjennomføres i hel/delvis kommunal regi. «Førjulsstund rundt flygelet» blir f.eks. regelmessig satt opp hver desember. Kinoen er også samarbeidspartner med både tilreisende og lokale utøvere som ønsker å bruke kinosalen som arena. Kinoen er «konjunkturavhengig» i forhold til hvilke store/gode filmer som lanseres. Selv om publikumstallet svinger noe, ligger kinoen godt an i et nasjonalt perspektiv. Ettersom det hersker usikkerhet i planene for nytt kulturhus, søker enheten i rimelig grad å ruste opp deler av det lyd- og lystekniske anlegget for å øke inntekter på utleie til mindre konserter, teaterforestillinger og annen kulturvirksomhet.

Bibliotek, der hovedbiblioteket befinner seg i administrasjonsbygget. Det finnes to mindre avdelinger i Valnesfjord og Sulitjelma som også er skole- og folkebibliotek. Biblioteket er å anse som mer enn en utlånssentral for medier og skal være en aktiv formidler og uavhengig møteplass (foredrag, boklansering, konserter og arrangementer for barn/unge mfl.). Biblioteket bidrar også til økt leseferdighet blant barn og unge.

Idrett forestår tildeling av aktivitetstimer i kommunens anlegg (idrettshall, skoler, basseng m.m.). Bistår og saksbehandler søknader om bl.a. spillemidler. Samarbeid med lag/foreninger om løypekjøring, vedlikehold av sportsarenaer m.m. Idrettsaktiviteten i Fauske er stor og kommunen har i alle år vært en aktiv samarbeidspartner for tilrettelegging og bygging av nye, moderne arenaer for sportslig utfoldelse. Stilling som idrettskonsulent er vakant og enhetsleder har overtatt oppgavene.

Kulturskolen har tilbud om instrumental/vokal opplæring samt innen teater og visuell kunst. Personalet er godt kvalifiserte lærere med høy kompetanse på sine fagområder. Det gis i dag tilbud om undervisning i sang, klaver, gitar, treblås, fiolin, teater og visuell kunst. «Syng for livet» er et tilbud om korsang/allsang for seniorer som er populært. Kulturskolen deltar i et veiledningsprosjekt hos Norsk Kulturskoleråd der synlighet er fokusområde.

Ungdommens hus/fritidsklubber. Ungdommens hus befinner seg i første etasje i Fauske samfunnshus. Det er klubblokaler også i Sulitjelma samfunnshus og eget lokale i Valnesfjord. Tilbudet gir samvær med andre ungdommer under tilsyn av kvalifiserte voksne. Fritidsklubbene gir sosialisering og er en viktig møteplass, særlig for de som ikke deltar i organisert lagaktivitet. UKM (Ung Kultur Møtes) er en årviss større mønstring som søker å aktivisere og gi et interessant tilbud og arena til ungdommer som «har noe på hjertet» i forhold til musikk/kunst-uttrykk. BaseCamp er et tilbud til tenåringer som vil ha ekstra utfordringer i litt røffere omgivelser.

Fauske frivilligsentral initierer forskjellig aktivitet/prosjekter til unge og de eldre. Frivillighetssentralen er en møteplass for mellommenneskelighet og gleden av å kan være til hjelp og støtte for andre. Frivilligsentralen arrangerer hvert år «Aktiv Sommer»; et godt og litt utfordrende tilbud til unge. Sentralen forestår også koordinering av TV-aksjonen og deler hvert år ut Frivillighetsprisen. Fauske frivilligsentral er organisert med eget styre. Daglig leder er ansatt i Fauske kommune.

Utfordringer i 2021 og årene fremover

Kultur og idrett er en viktig del av livet og inneholder myke verdier som former oss som person og medmenneske. Samhandling i et godt fellesskap gir grobunn for positiv personlig utvikling og god folkehelse.

Ressurstildeling er en utfordring for enheten ettersom kultur/idrett stort sett består av ikke-lovpålagte tjenester. Det skal finnes godkjent bibliotekar og kommunal kulturskole. Utover dette sier lovverket ingenting om utforming og størrelse på disse og øvrige tjenester. Derfor blir tilbudene som gis avhengig av kommunens mulighet og evne til å tilgodese ressurser.

Fauske kommune er inne i en stor og krevende økonomisk omstilling som rimeligvis også berører enhetens muligheter til tjenesteyting. Kulturskolen står foran en gjennomgripende endring i driften ved at kulturskole er ett av de områdene som foreslås redusert i årets budsjett. Tilskudd til lag/foreninger og festivaler foreslås trukket tilbake. Budsjett 2021 inneholder også tiltak som griper inn i bibliotekdrift, drift av ungdoms- og juniorklubber samt driften av offentlige bad.

Likevel skal Fauske kommune i samhandling med frivilligheten fortsatt være en medspiller i å legge til rette for gode og meningsfulle kulturtilbud til kommunens innbyggere, hvor kommunen fortsatt stiller lokaler til rådighet, men hvor tilbudene i større grad drives på frivillig basis av de som har interesser på området

Tiltak i budsjett 2021

- Fauske kino
  Billettprisen foreslås økt med kr 5,– og forventes å gi økte inntekter på ca. kr 70 000,–. Én forestillingsdag mindre per uke betyr reduserte lønnsutgifter. Det foreslås en prisøkning på salgsvarer fra kiosk og utleiesatser. Det legges også til rette for økt konsertaktivitet som gir økt omsetning. Dette tilsier en investering i lydteknisk utstyr som er finansiert gjennom tilskuddsordningen Musikkrommet og Sparebanken Nord-Norges Samfunnsløftet.

- Fauskebadet
  Folkebadet foreslås avviklet som kommunalt ansvar. Kommunen opprettholder drift av skolesvømming etter opplæringsloven, og åpner for at folkebadet kan drives av frivillige lag og foreninger, under kontroll av kommunens krav til sikkerhet og andre driftsrutiner. Det må inngås avtale som sikrer en rimelig fordeling av driftsinntekter i forhold til de løpende utgifter på selve anlegget.

- Sulitjelma bad
  Kommunen opprettholder drift av skolesvømming etter opplæringsloven, og åpner for at folkebadet kan drives av frivillige lag og foreninger, under kontroll av kommunens krav til sikkerhet og andre driftsrutiner. Det må inngås avtale som sikrer en rimelig fordeling av driftsinntekter i forhold til de løpende utgifter på selve anlegget.

- Tilskudd løypekjøring
  Det har vært bevilget kr 30 000,– til hver av løypeområdene i kommunen: Klungsetmarka, Valnesfjord og Sulitjelma., totalt kr 90 000,–. Bevilgningen foreslås avsluttet i 2021.

- Kulturskolen
  Det foreslås å redusere driften av kulturskolen med 2 årsverk med virkning fra neste skoleår. Dette betyr en halvering i forhold til dagens årsverk, som også fører til mindre potensiale for brukerbetalinger. Tiltaket innebærer store og gjennomgripende kutt i kulturskolens driftsnivå.

- Kommunens tilskudd til «Aktiv Sommer» fjernes
  «Aktiv Sommer» er et ferietilbud der barn med særskilt fortrinnsrett prioriteres. I 2020 deltok 125 barn i ordningen. Tilskuddet på kr 150 000,– foreslås fjernet.

- Kulturtilskudd fjernes
  Tiltaket berører kulturtilskudd til lag/foreninger (som har medlemmer under 18 år eller medlemmer med funksjonshemming), festivaltilskudd, kulturpris/stipendier, nasjonaldagsfeiring, Sulitjelma Samfunnshus og Sjønstå gård. Totalt ca. kr 800 000,–.

- Brukerbetaling for leie av idrettsanlegg for barn og unge
  Prinsippet om gratis bruk av kommunens anlegg til barne- og ungdomsidrett har i mange år vært lagt til grunn for den daglige driften av lag/foreninger. Ordningen foreslås avsluttet, og det er anslått en økt inntekt for utleie av idrettsanleggene på kr 370 000,– i 2021. Tiltaket må ses i sammenheng med innføring av Fritidskortet fra aug. 20 – aug. 21.

- Bibliotek
  Biblioteksavdelingene i Sulitjelma og Valnesfjord foreslås nedlagt. I tillegg foreslås en reduksjon på inntil ett årsverk ved hovedbiblioteket på Fauske. Tiltaket betyr nedbygging av kompetanse og at arrangementer som språkkafé, lesesirkel, barnehagestunder, skolebesøk, mindre konserter m.m. vil bli vesentlig redusert eller faller bort. Bidraget til å øke barns/unges leseferdigheter kan bli påvirket. Det legges til rette for drift av frivillige i biblioteklokalene i Valnesfjord og Sulitjelma.

- Strøm til utendørs anlegg (lysløyper, nærmiljøanlegg, fotballbaner o.l.)
  Det ble i 2020 vedtatt brukt kr 130 000,– for å dekke energiforbruket på kommunens utendørs anlegg. Tiltaket foreslås kuttet i 2021.

- Fritidsklubbene
  Ungdomsklubbene i Valnesfjord og Sulitjelma foreslås nedlagt. Ved Ungdommens Hus, Fauske vil det bli én mindre dag i uka. Tilbudet retter seg bl.a. mot uorganisert ungdom. Det legges til rette for drift av frivillige i klubblokalene i Valnesfjord og Sulitjelma.

- Frivilligsentralen
  Frivilligsentralen er en autonom enhet med eget styre. Daglig leder er ansatt i kommunen. Det foreslås en stillingsreduksjon på inntil 30 % samt mindre bruk av materiell og ekstrahjelp.

Budsjett 2021

Tabell 38 – Budsjett 2021–2024 enhet Kultur og idrett (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Kultur og idrett	Inntekt	-6 061 468	-5 768 468	-5 768 468	-5 768 468	-5 964 271	-6 666 260
	Utgift	14 806 232	13 327 936	13 327 936	13 317 481	18 918 232	19 345 985
	Netto	8 744 764	7 559 468	7 559 468	7 549 013	12 953 961	12 679 725

5.3 Helse og omsorg

Samhandlingsområdet Helse og omsorg leverer tjenester til alle innbyggere i Fauske kommune. Primærhelsetjenestens hovedmålsettinger består av tre komponenter/oppgaveområder som henger sammen:

- Møte befolkningens behov for helse og omsorgstjenester gjennom å levere omfattende, bevarende, beskyttende, kurative, rehabiliterende og palliative helse og omsorgstjenester i hele livsløpet til innbyggerne.
- Systematisk arbeide med helse og funksjonsfremmende tiltak.
- Bidra til å gjøre enkeltindivider, familier og fauskesamfunnet i stand til selv å optimere og forbedre sin helse og funksjonstilstand.

Tjenestene er preget av høy kvalitet, samt at de er under stort omstillingspress drevet av krav om effektivisering og økt produktivitet. Ansatte i sektoren er engasjerte, dyktige og motiverte for å gjøre en god jobb til det beste for innbyggerne i Fauske kommune. Tjenestene blir individuelt tilpasset behovet til den enkelte pasient, bruker og borger.

Alle enhetene skal i 2021 og videre i planperioden driftes iht. god KØB-skikk, der det skal være fokus på netto driftsresultat i alle beslutninger med økonomisk konsekvens. Det er lagt vekt på at budsjettene skal være realistiske, og det krever streng budsjettdisiplin fra de resultatsansvarlige. Innenfor hvert samhandlingsnivå er det foreslått tiltak som skal bidra til at kommunens totale netto driftsresultat kommer i balanse. Alle samhandlingsområdene arbeider på hvert sitt område for å nå dette målet. Trinn én i arbeidet er å bringe netto driftsresultat til null, deretter skal netto driftsresultat heves til 5 % av inntektene for å betale ned tidligere års underskudd, se figur 8 vegkart til økonomisk bærekraft. Målet er å etablere kommunens handlekraft i tråd med KØB.

Fauske kommunes evne til å levere tjenester av like høy kvalitet i fremtiden utfordres særlig av demografisk utvikling, endringer i sykdomsbildet, endringer i oppgaveansvar mellom kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten, samt ressurssituasjonen i Fauske kommune.

Hovedutfordringer

Finansiering og ressurstilgang

Helse, omsorgs og sosialsektoren står for en vesentlig andel av kostnaden i Fauske kommune. Sektoren har de siste årene et betraktelig merforbruk. Det er forventet betydelige økte kostnader og ressursinnsats i årene som kommer. Mangel på en bygningsmasse som er tilpasset de utfordringer dagens pasienter har, gir oss en kostnadsdrivende drift.

Drivkreftene for den økte ressursinnsatsen er en økende aldrende befolkning, økende andel mennesker med kroniske sykdommer som diabetes, demens med mer, behov for investeringer i infrastruktur, behovet for endringer i tjenestenes innhold, den teknologiske utviklingen og mangel på arbeidskraft som

innebærer økte lønnskostnader. Svært forenklet kan man si at behovene øker, mens tilgangen på ressurser, arbeidskraft og kompetanse minker. Det ekspertisen peker på er at behovene bør minkes, blant annet gjennom ett skifte av paradigme fra behandling av akutte skader og sykdom til forebygging og tidlig innsats for å minke den arbeidskraftintensive delen av helse og omsorgstjenestene. Samtidig bør man rette innsats mot å bedre den generelle helsetilstanden i befolkningen.

Sektoren bør i tillegg effektiviseres og produktiviteten heves betydelig. Blant annet gjennom nye tjenestemodeller, teknologiutvikling og automatisering av arbeidsprosesser. Rapporten "Behovet for arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren fremover" fra SSB (2014) viser at behovet for arbeidskraft bare i den kommunale helse- og omsorgssektoren kan forventes og dobles fram til 2060. Det betyr at sektorens samlede sysselsetting kan bli mer enn en tredjedel av samlet nasjonal sysselsetning. I tillegg kommer arbeidskraftbehovet i spesialisthelsetjenesten og i den private helsenæringen som legemiddelindustrien og farmasisektoren.

Tjenesteutvikling

Samfunnsutviklingen har endret oss som mennesker. Vi har gått fra å være brukere av helse- og omsorgtjenester til å bli forbrukere. Vi er ikke lengre passive deltakere og mottakere av helsetjenester. Det er tydelige krav om transparens, troverdighet, tilgang på tjenester når vi mener vi har behov for tjenesten og individuelt tilpassede tjenester og produkter. Nye tjenestemodeller må ta inn over seg endrede krav og forventinger fra brukere/forbrukere av tjenester, med et betydelig økt kompetansenivå om egen helse og tiltak for å forbedre denne. Fremtidige tjenestemodeller og innhold vil presse beslutningstakere, ansatte, prosesser og teknologi for å håndtere og adressere nye helsebehov både individuelle og populasjonsbehov.

Digital transformasjon og samhandling

Digitalisering av helsesektoren er krevende spesielt i forhold til sikkerhet og samhandling mellom ulike nivå i sektorer og ulike samhandlingsløsninger mellom de ulike aktørene i sektoren. Til tross for de mange utfordringene, standardiseringsproblemene, sikkerhetsutfordringene og person/pasientvern-hensynene er det en betydelig utvikling i den digitale transformasjonen av sektoren. Dette gjelder spesielt de siste fem årene.

Det er rimelig å anta økt oppmerksomhet på helsedata, både på individnivå og ikke minst på populasjonsnivå, for å øke kunnskap og innsikt. Dette er ikke uten betydelige sikkerhets- og personvernutfordringer. Teknologier som skylagring, kunstig intelligens (AI), naturlig språk prosessering (NLP), internett of Medical Things (IoMT) kan i betydelig grad minke behovet for arbeidskraft i sektoren samt øke kvaliteten i deler av tjenestene. Fauske kommune kommer til å rette betydelige ressurser inn digitaliseringsområdet for å både heve kvaliteten i tjenestene og senke kostnader.

Endringer i arbeidsmarkedet

Det forventes store gap mellom tilgang på arbeidskraft og behovet for kompetansearbeidskraft i sektoren over tid. Det er særlig på lege- og sykepleiersiden gapet vil øke. Rurale og grisgrendte strøk, både nasjonalt og globalt, er utsatt i så henseende. Det viktige blir i hvilken grad helsetjenestene er i stand til å utdanne og tiltrekke seg kvalifisert kompetansearbeidskraft for å nå målsettingene i og med helsevesenet. En av de største utfordringene i bemanningssituasjonen er forventningene om døgnkontinuerlig drift og skiftarbeidsmodeller, som ikke passer med den øvrige samfunnsstrukturen. Eksempelvis åpningstider i barnehage og kravet til akuttberedskap og unntak fra arbeidsmiljølovgivningen for blant annet leger. Rekrutteringssituasjonen har den siste tiden vært stabil god for flere av yrkesgruppene i sektoren. Det forventes endringer i situasjonen i nær fremtid.

Overordnede tiltak

Overordnet vil intensjonene fra 2020 videreføres. Formålet med omstillingsprosessene er å skape en robust og endringsdyktig organisasjon som leverer kunnskapsbaserte, tilstrekkelig faglig gode og forsvarlige tjenester innenfor politiske rammer og det til enhver tid gjeldende mulighetsrommet.

En forutsetning for at kommunen skal lykkes med å skape nye og bærekraftige tjenester, er helhetlig tenkning, samarbeid og felles forståelse mellom ledere, medarbeidere, tjenestemottakere, pårørende, frivillige og samarbeidspartnere. Man trenger også aktive innbyggere og ansvarlige politikere som kan gi støtte ved å være nysgjerrige pådrivere og utfordrere underveis i prosessen.

For å ivareta fremtidens behov for bistand skal vi jobbe sammen for at innbyggerne i Fauske kommune skal holde seg friskest mulig, lengst mulig. Dette innebærer blant annet å legge til rette for at innbyggerne kan være aktive deltakere i eget liv og kan bo i eget hjem så lenge som mulig. Selvbestemmelse blir et nøkkelbegrep i det nye tjenestetilbudet. Tjenestene må individualiseres og i større grad tilpasses brukernes prioriteringer i forhold til reelle helse og omsorgsbehov.

Denne strategien innebærer kultur og holdningsendringer blant ansatte, innbyggere, administrasjon og politikere. Innbyggerne vil i større grad vil gå over fra å være mottakere av tjenester til aktive resurser i egen hverdag. Dette innebærer også en dreining i arbeidsmetodikk fra omsorgsgiver til også å være koordinator, støttespiller og tilrettelegger. For å oppnå målsettingen om verdige og samtidig kostnadseffektive tjenester er det nødvendig å erkjenne tidlig innsats som investering og som nøkkelen til å minske inngangen til mangeårig behov for omfattende og sammensatte omsorgstjenester. Tjenestetildelingen må dreies fra langvarige vedtak til flere kortsiktige tjenester, som settes inn på et tidligere tidspunkt i forløpet og hvor målsetting vil være å ha fokus på hjelp til selvhjelp og å bidra til selvstendighet. I dette inngår hverdagsmestring, motivering, veiledning, opplæring og trening. Dette krever økt koordinering og mer samarbeid med pårørende og frivillige aktører. Implisitt ligger det et økt behov for tverrfaglig kartleggings- og vurderingskapasitet tidlig i et tjenesteforløp, og økt kapasitet og tilgang til fysiske hjelpemidler og velferdsteknologiske løsninger.

Felles innsikt og felles problemforståelse for tjenesteutviklingen innebærer at aktørene i den kommunale helse- og omsorgssektoren for det første deler oppfattelsen av viktigheten av tjenesteutvikling og

digitalisering først internt i sin egen kommune, sammen med andre kommuner og så med resten av sektoren. Alle aktørene, politikk, administrasjon, øvrige ansatte og borgere, må forstå at omgivelsene og forutsetningene endrer seg raskt. Eksempelvis i forbindelse med covid-19-pandemien, som har ført til massive endringer i den digitale samhandlingen mellom de ulike aktører og nivå i helsetjenestene. En må også forholde seg til at reorganisering av tjenestene, slik eksempelvis digitalisering vil medføre, endrer den eksisterende verdikjeden og utfordrer de bestående formelle og uformelle maktstrukturene i organisasjonen.

Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet

Samhandlingsområdet har i de siste årene gjennomført strukturelle grep, spesielt innenfor institusjonsdriften der antall plasser er tatt ned samt at kostnadene per plass er redusert. I det videre arbeidet med omstilling foreslår rådmannen nye områder for utredninger av nye endringer og tiltak.

- Utrede endret organisering av BPA driften herunder vurdere å konkurranseutsette både drift av enkelt tiltak, hele tiltaket og fritt brukervalg mellom ulike leverandører.
- Utrede og starte samtaler med Bodø kommune om ett vertskommunesamarbeid på tildeling av helse og omsorgstjenester. Herunder å benytte samme modell for finansiering av deler av de hjemmebaserte tjenestene (ABF).
- Utrede konkurranseutsetting av kjøkkendrift eventuelt et vertskommunesamarbeid med en eller flere andre kommuner.

Budsjett 2021

Tabell 39 – Budsjett 2021–2024 for Felles helse og omsorg (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Helse og omsorg Felles	Inntekt	-3 260 663	-3 260 663	-3 260 663	-3 260 663	-992 688	-456 191
	Utgift	29 083 614	29 083 612	29 083 612	29 083 612	13 770 641	11 557 622
	Netto	25 822 951	25 822 949	25 822 949	25 822 949	12 777 953	11 101 431

5.3.1 Tiltak

Tabell 40 – Tiltak per enhet for område Helse og omsorg (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Helse og omsorg felles				
Reduksjon stillinger	- 1 201 411	- 1 201 939	- 1 201 939	- 1 201 939
Reduksjon utskrivningsklare pasienter	- 514 000	- 514 000	- 514 000	- 514 000
Sum tiltak Helse og omsorg felles	**- 1 715 411**	**- 1 715 939**	**- 1 715 939**	**- 1 715 939**
Hjemmebaserte tjenester				
Øke antall kortidsplasser fra 11 til 15	464 142	618 797	618 797	618 797
Reduksjon i stillinger	- 3 258 090	- 6 137 722	- 6 164 362	- 6 164 362
Rimerligere leasingbiler	-	- 150 000	- 350 000	- 350 000
Sum tiltak Hjemmebaserte tjenester	**- 2 793 948**	**- 5 668 925**	**- 5 895 565**	**- 5 895 565**
Institusjon				
Nedleggelse av felleskjøkkenet	-	- 993 593	- 993 593	- 993 593
Redusere med 5 pasientplasser på demensavdeling	- 2 745 030	- 3 660 037	- 3 660 037	- 3 660 037
Opprettelse av 5 avlastningsplasser	289 470	386 000	386 000	386 000
Redusere med 7 somatiske plasser	- 2 333 193	- 3 091 850	- 3 091 850	- 3 091 850
Sum tiltak Institusjon	**- 4 788 753**	**- 7 359 480**	**- 7 359 480**	**- 7 359 480**
Pleie og omsorg felles				
Rentekompensasjon omsorgsboliger	- 532 500	- 1 065 000	- 1 065 000	- 1 065 000
Sum tiltak Pleie og omsorg felles	**- 532 500**	**- 1 065 000**	**- 1 065 000**	**- 1 065 000**

Sum tiltak Helse og omsorg	**- 9 830 611**	**- 15 809 344**	**- 16 035 984**	**- 16 035 984**

5.3.2 Fellesfunksjon

Fellesområdet er fellesfunksjoner som ledelse av samhandlingsområdet og tildelingskontor.

Tiltak budsjett 2021

- <u>Avvikle årsverk</u>
  Avvikle 1 administrativt årsverk brukt til utviklings-, prosjekt- og kontraktsoppfølgingsarbeid.

- <u>Overliggerdøgn sykehus</u>
  Redusere bruk av overliggerdøgn i sykehus. Må ses i sammenheng med tiltak i korttidsavdelingen.

5.3.3 Pleie og omsorg

Ansvarsområde

Pleie og omsorg består av Somatisk avdeling Helsetunet 1, Skjermet avdeling Helsetunet 2, Buen/Korttidsavdelingen, Miljø og aktivitetsavdelingen Solstua dagsenter og Hjemmetjenesten. Enkelte tilleggsfunksjoner er også tillagt denne enheten. Enheten ledes av enhetsleder for Pleie og omsorg.

Innen 2022 vil Pleie og omsorg trekke ned kapasiteten med ytterligere 7 somatiske institusjonsplasser til 63. Det vil også utredes og eventuelt iverksettes omgjøring av 3 institusjonsplasser for demens til avlastningsopphold.

Budsjett 2021

Tabell 41 – Budsjett 2021–2024 for Felles pleie og omsorg (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Pleie og omsorg felles	Inntekt	-8 720 710	-1 561 517	-1 561 517	-1 561 517	-8 387 160	-9 414 967
	Utgift	23 637 184	14 951 372	14 951 372	14 951 372	24 376 177	23 301 161
	Netto	14 916 474	13 389 855	13 389 855	13 389 855	15 989 017	13 886 194

Kjøkken er flyttet til Felles pleie og omsorg, men kommenteres under Institusjon nedenfor.

Institusjon og hjemmetjenesteområdene omtales hver for seg.

5.3.3.1 Institusjon

Ansvarsområde

Hovedoppgaver for institusjon er å gi døgnkontinuerlig helsefaglig behandling og pleie til personer med akutt og kronisk sykdom, og vesentlig varig nedsatt funksjonsevne. Som ikke kan gis tilstrekkelige tjenester i hjemmet med hjemmetjenester

Tjenesten gis innenfor to hovedretninger; somatiske avdeling som er et tilbud til personer med fysiske sykdommer og demensavdelingen som gir et tilbud til personer med kognitiv svikt og demenssykdom.

Utfordringer i 2022 og årene fremover

Kommunen satser på økt kvalitet gjennom økt fokus på internkontroll, systemarbeid, digitalisering og bruker- og pårørendeundersøkelser.

I årene som kommer er det noen utfordringer som bør ha ekstra fokus og prioriteres:

- Antall innbyggere i Fauske som trenger et pleie- og omsorgstilbud, herunder også på institusjon, er sterkt økende. Den demografiske utviklingen i befolkningen viser at antallet innbyggere med demens vil doble seg de neste 20 årene.

  Demensplan 2020 har tre hovedsatsingsområder:

  1. Utbygging av dagaktivitetstilbud – «Det manglende mellomledd i omsorgskjeden»
  2. Botilbud tilpasset personer med demens – «Smått er godt»
  3. Økt kunnskap og kompetanse – «Større bredde»

Ingen av kommunens institusjoner er bygd eller tilpasset demente som pasientgruppe. Det er lite tilgang til terapeutiske ute- og inne områder. Når lokalitetene ikke er tilrettelagt for pasientgruppen, medfører dette en lite kostnadseffektiv drift. Det er et økende antall innbyggere som får påvist demens tidligere i livet enn tidligere. Denne pasientgruppen kan ha hjemmeboende barn og en partner som er yrkesaktiv. Det å styrke dagsentertilbudet vil være viktig for at slike pasienter skal kunne bo hjemme lengst mulig, og at pasientenes pårørende kan føre et så normalt liv som mulig. Det å gi god avlastning til pårørende med store omsorgsbelastninger utsetter behovet for institusjonsplass. I tillegg vil et tilbud om en kartlegging av helse og boforhold for personer over 75 år kunne virke forebyggende når det gjelder behov for tjenester. Det å kartlegge helse og boforhold til personer over 75 år vil forebygge behov for langtidsplasser. Tidlig innsats med tilrettelegging i eksisterende bopel hindrer ulykker som utløser store omsorgsbehov.

- Samhandlingsreformen har medfører store endringer for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Kravet til en bedre tilpasset bygningsmasse, økt grunn- og basiskompetanse, kompetanseheving og spesialisering øker.

- Løsningen for en rimeligere og kvalitativt bedre institusjonsdrift er å øke antall korttidsplasser, samle avlastningsplassene i to spesialiserte enheter (demens og somatikk), øke kapasiteten i dagtilbudet til demente samt styrke de hjemmebaserte tjenestene med støttetjenestene fysio- og ergoterapi.

- Den demografiske utviklingen viser at det blir stadig flere eldre over 80 år i kommunen. Mange av disse er friske og klarer seg selv, eventuelt med litt tilrettelegging, mens andre har stort bistandsbehov. Vi ser også et økende antall yngre med svært store bistandsbehov. Tjenesten er ikke dimensjonert i forhold til denne veksten.

Organisering av institusjonsdriften

Per 01.11.2019 og inntil videre er institusjonsdriften i Fauske kommune samlet i Helsetunet 1 og 2. Det er redusert fra fire til to avdelingsledere, og fra to til én enhetsleder inntil videre. Opprinnelig er det planlagt å omgjøre driften ved Moveien til heldøgns avlasting for personer med demens som er hjemmeboende. Planlagt tilbud i Moveien vil ikke iverksettes før den økonomiske situasjonen i kommunen bedres. Det vil si ikke innen overskuelig framtid. Moveien vil inntil videre ikke benyttes til ordinær drift.

Tiltak budsjett 2021

- Avvikle 7 somatiske institusjonsplasser
  Formålet er å redusere driftsnivået i kommunen og bidra til vridning av tjenester fra institusjonsomsorg til hjemmebaserte tjenester iht. føringene i helse- og omsorgsplanen. Tiltaket

vil medføre økt press på de hjemmebaserte tjenestene helt til nivået for tildeling av hjemmetjenester er kalibrert til ny virkelighet. Tiltaket ses på som faglig forsvarlig, men med høy gjennomføringsrisiko.

- Avvikle 5 institusjonsplasser demens, inklusiv 2 avlastningsplasser
  Formålet med tiltaket er å optimalisere tjenesteleveransen, og må ses i sammenheng med andre foreslåtte tiltak.

- Opprette 5 heldøgns avlastningsplasser for demente
  Formålet med tiltaket er å styrke tilbudet til hjemmeboende demente.

- Avvikle fagutviklingssykepleier for institusjonsområdet
  System- og fagutviklingsarbeid reduseres betydelig. Bøtende tiltak vil bli iverksatt for å styrke gjennomføring av arbeidet på den enkelte avdeling. Ordningen må evalueres og eventuelt omrokkering må skje innenfor tildelte ressurser i Pleie og omsorg.

- Justering av kjøkkendriften
  Iverksette utredning av konkurranseutsetting / eksternt kjøp av kjøkkentjenester samt vurdere interkommunalt samarbeid.

Budsjett 2021

Tabell 42 – Budsjett 2021–2024 for enhet Institusjon (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Institusjon	Inntekt	-13 413 688	-12 783 089	-12 783 089	-12 783 089	-13 441 792	-17 247 060
	Utgift	69 362 392	67 154 659	67 154 659	67 154 659	74 932 740	95 121 200
	Netto	55 948 704	54 371 570	54 371 570	54 371 570	61 490 948	77 874 140

5.3.3.2 Hjemmebaserte tjenester

Ansvarsområde

Hjemmebaserte tjenester er en samlebetegnelse for avdelingene hjemmesykepleie, hjemmehjelp og korttidsavdelingen med kommunal akutt døgnplass. I tillegg kommer hukommelsesteamet, kreftsykepleier, fagutviklingssykepleier, seniorveileder/forebygging. Teamet for hverdagsrehabilitering drives i et samarbeid med enhet Helse. Funksjonsområdene er svært sentrale i strategien med å holde Fauskes befolkning så friske og funksjonsrike som mulig, så lenge som mulig slik at innbyggerne i størst mulig grad kan leve de livene de ønsker.

I tråd med sentrale føringer gitt i form av kvalitetsreformen «Leve hele livet» ønsker de ulike avdelingene innenfor hjemmebaserte tjenester å bidra til «et aldersvennlig Norge» som stortingsmeldingen legger opp til. Det innebærer fokus på aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

Brukerne i Fauske kommune skal gjennom veiledning og individuell bistand spesielt fra hjemmetjeneste, i tillegg til eventuell bistand fra hverdagsrehabiliteringsteamet, gis mulighet til egenmestring. Kommunen vil legge til rette for at brukerne kan bo lengst mulig i eget hjem, herunder også omsorgsboliger. Det innebærer tildeling av tilrettelagte tjenester basert på individuell kartlegging og egentrening der målet er å forebygge og rehabilitere i størst mulig grad.

Utfordringer i 2021 og i årene fremover

Hjemmetjenesten

Det har skjedd store endringer i hjemmetjenesten de siste årene. Økt bruk av poliklinisk behandling, dagkirurgi og vesentlig kortere liggetid i sykehus gjør at avanserte sykepleieroppgaver blir overført fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Det er også et stadig økende antall yngre brukere under 67 år med komplekse bistandsbehov som overføres til hjemmet. Det stilles dermed stadig større krav til kompetanse i hjemmetjenesten. Det må legges til rette for kompetanseheving for yrkesgruppene. Fagutviklingssykepleier har en viktig rolle i dette arbeidet, og har samtidig et sterkt fokus på dokumentasjon gjennom fagsystemet.

Effektivisering av hjemmebaserte tjenester vil kreve storstilt implementering av velferdsteknologi. Velferdsteknologien må understøtte både administrative prosesser, trygghetsskapende tiltak og løse individuelle behov hos den enkelte bruker. Utrullingen av digitalisering og automatisering av arbeidsoppgaver vil særlig rettes inn mot hjemmetjenesten i 2021 og årene fremover.

Korttidsavdelingen

Buen korttidsavdeling ble åpnet i mai 2019. Korttidsavdelingen er en viktig bidragsyter for å holde spesielt den eldre befolkningen friskere og mer funksjonsdyktig. Kapasiteten planlegges økt innenfor budsjett 2021. Det er mulig å etablere inntil ytterligere 6 plasser i bygningen. Velferdsteknologiske løsninger som fallalarmer, digitalt tilsyn m.m. i bygget gir mulighet for å introdusere brukerne til trygge løsninger som kan benyttes i eget hjem.

Hukommelsesteamet

Det er registrert ca. 80 hjemmeboende personer med demensdiagnose i Fauske kommune. Dette antallet er sterkt økende, og vil øke ytterligere de neste 20 årene. Å ha god oppfølging av hjemmeboende pasienter med demens og deres pårørende er en kostnadsbesparende. Det vil i tillegg bidra til mindre behov for langtidsplass i sykehjem.

I samarbeid med hjemmetjenesten har man startet prosjektet «Tiltakspakke demens». Det innebærer en tettere oppfølging av bruker og pårørende fra diagnose blir satt og til brukeren har behov for langtidsplass i tilrettelagt avdeling.

Kreftsykepleier

Kreftsykepleier er kontaktperson og behandler for mange hjemmeboende med ulike kreftdiagnoser. Å samle dette tilbudet er viktig for kontinuiteten av behandlingen. Personer som rammes av kreft trenger tett og profesjonell oppfølging av høyt kompetent personale, med stor grad av stabilitet. Alternativet er å institusjonalisere kreftpasientene i større grad enn nå. Noe som anses som både mer ressurskrevende og av dårligere kvalitet.

Seniorveileder / forebyggende helsetjeneste

Seniorveileder gjennomfører forebyggende hjemmebesøk. Vedkommende samarbeider nært med Hukommelsesteamet og Frisklivsentralen om tiltak for hjemmeboende. Dette bidrar til økt botid i hjemmet.

Paviljong 7

Paviljong 7 er vedtatt nedfaset og revet i 2019. Det er fortsatt drift i Paviljong 7. I forbindelse med budsjettet 2019 ble det vedtatt stenging av paviljong 7. Det ble i økonomimelding 2/2020 rapportert at man hadde 4 pasienter innlagt på paviljong 7.

I forbindelse med at Moveien måtte stenges raskt i mars måned pga. utbruddet av covid-19. Har tilgangen på institusjonsplasser vært krevende utover sommeren og høsten med betydelige overliggerdøgn på sykehus og svært krevende situasjoner i mange hjem. Det ble vurdert som en bedre, og langt billigere løsning å benytte full kapasitet på paviljong 7 i stedet for å opprette dobbeltrom på sykehjemmet. Alternativet ville være å benytte 1 til 1 bemanning i hjemmet ved bruk av hjemmetjenesten.

Flere av pasientene på paviljong 7 har progredierende demenssykdom, men greier seg på det omsorgsnivået som gis på paviljong 7 en tid fremover.

Nedfasing av Paviljong 7: Nedfasingen vil foregå i flere trinn. For å kunne benytte personell mest mulig effektivt, ift. nattevakt og helgebemanning foreslås det å flytte beboerne i Paviljong 7 inn i arealet som blir frigjort ved nedleggelse av 7 institusjonsplasser (avdeling B på Helsetunet). Fauske kommune har en mortalitetsrate på 4 pr mnd. Det er ikke realistisk å stoppe alt inntak av pasienter utenfra til paviljong 7 er tømt.

Med den kunnskap man har for behov for plasser på korttidsavdelingen og institusjon, og den kartlegging av pasientsituasjonen som fortløpende pågår av hjemmetjenesten er det ikke realistisk å bygge ned kapasiteten raskere enn 2:1.

Dette betyr at hver andre langtidsplass som tildeles går til en fra paviljong 7. Da tømmes paviljong 7 med 2 pasienter pr mnd. Det vil da ta 4 måneder å tømme paviljongen, og ytterligere 4 måneder før den avdeling man har brukt til pasienter fra paviljongen er tømt. Nedfasingen av beboerne på avdeling B vil fortsette helt til at det er 23 sykehjemsplasser i bruk på Helsetunet 2.

Tildelingskontoret er ansvarlig for gjennomføringen.

Fra dagens kapasitet vil dette bety en reduksjon med 15 plasser fra institusjon inkl. Paviljong 7.

Tiltak i budsjett 2021

- Endringer i pleiefaktor og kapasitet korttidsavdelingen
  Avdelingen reduserer med 1,5 årsverk, øker kapasiteten med 4 plasser og bidrar til å trekke ned utgiftene til overliggerdøgn i spesialisthelsetjenesten. Ved å gjøre denne endringen styrker Fauske kommune sin evne til å håndtere overliggerdøgn i sykehus. Samtidig øker vi muligheten til å i enda større grad ivareta befolkningens behov for intervensjon og tilfriskning på jevnlig basis.

- Effektivisering i hjemmetjenesten
  Det er iverksatt et eget utviklingsprosjekt i hjemmetjenesten med siktemål både å effektivisere og strømlinjeformet tjenestene, men ikke minst målrette tjenesten i langt større grad for å minke behovet for tjenester over tid.

- Reduksjon standard på bilpark
  Det er igangsatt et arbeid som skal vurdere det samlede bilholdet i Fauske kommune. Som en del av dette arbeidet vil også standarden på biler i helse og omsorg bli vurdert.

Budsjett 2021

Tabell 43 – Budsjett 2021–2024 for enhet Hjemmebaserte tjenester (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Hjemmebaserte tjenester	Inntekt	-7 921 737	-7 965 637	-7 965 637	-7 965 637	-7 527 259	-9 057 390
	Utgift	87 946 324	85 115 247	84 888 607	84 888 607	73 515 470	91 659 398
	Netto	80 024 587	77 149 610	76 922 970	76 922 970	65 988 211	82 602 008

5.3.4 Helse

Ansvarsområde

Enhet Helse ivaretar fastlegetjenesten, Indre Salten legevakt, kommunepsykolog, rus og psykisk helsetjeneste, miljø- og habilitering, frisklivssentralen, fysioterapi, ergoterapi, kommunalt hjelpemiddellager og ledelse av psykososialt kriseteam i kommunen. Enheten skal ivareta de spesialiserte helsetjenestene til kommunens innbyggere. Herunder forebygging, utredning, behandling og rehabilitering. Helsetilbudet skal følge lovens krav til forsvarlighet, og utøves med basis i en til enhver tid nødvendig faglig kompetanse. De fleste av tjenestetilbudene i Enhet Helse er nå godt harmonisert for de demografiske utfordringene vi vet kommer, med større belastning på tjenestene.

Enheten er i en situasjon der det på de fleste områdene ikke er rekrutteringsproblemer. Det har imidlertid vist seg de senere årene at det er utfordrende å få ansatt ergoterapeuter.

Alle tjenestene som ligger under Enhet Helse er nevnt i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester.

Utfordringer i 2021 og årene fremover

Rus- og psykisk helsetjeneste

Tjenesten står overfor store utfordringer i årene framover. Det stilles større krav og forventninger til hva kommunene skal ivareta framover innenfor dette feltet.

I 2018 ble det vedtatt en ny lov i psykisk helsevern med bakgrunn i at kravet om samtykkekompetanse skal være gjeldende. Dette har resultert i at pasienter går lenger ubehandlet uten hjelp fra spesialisthelsetjenesten, der kommunale helsetjenester må bruke tid og ressurser på å ivareta disse innbyggerne med et *sørge-for-ansvar*. Tjenesten sørger for at disse personene får mat, kommer seg til lege, generell helsehjelp, har bolig og tannhelsetjeneste. Tjenesten sørger for å ivareta nærmiljøet der pasientene bor for at naboer ikke skal opplever redsel, frykt og ubehag for disse personene.

De ansatte i rus og psykiskhelse tjenesten må i dag og i tiden fremover i større grad enn tidligere, dekke opp for andre tilbud som nedskaleres i Nordlandssykehuset. Dette er for eksempel traumeenheten og ambulant akutt-team som nå er nedlagt.

I Fauske kommune ser man et økende antall yngre med svært store bistandsbehov. Tjenesten er ikke dimensjonert i forhold til denne veksten, og dette gjenspeiler seg i behovet for innleie av vikarer i akutte situasjoner. I tillegg går dette ut over kvaliteten på tjenestene. Slik situasjonen er i kommunen, så kjøper man tjenester fra private aktører da vi pr i dag ikke har et slikt tilbud.

Det er et stort behov for bemannede boliger i Fauske kommune. Behovet er skissert i boligsosial handlingsplan. Gruppen innenfor rus og psykisk helse er en viktig, men en utfordrende gruppe å skaffe gode trygge boliger til. Noen av brukerne av rus og psykisk helsetjeneste har et behov for hardbruksboliger som kan tåle å huse personer som ikke har bo-evne. Disse flyttes i dag rundt i forskjellige leiligheter etter hvert som leilighetene som de bor i blir ødelagte. Mange av dem har også problemer med å ha nære naboer på grunn av deres sykdomsbilde.

Tjenesten bærer preg av å ikke ha vært trappet opp i tråd med regjeringens opptrappingsplan for rus og psykisk helse. Tjenesten er ikke harmonisert i tråd med de stadig økende oppgaver og ansvar som har tilfalt kommunen innenfor dette området. Dette gjør seg gjeldende ved at miljøterapeutene får for mange vedtakstimer i uken, slik at de ikke klarer å gi en helhetlig god og faglig tjeneste til brukerne.

Ettervern er et tilbud som kommunen er ansvarlig for å inneha. I begrepet ettervern ligger et egnet botilbud og et arbeidstilbud. I den forbindelse er Fauske kommune med i et interkommunalt samarbeidsprosjekt som sikrer et etterverntilbud til innbyggere i kommunen. Slik det har vært fram til i dag, så kommer det personer som har hatt opphold på institusjon eller fengsel tilbake til en bolig som ligger i det samme miljøet som de forlot. Det er i Fauske kommune viktig med et arbeids-/dagtilbud for

personer som skal ha en meningsfylt hverdag. Et varig botilbud i kombinasjon med nødvendige tjenester bidrar til bedre psykisk helse, og mulighet for sosial inkludering for personer med rusproblemer og psykiske lidelser. Et slikt tilbud vil spare kommunen for økte kostnader på andre områder.

Dagens lokaliteter for rus og psykisk helsetjeneste er dårlig tilpasset dagens drift, og begrenser muligheten for å ivareta flere grupper i samfunnet innenfor dette tjenestetilbudet. Lokalene hvor lavterskeltilbudet for rusmisbrukere har sitt virke er i meget dårlig stand. Det er også et segregerende tilbud hvor ikke alle har tilgang på grunn av fysiske hindringer slik som en bratt trapp opp til lokalet. Sikkerheten til de ansatte og brukere av tilbudet blir ikke ivaretatt i disse lokalene. Det bør derfor prioriteres nye lokaler for tjenesten dersom det skulle vise seg å bli et rimeligere alternativ enn lokalene som blir leid i dag.

Miljø- og habiliteringstjenesten

Tjenesten er vedtaksbasert, og er en tjeneste for både voksne og barn med utviklingshemming, eller personer med andre diagnoser som utløser et bistandsbehov fra denne tjenesten.

Det har vært stor vekst i tjenesten de siste årene. Det vil også være realiteten i 2021, da det vil bli en markant økning i behovet for vedtakstimer rundt flere brukere av denne tjenesten.

Tjenesten har ansvar for å bistå brukere i deres hjem og fritid. Tjenesten har også ansvar for å ivareta dagtilbudet for mange av sine brukere.

I Torggata er det en egen barneavlastningsbolig, hvor 3 barn og en ungdom nyttiggjør seg av dette tilbudet pr i dag. Tjenesten har flere Brukerstyrt Personlig Assistent (BPA) vedtak, som de også har ansvaret for. I tillegg har de ca. 30 støttekontakter og ivaretar avlastning i 5 forskjellige hjem.

Det leveres pr i dag 1625 vedtakstimer i uka fra miljø- og habilitering med 43 årsverk.

BPA 232 timer i uka. Tjenesten er pr i dag ikke harmonisert i forhold til antall vedtakstimer. Den reelle bemanningen skulle vært 47 årsverk for å kunne dekke opp vedtakstimer i tjenesten.

Tjenesten drifter med en overrislingseffekt hvor de nyttiggjør seg av personalressursene på en effektiv måte. De fleste ansatte i tjenesten går nå ekstra helg.

Tjenesten døgn-bemanner pr i dag 3 hus med flere leiligheter tilknyttet hver bygg

Dette er:

- Buveien
- Torggata
- Sykehusveien

Allerede i dag er det kartlagt flere barn med utviklingshemming som nå vokser opp i Fauske kommune, som vil ha behov for tilpassede og bemannede boliger. Det er derfor meget viktig at den kommunale boligplanleggingen har en innsikt i dette, slik at det kan planlegges for framtiden.

Legetjenesten

De kommunale legekontorene driftes godt og gir god medisinsk behandling til innbyggerne i Fauske kommune.

Samhandlingsreformen medfører store forventninger og krav til kompetanse på de lokale legekontorene. Det kommer stadig mer komplekse og sammensatte problemstillinger til legekontorene. Pasienter som er utskrivningsklare, men ikke ferdig behandlet blir utskrevet fra sykehus til kommunen. Dette krever gjerne en samhandling, mellom flere instanser i kommunen slik som lege, fysioterapeut, ergoterapeut, palliativt team og hjemmetjenesten.

Det har nå på nasjonalt nivå presset seg fram et behov for at legene må få anledning til å oppdatere seg faglig for å imøtekomme de forskjellige komplekse problemstillingene. Det innebærer at nå må alle legene gjennomføre spesialisering enten de er på sykehus eller i fastlegetjenesten ute i kommunene.

På kommunebarometeret har Fauske kommune flere år på rad kommet dårlig ut når det gjelder tilsyn på sykehjem. Det har i samarbeid med de ansatte på Institusjon vært jobbet fram en ny tilsynsmodell, som gjør at man i dag har lege tilgjengelig på institusjon flere ganger i uken. Behovet for en stabil og kontinuerlig legetjeneste har gjort seg gjeldende da pasienter som får tildelt institusjonsplass i dag er langt sykere enn for bare 10 år siden.

Legevakt

Den interkommunale legevakten mellom Fauske, Sørfold og Saltdal, Indre Salten Legevakt (ISL) er en legevakt med gjennomgående høy kompetanse både hos leger og sykepleiere. Det er tilknyttet 23 leger i turnus fra de tre kommunene. I tillegg er det leger ansatt ved Nordlandssykehuset som tar vakter ved ISL.

Det er opprettet to samarbeidsarenaer for det interkommunale legevaktsamarbeidet.

- Medisinskfagligråd som møtes minimum 4 ganger i året
- Administrativt ledermøte 2 ganger pr år.

Innflytting i det nye blålysbygget vil gi en betydelig bedring i arbeidsforholdene for de ansatte ved Indre Salten legevakt.

Organisering av Rehabilitering og mestringsavdelingen

Avdelingen består av Frisklivsentralen, Fysioterapeuter, Ergoterapeuter, hverdagsrehabilitering, kommunalt hjelpemiddellager, hukommelsesteamet og forebyggende hjemmebesøk. Disse tjenestene samarbeider tett med hverandre for å kunne styrke tilbudet til kommunens innbyggere som har behov for rehabilitering.

Tjenesteyterne ivaretar også forebyggende tiltak, for eksempel fallforebyggende gruppe som arrangeres flere ganger i året med full påmelding. Styrkingen av disse tjenestene de senere år må ses på som fundamentet i kommunens framtidsrettede fokus på rehabilitering / habilitering, som er vedtatt i Fauske kommunes delplan for Helse, omsorg og velferd.. Tjenestene som er nevnt over samarbeider tett med hjemmetjenesten og Buen korttidsavdeling. Disse tjenestene, i tillegg til Solstua, er en direkte medvirkende årsak til at innbyggere kan bo hjemme så lenge de har et ønske og helse til det. Det er viktig i denne sammenheng å se helheten i de tjenestetilbud som vi har i Fauske kommune. Velger man å ta bort noe vil dette fort få store konsekvenser for flere av de andre instansene som er inne rundt pasient/bruker i tillegg til de økonomiske konsekvensene dette vil få for kommunen.

Den faglige dreiningen innenfor dette feltet er fokusert på hjelp til selvhjelp. De som tidligere kom for å bli rehabilitert har nå en større rolle i sin egen tilfriskning. Med relevant og målrettet informasjon, og møter i grupper sammen med mennesker som har samme utfordring, er målet at den enkelte opplever at de er i stand til å akseptere, og leve med den sykdommen man har. Det er i høst blitt arrangert flere temamøter for forskjellige sykdomsgrupper. Dette er blitt veldig godt tatt imot av pasienter som faller inn under de forskjellige gruppene.

Frisklivssentralen

Frisklivssentralen har gode helsefremmende tilbud til alle aldersgrupper i hele kommunen. Friskliv har både en forebyggende og en rehabiliterende funksjon. Kvaliteten og omfanget på tjenesten har økt de siste årene, både som følge av nasjonale føringer, men også innsats fra frivillige instruktører som bidrar inn i tjenesten. Antall deltagere som benytter seg av Frisklivssentralen har økt betraktelig, og de har i dag ca. 450 brukere av denne tjenesten. Det er flere ungdommer som er på ukentlig trening på Frisklivssentralen i forskjellige tiltak. Det tilbys kurs og veiledning i «livsmestring» sånn som søvnkurs, røykeslutt og kostholdsveiledning. Friskliv tilbyr også «raskere tilbake» for kommunens egne ansatte som står i fare for, og/eller er sykemeldte. Et positivt sosialt, forebyggende og rehabiliterende tiltak som ble startet opp i 2018 er gå-aktiviteten i SKS Arena. Denne aktiviteten vil bli videreført så lenge Fauske Sprint er positive til dette.

Hverdagsrehabilitering

Det er Tildelingskontoret som gir enkeltvedtak på denne tjenesten. Hverdagsrehabiliteringstemaet som består av sykepleier, hjelpepleier, fysioterapeut og ergoterapeut som gir tilbud på et tidlig tidspunkt ved funksjonsfall. Teamet kan starte opp når pasienten utskrives fra sykehus, for så å følge opp videre i hjemmet i samarbeid med hjemmetjenesten. Dette gir en helhetlig og sømløs tjeneste. Resultatet er at eldre, og andre med store helsemessige utfordringer kan få være mest mulig selvstendig i hverdagen.

Fysioterapitjenesten

Fysioterapi er en lovpålagt tjeneste innenfor kommunehelsetjenesten.

Fysioterapitjenesten tilbyr undersøkelser, behandling, trening og tilrettelegging til mennesker som har problemer knyttet til bevegelse og aktivitet. Fysioterapeutene jobber sammen med brukerne for å finne tiltak og gode løsninger for hver enkelt. Målet er at barn, voksne og eldre skal mestre hverdagen sin på egne premisser.

De kommunalt ansatte fysioterapeutene har ulike kommunale oppgaver knyttet til sine stillinger. Fysioterapeutene jobber bredt, og på mange områder, - både rehabiliterende, forebyggende, helsefremmende og veiledende, både individuelt og i grupper.

De kommunalt ansatte fysioterapeutene i Enhet Helse er å anse som en støttetjeneste som understøtter andre kommunale tjenester. Vi samarbeider med, bidrar inn i og avlaster blant annet sykehjem/institusjon, hjemmetjeneste, korttidsavdeling, rus og psykiatri, miljø og habilitering og NAV. Fysioterapeutene jobber i stor grad med pasienter, slik at pasientene kan fortsette å bo hjemme, jobbe og mestre egne liv. Kutt i tjenesten vil føre til større trykk på andre kommunale tjenester, da flere pasienter vil ende i pleie- og omsorgstjenesten.

Fauske kommune har ved flere tilfeller pekt på hvor viktig fysioterapeutenes rolle er inn i både rehabiliterende/habiliterende, forebyggende og helsefremmende tiltak;

- Dokumentet «Folkehelsa i Fauske» viser til mål om at kommunen skal videreutvikle og øker den forebyggende og helsefremmende innsatsen overfor eldre. Det overordnede målet er å forebygge sykdom og skade hos eldre i og utenfor institusjon og fremme helse og livskvalitet.
- I Fauske kommunes delplan for helse, omsorg og sosial 2018-2026 er det lagt fokus på at folk skal kunne bo lengst mulig i eget hjem, med størst mulig grad av selvstendighet. Helse-, omsorg- og sosialtjenestene skal understøtte at innbyggerne lever et mest mulig selvstendig liv i egen bolig og mestre sin hverdag med økt fokus på rehabilitering/habilitering. Her spiller fysioterapeutene en viktig rolle.

Fysioterapitilbudet til innbyggerne i Fauske kommune gir svært gode resultater for brukere av tjenesten. Nå når tjenesten har flyttet inn i nyrenoverte lokaler er trivselen høy for både ansatte og brukere av tilbudet. Pasienter som har opphold på institusjon, rehabiliterings-/korttidsavdelingen får god oppfølging av fysioterapeut når de er innlagt. De kommunale fysioterapeutene drar også hjem til pasientene for å bistå dem videre. Det er lagt opp treningsgrupper både i sal og i svømmehall. Det er et stort fokus på å gi forebyggende tilbud til den eldre del av befolkningen, og det å ha et fokus på mestring av egen sykdom. Hvordan lever man på best mulig måte med kroniske sykdommer.

Ergoterapitjenesten/hjelpemiddellager

Ergoterapitjeneste er en lovpålagt tjeneste innenfor kommunehelsetjenesten.

Behovet for tjenester fra ergoterapeut og hjelpemiddellager har økt betraktelig de siste årene. Ergoterapeutene jobber tett med fysioterapeutene og hjemmetjenesten, og er en naturlig del av Hverdagsrehabilitering i kommunen. Ergoterapeutene og de ansatte på kommunalt hjelpemiddellager er viktige støttespillere for hjemmebaserte tjenester og Buen korttidsavdeling slik at hjemmeboende kan få tilrettelagt for en optimal livskvalitet i eget hjem. Ergoterapeutene og ansatte på hjelpemiddellager er i en nøkkelrolle når pasienter skrives ut fra sykehus, og har behov for hjelpemidler på plass før de kan skrives ut til hjemmet.

De siste årene er forventningene fra NAV hjelpemiddellager i Bodø at det kommunale hjelpemiddellager skal ta over en del av arbeidsoppgavene som tidligere ble utført av ansatte i Bodø. Lokalene hvor lageret er i dag, er ikke dimensjonert til å kunne håndtere denne økningen av tjenestene. I dag må ansatte ved hjelpemiddellageret kjøre til Bodø for å hente og levere for eksempel senger og andre litt større hjelpemidler, da det ikke er plass for slik oppbevaring i dag.

Fauske kommune har hatt en egen ergoterapeut for barn og deres familie som har fått hjelp og bistand med å tilrettelegge i sine boliger for å kunne ivareta et barn med funksjonshemming i hjemmet. Denne funksjonen er nå sterkt redusert da denne ergoterapeuttjenesten er satt i bero på ubestemt tid. Ergoterapeuter er med på å bidra til at pasienter får et mer aktivt liv og dette medfører at den øvrige helsetjenesten blir mindre belastet.

Psykososialt kriseteam

I Fauske kommune er det psykososiale kriseteamet per tiden ledet av enhetsleder Helse. De øvrige medlemmene er fra rus og psykisk helse, familiesenteret, legevakt, politi og prest.

Det psykososiale kriseteamet har per i dag ikke noe eget budsjett som kan brukes ved faglig oppdatering, og andre utgifter knyttet til driften av teamet. Alle utgifter utenom lønn fra andre enheter, politi og prest belastes enhet Helses budsjett. Det er behov for faglig oppdateringer og øvelser i denne segmenterte gruppen. Det er ikke avsatt midler til å drifte denne tjenesten, og tjenestens utgifter belastes enhet Helse som et merforbruk. Ingen i teamet er pr i dag lønnet for å være deltager i teamet.

Tiltak budsjett 2021

- Vurdering av endret lokalitet
  Kommunedirektøren foreslår å utrede muligheten for å endre lokalitet av RoP og andre tjenester innen helsesektoren for å forbedre aspekter innen drift, tilbud, sikkerhet og økonomi.

Budsjett 2021

Tabell 44 – Budsjett 2021–2024 for enhet Helse (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Helse	Inntekt	-21 738 157	-21 738 157	-21 738 157	-21 738 157	-20 240 918	-27 948 985
	Utgift	107 320 874	107 320 874	107 320 874	107 320 874	104 004 628	101 742 089
	Netto	85 582 717	85 582 717	85 582 717	85 582 717	83 763 710	73 793 104

5.3.5 NAV

Ansvarsområde

NAV har som hovedoppgave å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og fremme overgangen til arbeid slik at graden av sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet blir størst mulig.

Utfordringer i 2021 og årene fremover

Fra årsskifte ble Fauske vertskommune for Beiarn, Saltdal, Sørfold og Hamarøy. Hensikten med etableringen er mer enhetlige NAV-tjenester til brukere, arbeidsgivere og samarbeidspartnere. Vertskommuneløsningen skal redusere sårbarhet i tjenesten og samtidig frigjøre ressurser til de som trenger det mest, slik at flere kommer i arbeid og aktivitet og færre på passive ytelser.

Første del av 2021 vil kreve noe tid til samordning og innarbeidelse av nye rutiner, men målet er bedre brukertjenester i årene som kommer.

Koronavirus-pandemien har rammet samfunnet hard. Arbeidsledigheten har vært svært høy og det forventes høyere ledighet enn tidligere i årene som kommer. Dette betyr økt konkurranse om ledige stillinger. Dette gjelder særlig for de som står lengst unna arbeid og ikke møter arbeidsgivers krav til utdanning og språkferdigheter m.m.

Antallet sosialhjelpsmottakere steg kraftig fra 2016 til 2017. Fra 2018 til 2019 ble antallet mottakere redusert fra 297 til 272. Så langt vi kan se i 2020 er antallet mottakere av sosialhjelp på nivå med 2019. Gjennomsnittlig stønadstiden er redusert og lavere enn på mange år med 100 dager i snitt. Antall personer som har sosialhjelp som livsoppholdsytelse ser ut til å reduseres i 2020, sammenlignet med tidligere år.

Mot slutten av 2020 har enheten i liten grad merket økt behov for sosialhjelp som konsekvens av koronavirus-pandemien. Det må likevel forventes økt behov for sosialhjelp i perioden som kommer. Behovet for økonomisk rådgivning forventes også å øke i årene fremover, forutsatt et mer krevende arbeidsmarked.

I årene fremover er det viktig å utvikle felles NAV kontor i Indre Salten mer i retning av en tydeligere samfunnsaktør som kan bidra med informasjon om lokale og nasjonale trender innenfor området.

Digitale tjenester må videreutvikles og tas i bruk. Det nevnes at fra 2021 vil være mulig med fulldigital saksbehandling på sosialområdet. Det betyr at bruker søker digitalt og får vedtak tilsendt digitalt.

Ungdom har vært og vil være spesielt prioritert. Etablering av tiltaket "Jobbspesialist etter IPS-metodikk" har så langt vært positivt og bidrar til at personer med moderat til alvorlig psykisk lidelse får tett oppfølging i sin søken etter ordinært lønnet arbeid. Kommunenes IPS tilbud ble høsten 2020 eksternt evaluert og godkjent som IPS. Tilbudet skal i 2021 utvides også til å gjelde Saltdal, Sørfold og Hamarøy. De nevnte kommunene bidra da til finansieringen. Fra 2022 mister tiltaket støtte fra Helsedirektoratet. En videreføring må da vurderes.

Godt samarbeid med arbeidsgivere og velvilje til å ta imot personer på arbeidsutprøving fra NAV er avgjørende. Et velfungerende boligmarked med mulighet for leie av en rimeligere bolig er av stor betydning.

Tiltak i budsjett 2021

- Redusert andel lederlønn
  Som en konsekvens av at NAV leders lønn som en del av vertskommunesamarbeidet skal fordeles mellom flere kommuner, reduseres kommunenes andel. Det forventes en besparelse på 285 000,– per år.

- Vertskommunebidrag
  Gjennom vertskommuneavtalen for sosiale tjenester i NAV får Fauske et vertskommunebidrag fra medlemskommunene for merkostnader. Satsen avgjøres årlig. For 2021 forventes en besparelse på 160 000,–.

- Reduserte kostander IPS
  Prosjektperioden for IPS varer ut 2021. Som den del av vertskommuneavtalen bidrar Hamarøy, Sørfold og Saltdal inn i prosjektets siste år, mot at tilbudet utvides til nevnte kommuner. Forventet besparelse i 2021 er kr 300 000,–.

Budsjett 2021

Tabell 45 – Budsjett 2021–2024 for enhet NAV (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
NAV	Inntekt	-25 946 859	-25 946 859	-25 946 859	-25 946 859	-824 285	-2 305 055
	Utgift	49 600 549	49 600 549	49 600 549	49 600 549	25 499 763	25 440 382
	Netto	23 653 690	23 653 690	23 653 690	23 653 690	24 675 478	23 135 327

5.4 Eiendom, plan og samfunnsutvikling

Samhandlingsområdet eiendom, plan og samfunnsutvikling ble opprettet 1. juni 2017, og består av tre enheter med totalt 87 stillinger. Fauske kommunale eiendommer har 55 ansatte, Plan og utvikling har 14 ansatte, herav én vakant, samt VVA (vei, vann og avløp) med 3,4 årsverk innenfor veiområdet og 13,6 årsverk på selvkostområdet vann og avløp. Samhandlingsområdet har mange og viktige oppgaver for Fauske kommunes befolkning i form av leveranser av tjenester, bygg og er også en viktig samfunnsaktør i samarbeid med lag og foreninger så vel som rene driftsoppgaver til samhandlingsområdet oppvekst og kultur samt helse og omsorg.

Alle enhetene skal i 2021 og videre i planperioden driftes iht. god KØB-skikk, der det skal være fokus på netto driftsresultat i alle beslutninger med økonomisk konsekvens. Det er lagt vekt på at budsjettene skal være realistiske, og det krever streng budsjettdisiplin fra de resultatsansvarlige. Innenfor hvert samhandlingsnivå er det foreslått tiltak som skal bidra til at kommunens totale netto driftsresultat kommer i balanse. Alle samhandlingsområdene arbeider på hvert sitt område for å nå dette målet. Trinn én i arbeidet er å bringe netto driftsresultat til null, deretter skal netto driftsresultat heves til 5 % av inntektene for å betale ned tidligere års underskudd, se figur 8 vegkart til økonomisk bærekraft. Målet er å etablere kommunens handlekraft i tråd med KØB.

Fauske kommune er inne i en meget positiv utvikling, der salg av næringseiendommer til etablering eller utvidelse av aktører innen næring, har vært god. Utbyggingsprosjekt med leiligheter, eneboliger og næringseiendom har vist seg å fortsette med stor aktivitet i 2020, og trenden er at dette fortsetter inn i 2021. Utviklingen de senere år har gjort at behovet for boligtomter har vært økende, og det har vært fokus på dette fra Fauske kommunes side, samt at flere private aktører har startet reguleringsplaner.

På sikt vil dette gjøre Fauske som kommune mer attraktiv som etableringskommune for både arbeidspendlere, men også næringsaktivitet, ved at planer for boligetablering over hele kommunen ivaretas.

Etablering av nye næringstomter ved Krokdalsmyra (Terminalveien Øst), samt videreutvikling av næringsområdene på Søbbesva, har vist seg å være veldig interessant for etablerere. Interessen fra andre enn lokale krefter gir signaler om at Fauske kommune kan være et attraktivt etablerersted, hvor billige næringstomter og sentral plassering er et fortrinn.

Nyetableringer vil på sikt gi økte muligheter for kunne danne en ny byromstenking i forhold til sentrum og fortetting. Urbaniseringen i Norge er kommet langt, og ønsket om å bo sentrumsnært med god tilgang til aktiviteter og tilbud, er kommet for fullt inn i sentrumsplanlegging. Det å kunne skape gode, miljøriktige og trygge sentrumsboliger, er et viktig og fremtidsrettet tiltak. I dette ligger det også at volumhandel bør søkes etablert på områder der denne aktiviteten allerede er fra før.

Fauske kommune har de siste år fått stadig minkende kommunale boligtomter tilgjengelig. Det er i gang nye reguleringsplaner på kommunale boligfelt, noe som vil kunne møte etterspørselen etter sentralt beliggende boligtomter. Sett Fauske kommune under ett er det stor andel av privat regulerte boligareal,

disse kommer sjelden til utførelse, enten på grunn av manglende kapital til realisering, eller at områdene ligger usentralt til i forhold til demografi og utvikling av befolkningstilvekst.

Når det gjelder næringsareal, hadde Fauske kommune for få år siden nesten ingen areal tilgjengelig for salg til næringsaktører. Det har vært gjort et stort og godt arbeid med å regulere inn nytt næringsareal, samt at det er etablert et nytt moderne næringsareal på Terminalveien øst oppe på Krokdalsmyra. Det er ennå tilgjengelig ca. 40.000 m2 næringsareal som er nesten byggeklart i Skysselvika, og dette arealet ligger klart for nye aktører.

Fauske kommune har svært aktive nærmiljøutvalg som driver et meget godt arbeid med å utvikle sine tettsteder. Kortreist mat og utvikling av turistnæring er viktige felt for å kunne ha et godt og aktivt nærmiljøarbeid til beste for innbyggerne. Dette er viktig arbeid, og samarbeidet mellom Fauske kommune og nærmiljøutvalg er meget viktig for å sikre utvikling av hele kommunen. Et aktivt hytte- og turistliv i Sulitjelma, ny butikk som er oppført, samt at det er arrangement som nå er av stor deltager- og publikumsinteresse, danner et godt utgangspunkt for å lykkes og utvikle lokalsamfunnet videre. Valnesfjord har også hatt, og har en god utvikling videre med flere gode prosjekt under planlegging, herunder utvikling av turløyper for ski på vinterstid som ett av mange gode tiltak.

Samhandlingsområdet eiendom, plan og samfunnsutvikling har sterkt fokus på å kunne yte best mulig service og løse mest mulig oppgaver innenfor det handlingsrommet som er disponibelt.

Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet

Kommunedirektøren ser et potensiale som bør utredes nærmere med tanke på mulige fremtidige effektiviseringer. Konkurranseutsetting av tjenester kan utredes med hensyn til lønnsomhet, benchmark og nivåfastsetting. Kommunedirektøren er tydelig på at det ikke skal konkurranseutsettes for dennes del alene, men sett i forhold til vurdering av om kommunen driver renholdstjenesten på en effektiv og rasjonell måte. Her er det viktig å utrede i forhold til andres erfaringer med konkurranseutsetting. Fauske kommunale eiendommer vil jobbe med omstrukturering og bedre tilpasning av tjenesten parallelt med utredningen.

Fauske kommune har en del interkommunale samarbeid, men ser potensialet med at det er muligheter med større grad av digitalisering og samarbeid på tvers av kommunegrenser med nærliggende kommuner. Enkelte samarbeid vil kunne være utfordrende på grunn av samtidighet av oppgaver, mens andre kan tilpasses for å kunne skape sterkere og bedre fagmiljø.

Muligheten å omstrukturere den eide boligmassen som Fauske kommune besitter, der tilstandsvurdering, demografi og justering i forhold til grad av eid kapasitet, bør vurderes. Tilpasning til en mer tidsriktig eiendomsmasse basert på aktuelle behov og fleksibilitet, er viktige moment i det boligsosiale hensyn. Tilvisningsavtaler og mer bruk av disse, kan gi mer tilbud av nyere og mer tilpasset bygningsmasse. Nedsalg kan brukes til nedbetaling av gjeld, men ikke direkte i driften.

Salg av næringseiendom i Fauske kommunes regi, har over år vært basert på flere ordninger og prisfastsettinger. Selvkostprinsipp og takstprinsipp har vært fulgt, og i noen tilfeller valgt en fast pris på areal innenfor et spesifikt område. På boligtomter har det vært valgt takst som prisfastsetting.

Kommunedirektøren tilkjennegir at det har vært reaksjoner på den store variasjonen i denne prisfastsettingen, og vil utrede en mer fast ordning med områdeprising med takst, også sett ut fra lokalisering på alle Fauske kommunes næringsareal.

Fauske kommune har over år arbeidet aktivt med målsetting om å oppfylle vedtaket «fra leid til eid». Dette innebærer å få redusert kostnader til leie av bygg, og se på muligheten av å komme inn og benytte egne eide bygg. Det er et mål om å kunne si opp alle leide areal og komme inn i egne bygg, der dette er økonomisk forsvarlig.

- Utredning mulig fremtidig konkurranseutsetting av renhold.
- Utrede interkommunale samarbeid med nabokommuner, større grad av digitalisering.
- Utredning omstrukturering, vurdering nedsalg av kommunale boliger for nedbetaling av gjeld.
- Utredning som omhandler fremtidig strategi for utvikling av nye næringsarealer, herunder lokalisering, behov og prisfastsettelse.
- Utrede, sammen med Rus- og Psykiatritjenesten, flytting til egne leide lokaliteter eller gå ut i markedet.

Tabell 46 – Budsjett 2021–2024 for Felles eiendom, plan og samfunnsutvikling (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Felles Eiendom, plan og samfunnsutvikling	Inntekt	-31 950	-31 950	-31 950	-31 950	0	-21 863
	Utgift	1 482 085	1 482 085	1 482 085	1 482 085	1 155 333	1 042 363
	Netto	1 450 135	1 450 135	1 450 135	1 450 135	1 155 333	1 020 500

Dette fellesområdet består av lønn kommunalsjef samt andre sektorovergripende utgifter som ikke er fordelt direkte på enhetene.

5.4.1 Tiltak

Tabell 47 – Tiltaksoversikt samhandlingsområde Eiendom, plan og samfunnsutvikling (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Fauske kommunale eiendommer				
Reduksjon stillinger	- 588 198	- 1 229 895	- 1 724 360	- 1 724 360
Tilpasning FDVU-kostnader boligkontoret	- 451 930	- 451 930	- 451 930	- 451 930
Redusert drift Vestmyra hvit	- 98 000	- 200 000	- 200 000	- 200 000
Etableringsgebyr startlån og avgift papirfaktura	- 82 000	- 60 000	- 45 000	- 45 000
Avgiftsparkering	- 1 350 000	- 1 900 000	- 1 900 000	- 1 900 000
Vedlikehold	-	2 000 000	4 000 000	6 000 000
Sum tiltak Fauske kommunale eiendommer	**- 2 570 128**	**- 1 841 825**	**- 321 290**	**1 678 710**
Plan og utvikling				
Justering av gebyr byggesak	- 70 000	- 70 000	- 70 000	- 70 000
Ettersøk vilt	65 000	65 000	65 000	65 000
Sum tiltak Plan og utvikling	**- 5 000**	**- 5 000**	**- 5 000**	**- 5 000**
Vei og gatelys				
Innføre nattestenging av gatelys	130 000	- 65 000	- 65 000	- 65 000
Sum tiltak Vei og gatelys	**130 000**	**- 65 000**	**- 65 000**	**- 65 000**
Sum tiltak Eiendom, plan og samfunnsutvikling	**- 2 445 128**	**- 1 911 825**	**- 391 290**	**1 608 710**

5.4.2 Fauske kommunale eiendommer

Ansvarsområde

Fauske kommunale eiendommer forvalter Fauske kommunes eiendomsmasse på ca. 52 000 m^2 eide bygg, samt innleide lokaler som er til bruk som storkjøkken, kontorlokaler og lager-/driftsbygg. Enhet eiendom utreder og kjører også mindre og større prosjekt som kommer som bestilling basert på vedtak i kommunestyret. Fauske kommunale eiendommer skal sørge for at kommunens formålsbygg blir effektivt ivaretatt med hensyn på forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU-prinsippet). Riktige tiltak med rehabilitering og nødvendig utvikling, skal sørge for at Fauske kommune kan opprettholde et godt kvalitativt servicenivå i gode og effektive bygg.

Utfordringer i 2021 og årene fremover

FDVU-prinsippet (FDVU) har en klar tredeling i eiendomsforvaltningen med eier, bruker og forvalter. Kommunestyret har eierrollen, fagenhetene har brukerrollen og Fauske kommunale eiendommer har forvalterrollen. Basert på NS 3454 reguleres en indeks basert på kostnadsdekkende husleie, med en kostnadsdekkende beregning av FDVU-kostnader for et bygg i drift. Kostnadsdekkende FDVU-utgifter i 2020 lå på ca. kr 953,– per m^2, og for 2021 vil dette være ca. kr 981,– per m^2.

I rent vedlikeholdsbudsjett var det i 2019 ca. kr 37,– per m^2, og i 2020 ca. kr 40,– per m^2. Normen for verdibevarende vedlikehold ligger på ca. kr 220,– til 240,–. Over tid vil manglende vedlikehold føre til bygningsteknisk forfall og etter hvert gjøre at bygg vil være utsatt for kortere eller lengre driftsstans. Nye bygg er betraktelig mer avansert enn eldre bygg, og komponenter som driver for eksempel ventilasjon, varme og lys, er dyre å erstatte ved brekkasjer. Det er også satset på nye, store nærmiljøanlegg og store areal med lekeplassutstyr/-apparat, som igjen er utgiftsdrivende over relativt

kort tidshorisont, men også på lang sikt i form av utskiftinger og rent vedlikehold. I praksis vil dette si at enheten opparbeider seg et årlig vedlikeholdsetterslep på anslagsvis 9–10 mill. kr hvis tildelingen på vedlikehold skal ligge på dagens nivå.

Når man ser utviklingen over tid, har rehabiliterings- og nybyggkostnader økt, og i tråd med nye og strengere krav til bygg-kvalitet, er det dyrt å måtte satse på rehabilitering eller nybygg i stedet for et planmessig og godt vedlikehold. Omløpstakt for et normalt formålsbygg bør være ca. 40 år sett i levetidsbegrepet (LCC) for bygg. Med et planmessig vedlikehold og utskifting av nødvendige tekniske og bygg-relaterte konstruksjoner og infrastruktur i perioden, kan et bygg fortsette å være funksjonelt i nye 30–40 år.

Fauske kommunen har som ambisjon å ha tilstandsgrad 1 på sin eiendomsportefølje iht. Norsk Standard (NS). NS beskriver tilstandsgradene slik: "*Tilstandsgradene tilsier hvilken tilstand et objekt har i forhold til et definert referansenivå. Graderingen går fra 0 til 3, hvor Tilstandsgrad 0 er best og Tilstandsgrad 3 er verst. Tilstandsgrad 0 (TG 0) betyr ingen avvik, TG 1 betyr mindre eller moderate avvik, TG 2 betyr vesentlige avvik, og TG3 betyr store eller alvorlige avvik. TGIU står for 'tilstandsgrad ikke undersøkt', og brukes dersom en del av bygget ikke er tilgjengelig for inspeksjon*".

Kommunens ambisjon om å ha en tilstandsgrad 1 vil i første rekke basere seg på investeringsmidler til totalrehabilitering der oppgradering skjer, da det i praksis ikke er tilgjengelige vedlikeholdsmidler til annet en strengt nødvendig «brannslukking». Det å ha et forsvarlig vedlikeholdsnivå er viktig, og sett ut fra kommunens økonomi er det viktig å kunne holde byggene i så god stand at funksjon og verdi ikke forringes i nevneverdig grad. Lav vedlikeholdsgrad vil gjøre seg gjeldende og eskalere forfall, og dermed også driftsutgifter.

Figuren under illustrerer forholdet mellom innsparing på vedlikeholdsmidler, økte driftskostnader og reduksjon av bygningens verdi. Lite midler vil på kort sikt gi innsparinger for byggeier, men etter en tid vil forfallet tilta og utgiftene bli mye større enn besparelsene. I tillegg vil funksjonalitet og verdi få en sterkere degressiv kurve etter hvert som midler uteblir.

Figur 40 – Hva som skjer med kommunens økonomi når vedlikeholdsmidler reduseres

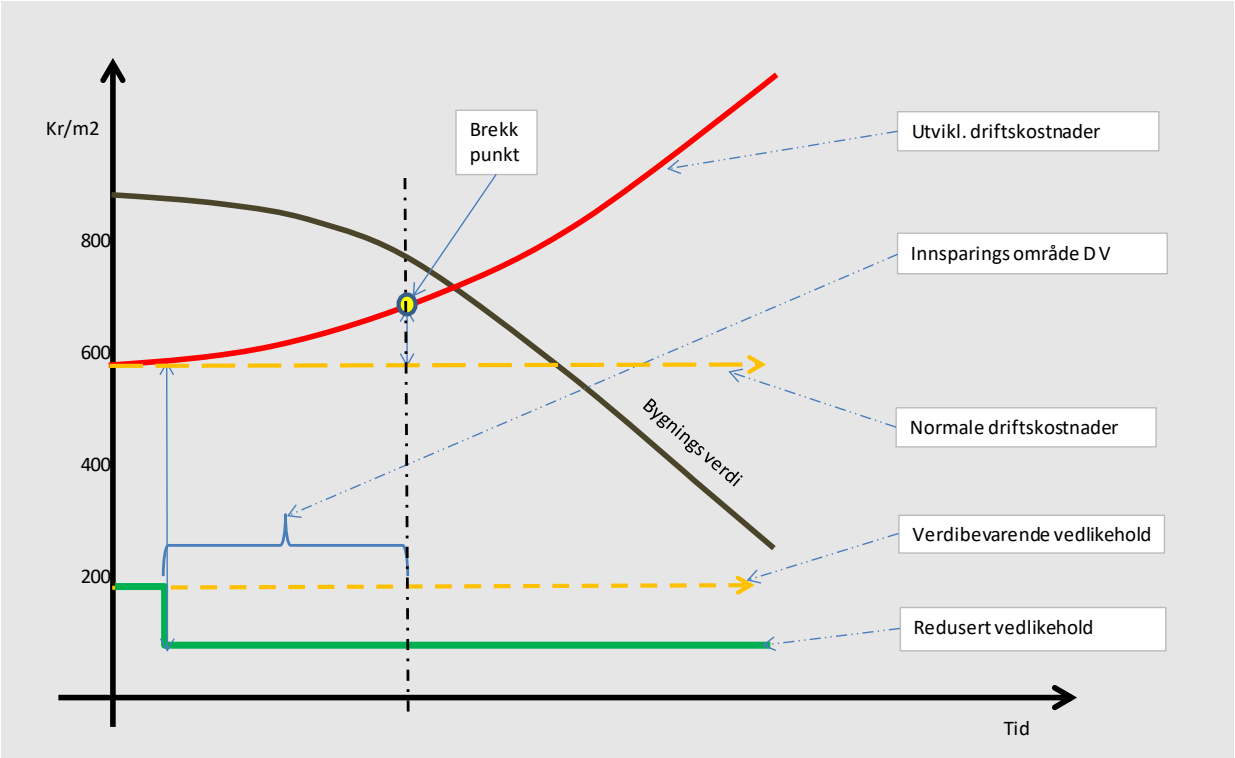

Videre er det en utfordring at tidligere budsjett hadde tatt høyde for en innsparing av leid areal som ble gjenspeilet i strategisk plan for arealutnyttelse. Denne fordret en mer effektiv bruk av en del formålsbygg, og derav redusere innleid areal. Noen av disse tiltakene er ikke kommet til utførelse, og dette medfører fortsatt en utgift i form av innleie av areal samt FDVU-utgifter. I dette ligger det blant annet at den planlagte effektiviseringen av renhold ikke har kunnet finne sted da vi i stedet for å ha redusert areal, har økt arealet (eid) med 2000 m^2. Dette arealet er økt ytterligere med nesten 2000 m^2 da nye Valnesfjord skole ble tatt i bruk. De siste årene er det dog gjort et godt arbeid med å forhandle ned leiepriser samt si opp unødvendig leid areal. Dette har allerede redusert en del på det innleide areal, og avtaler som har vært mulig å si opp er avsluttet. Etablering av Familiens hus vil kunne gi besparelser ved oppsigelse og fraflytting av innleide bygg i Familiesenteret, barnevern og PPT. Dette vil gi en effekt for budsjett 2021, men ikke helt klart hvor mye.

En av hovedprioritetene også i 2021 vil være å kunne ferdigstille eide areal til bruk i stedet for leide areal. Prosjektene med å få barnehager inn i skolebygg og som sannsynligvis er sluttført i august 2021, samt etablering av Familiens hus i eid areal fra 15. januar 2021, gjør at den totale arealbruken vil reduseres og komprimeres i kompakte enheter. Likeså er det i kommunens portefølje enkelte bygg som ikke har kommunal aktivitet, og det å få disse ut av porteføljen vil prioriteres for å redusere FDVU-kostnader.

Vedlikeholdsbehov og tiltak uten finansiering

Som en konsekvens av manglende midler til vedlikehold over tid, er det en del områder der det potensielt kan komme store utgifter til vedlikehold i årene som kommer. Nedenfor følger en oppstilling over de områdene dette gjelder, rangert etter hvor kritisk vedlikeholdsbehovet vurderes å være.

- Kritiske vedlikeholdstiltak:

    - Nytt tak på Hauan skole, mellom bygg (taket må skiftes pga. tilstand og alder på takbelegget)
    - Rehabilitering yttervegger Hauan skole, eldste bygg (tilstanden på deler av ytterveggene på den eldste delen av Hauan skole er svært dårlig)
    - Oppgradering av brannalarmsystemer på de eldste byggene i kommunen (mange av formålsbyggene inklusiv tekniske systemer er eldre enn 20 år, og det oppleves stadig at det ikke finnes reservedeler eller nye komponenter når de eldste systemene skal repareres/endres.) Nødlyssentraler og sd-anlegg ved helsetunet er i dårlig stand. Varmesentral ved helsetunet trenger gjennomgang og det må monteres el-kjel som backup for fjernvarmen. I dag er det oljekjel og den må fases ut.

Effektivisering av renholdstjenesten

Kommunedirektøren vil i 2021 se på de effektiviseringsmuligheter som ligger i omstrukturering, samt bedre ressursbruk når det blir mindre antall lokasjoner.

Virksomheten har under tiltak beskrevet effekt og mål for tiltaket. Arbeidet med å kartlegge renholdt areal og oppgaveløsning er godt i gang, og på et overordnet nivå ser vi per nå på de mulighetene som er beskrevet i tiltaket. Det er kommet så langt i prosessen at det utarbeides ytelse- og økonomirapporter for hvert enkelt bygg. Videre vil det bli sett på omfordeling av personell og effektivisering av renholdet ved alle bygg. Dette er en prosess som vil inkludere tillitsvalgte og verneombud. Veien videre blir da å presentere en omforent plan med effektiviseringen og formidle denne og skape eierskap ut til de ansatte. Målet er å få satt i verk nye renholdsplaner og reduksjon av to stillinger i løpet av juni 2021. Det vil få full effekt fra 2022 og i 2023 vil vi ha redusert med tre stillinger. Det forutsettes at de premisser som er lagt til grunn for planen, med reduksjon av areal og samlokalisering av tjenester i Erikstad skole og Familiens hus blir gjennomført.

Fauske parkering

Fauske Parkering AS ble av kommunestyret vedtatt nedlagt fra 31.12.2018, med overføring til kommunal enhet, Fauske kommunale eiendommer fra og med 1. januar 2019. Fauske parkering har to ansatte som ble med over i kommunal drift. Personell og ansvar inngår under enhetsleder Fauske kommunale eiendommer. Driftsoppgaver av parkeringsareal ble stor grad overført til samme enhet, men enkelte oppgaver, som ansvar for brøyting, ble overført til annen kommunal enhet. Fauske parkering har egen driftsavtale med Bane Nor for parkeringsområde ved Fauske jernbanestasjon. Avtalen er

reforhandlet i juni 2020, noe som medfører noe lavere inntekt fremover, men også mindre driftsoppgaver i årene som kommer.

Det er behov for en oppgradering av parkeringsautomatene. Fem av automatene er oppgradert høst 2020 og kostnader er tatt i driftsbudsjett siden dette er vedlikehold. Videre vil vi gjøre de nødvendige endringer fortløpende på alle gjenstående automater innen utgangen av 2024.

Utvidelse av avgiftsparkering i Fauske sentrum

Innføring av avgiftsparkering i Fauske sentrum på lørdager, innføring av parkeringsavgift på el-biler, samt innføring av avgiftsparkering ved Helsetunet/Buen med mer, vil gi en inntektsøkning på 1,17 mill. kr i 2021 og 1,2 mill. kr i 2022. Området ved Helsetunet/Buen er mye brukt til privat parkering av arbeidere i sentrum samt ansatte ved nevnte lokasjoner. Området er mye belastet med feilparkeringer og liten plass til tjenestebiler som er nødvendig for kommunal tjenestedrift.

I tillegg foreslås det å innføre parkeringsavgift for området som er utenfor det definerte området ved bobilparkeringen. Bobilparkeringen har vært ekstremt populær, og det har vært helt fullt store deler av sommeren, også slik at det ikke har vært plass for bobiler på det som er utenfor det definerte området. I dette ligger det ordninger med å ha bobilplasser uten strøm i tidsrommet 1. mai til 1. september, deretter er det vanlig takst på parkering for personbiler i tidsrommet 2. september og til 31. mai. Denne ordningen er det flere steder som benytter seg av, da med en vridning av behov over på andre brukergrupper i ferie osv., og da ikke minst for å trekke mer folk til sentrum av byer.

Innføring av avgiftsparkering på kommunalt driftede parkeringsplasser på utfartssteder

Med bakgrunn i tiltak vedrørende brøytekostnader på de kommunalt driftede parkeringsplasser ved utfartssteder, er det mulig å innføre parkeringsavgift ved de 7 største parkeringsplassene i kommunen. Ordningen vil også ivareta behov for parkering som gjøres i Sulitjelma for de hyttene som ligger i Saltdal kommune. Ordningen vil da kunne hel- eller delfinansiere brøytekostnader til brukerne av parkeringsplassene, og nevnte punkt om reduksjon i brøyting som alternativ vil da bortfalle.

Fauske kommune har totalt 7 parkeringsområder ved utfartssteder i kommunen. Totalt antall parkeringsplasser i Sulitjelma er ca. 700 plasser og totalt antall parkeringsplasser i Valnesfjord er ca. 170 plasser. Totalt antall parkeringsplasser er dermed 870 plasser sommerstid, og vinterstid beregnes et behov på ca. 450 brøytede plasser.

- Scooterparkering Daja, totalt areal 5600 m², ca. 160 plasser. Vinterstid brøytes ca. 80 plasser.
- Kjelvatn, totalt areal 5400 m², ca. 140 plasser. Vinterstid brøytes ca. 50 plasser.
- Skihytta, totalt areal 7800 m², ca. 200 plasser. Vinterstid brøytes ca. 45 plasser.
- Jakobsbakken nord og sør, totalt areal 3500 m², totalt ca. 100 plasser. Vinterstid brøytes kun til palmehelgen.
- Valnesfjord Bringsli (Kvalhornet), brøytes til 20–25 plasser.
- Fridal, brøytes til ca. 150 plasser.

Det er stor utfart til utfartssteder, og i den sammenheng er det blitt større forventninger og krav satt til muligheter for parkering, både i helg og ellers i uken, spesielt vinterstid når det er stor trengsel på parkeringsareal rundt om. Det har vært sett på flere mulige alternativ, og Lyngen kommune har innført Easypark på sine parkeringsplasser ved utfartssteder. I dette konkrete tilfellet er det sett på parkeringsplassen ved Blåisvatnet i Lyngen. Der er det innført Easypark, med en avgift for døgn, samt en avgift for årskort. I dette ligger det også at de kan bruke noe av midlene for å utvikle nærområdet til parkeringsplassene på en slik måte at det kan bygges for eksempel gapahuk, bålplasser med mer.

Første året må det gjøres en del mindre investeringer i forhold til skiltplaner/skilting med mer. Tilpasningene vil være i størrelsesorden kr 150 000,– ekskl. mva., en kostnad som vil være innspart etter relativt kort tid. Første driftsår vil være basert på en estimert inntekt på 0,5 mill. kr pga. tilpasninger og innføring.

Det vil alltid være vanskelig å beregne veldig gode estimerte underlag før man har fått iverksatt en slik ordning. Det er lagt til grunn et besøkstall som Lyngen kommune har erfaring med etter de første 11 måneder i drift for den ene parkeringsplassen de har. Konkret avgiftsnivå for parkering vil måtte sees på videre, men anslått 70–80 kroner for dagsparkering, i tillegg kommer Easypark-avgift. Årskort vil være i størrelsesorden kr 900,–, i tillegg kommer Easypark-avgift. Inntjeningspotensialet er beregnet å være:

- Forsiktig estimert inntjening: kr 600 000,–
- Middels case: kr 800 000,–
- Best case: kr 950 000,–

Tiltak i budsjett 2021

- <u>Utvidelse av avgiftsparkering i Fauske sentrum</u>
  Innføring av avgiftsparkering i Fauske sentrum på lørdager, innføring av lav parkeringsavgift på el-biler, samt innføring av avgiftsparkering ved Helsetunet/Buen med mer, vil kunne gi en inntektsøkning på 1,17 mill. kr i 2021 og 1,2 mill. kr i 2022.

- <u>Innføring av avgiftsparkering på kommunalt driftede parkeringsplasser på utfartssteder</u>
  Første året må det gjøres en del mindre investeringer i forhold til skiltplaner/skilting med mer. Tilpasningene vil være i størrelsesorden kr 150 000,– ekskl. mva., en kostnad som vil være innspart etter relativt kort tid. Første driftsår vil være basert på en estimert inntekt på 0,5 mill. kr pga. tilpasninger og innføring.

- <u>Effektivisering og omstrukturering i samhandlingsområdet</u>
  Samhandlingsområdet eiendom, plan og samfunnsutvikling vil jobbe mot ytterligere effektivisering av drift. Avvikling av vakante stillinger, omgjøring, effektivisering av renholds- og boligforvaltningen, samt omstrukturering av oppgaver internt i enheten, herunder både drifts- og administrative stillinger er blant tiltakene som blir iverksatt. Forventet reduksjon er på totalt fem årsverk, med en reduksjon i årlige kostnader på 1,4 mill. kr i 2021 og 2,3 mill. kr i 2022. En

del av forutsetningen er at de premisser som er lagt til grunn for planen, med reduksjon av areal og samlokalisering av tjenester i Erikstad skole og Familiens hus, blir gjennomført.

- Stilling som vaktmester flyttes til Boligkontoret
  Boligkontoret bruker Fauske kommunes vaktmestere til diverse rehabiliteringer og andre forefallende oppdrag. Over året utgjør dette et behov som er ansett er betydelig men også varierende. Det foreslås derfor å flytte kostnadselementet til Boligkontoret med en stilling slik at man kan kostnadsføre kostnadene der disse hører hjemme. Dermed vil man fange opp eventuelle skjulte kostnader i bruk av vaktmester/byggetjenester, og fange opp disse der de hører hjemme. Vaktmester vil sortere personalmessig under Avdelingsleder Drift og vedlikehold som før, men avgis til Boligkontoret ved behov. Sett i sammenheng med det foreslåtte tiltaket med tilstandsvurdering og strukturering av den kommunale boligmassen, vil dette være en ekstra ressurs for å kunne gjøre denne vurderingen på en god og effektiv måte. Det knyttes ikke et spesifikt navn på stillingen som avgis, men det vil variere etter hvilken kompetanse som er nødvendig i de enkelte tilfeller.

- Effektivisering av administrative rutiner, fakturering med mer
  Det er i dag en del prosesser som det ikke tas betalt for, og samtidig ikke blir ivaretatt. I dette ligger etableringsgebyr for startlån samt avgift på papirfaktura. Innsparingen vil kunne gi ekstra inntekt på kr 100 000,– i 2021 og redusert beløp fremover på grunn av ventet fallende behov.

- Avvikling av Vestmyra hvit barnehage
  Besparelse drift/energi ca. kr 100 000,–.

- Vedlikehold
  Fauske kommune har over mange tiår ikke prioritert systematisk vedlikehold. Det er laget planer for vedlikehold, det er satt opp hvert år behov, men disse er saldert. Sett i KØB perspektivet er det viktig å tenke verdibevarende vedlikehold over tid for ikke å tape de opparbeidede verdier som er lagt ned i en stor og ny bygningsportefølje. Selv om Fauske kommune på nåværende tidspunkt har en av landets nyeste og beste bygningsmasse, vil dette forandre seg veldig fort hvis man ikke i det minste tenker preventivt vedlikehold. Kommunedirektøren foreslår derfor å synliggjøre et minimum av vedlikeholdsmidler for å ivareta de mest prekære vedlikeholdsoppdrag, og da kun sett som et minimum av behov. Midlene foreslås avsatt i 2022 med 2 mill. kr, 4 mill. kr i 2023 og 6 mill. kr i 2024.

Budsjett 2021

Tabell 48 – Budsjett 2021–2024 for Fauske kommunale eiendommer (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Fauske kommunale eiendommer	Inntekt	-24 503 780	-24 581 780	-24 566 780	-24 566 780	-21 853 540	-26 554 580
	Utgift	61 483 698	62 290 001	63 795 536	65 795 536	62 118 448	68 681 684
	Netto	36 979 918	37 708 221	39 228 756	41 228 756	40 264 908	42 127 104

5.4.3 Plan- og utviklingsenheten

Ansvarsområde

Plan- og utviklingsenheten har en sentral rolle i utvikling av kommunens arealer, alt fra utarbeidelse av bolig-/industritomter, hyttefelt, ulike arealdisponeringer, salg av eiendommer etc. Som grunnlag for dette ligger arealplanen som utarbeides av ansatte på plan- og utviklingsavdelingen.

Plan- og utvikling har 14 ansatte. Samlet utgjør det 1250 % stillingshjemler. I tillegg er en 50 % stillingshjemmel som er vakant.

- **Byggesak/fradelinger** – Byggesaksbehandling, fradelinger, forurensning, ulovlighetsoppfølging og utslipp.
- **Plan** – Utarbeide ulike planer sånn som kommuneplan/arealplan/samfunnsplaner, behandle private reguleringsplaner, kulturminneplaner, klimaplaner, samt jobbe med utvikling av Fauske kommune.
- **Oppmåling** – Oppmåling ute i felt, boliger, seksjonering, beliggenhetskontroll, matrikkelføring, fradelinger av eiendommer og retting i eiendomsregistrene.
- **Landbruk/skog/vilt** – Innen dette området ligger også skogbruk og vilt. Det utarbeides landbruksplaner, skogsplaner, behandling av søknader for utbetaling av produksjonstilskudd, samt ulike viltplaner. Innenfor området ligger også jakt, ettersøk etter skadet vilt og andre relaterte oppgaver innenfor feltet.
- **Folkehelse** – Jobber med ulike folkehelseprosjekter, samt deltar og gir innspill om folkehelse til de ulike planene som utarbeides på avdelingen.
- **Motorferdsel** – Saksbehandling av søknader for skuterkjøring og motorferdsel i utmark, forskrifter til motorferdsel, samt bistå i forbindelse med fakturabehandling.
- Øvrig så jobbes det med trafikksikkerhetsplaner, landbruksplaner, kystsoneplaner, salg/kjøp av arealer, utarbeidelse av forskrifter for skuterkjøring, utsendelse av meglerpakker.

Kommunen jobber aktivt med klima i flere ledd og er integrert i planer, tiltak og ulike prosjekter. Med energi og klimaplanens handlingsdel blir en del tiltak gjennomført som fokuserer på redusering av CO2-utslipp og forebygging av skader som følge av klimaendringer (klimatilpasning). Dersom det settes av penger til klimatiltak, kan kommunen søke om støtte og få gjennomført gode og større prosjekter som også er til fordel for folkehelse og trafikksikkerhet. Når en ser nærmere på utslipp per innbygger, har

Fauske relativt sett svært lave utslippstall. Fauskes innbyggere, men også innbyggere fra flere andre kommuner har imidlertid over gjennomsnittlig mye utslipp fra veitrafikk. Veitrafikk er derfor prioritert i vårt arbeid i Klimanettverket, og med Fauske som vertskommune, har vi fra 2018 til 2020 vært en viktig samarbeidsarena som gjør at vi får delt kunnskap blant Saltenkommunene. Vi har gjennom nettverket fått utarbeidet en klimakost-rapport som gir oss informasjon om hvor vi har mest utslipp i kommunal virksomhet og hva vi kan fokusere på i årene fremover. Fauske kommune er i år kåret til best på klimatilpasning blant mellomstore kommuner i hele landet etter forskning gjennomført av Cicero i samarbeid med forsikringsselskapet If. Dette kan vi være stolt av!

Utfordringer i 2021 og årene fremover

Plan og utvikling har i de siste årene blitt bemannet med godt utdannede ansatte, og da spesielt av byggesaksbehandlere og arealplanleggere som samtlige har bachelor- eller mastergrad. Øvrige ansatte har formalkompetanse for de oppgavene de utfører. Utfordringen på planavdelingen for de nærmeste årene er innenfor landbruk/vilt og ulovlighetsoppfølging. Landbruk/vilt har per dato en stillingshjemmel på 150 %. De siste årene har staten overført flere oppgaver innen landbruk til kommunen, det betyr økt arbeidsmengde og press på landbruksavdelingen.

Ulovlighetsoppfølging er oppgaver som håndteres av byggesak. Det er ofte kompliserte og omfattende saker med komplisert juridisk bilde. Slike saker er ofte tidkrevende og utfordrende, spesielt på det juridiske, og det er her utfordringen ligger i og med at ingen har juridisk bakgrunn eller har jobbet med dette over en lengre periode. Det bør vurderes å opprette en prosjektstilling som har fokus på ulovlighetsoppfølging/tilsyn. Kommunene har en plikt til å følge opp ulovlige forhold og påse at plan- og bygningsloven følges. Stillingen kan legges inn under selvkostområdet byggesak og vil dermed være selvfinansierende. Prosjektstillingen kan i første omgang ha en varighet på 1 år, og så gjøres en evaluering av stillingen før man eventuelt forlenger stillingstiden.

Viltforvaltningen har stor utfordring i forbindelse med ettersøk etter skadet vilt. Det er kommunens ansvar å organisere og gjennomføre ettersøk og eventuelt avlivning av skadet vilt, samt å ivareta viltet, dette iht. viltloven og dyrevelferdslovgivningen. Kommunene er pliktig å ha godkjent personell til å utføre slike oppgaver. Per i dag er det to ettersøksekvipasjer som kommunene har avtale med og som er godkjent. For 2020 har ordningen med ettersøk fungert bra i og med at det ble bevilget kr 60 000,– for å gi en økonomisk kompensasjon i perioden det er vaktordning. Det forutsettes at tilsvarende bevilgning kommer i 2021.

For de som skal drive med ettersøk stilles det krav til godkjent ettersøksekvipasje, det skal være godkjent hund som har bestått blodspor- og fersksporprøve, fører skal ha gjennomført og bestått ettersøk videregående trinn II, bestått oppskyting til storviltprøven hvert år, samt være registrert i jegerregisteret. Det stilles også krav fra både Statens vegvesen og Bane Nor for å ha gjennomført sikkerhetskurs på vei og jernbane.

Samfunnet er i en stadig utvikling og endring, og det stilles større krav til at saksbehandlerne er oppdatert på de ulike lovendringer som skjer. For å innfri dette er kursing og etterutdanning svært viktig tiltak for å unngå at ansatte slutter og tar med seg erfaring og kompetansen fra avdelingen.

Plan og utvikling har få fysiske investeringstiltak, kun investeringer i planarbeid og ulike utredninger.

Planarbeid inn i 2021 og årene fremover:

- Oppstart av samfunnsplan vil bli en stor og viktig oppgave de kommende år.
- Regulering massedeponi Trolldalen – Planarbeidet er påbegynt, sluttføres i løpet av vår 2021. Området har vært benyttet til deponi for masser fra tunnelene som er bygget i forbindelse med kraftverk i området. SKS er grunneier. Avtale inngås med grunneier i løpet av vår 2021.
- Sjåheia, plan for boligbygging – Relativt stor plan. Plan er nå ferdig og klar til behandling. Tatt noe mer tid enn forutsatt da det kom innsigelser i forbindelse at plan berørte flyttlei for rein. Dette er løst ved at flyttleiet ble flyttet mot nord, det betyr også at plan blir noe redusert.
- Grunnundersøkelse sentrum – Plan og utvikling hadde møte med NVE i 2018 hvor dette ble tatt opp som tema. Det er svært viktig at grunnforholdene i sentrum kartlegges slik at det er en forutsigbarhet i forbindelse med fremtidig planlagt bebyggelse i sentrum. Dette ble ikke gjennomført, men Plan og utvikling ser for seg at i løpet av 2021 utføres selve kartleggingen. Geoteknisk vurdering vil da bli utført i løpet av 2022.
- Etablering av en fast bussholdeplass i sentrum – I dag leier Fauske kommune areal ved Shell. Avtalen løper ut 31.12.2020. De årlige kostnadene med leie av areal er relativt høye. Det er inngått avtale med Fylkeskommunen om at de skal bidrar med selve leien, og denne avtalen opphører 31.12.2020. Fauske kommune har dekket kostnader til vinter- og sommervedlikehold.

Innkreving av miljøgebyr fortsetter. Midlene settes av for framtidig opprydding av gammelt søppeldeponi. På sikt skal foretas en utredning om hva en slik rydding vil koste, og at miljøgebyret som innkreves til fondet er tilstrekkelig til å få dette utført. Det foreslås en økning lik deflatoren på 2,7 %

I budsjettet for 2021 økes selvkostgebyrene iht. konsumprisindeksen, men for byggesak og oppmåling vil økningen være iht. EnviDans beregninger, dette for å dekke kostnadene iht. selvkost. For Plan vil økningen ikke være så stor som beregningene fra EnviDan tilsier, da det er snakk om en økning på 444 %.

Tiltak i budsjett 2021

- <u>Gebyrinntekter</u>
  Plan og utvikling vil ikke anbefale å følge EnviDans beregninger fullt ut. I henhold til de beregninger som er utført skal gebyrer for behandling av private planer økes med 444,3 %, for Bygg- og delingssaksbehandling 37,8 % og for kart og oppmåling en reduksjon på 3,1 %. Dette for å få 100 % dekning av kostnadene. For planbehandling legges det inn gebyr for oppstartsmøte med kr 5 500,– samt en generell prisjustering, den samme prisjusteringen gjelder også bygg- og delingssaksbehandling. For kart og oppmåling beholdes prisene slik de er for 2020. Antall saker vil variere fra år til år og dermed vil inntektene variere med antall saker som blir behandlet. Årene 2018 og 2019 har vært år med stor aktivitet og mange store saker som har

gitt store inntekter, spesielt på byggesak og oppmåling. Man kan ikke påregne med å få 100 % inndekning i henhold til selvkostberegningene.

- Vaktordning fallvilt
  Fauske kommune har gjentatte ganger forsøkt å få et interkommunalt samarbeid med nabokommunene Saltdal og Sørfold uten å lykkes. For å oppfylle kravet med vaktordning i forbindelse ettersøk må driftsbudsjettet ha en post på kr 70 000,– på viltforvaltning. Det vil arbeides videre med å se om det kan organiseres en fornuftig og god samarbeidsavtale med nabokommuner for å ivareta denne lovpålagte tjenesten videre på en forsvarlig måte.

Budsjett 2021

Tabell 49 – Budsjett 2021–2024 for enhet Plan/utvikling (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Plan utvikling	Inntekt	-5 228 489	-5 228 489	-5 228 489	-5 228 489	-5 050 758	-5 700 890
	Utgift	11 647 758	11 647 758	11 647 758	11 647 758	12 152 809	11 771 172
	Netto	6 419 269	6 419 269	6 419 269	6 419 269	7 102 051	6 070 282

5.4.4 Vei og gatelys

Ansvarsområde

Fauske kommune ved enhet Vei, vann og avløp (VVA) forvalter og drifter ca. 140 kilometer vei, hvorav ca. 49 km vei er med fast dekke. Veiområdet har stillingshjemmel for 3,4 stillinger.

Enhet VVA har som målsetting å forvalte de kommunale veier så effektivt som mulig i henhold til de budsjettmidler som kommunestyret vedtar. En stor del av utgiftene gjennom et budsjettår relateres til vintervedlikehold. Utgifter forbundet med vintervedlikehold styrer i stor grad aktivitetsnivået for sommervedlikeholdet. I tillegg drifter enheten ca. 2000 gatelys spredt over hele kommunen.

Enhet VVA utfører også politiske vedtatte prosjekter som eksempelvis utbygging av infrastruktur til nye boligfelt og utbygging/rehabilitering av vann og avløpsprosjekter.

Utfordringer i 2021 og årene fremover

For å nå målet med å levere et regnskap i balanse, må det årlig iverksettes harde sparetiltak gjennom sommerhalvåret. I følge Statistisk sentralbyrå brukte kommunen i 2019 kr 95 298,– per km vei. Kommunens KOSTRA-gruppe 8 brukte kr 129 502,– mens landet for øvrig bruker kr 147 655,– per km.

Vei

Gjennom flere år har driftsbudsjettet vært for lavt i forhold til hva som kreves for å opprettholde en god veistandard. Dette medfører at etterslepet av sommerveivedlikehold økes gradvis år for år. Gjennom de siste ti til femten år har kommunen investert betydelige midler til opprusting av, spesielt, grusveier og ny asfaltering. Driftsbudsjettet tillater ikke at verdien av tidligere investeringer innenfor veiområdet blir ivaretatt tilstrekkelig. Spesielt veier som ikke tidligere har blitt opprustet krever ofte nød-reparasjoner. Driftsbudsjett tillater derfor kun "brannslukking" av akutte skader som kan oppstå under vårløsning og ved store nedbørsmengder.

Kommunen har fortsatt et stort etterslep angående vedlikehold av veier. For å ivareta tidligere investeringer er behovet stort mht. ny asfaltering, reasfaltering og oppgradering av nedslitte grusveier. Enheten har på sikt som mål at alle kommunale veier skal være med fast dekke.

I løpet av de siste årene har det kommunale veinettet og parkeringsplasser gradvis blitt utvidet uten at driftsbudsjettet er økt. Eksempler på dette er utvidelsene og nyetablering av parkeringsplasser i Sulitjelma, henholdsvis scooterparkering i Daja, Kjelvatnet, Skihytta og to parkeringer på Jakobsbakken. Denne utbyggingen har medført en økning av parkeringsarealet med ca. 16 400 m^2. Kommunen har i løpet av de seneste årene bygd ut flere boligområder i Hauan. Til sammen utgjør dette ca. fem km inkludert Lagerveien. I henhold til politisk vedtak har enhet VVA i 2020 anlagt ny parkeringsplass på ca. 1000 m^2 på Nordvikåsen beregnet for utfartsturisme til Kvalhornet. Samlet betyr dette en vesentlig økning av arealer som krever sommer- og vintervedlikehold.

Gatelys

Fauske kommune har ansvaret for ca. 2000 gatelys. Av disse er det 243 gatelys som har tilknytning til fylkeskommunale veier. Ca. 150 av disse inneholder HQL/kvikksølv.

Produksjonen av HQL-pærer er av miljøhensyn stanset. For å opprettholde disse lyspunktene er det nødvendig å skifte ut hele armaturer ved å montere nye LED-armaturer. LED-armaturer krever et betydelig lavere energiforbruk, samt at de har lengre levetid. Gamle HQL-armaturer krever ca. 120–150 watt, mens LED-armaturer krever ca. 30–40 watt. Utskifting av gatelys til LED gir dermed en svært god besparelse av energikostnader.

Kommunestyret vedtok for 2020 å investere 2 mill. kr inkl. mva. til å skifte ut gamle HQL-gatelys. Før 2020 gjenstod det ca. 250 gatelys langs kommunale veier som inneholdt HQL. Bevilgningen for 2020 rekker til ca. 475 nye LED-lysarmaturer. Alle gatelys som inneholder HQL langs kommunale og fylkeskommunale veier vil dermed bli byttet ut. I tillegg vil ca. 75 gatelys som ikke inneholder HQL, men som krever betydelig mer energi knyttet til kommunale veier bli erstattet med nye LED-lys.

Med bakgrunn i den alvorlige økonomiske situasjonen kommunen befinner seg har kommunen startet en prosess rettet mot Nordland Fylkeskommune der kommunen ber fylkeskommunen om overtakelse av totalt 243 lys. Fylkeskommunen vedkjenner seg ikke noe eieransvar for drift og vedlikehold av 220 av gatelysene langs fylkesveiene.

Etter at årets utskiftinger er utført gjenstår det ca. 350 gatelys langs kommunale og fylkeskommunale veier uten LED. For å komme helt i mål med utskifting av gamle energikrevende og dårlige lys til LED-lys langs alle kommunale og fylkeskommunale gatelys kreves det en investering på 1,5 mill. kr inkl. mva.

Gatelysene blir forsynt med energi av ca. 70 abonnement. Som et sparetiltak for budsjett 2021 foreslås det å innføre nattestenging mellom klokken 00:00–06:00 av de ca. 50 mest energikrevende gatelysabonnement. For å iverksette tiltaket kreves det å installere styringer på hvert abonnement der det kan programmers tidsbegrenset slukking. Kostnader til styringer er beregnet til ca. kr 150 000,–. Sett ut fra dagens energipriser og forbruk vil nattestenging bety en energibesparelse på ca. kr 65 000,– per år.

Generelt består mange av de gamle gatelysene av tremaster med strømtilførsel via luftstrekk. Mange av tremasterne er gamle og i dårlig forfatning. Etter endt utskifting av armaturer til LED vil det på sikt være nødvendig å prioritere utskifting av alle gatelys med trestolper samt bytte ut luftspenn til jordkabel.

Tiltak i budsjett 2021

- Nattestenging av gatelys
  Det foreslås å nattstenge gatelys for å redusere energiforbruket. Investeringen er inntjent på 3–4 år.

Budsjett 2021

Tabell 50 – Budsjett 2021–2024 for enhet VVA (vei og gatelys) (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Vei og gatelys	Inntekt	-3 053 281	-3 053 281	-3 053 281	-3 053 281	-2 771 567	-2 786 312
	Utgift	13 163 038	12 968 038	12 968 038	12 968 038	11 140 399	11 191 304
	Netto	10 109 757	9 914 757	9 914 757	9 914 757	8 368 832	8 404 992

Tabell 51 – Budsjett 2021–2024 for selvkostområder (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Selvkostområder	Inntekt	-39 178 052	-39 178 052	-39 178 052	-39 178 052	-39 164 252	-40 062 044
	Utgift	17 293 572	17 293 572	17 293 572	17 293 572	18 618 968	19 953 977
	Netto	-21 884 480	-21 884 480	-21 884 480	-21 884 480	-20 545 284	-20 108 067

I selvkostområder inngår vann, avløp, slam og renovasjon. I tabellen ovenfor vises sum bevilgning drift netto for disse selvkostområdene. I sum bevilgning inngår ikke avskrivningskostnader. Derfor framstår dette område med et stort overskudd. Se for øvrig egen omtale under pkt. 4.5.

5.5 Kommunedirektørens stab

Kommunedirektørens stab består av kommunedirektør, politisk sekretariat, personalstab, IT, innkjøp, servicetorg og økonomistab. I budsjettet til kommunedirektørens stab ligger også felles midler til kompetanseutvikling (herunder tilskudd RKK), seniortiltak og bedriftshelsetjeneste.

Alle enhetene skal i 2021 og videre i planperioden driftes iht. god KØB-skikk, der det skal være fokus på netto driftsresultat i alle beslutninger med økonomisk konsekvens. Det er lagt vekt på at budsjettene skal være realistiske, og det krever streng budsjettdisiplin fra de resultatsansvarlige. Innenfor hvert samhandlingsnivå er det foreslått tiltak som skal bidra til at kommunens totale netto driftsresultat kommer i balanse. Alle samhandlingsområdene arbeider på hvert sitt område for å nå dette målet. Trinn én i arbeidet er å bringe netto driftsresultat til null, deretter skal netto driftsresultat heves til 5 % av inntektene for å betale ned tidligere års underskudd, se figur 8 vegkart til økonomisk bærekraft. Målet er å etablere kommunens handlekraft i tråd med KØB.

5.5.1 IT

Innenfor alle kommunens enheter innføres og utvikles stadig flere IT-baserte tjenester. Prosjekt «Digitalt Fauske» utfordrer hele organisasjonen på nytekning innenfor alle områder. Her inngår også hvordan kommunen skal samhandle både internt, med våre innbyggere og med næringslivet. I dette arbeidet står IT sentralt, og må forberedes på å levere mer kompliserte løsninger, høyere grad av sikkerhet og å håndtere store mengder data. Utvidelse av antall systemer og økt kompleksitet medfører også økende driftsutgifter, økt krav til intern kompetanse og mer kjøp av spisskompetanse innenfor utvikling og drift.

Korona-pandemien har utfordret IT på leveranse av tjenester og satt strengere krav til sikkerhet og tilgang utenfor kommunens interne nett. De nye måtene å samarbeide på vil fortsatt stille krav til sikkerhet, kapasitet og stabilitet, og flytting av tjenester ut i «skyen» blir nødvendig for å sikre etterspørselen etter tilgjengelighet og funksjonalitet. I et beredskapsperspektiv utfordres IT på sikring av redundante løsninger, backup -systemer og kompetanse til feilretting. Noen driftskritiske tjenester innen helse og omsorg, vurderes derfor satt ut til private for å sikre nødvendig drift og oppetid.

5.5.2 Innkjøp

Basert på det volum kommunen anskaffer, og de begrensede interne ressurser til gjennomføring av konkurranser, er vi avhengige av å fortsatt ha et samarbeid med andre kommuner for å inngå felles avtaler. Innkjøp til Fauske kommune vil fortsatt primært skje gjennom flerårige rammeavtaler. Av disse vil det fortsatt være ressursbesparende, og en kvalitetssikring, å etablere de fleste avtalene gjennom felles avtaler med andre kommuner. Avtalen med SIIN er utgått, og det er naturlig at Fauske kommune gjør en vurdering av vår deltakelse i samarbeidet og i hvilken grad vi eventuelt skal delta.

Både gjennom egne konkurranser og deltakelse i felles rammeavtaler gjennom SIIN, utfordres kommunen på forventninger om tilrettelegging for lokalt næringsliv. Gjeldende regelverk setter krav til interne rutiner for å sikre likebehandling av leverandører, men i den grad det er mulig vil kommunen forsøke legge til rette for lokale tilbydere. Det viser seg likevel ofte å være krevende å tilpasse konkurranser til lokale tilbydere i konkurranser der mange kommuner er med.

Generelt er kommunens erfaring og kompetanse innenfor gjennomføring av større anskaffelser for lav, noe som fører til at tjenesten i for stor grad må og bør kjøpes av eksterne leverandører

5.5.3 Servicetorget

Servicetorget består i dag av et servicetorg med sentralbord og besøksområde samt post- og arkivtjenesten. Servicetorget skal jobbe ut fra prinsippet om god informasjon og dokumentasjon, og skal gjennom sin virksomhet underbygge åpenhet og tillit i forholdet mellom innbyggerne og forvaltningen. En stor del av henvendelsene til kommunen kommer via servicetorget gjennom besøk, telefon, brev og e-post.

Om kort tid tas nytt telefonsystemet i bruk, og dermed får innbyggerne tastevalg som gjør at de skal kunne «taste» seg fram til den personen eller tjenesten de ønsker å nå. Dette vil effektivisere driften. Det nye telefonsystemet kan også nyttes i krise- og beredskapssammenheng, der servicetorget vil være informasjonssenter for allerede kvalitetssikret kommunikasjon ut til innbyggerne i Fauske kommune.

Hjemmesiden er vår hovedkanal for informasjon, og det jobbes med kontinuerlig forbedring for at innbyggere i Fauske i størst mulig grad skal kunne hjelpe seg selv med enkle verktøy som elektroniske skjema, og chat-løsninger for kommunikasjon. Drift av kommunens hjemmeside og sosiale medier skjer i stor grad fra servicetorget og er knyttet til lovkrav gjennom § 4 i kommuneloven: *Kommuner og fylkeskommuner skal drive aktiv informasjon om sin virksomhet*.

Post- og arkivtjenesten er i dag organisert i servicetorget og har ansvar for kommunens sak- og arkivsystem. Denne tjenesten er regulert blant annet gjennom lov om arkiv, arkivforskriften og riksarkivarens forskrift. Tjenesten ser at de mange digitale løsninger som tas i bruk, vil kunne gi arkivet nye arbeidsoppgaver i form av kontroll og drift av systemer. Servicetorget jobber med å kartlegge hvordan kommunen skal kunne levere mer profesjonelle arkivtjenester. Det er fagmiljøets oppfatning at Fauske kommune bør vurdere å ha en sentral arkivtjeneste, og på den måten få et større fagmiljø og dermed en mindre sårbar og mer effektiv drift.

5.5.4 HR/personal

HR/personal er en del av kommunedirektørens stab / støttetjeneste blant annet med ansvar for implementering, oppfølging og kvalitetssikring av sentralt inngått lov- og avtaleverk. HR/personal skal bidra til kompetanseheving og gi løpende veiledning av våre ledere innenfor personalområdet. HR/personal har kompetanse innenfor de lover og avtaleverk som regulerer arbeidsforhold i kommunen og kan ved behov kurse og veilede ledere innenfor dette. HR/personal skal være en støtte for lederne

gjennom hele perioden arbeidstaker er ansatt i kommunen, fra rekruttering til opphør av ansettelsesforholdet. HR/personal kan bidra i arbeidet med kartlegging av behov i organisasjonen, utlysninger av og ansettelse i stillinger, samt etterse at lover og forskrifter blir overholdt i arbeidet. HR/personal har også ansvar opp mot kompetanseutvikling i organisasjonen blant annet gjennom utarbeidelse av kompetanseplan som rulleres.

HR/personal har tett samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene og er med på å sørge for at Fauske kommune etterlever de rammer som er satt i dette samarbeidet. Dette samarbeidet er viktig både i lønnsforhandlingene og i organisasjonsutviklingen. I oppfølging av ledere er det en viktig del av personalkontorets arbeid å gjennomgå og oppdatere gjeldende planer, reglement og rutiner for Fauske kommune. Dette gjelder planer som personalpolitisk plan, kompetanseplan og seniorplan m.fl. Forslag til planer utarbeides i samarbeid mellom personalkontoret og ansattes representanter før de tas opp i partssammensatt utvalg og formannskap.

HR/personal har ansvar for det overordnede HMS-arbeidet og AKAN, og jobber opp mot lederne i kommunen for å bistå dem i deres HMS-arbeid og sykefraværsoppfølging. Tilretteleggingsgruppen og Prima arbeidsklima er viktige arbeidsgrupper HR/personal er ansvarlige for. Dette er plattformer for å sikre at arbeidstakernes arbeidshelse er ivaretatt, og gir mulighet for å sette inn tiltak før arbeidstakere risikerer å bli helt eller delvis sykemeldt.

Underveis i arbeidsforholdet sørger HR/personal for at de ansatte for utbetalt korrekt lønn og innmelding av data til samarbeidende systemer som pensjonskasser, NAV og skatt. Det er inngått vertskommunesamarbeid med Bodø kommune vedrørende lønnssamarbeid. Dette for å kvalitetssikre den faglige kompetanse og redusere kommunens sårbarhet. Annet hvert år revideres lønnspolitisk plan. Den harmoniseres med sentralt inngått hovedtariffavtale og vedtas av kommunestyret.

5.5.5 Økonomistaben

Økonomistaben har ansvar for budsjett, regnskap, fakturering, innkreving og eiendomsskatt. Skatteoppkreveren og Salten interkommunale regnskapskontroll (SIRK) var også en del av Økonomistaben frem til 1. november 2020, da disse stillingene gjennom en virksomhetsoverdragelse ble overført til Skatteetaten. Økonomistaben er i løpet av 2020 tilført ressurser for å styrke kommunens økonomistyringskapasitet. Det er derfor ikke definert konkrete stillingsreduksjoner innenfor området. I langtidsplanperioden vil det likevel jobbes med arbeidsprosessoptimalisering slik at det skal frigjøres tid og ressurser til kontroll- og styringsoppgaver som må utføres på økonomiområdet, slik at det for kommunen som helhet vil være snakk om ressursbesparelser.

Som et av vilkårene for å støtte omstillingsprosjektet i kommunen med skjønnsmidler, har Fylkesmannen forutsatt at økonomistyringskapasiteten i kommunen styrkes permanent og ikke bare i en prosjektperiode på to år. På denne bakgrunn ble det i august 2020 ansatt en controller. Controlleren vil i første omgang konsentrere seg om å styrke økonomistyringen innenfor Helse og omsorg, ettersom det er i dette samhandlingsområdet kommunen har de største økonomiske utfordringene. Økte ressurser i Økonomistaben vil resultere i at budsjettoppfølgingen for 2021 vil bli vesentlig styrket i omfang og frekvens, og er en nøkkelfaktor i veien ut av ROBEK.

Digital fakturadistribusjon og fleksibel fakturering

Økonomistaben var i ferd med sette i drift et nytt system for utsending av faktura fra kommunen da samfunnet stengte ned som følge av korona-pandemien. Med den usikkerheten som rådet i samfunnet i mars/april, ble implementeringen besluttet utsatt. Arbeidet med implementeringen har startet opp igjen i løpet av høsten 2020, og planen er at systemet skal tas i bruk fra 2021.

Endringen i fakturadistribusjon er en del av Fauske kommunes digitaliseringsstrategi, og målet er å få flere til å velge digitale løsninger for fakturamottak. Den nye løsningen gjør at alle fakturaer blir forsøkt sendt digitalt, enten via AvtaleGiro, eFaktura, Vipps Regning, digital postkasse (Digiboks eller eBoks) eller som vedlegg i en e-post. Dersom det ikke er mulig å levere fakturaen digitalt, blir den levert som papirfaktura i postkassen som tidligere.

Kommunen tar i bruk en ny modul i Visma som har samlet alle disse kanalene for fakturadistribusjon i én løsning. Ved et tastetrykk er fakturaen ute, og systemet sjekker automatisk om kunder benytter seg av kanaler som avtalegiro, eFaktura eller Vipps. Systemet vil alltid finne den beste og mest digitale løsningen basert på kundens preferanser. Hver gang kommunen fakturerer, sjekker løsningen om det er nye kunder å aktivere på eFaktura(Ja, takk til alle), Vipps (Vipps Faktura) eller digital postkasse. På sikt skal dette redusere kommunens portoutgifter, og ansatte trenger ikke lenger å bruke tid på å konvoluttere fakturaer slik at tiden kan frigjøres til andre arbeidsoppgaver.

Nytt fra 2021 er det også at innbyggerne nå kan velge selv om de vil betale kommunale avgifter og eiendomsskatt i to terminer slik som i dag, eller om man i stedet ønsker beløpet fordelt på 12 månedlige fakturaer. Vilkåret for å kunne få betale i 12 månedlige terminer er at man i egen nettbank har opprettet eFaktura-avtale med Fauske kommune. Det ble sendt ut informasjon om dette på blanketten for kommunale avgifter i 2. termin 2020, og det er allerede flere som har bedt om å få månedlige faktura fra 2021. Samtidig som den nye løsning med fleksibel fakturering driftsettes, så vil ikke kommunens innfordringskonsulent lenger opprette individuelle betalingsløsninger for kommunale avgifter slik det hittil har vært praktisert. Dette er også i tråd med kommunens digitaliseringsstrategi der målet er å ta i bruk standardiserte elektroniske løsninger for å redusere mengden manuelt arbeid som tar lang tid og er kostbart for kommunen. Arbeidsmengden innenfor innfordring er økende, og den nye løsningen skal bidra til at det ikke blir behov for å øke bemanningen på dette området. Som nevnt ovenfor er det et vilkår for fleksibel fakturering at det også opprettes en eFaktura-avtale med kommunen. Statistikk fra bankene viser at eFaktura øker sjansen for at fakturaer betales på forfall. Fleksibel fakturering kan dermed ventes å bidra til at det til enhver tid utestående beløpet for kommunen blir redusert.

Økonomi- og HRM-system

Fauske kommune har økonomi- og HRM-system fra Visma. Det er nå kommet nye aktører på dette markedet, og det økte tilbudet har medført endring i prisen på tjenesten. Det er derfor sannsynlig at vi gjennom en ny anbudskonkurranse for økonomisystemet kan oppnå besparelser på de årlige driftsutgiftene, både om vi får en ny leverandør eller om Visma forblir kommunens systemleverandør.

Økonomisystemet i Fauske kommune har vist seg å ha høy brukerterskel for de som ikke jobber med økonomi til daglig. Med et nytt og mer tidsriktig økonomisystem forventes det effekter i form av bedre styring og kontroll med økonomien hos de resultatansvarlige i organisasjonen. Dette vil være den aller viktigste gevinsten ved å bytte system, i tillegg til besparelser som følge av lavere driftsutgifter.

Det foreslås derfor å gjennomføre en anbudsrunde ift. økonomi- og HRM-systemet i løpet av 2021. Effektivisering og besparelser som følge av denne prosessen vil tidligst komme fra 2022.

Regnskapsførsel for andre

Fauske kommune fører i dag regnskap for Fauna KF, Fauske kirkelige fellesråd og RKK. For disse oppdragene mottar Fauske kommune en godtgjørelse.

Fauske kommune fører også regnskap for Sulitjelmabanens fond, Sulitjelma Grubers velferdsfond og Eivind Sannes legat. Fauske kommune mottar ingen godtgjørelse for dette. I tillegg til å føre regnskap, får også kommunen en sekretariatsfunksjon for disse stiftelsene. Samlet sett går det med flere ukesverk til dette arbeidet i løpet av et år. For Sulitjelmabanens fond og Sulitjelma Grubers velferdsfond står det ingenting i vedtektene om at det er kommunen som skal føre regnskap eller ha sekretariatsfunksjon. Regnskapsførsel for denne typen virksomhet er ikke definert som kjerneoppgave for Fauske kommune, og det er ikke en lovpålagt oppgave. I den økonomiske situasjonen som Fauske kommune nå er i, så foreslår kommunedirektøren at kommunen ikke skal yte denne servicen fra 2021. Tiden til regnskapssjefen bør heller benyttes til å styrke økonomioppfølgingen internt i kommunen.

5.5.6 Beredskap

Fauske kommune har en beredskapsleder som på beredskapsområdet rapporterer direkte til kommunedirektøren. Sentrale krav til beredskapsarbeidet og samhandling øker, og Fauske kommune er delaktig i beredskapssamarbeid Salten, Salten beredskapsråd, og har etablert kommunalt beredskapsråd.

Trusselnivået som berører kommunens ansvarsområder er generelt økende, og pandemien vi står midt i er et eksempel på at kommunen må være forberedt på det uventede og på langvarige og ressurskrevende hendelser.

Øvelser innenfor de risikoområder som er definert i kommunens egen risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS), samt andre sentrale risikovurderinger, må prioriteres. Mindre interne øvelser kan gjennomføres innenfor daglig drift, men det er viktig at kommunen også deltar i større øvelser der samspill med relevante beredskapsaktører øves. Kommunene har en svært viktig rolle innenfor totalforsvaret, og Fauske kommune er helt avhengig av et tett samarbeid med Forsvaret, Sivilforsvaret, Politiet, Fylkesmannen og andre kommuner.

Det vil være behov for midler til det videre arbeidet med kompetanseheving, deltakelse i interkommunalt beredskapssamarbeid, og for å opprettholde et lovpålagt øvelsesnivå. I tillegg medfører drift av tekniske beredskapsrelaterte løsninger faste driftskostnader til abonnement og lisenser. Disse er

nødvendige for å opprettholde et nødvendig beredskapsnivå, og sikre nødvendige kommunikasjonsmuligheter.

Tiltak i budsjett 2021

- Nytt økonomi- og HRM-system
  Det foreslås å gjennomføre en anbudsrunde ift. økonomi- og HRM-systemet i løpet av 2021. Effektivisering og besparelser som følge av denne prosessen vil tidligst komme fra 2022.

- Digital fakturadistribusjon og fleksibel fakturering
  Digital fakturadistribusjon skal bidra til reduksjon i kommunens utgifter til porto og konvolutter, samt redusert tidsbruk for ansatte ved at fakturaer ikke lenger må skrives ut, pakkes og sendes. Arbeidsmengden med innfordring er økende, og med innføring av fleksibel fakturering vil det frigjøres tid hos innfordringskonsulenten slik at det ikke vil være behov for økt bemanning. Tiltaket er også inntektssikrende i form av at eFaktura øker sjansen for at kommunale krav vil bli betalt på forfall. Det vil i så fall ha en positiv likviditetseffekt for kommunen.

- Ikke føre regnskap for private stiftelser
  Fauske kommune skal ikke føre regnskap eller ha sekretærfunksjon for eksterne stiftelser fra 2021. Unntaket er Eivind Sannes legat der det står i vedtektene at sentraladministrasjonen er sekretariat for legatstyret og at utgifter til forvaltning og drift av legatet dekkes over kommunens budsjett. Dette gir ingen direkte økonomisk effekt, men det vil bli frigjort tid til økonomistyring internt i kommunen.

- Utvikling servicetorg
  Flere av servicetorgets funksjoner kan overføres til digitale løsninger. Eksempelvis finnes det løsninger for at kundemottak og gravemeldinger helt eller delvis kjøres som digital løsninger. Kommunedirektøren foreslår at servicetorget som en del av omstillings- og/eller digitaliseringsprosjektet utvikles fra dagens form.

Forslag til utredninger i omstillingsprosjektet

De tiltakene som foreslås i budsjettet vil ha effekt i deler av 2021, alt ut fra hvilken dato de kan settes i verk. Kommunedirektøren skal også foreslå tiltak som vil ha et lengre perspektiv på iverksettelse, og som kan ha ytterligere effekt på driften i 2022 og videre i økonomiplanperioden. For staben foreslår kommunedirektøren at omstillingsprosjektet også innebærer utredning av følgende områder:

- **Administrativ struktur i Fauske kommune**: Kommunedirektøren ønsker en samlet gjennomgang av administrative stillinger for å se om driften kan rasjonaliseres på noen måte, bl.a. gjennom å ta i bruk i bruk digitale verktøy og tjenester som muliggjør endrede arbeidsformer og rutiner.

- **Realisering av verdier fra kommunale aksjeposter**: Fauske kommune er i en situasjon der alle muligheter for å redusere utgifter eller øke inntekter må vurderes. Som en del av omstillingsprosjektet bør man vurdere det økonomiske potensialet som kommunens eierskap av ulik art representerer.

Budsjett 2021

Tabell 59 – Budsjett 2021–2024 for Kommunedirektørens stab (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Kommunedirektørens stab							
	Inntekt	-6 714 494	-6 714 494	-6 714 494	-6 714 494	-4 381 267	-7 233 630
	Utgift	37 981 156	37 981 156	37 981 156	37 981 156	33 643 022	38 425 354
	Netto	31 266 662	31 266 662	31 266 662	31 266 662	29 261 755	31 191 724

5.6 Politisk virksomhet

Under politisk virksomhet utbetales møtegodtgjørelse, frikjøpsdager og fastgodtgjørelse til medlemmer og varamedlemmer av politiske utvalg. Tapt arbeidsfortjeneste dekkes også her. Kontingent til Salten Regionråd, kontingent til Salten Kontrollutvalgsservice, kommunalt tilskudd til tros- og livssynssamfunn, tilskudd til nærmiljøutvalg og støtte til politiske partier ligger under politisk virksomhet. Over formannskapets disposisjonskonto dekkes støtte til 1. mai-arrangement og støtte til TV-aksjonen.

I 2021 er det stortings- og sametingsvalg. Kommunestyret har vedtatt éndagsvalg. Vi er usikker på hvordan koronasituasjonen vil påvirke valget. Det er ikke planlagt noen nedleggelser av valgkretser. Vi ser for oss at vi må ha større kapasitet på forhåndsstemmegivningen. Valgdirektoratet arbeider med å legge til rette for at valget kan gjennomføres med gode smitteverntiltak. Det er etablert en arbeidsgruppe i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet som skal gi anbefalinger for gjennomføringen av valget. Gruppen leverer sitt arbeid innen utgangen av 2020. Det er budsjettert med kr 500 000,– til gjennomføring av valget.

Det er en rekke ulike kostnader innen området politisk virksomhet og noen av betydelig karakter. Kommunedirektøren foreslår å utrede muligheten for å effektivisere den politiske virksomheten og redusere flere av disse kostnadene.

Flere av godtgjørelsene til politikerne er historisk betinget og er langt over det som er vanlig blant kommuner i vårt nærområde. Bl.a. tilstås noen politikere kr 400,– per måned i telefongodtgjørelse, mens det i samfunnet i dag ikke lenger tas betaling for tellerskritt.

Kommunedirektøren foreslår en kombinasjon av redusert møtevirksomhet, utreding av størrelsen på kommunestyret og politiske utvalg. Dessuten en harmonisering av politisk godtgjørelse med det som er vanlig i nabokommunene.

Full gjennomføring av tiltaket vil gi en besparelse på i underkant av 2 mill. kr.

Tiltak i budsjett 2021

- <u>Utrede reduksjon antall folkevalgte i kommunestyret</u>
  Kommunedirektøren foreslår å utrede en reduksjon av antall folkevalgte i kommunestyret fra dagens 27 stk. til 19 stk. fra neste valgperiode.

- <u>Reduksjon av antall kommunestyremøter</u>
  Kommunedirektøren forslår å redusere antall kommunestyremøter fra syv til fem kommunestyremøter per år. Kan gjennomføres fra 2021.

- <u>Sammenslåing av utvalg</u>
  Kommunedirektøren foreslår å slå sammen utvalgene Oppvekst og kultur og Helse og omsorg.

- Fjerning av politisk godtgjørelse
  Kommunedirektøren foreslår å fjerne frikjøpsdager for folkevalgte og telefongodtgjørelse for leder hovedutvalg, gruppeledere og formannskapsmedlemmer.

- Reduksjon av politisk godtgjørelse
  Kommunedirektøren foreslår å redusere møtegodtgjørelser, formannskapsgodtgjørelser, faste godtgjørelser for hovedutvalg, nemnd og råd, fast godtgjørelse gruppeledere. Godtgjørelsene foreslås redusert til nivået på godtgjørelsene for folkevalgte i nabokommunene til Fauske kommune. I tillegg foreslås det å sette et makstak for kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste til lik statens satser.

Tabell 53 – Tiltaksoversikt Politisk virksomhet (i kr)

Tiltak	2021	2022	2023	2024
Politikk				
Redusere godtgjørelse folkevalgte	- 1 799 779	- 1 799 779	- 1 799 779	- 1 832 779
Sum tiltak Politikk	**- 1 799 779**	**- 1 799 779**	**- 1 799 779**	**- 1 832 779**

Budsjett 2021

Tabell 54 – Budsjett 2021–2024 for politisk virksomhet (i kr)

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Politisk virksomhet							
	Inntekt	-212 403	-212 403	-212 403	-212 403	-192 343	-247 366
	Utgift	8 280 404	8 280 404	8 280 404	8 247 404	8 485 781	10 365 052
	Netto	8 068 001	8 068 001	8 068 001	8 035 001	8 293 438	10 117 686

6. Investeringer

6.1 Ordinære investeringer

Tabell 55 – Investeringer 2021–2024 (i kr)

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2021	2022	2023	2024
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	145 000 000				
Velferdsteknologi	10 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	350 000				
Utvikling næringsareal	2 000 000		500 000		
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	5 475 000	165 000			
IT-utstyr	6 150 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Skytebane Vestmyra	3 400 000				
Valnesfjord barnehage ombygging	15 450 000				
Utvikling boligområder Løkåsåsen	2 250 000				
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum	3 900 000				
Fauske helsetun 1. etasje	1 000 000				
Pålegg kryss E6/Søbbesva	1 700 000				
Ombygging Erikstad skole til barnehage	8 400 000				
Ventilasjon Vestmyra barnehage rød	3 500 000				
Byggskade svømmehallen	3 825 000				
Garasje i Sulitjelma til brøyteutstyr	500 000				
Diverse planarbeid		625 000			
Nattstenging av gatelys		150 000			
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**254 100 000**	**7 440 000**	**6 000 000**	**3 500 000**	**3 500 000**
Mva. kompensasjon	- 12 435 000	- 1 488 000	- 1 200 000	- 700 000	- 700 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg	2 000 000				
Bruk av investeringsfond	-				
Annet tilskudd	-				
Salg av fast eiendom	- 37 000 000	- 5 952 000	- 4 800 000	- 2 800 000	- 2 800 000
Investeringstilskudd husbanken	-				
Nye lån ekskl. VA	- 14 790 000	**-**	**-**	**-**	**-**
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp årlig		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt silanlegg Erikstad	-	62 000 000			
VA Blålysbygg	46 700 000				
Sum VA		72 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		**- 72 000 000**	**- 10 000 000**	**- 10 000 000**	**- 10 000 000**
Nye formidlingslån Husbanken		**- 30 000 000**	**- 30 000 000**	**- 30 000 000**	**- 30 000 000**
Sum nye lån		**- 102 000 000**	**- 40 000 000**	**- 40 000 000**	**- 40 000 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000

Investeringsplanen 2021–2024 bygger på gjeldende investeringsplan vedtatt av kommunestyret gjennom økonomiplanen for 2020–2023. Alle nye ordinære investeringer er finansiert med momskompensasjon og salg av eiendom. Lån til selvkostområdet og formidlingslån fra Husbanken må godkjennes av Fylkesmannen. Egenkapitaltilskudd KLP er finansiert med salg av fast eiendom.

6.1.1 Om investeringsprosjektene

Fra leid til eid (flytting av enheter) – Familiens hus

Fauske kommune leier en del arealer på det private markedet. Det er gjort beregninger som viser at det på sikt vil lønne seg for kommunen å være i bygg vi selv eier, selv om det vil medføre investeringer for å tilpasse lokalene til annen kommunal virksomhet enn det de opprinnelig var bygd for. Fauske kommune kjøpte Lysverkgården i 2017 for å flytte barnevern, familiesenter og PPT under samme tak. Prosjektet vil innebære et ekstremt kompakt og funksjonelt bygg, der samhandling på tvers av avdelinger og stor grad av fleksibilitet er viktig. Byggets plassering midt i sentrum av Fauske, nært helseinstitusjoner og administrasjon, anses som en annen og viktig faktor for et vellykket prosjekt. Huset blir totalt ombygd for å tilpasses nevnte avdelinger, og er en del av det totale prosjektet fra leid til eid. Bygget er omdøpt fra Lysverkgården til «Familiens hus», og skal stå ferdig til innflytting i løpet av januar 2021.

Blålysbygg

Det nye blålysbygget / teknisk bygg er startet opp for fullt. Prosjektet skal kjøres som tre separate totalentrepriser. Selve bygget skal etableres i et område ved Krokdalsmyra, i et nytt næringsareal kalt «Terminalveien øst». Kommunen kjøpte et areal på ca. 40 000 m^2 av en grunneier i sammenheng med å lage en mer komplett plan for utvikling av området. Dette har resultert i at det nå etableres inntil 6 tomter, hvorav 5 kan selges til andre etableringer. Dette er et ypperlig område for etablering av volumhandel og større bedrifter. Det er stor interesse for dette området, og derav for etablering både innen bedrift, men også handel. Prosjekt blålysbygg / teknisk driftsbygg, forventes å stå ferdig i løpet av 2022.

Velferdsteknologi

Det foreslås å sette av midler til restfinansiering av overvåkning og trygghetsskapende løsninger ved Helsetunet og i Buen. Dette inkluderer bl.a. elektroniske låser til fellesrom i Buen samt videreføring av utrulling av elektroniske låser i øvrige bygg. Prosjektet er i regi av Helse og omsorg, samhandlingsområdet Eiendom, plan og samfunnsutvikling bistår med byggkompetanse.

Riving/sanering av gammel bygningsmasse

Paviljong 3 er fra før revet i 2019. Den opprinnelige plan for rivning av paviljong 5 og 7 var satt til 2020, og fordret at disse var tatt ut av bruk. Paviljongene er ikke tatt ut av bruk, og det er derfor utsatt på ubestemt tid. Midlene som var avsatt til rivning er delvis omdisponert til relokalisering av hjemmetjenesten inn i 2. etasje Helsetunet, samt til tilstandsvurdering av Fauske kommunes gamle bygg

etter gruvedriften på Sandnes i Sulitjelma. Det foreslås å utsette rivningsprosjektet inntil det er avklart om det skal bygges omsorgsboliger på tomtene der paviljong 3, 5, 7 og 9 i dag er/var lokalisert.

Utvikling næringsareal

Fauske kommune har overtatt steindeponi fra Statens vegvesen ved Finneid bru, og vil tilrettelegge og klargjøre deponiet for å kunne benytte steinmassene til egen kommunal virksomhet, eventuelt selge unna en del av steinmassene der kommunen ikke har behov for alle massene. I tillegg har kommunen fått mellom 50 000 og 70 000 m^3 av andre fyllmasser som kan brukes til arrondering av for eksempel landbruksområder eller andre områder som er aktuell å fylle opp.

Deponiet må klargjøres og sikres slik at det enkelt kan organiseres bortkjøring på en forsvarlig måte. I dette vil det ligge klargjørings- og oppfølgingsutgifter som må budsjetteres inn i langtidsperioden med lukking av deponi etter hvert som det tømmes. Dette estimeres til en årlig utgift i perioden på kr 200 000,–. Steindeponiet inneholder steinmasser som kan knuses ned og brukes til enklere vegbygging og eventuelt knuse stein til grusmasser til eget vedlikehold av kommunalt veinett/prosjekter i kommunal regi. Det kommunale veinettet som fremdeles er grusvei er i dårlig forfatning, så behovet er stort.

Det ble i 2019 inngått avtale med Fauske videregående skole om at de skal få ha et øvingsområde, der de skal knuse steinmasser og anlegge ny adkomstvei til Skysselvik. Dette prosjektet skulle startet opp høsten 2019, og være øvingsarena de neste 3 år. Midler for produksjon er avsatt i langtidsperioden. Hvis det fordres en aktivitet på anslagsvis 7000–9000 m^3 per år i produksjon, vil det medføre en utgift på ca. kr 500 000,– ekskl. mva. Disse skulle fordeles over 3 år; 2019, 2020 og 2021 med fordeling hhv. kr 300 000,–, 600 000,– og 600 000,– inkl. mva. Dette vil dog være billig i forhold til kjøp av masser, samt at massene vil være tilgjengelig for bruk ved behov, samt at Fauske kommune bidrar aktivt til utvikling av linjetilbudet for Fauske videregående skole flere år fremover. På grunn av pandemien som rammet verden i mars 2020, ble det stopp i arbeidet, og dette ble gjenopptatt senhøst 2020. Dog regnes det ikke noe produksjon av betydning før vinter/vår/sommer 2021. Videre budsjettering ift. treårsplanen for prosjektet som er inngått med Fauske videregående skole.

Rassikring Farvikbekken ved Vestmyra skole

Det ble i 2016 avdekket behov for å rassikre uteområdet ved Vestmyra skole mot Farvikbekken, dette initiert av bygging av nye Vestmyra skole. Det er gjort vedtak i kommunestyret om en tilleggsbevilgning til dette formålet på 11,1 mill. kr inkl. mva., som ble vedtatt finansiert ved bevilget låneopptak fra 2017. Fauske kommune har hatt mange avklaringsrunder mot NVE og rådgivende firma i forhold til geotekniske utredninger. Disse utredningene har vart lenge, og det er kommet stadig nye krav i forhold til tredjepartskontroller, og derav også nye krav fra NVE på mer konservativ vurdering. I utgangspunktet ga NVE muntlig tilbakemelding om at de ville kunne dekke inntil 80 % av kostnadene med prosjektet.

Prosjektet har tatt unormal lang tid, og dette skyldes større, og delvis uforutsette, geotekniske utfordringer som måtte avklares av geoteknisk ekspertise før man kunne avklare det totale omfang av sikringsprosjektet. Etter nye befaringer med NVE høst 2020, har det nå blitt vurdert på nytt, at det kan

gjøres betraktelig mindre inngrep på sikring, og det meste vil gå på å senke nyttelasten på området som er omtalt i GEO rapport 2 – områdestabilitet. I dette ligger det å senke lasten som er på en del av området opp mot Vestmyra skole, og fjerne jordsmonn i en gitt høyde. I tillegg skal det opprettes en forbudssone på utfylling fra alle eiendommer beliggende mot Kirkeveien, da med hensikt å ikke lage ustabilitet i skråningene opp mot Kirkeveien.

Trafikksikkerhetstiltak

Fauske kommune søkte om trafikksikkerhetsmidler for 2020 og fikk tildelt midler til 5 prosjekter. De prosjekter som inngår er «Kiss and ride sone» ved Vestmyra skole, veilys nedre til øvre Tortenlia, veilys Einerveien, veilys øvre Bådsvik og regulering av gang/sykkelvei fra Erikstadveien frem til Badestrandveien. Totalt har kommunen fått 2 mill. kr i trafikksikkerhetsmidler til disse prosjektene. Kommunens egenandel er kr 500 000,–, og denne er finansiert ved låneopptak. Arbeidet med Kiss and ride»-sone ble igangsatt 5. oktober 2020. På grunn av sen start er det sannsynlig at arbeidet ikke blir ferdigstilt før vinteren. Det foreslås å videreføre restbevilgningen til 2021.

Skilting inngår også i denne investeringsposten. Pga. av sen start ble ikke skiltene bestilt før i september 2020. Det betyr at arbeidet mest sannsynlig ikke er ferdigstilt før årsskiftet. Det foreslåes at restbevilgningen overføres til 2021.

For 2021 har kommunen fått tildelt ytterligere trafikksikkerhetsmidler til to prosjekter. Disse er bygging av opphøyd gangfelt med lys på Vestmyra og byggeplan fortau fra Erikstad til badestranda på Lund. Kommunal egenandel er på kr 165 000,–.

IT-utstyr

Det er utarbeidet en detaljert plan som omfatter nyanskaffelser av maskinvare, programvare og nettverkskomponenter. Dette for å sikre nødvendig kvalitet i nettverk og serverpark for å opprettholde forsvarlig drift i Fauske kommune. Det foreslås å fortsette anskaffelsen av nye PC-er til lærere og elever bl.a. for å sette skolen i stand til å drive hjemmeundervisning på alle klassetrinn, særlig under situasjoner som korona-pandemien.

Skytebane Vestmyra

Skytebane Vestmyra var opprinnelig planlagt påbegynt høsten 2019, men dette har vist seg utfordrende i og med at det er en del utfordringer i forhold til geoteknikk i området ned mot Farvikbekken (beskrevet ovenfor). I dette ligger det da at prosjektet med sikring av Farvikbekken må gjøres først, før denne skytebanen kan påbegynnes. Høst 2021 er det kommet nye avklaringer fra NVE, og Fauske kommune har hatt avklaringsmøter i forhold til å finne det aktuelle og riktige nivå på sikringsarbeidene. Det forventes at alle avklaringer, og prosjekteringsarbeid, skal være ferdigstilt vinter 2021, og da slik at sikringsarbeidene kan ferdigstilles vår/sommer 2021.

På grunn av Fauske kommunes anstrengte økonomi ble det vedtatt i budsjett 2020 at dette prosjektet stanses. Dette for ikke å påføre Fauske kommune økte kapital- eller driftsutgifter i en tid med allerede for høyt driftsnivå. I og med at den opprinnelige avtalen med Valnesfjord skytterlag er utgående, foreslås det å gi et engangstilskudd som kompensasjon hvis prosjektet blir stanses. Den opprinnelige avtalen med Valnesfjord skytterlag, som er part i avtalen med Fauske kommune, utgår 16.12 2020. I avtalens formular ligger det at Valnesfjord skytterlag skal betale bruksavgift for dekning av Fauske kommunes driftsutgifter. Det har ikke vært mulig å finne dokumentasjon på at slik bruksavgift er innbetalt etter avtalen. Valnesfjord skytterlag har heller ikke dokumentert kostnader med at de ikke har kunnet bruke fasilitetene siden Vestmyra skole ble revet. Engangstilskuddet er oppad beregnet til maksimalt verdi på MNOK 1,2, og da iberegnet verdi av tomt og det arbeid som er gjort av konsulenter i forprosjektet. Hvis Valnesfjord skytterlag ikke bygger på kommunal tomt som beregnet ved idrettshallen, vil det ikke være mulig å bruke investeringsmidler til kompensasjon, men dette vil da forsterke overforbruk på drift. Kommunedirektøren foreslår da at kompensasjonen bortfaller i sin helhet, men Valnesfjord skytterlag kan få overført det materialet som ligger til grunn, herunder tegninger og annet relatert materiale.

Ombygging Valnesfjord barnehage

I forbindelse med økning av barnetallet som kvalifiserer til barnehageplass i Fauske kommune, kom det frem at Valnesfjord barnehage har for liten kapasitet til å kunne ha et økt antall barn ut over det de har i dag. Hele etasjen må ombygges i det aktuelle området (ca. 220 m^2). I dette ligger det tilpasning og ombygging i henhold til forskriftskrav som stilles til slike areal. Prosjektet har vært i prosjekteringsfase i deler av 2020, og det var tidligere kjørt en konkurranse der anbudssummen lå noe høyere enn forventet. Nødvendige midler til tilleggsfinansiering ble omdisponert fra kulturhusprosjektet da det vil være avgjørende å ferdigstille barnehagen for å kunne avhende området Løkåsåsen. Prosjektet startet i 2020, og forventes ferdigstilt tidlig vår 2021.

Utvikling av boligområde Løkåsåsen

I forbindelse med nedleggelse av gamle Valnesfjord skole er det vedtatt å utlyse området til boligformål. Reguleringsplan er vedtatt og området legges ut for salg høsten 2020. Den gamle skolen med tilhørende bygninger ble revet sommeren 2019. På grunn av at det er barnehagedrift i den gamle ungdomsskolen frem til underetasjen i Valnesfjord barnehage er ferdig, kan ikke nevneverdige fysiske arbeider starte før våren 2021. Fauske kommune selger hele området under ett til en boligutvikler. Kjøpet av området vil ha restriksjoner vedrørende fremdrift og tilbakekjøp, dette er nedfestet i Fauske kommunes standardkontrakter.

Grunnundersøkelser

Fauske kommune har utfordringer når det gjelder geotekniske forhold. Dette baserer seg på at Fauske sentrum med områdene mot Finneid og Klungset, inneholde kvikkleire. Det er varierende grad av

kvikkleire, og det er enkelte områder som er lokalisert som særskilte områder som krever systematisk og grundig undersøkelser for å ivareta sikkerheten. I dette ligger det også muligheter med at man kan på en bedre og systematisk måte få god oversikt over problemområder, og i dette skape mulighetsrom for utbygging av både boliger og nytt næringsareal.

Det er derfor viktig å fortsette arbeidet med grunnundersøkelser, og videre samle alle geodata på en slik måte at det kan være til god hjelp for fremtidige utbyggere av bolig og næring, men ikke minst for sikkerheten til Fauskes befolkning.

Fauske Helsetun 1 etasje:

Det er satt av tidligere år, og finansiert, et låneopptak for å rehabilitere hele 1 etasje på Helsetunet 1 etasje. Dette prosjektet ble i budsjett 2020 vedtatt stanset, og investeringsmidlene ble ikke avsatt, med unntak av 1 mill. kr til utredning kjøkken i Helsetunet. Sett i sammenheng med at Helse og omsorg i 2021 skal vurdere kjøkkendrift, er det viktig å ha midler til utredning for å eventuelt se løsning i de eksisterende lokalitetene på Helsetunet. I dette ligger det en mulig gevinst med å komme ut av leide lokaler og inn i eide lokaler med en gitt skala på kjøkkendrift.

Ombygging gamle Erikstad skole til barnehage

Vestmyra rød barnehage er fra tidligere vedtatt utbygd med ca. 300 m^2 for å huse en avdeling som kommer fra Vestmyra hvit barnehage. Planene er omgjort, og midlene blir omfordelt til å videreføre en ombygging av Erikstad skole for å huse avdelinger fra Vestmyra barnehage hvit. Tilbygg på Vestmyra rød blir derfor ikke nødvendig.

Vestmyra hvit barnehage er planlagt tømt som barnehage, og barnehageavdelinger flyttes til Erikstad når lokalene i gamle Erikstad skole er ombygd til barnehage. Vestmyra Hvit barnehage er vedtatt solgt, og bygget kan omreguleres til bolig. Prosjektleder er på plass, og man er i full gang med brukerprosesser og prosjektering av løsning. Anbudsmateriale skal være klart desember 2020, og forventet ferdigstillelse juli 2021.

Ny ventilasjon for Vestmyra rød barnehage

Tiltaket er vedtatt i egen sak av kommunestyret. Ny ventilasjon og bygningsmessige tilpasninger har en estimert ramme på 3,5 mill. kr inkl. mva. Arbeidet med ventilasjonen blir ferdigstilt i 2020, men endringer og nødvendig bruk av arealer innvendig til etableringen medfører at vi må sette av noe prosjektmidler til etablering av utvendig bod i 2021.

Pålegg ifb. reguleringsplan Søbbesva industriområde

I forbindelse med salg av kommunalt areal og nyetablering på Søbbesva industriområde vil trafikken øke, og det utløser diverse krav i forbindelse med trafikkavvikling og trafikksikkerhet. I revisjon av plan

ble det stilt krav fra Staten vegvesen om trafikktelling ved økt trafikkmengde, dette i forbindelse med krysset E6/Løgavelen. Dagens kryss er ikke i henhold til Statens vegvesen sine krav og må dermed utbedres slik at det oppfyller krav. Antatt ramme for prosjektet er 1,5 mill. kr inkl. mva.

Det har også utløst krav til etablering av gangfelt over Smedveien, Håndverksveien, over Løgavelveien mot Brinkveien, samt gangfelt i nedre del av Løgavelveien. Det skal også etableres gatelys i tilknytning til gangfeltene, samt skilting av gangfelt. Antatt investering kr 200 000,–inkl. mva. Asfalteringsarbeidet er ferdigstilt høsten 2020. Skilting, veimerking og utvidet belysning videreføres til 2021.

Investering kommunale veier

Med bakgrunn i de økonomiske rammer kommunen har i dag ser ikke kommunedirektøren mulighet i 2021 til å prioritere den vedtatte veiplanen.

Moen bru inngår på listen over bruer som krever forholdsvis stor oppgradering. Her er det vedtatt at det igangsettes tiltak til å legge om den kommunale veien mot øst slik at bruen kan permanent stenges for biltrafikk. I dette tiltaket inngår regulering, ervervelse av grunn, anlegge ny vei inkludert asfalt. I vedtatt investeringsbudsjett for 2019 inngår dette tiltaket med en investeringsramme på 1 500 000,- inkl. mva. Reguleringsarbeidet for å etablere ny utkjøring mot fylkesvei er ikke fullført. Det foreslås å videreføre bevilgningen på 1,5 mill. kr i 2021.

Lagerveien er grovbygd med et lite slitelag med veigrus. På grunn av at det er nødvendig med tilstrekkelig tid til forbelastning vil ferdigstillelse av veien som omfatter påfyll av slitelag, asfaltering og montering av gatelys utføres i 2021. Det foreslås å videreføre bevilgningen til 2021.

Sikring av vegg og rehabilitering av fasader Fauskebadet (byggskade svømmehallen)

Etter rivingen av gamle sentralskolen ble en vegg stående uten kledning og er utsatt for alt for store påkjenninger fra vær og vind. Over tid kan dette medføre fare for konstruksjonssikkerheten for veggen og den må sikres til hovedbygg og kles igjen. Øvrige fasader som er skadet vil også medtas i dette prosjektet. Arbeidet er igangsatt med beskrivelser og prosjektering. Konkurranse og kontrahering for utførende vil bli gjennomført tidlig vår 2021. Budsjett for prosjektet er satt til ca. 3,8 mill. kr.

Diverse planarbeid

Øvrige planarbeider i 2021 er utredning/regulering av ny busstopp i Fauske sentrum, eventuelt fortsatt busstopp ved Shell. Kartlegging av grunnforholdene i sentrum. Totalt beløper disse prosjektene seg til kr 625 000,– inkl. mva. i 2021.

Etablering av garasje i forbindelse med salg av Sagatun

I forbindelse med salg av Sagatun ble den kommunale garasjen til lagring av brøyteutstyr også solgt. Det er behov for ny garasje, og vi har vurdert flere områder og det er satt av kr 500 000,– inkl. mva. fra salget av Sagatun til etablering av ny garasje. Det er gjennomført kalkulasjon og det planlegges bygging i egen regi vår 2021. Dette er i tråd med vedtak i kommunestyret.

Sanering og sikring av industribygg i Sulitjelma

Fauske kommunes bygg på industriområdet i Sulitjelma har siden nedleggelse vært preget av et akselererende forfall. Det er foretatt en tilstandsvurdering av kommunale industribygg i Sulitjelma som Fauske kommune overtok etter at gruvedriften ble nedlagt. Det er gjort tilsyn i byggene knuseriet, flotasjon, siloer, lastebygg, transportkanal over kommunal vei, fylkesvei og ved lastebygg. Konklusjon er at transportkanalene, siloer og lastebygg må saneres/rives. Knuseriet og flotasjon sikres slik at ikke uvedkommende ikke kan komme inn i bygningene. Kostnadsestimat for disse tiltakene er beregnet til 4 mill. kr. Høst 2020 falt det ned relativt store deler av taket og noe rekkverk fra vestsiden av malmsiloene. I tillegg ble det spredd mye isolasjon, papp og andre bygningsdeler rundt i terrenget. Deler av bygningsmassen på industriområdet på Sandnes begynner nå å bli til fare for personell og biler, og det begynner å tvinge seg frem tiltak som skal motvirke at alvorlige situasjoner kan oppstå. Fauske kommune vil søke om ekstra midler fra Miljødepartementet.

Investering i nattstenging av gatelys

Nattestenging gatelys krever en investering på kr 150 000,–. Investeringen er tjent inn i reduserte driftsutgifter i løpet av 2–3 år.

6.2 Investeringer VA-området

Det foreslås å videreføre årlig låneopptak til rehabilitering av gammelt VA-nett med henholdsvis 7 mill. kr for vannområdet og 3 mill. kr for avløpsområdet.

Vann

Iht. hovedplan for vann er det avsatt 7 mill. kr i investeringsbudsjettet. Tabell 56 gir en oversikt over prosjekter som er planlagt gjennomført i 2021.

Tabell 56 – Prosjekt vann 2021

Rehabilitering vannledning Erikstadveien fra Helskarveien–Badestrandveien	1 750 000
Ny trykkøkningsstasjon Lund	800 000
Rehabilitering vannledning Rognveien	3 500 000
Ferdigstille vannledning Nes – Venset	250 000
Anlegge nye kummer tilrettelagt for pluggkjøring	700 000
Sum ramme ekskl. mva. – Vann 2020	**7 000 000**

Rehabilitering hovedvannledning Erikstadveien/ny trykkøkningsstasjon

Vannledningen fra Helskarveien til Lund er ca. 50 år og er moden for utskifting. For å opparbeide tilstrekkelig trykk på ledningsnettet fra Badestrandveien mot Lundhøgda Camping og videre mot forsvaret sitt anlegg er det montert en midlertidig trykkøkningsstasjon som er i dårlig forfatning. Ny trykkøkningsstasjon er satt i bestilling og blir montert på slutten av inneværende år.

For å sikre en god og stabil vannleveranse er det behov for å etablere en ny permanent trykkøkningsstasjon som kan tilknyttes kommunens sentrale driftsovervåkningsanlegg. I tillegg er det planlagt å igangsette regulering av fortau fra Helskarveien til Badestrandveien (sikker skolevei). Hovedvannledningen som planlegges rehabilitert ligger i samme trasé som fortauet er tiltenkt. Dermed er det viktig at gammel vannledning blir rehabilitert før nytt fortau blir anlagt.

Ny overføringsledning fra Nes–Venset

Ny overføringsledning fra Nes–Venset ble påbegynt i 2019. Traseen ligger i myrområder. Prosjektet er egnet til å utføres om vinteren slik at telen vil hjelpe framkommeligheten for gravemaskin. På grunn av mild vinter medførte det at terrenget ikke ble frosset slik at det ikke var mulig å transportere maskiner på myren. Nytt forsøk planlegges vinteren 2021

Ny hovedvannledning Rognveien

I 2018 startet rehabilitering av hovedvannledningen av Bjørkveien. Dette prosjektet er videreført i 2019 med å rehabilitere vannledningen fra Bjørkveien til Gryttingveien og Seljeveien. Denne ledningen som er ca. 50 år gammel forsyner store deler av Hauan-området og Krokdalsmyra. Med bakgrunn i at ledningen regnes som gammel og at det har vært en del brudd på ledningen i området, er oppgraderingen prioritert også i 2020 ved å rehabilitere hovedvannledningen opp Rognveien (Hauanbakken) mot krysset i Heggveien. Det gjenstår en etappe fra Heggveien til like før Granveien og før prosjektet avsluttes.

Anlegge nye vannkummer tilrettelagt for pluggrensing av hovednettet

Mye av det gamle ledningsnettet i kommunen er ikke tilrettelagt for rengjøring av nettet. I den forbindelse må det avsettes midler til å anlegge nye kummer på nettet som er tilrettelagt for kjøring av renseplugg.

Avløp

Iht. hovedplan for avløp er det avsatt 3 mill. kr i investeringsbudsjettet. Midlene benyttes til å rehabilitere gamle avløpsnett og pumpestasjoner.

I forbindelse med rehabilitering av vannledning i Rognveien er det naturlig at også avløpsnettet blir rehabilitert.

Erikstad silanlegg:

Kommunestyret har vedtatt å igangsette prosessen med å prosjektere og lyse ut nytt avløpsrenseanlegg lokalisert på Erikstad. Det gamle silanlegget på Erikstad har vært over mange år forbundet med gjentatte utslipp til sjø på grunn av driftsfeil i anleggets tekniske del. Det har vært påpekt som avvik fra Miljøavdelingen i Nordland fylke, og det er viktig å få et moderne renseanlegg basert på de krav som stilles til utslipp. Prosessen har tatt lang tid i forbindelse med geotekniske forhold, men prosjektet er estimert skal være ferdig i løpet av 2021. Etter anbudskonkurranse skal denne inn for politisk behandling og godkjenning hos kommunestyret og Fylkesmannen i Nordland.

Tabell 57 – Prosjekt avløp 2021

Rehabilitering avløp Rognveien	3 000 000
Sum ramme ekskl. mva. – Avløp 2021	**3 000 000**

6.3 Egenkapitaltilskudd KLP

Medlemmer i KLP plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi selskapet tilfredsstillende soliditet. Tilskuddet fastsettes i forhold til premien og beregnes av KLPs styre for det enkelte kalenderår.

Egenkapitalinnskuddet skal føres i investeringsregnskapet som kjøp av andeler og kan ikke lånefinansieres. I økonomiplanperioden foreslås egenkapitaltilskuddet finansiert med salg av næringseiendom. Egenkapitalinnskuddet har de siste årene ligget på rundt 2,3-2,6 mill. kr.

Tabell 58 – Egenkapitaltilskudd KLP (i kr)

	Budsjett 2021	Økonomiplan			Regnskap 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018
		2022	2023	2024			
Egenkapital tilskudd KLP	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 338 879	2 384 652	2 624 303
Salg av fast eiendom	-2 600 000	-2 600 000	-2 600 000	-2 600 000	-2 338 879	-2 384 652	-2 624 303
Netto	0	0	0	0	0	0	0

6.4 Husbankens videreformidlingslån

Låneopptak til startlån gjennom Husbanken skal føres i investeringsbudsjettet. Denne ordningen er i hovedsak selvfinansierende, og medfører ingen utgifter eller inntekter til kommunen da utgiftene dekkes av låntakerne. Fauske kommune har administrative kostnader i forbindelse med forvaltningen av ordningen.

Det er stor pågang etter startlån. Rammen for 2021 foreslås videreført på samme nivå som budsjett 2020.

Dersom kommunen mottar mer i avdrag på utlån enn betalte avdrag til Husbanken, settes differansen av til videre utlån påfølgende år.

Tabell 59 – Husbankens videreformidlingslån (i kr)

	Budsjett 2021	Økonomiplan			Budsjett 2020
		2022	2023	2024	
Utlån	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000
Bruk av lån	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000	-30 000 000
Avdrag på lån	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Mottatte avdrag på utlån	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000
Netto	0	0	0	0	0

Kommunen budsjetterer i tillegg 1,5 mill. kr til etableringstilskudd. Dette var tidligere finansiert av Husbanken, men er fra 2020 et kommunalt ansvar.

7. Andre områder

7.1 Fauna KF

Fra etableringen i 2005 og fram til 2008, var foretaket bemannet med én person i fast 100 % stilling. Derfra har det vært viktig å styrke Fauna KF (heretter Fauna) med ulik kompetanse. I dag har foretaket to ansatte i fast stilling og to prosjektstillinger. For å være i stand til å påta seg oppgaver av et visst omfang, er det avgjørende at Fauna besitter både kompetanse og økonomisk forutsigbarhet. Dermed kan foretaket bidra til at Fauske får styrket næringsarbeidet og utviklet nye arbeidsplasser. Gjennom godt samarbeid, langsiktige målsettinger og strukturert arbeid, bidrar Fauna til å utvikle eksisterende næringsliv samt opprette nye og varige arbeidsplasser i kommunen.

Fauske skal ha en aktiv rolle i arbeidet med å videreutvikle potensialet i lokalt og regionalt næringsliv. Som bindeledd mellom ulike næringsaktører og det offentlige, ser vi at Fauske – både nå og fremover – vil ha betydelig mulighet til utvikling og dermed befeste seg som regionalt knutepunkt i Salten. Når Fauske settes på kartet, både nasjonalt og internasjonalt, gir det mulighet til å skape nye arbeidsplasser i tillegg til at etablerte bedrifter styrkes. Fauna har også påtatt seg en rolle i regionen, der enkeltkommuner ikke har mulighet å gjennomføre oppdrag alene. Dette styrker både Fauna og Fauske i det regionale næringsarbeidet.

I 2020 har Fauna videreført og hatt god fremdrift i de ulike prosjekter på tross av covid-19.

Straks det ble klart at vi var rammet av pandemien, valgte Fauna å følge bedrifter ekstra godt opp. Deler av næringslivet ble hardt rammet, og hadde behov utover det Fauna kunne bidra med, mens andre fikk økt aktivitet. I denne perioden har Fauna bevisst hatt tettere kontakt med næringslivet. Næringslivet i Fauske har vist evne og engasjement til økt aktivitet i forhold til omstilling, tilpassing, entreprenørskap og nyetablering. Behovet for rådgiving har vært sterkt økende og flere har fått veiledning over tid.

Gjennom den statlige ordningen som ble lagt fram i sommer, fikk Fauske kommune tildelt kr 1 911 606,– til ekstra fordeling gjennom kommunalt næringsfond. Disse midlene har vært adskilt fra det ordinære næringsfondet til kommunen og søkbare til næringsutvikling høsten 2020. Både etablerte og nystartede foretak har i perioden søkt midler, som har bidratt til å skape økt aktivitet. Midlene har kommet godt med i en utfordrende periode. Likevel har Fauna registrert at den kontakten som har vært mellom næringsaktører og daglig leder/rådgiver, har betydd mye for dem som har stått i en krevende situasjon. Fauna har i perioden vært «møtested» som bedriftene har hatt utbytte av. Næringslivet har opplevd at Fauske kommune ved Fauna, har sett og hatt forståelse for situasjonen for hver enkelt bedrift.

Fauna jobber også i nært samarbeid med flere aktører for å etablere kraftforedlende industri i Fauske. Vi har ferdig regulerte areal ved Åsmyra industripark, Søbbesva samt Krokdalsmyra øst. Her har vi aktører som har vist sin interesse for etablering i Fauske. De fleste større prosjektene ser vi i et langsiktig perspektiv der arbeidet er krevende og trenger bred administrativ og politisk oppmerksomhet. Ressursbruk og intensitet kan variere noe fra år til år avhengig av de politiske signaler man får fra sentralt hold. Ved alle prosjekt vil det kontinuerlig bli evaluert og vurdert hvor stor ressursbruken skal

være. Ut ifra dagens situasjon er det viktig at vi har en god kontinuitet og progresjon slik at vi kan få realisert noen av prosjektene samt være tett på næringslivet. Videreføring av arbeidet med Fauske som trafikalt knutepunkt med utvidelse av dagens godsterminal og omlegging av RV80 og E6 vil også være sentralt i det videre arbeidet med utviklingen av Fauske på lengre sikt.

Disse punktene samsvarer med vedtatt strategiplan, og er strategisk viktige prosjekter som omfatter både etablering av nye arbeidsplasser, og styrking av allerede eksisterende. For å lykkes med dette arbeidet må man sette både kort- og langsiktige mål og ha stayer-evne. Derfor er heller ikke disse prosjektene tidsavgrenset. Men ved bruk av betydelige menneskelige ressurser og god samhandling både i og utenfor Fauna og Fauske, forventes måloppnåelse og positive resultat.

For å oppnå ønsket resultat, er det avgjørende å holde stø kurs med de prosjektene som er i gang. I tillegg er det viktig i tiden framover å se på nye muligheter som kan bidra til utvikling av kommunen. For å få økt tilflytting trengs det økt tiltrekningskraft. Utredningsarbeid og kvalitetssikring til etablering av kraftforedlende industri vil være en av strategiene i den retning.

Fauna er kjent med den krevende økonomiske situasjonen Fauske kommune er i, men for å opprettholde planlagt aktivitet, er det viktig at Fauna har finansiering som sikrer dette. Samtlige prosjekt har også ekstern finansiering som bidrar betydelig for at Fauna kan gjennomføre arbeidet som igjen kan gi verdiskapning. På mange områder i Fauske ”såes” det tanker/ideer om utvikling og entreprenørskap som på sikt kan gi gode inntekter og verdiskapning.

For 2021 med fortsatt utfordringer rundt covid-19 vil økt samhandling med næringslivet i hele Fauske-samfunnet og regionen være viktig for å få en så god forutsigbarhet som mulig slik at man i fellesskap får utvikling i positiv retning.

Bemanning

I 2020 har Fauna hatt fire 100 % stillinger. Med de prosjekter og ambisjoner som ligger foran Fauna i 2021 har det vært ønskelig at man styrket staben ytterligere, men dette er utfordrende med dagens økonomiske situasjon i kommunen. Organisasjonen nyter godt av den brede og særskilte kompetansen hos ansatte ettersom de utfyller hverandre på en god måte. Vi har også et nytt styre med bred og meget høy kompetanse som har klare mål og ambisjoner for fremtidig utvikling. Når dette er sagt må man hele tiden være på jakt etter å styrke organisasjonen med medarbeidere som kan tilføre spisskompetanse og som har den rette proaktive drivkraft. Noen av prosjektene eller oppgavene som Fauna pålegges av eier, kan gi behov for kjøp av ulike kompetansetjenester, men man strekker seg langt for å utnytte de ressurser man har internt, slik at utgiftene holdes på et minimum.

For 2021 er Fauna, som tidligere år, avhengig av kommunalt tilskudd for å holde et tilfredsstillende aktivitetsnivå på den daglige driften. Med god økonomistyring har Fauna finansiert den daglige driften med dagens tilskuddsramme. Som tidligere er det totale budsjett ca. 5,3 mill. kr. Av dette er ca. 1/3 av inntektene eksterne tilskudd, utover driftstilskudd. Det oppleves som mer krevende å få tilgang på ekstern kapital, men med gode rutiner og faglig kompetanse på området har Fauna greid å oppfylle krav på ekstern kapital for å fullfinansiere prosjektene.

7.2 Næringsfondet

For å få bidra til både ny og etablert næring i Fauske, er det førsteprioritet å få oversikt over disponering av næringsfondet. Dette er nå på plass. Fremtidig styring av næringsfondet er viktig for forutsigbarhet. Slik situasjonen var tidligere, der næringsfondet ikke hadde frie midler til disposisjon, var det krevende å kunne stimulere til ny næringsaktivitet i Fauske. Det er nå satt av midler som er øremerket utvikling av eksisterende og nyetablert næringsliv, for på den måten motivere til utvikling og nyskaping. Selv om de økonomiske rammevilkårene ikke er store vil dette være en stimulans som man kan bygge videre på. Gjennom de utfordringer som har vært i 2020 ser vi at næringslivet i Fauske er innovative og fremtidsrettet på flere områder for å styrke bedriftene og arbeidsplasser i Fauske. Dette har vi et stort samfunnsansvar for å være aktivt med på.

I 2020 ble det satt av kr 600 000,– som øremerkes tilskudd til næringsutvikling. I tillegg kom det inn ekstraordinære midler på vel 1,9 mill. kr som skulle være med på å stimulere til økt sysselsetting under covid-19-pandemien. Vi har opplevd tidenes engasjement fra næringslivet der midlene er fordelt ut til gode prosjekter som både på kort og lang sikt gir økt sysselsetting. For 2021 foreslås det at beløpet til næringsutvikling opprettholdes på kr 600 000,–. Innenfor denne rammen forestår Fauna KF saksbehandling av søknader om støtte til næringsutvikling. Sakene legges på vanlig måte frem for formannskapet til beslutning. Dersom korona-pandemien vedvarer er det også forhåpninger om at det kommer flere tilskuddspakker fra regjeringen som kan være med på å stimulere næringslivet ytterligere.

Tabellen nedenfor viser beholdningen for næringsfondet ut fra de prosjekter som er tildelt støtte i 2020 og foregående år. Tabellen viser også oversikt over prosjekter som foreslås finansiert over næringsfondet i 2021. I motsetning til tidligere år er ikke alle tilgjengelige midler på næringsfondet disponert i budsjettet for 2021. Det er kommunedirektørens vurdering at det bør være disponible midler tilgjengelig på næringsfondet dersom det i omstillingsprosjektet avdekkes områder der det er behov for ekstra støtte for å stimulere til økt næringsutvikling som kan bidra til å få Fauske kommune ut av ROBEK.

Tabell 60 – Næringsfondet 2021

	Budsjett 2021
Inngående beholdning (prognose)	-924 141
Konsesjonsavgifter	-5 147 681
Tilskudd Fauna KF	2 700 000
Tilskudd Fauske Næringsforum	300 000
Delegerte saker	50 000
Sjunkhatten Folkehøgskole	500 000
Planarbeid "Fra bru til bru"	500 000
Prosjekt "Opplev Sulis"	100 000
Prosjekt "Matauk"	100 000
Tilskudd til næringsutvikling	600 000
Utgående beholdning	**-1 221 822**

Vedlegg

Vedlegg 1 – Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6

	ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
	Budsjett 2021	**Budsjett 2022**	**Budsjett 2023**	**Budsjett 2024**		
Rammetilskudd	-294 738 000	-294 738 000	-294 738 000	-294 738 000	-310 613 000	-293 143 983
Inntekts- og formuesskatt	-274 694 000	-274 694 000	-274 694 000	-274 694 000	-259 438 000	-266 023 769
Eiendomsskatt	-45 400 000	-45 400 000	-45 400 000	-45 400 000	-42 750 000	-42 394 615
Andre skatteinntekter	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 094 578	-5 709 642
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-26 870 000	-26 870 000	-26 870 000	-26 870 000	-23 397 269	-21 061 985
Overføringer og tilskudd fra andre	-105 126 818	-104 906 078	-104 906 078	-104 906 078	-73 511 872	-153 799 536
Brukerbetalinger	-25 467 526	-25 861 492	-25 861 492	-25 861 492	-27 722 316	-30 284 171
Salgs- og leieinntekter	-103 342 973	-96 210 780	-96 195 780	-96 195 780	-117 200 673	-86 146 092
SUM DRIFTSINNTEKTER	**-880 733 895**	**-873 774 928**	**-873 759 928**	**-873 759 928**	**-859 727 708**	**-898 563 793**
Lønnsutgifter	477 890 280	446 581 038	430 240 651	411 007 654	456 255 625	496 642 943
Sosiale utgifter	83 499 680	80 610 544	79 246 080	77 046 082	66 952 023	83 088 749
Kjøp av varer og tjenester	221 855 495	216 525 185	217 325 185	218 314 730	196 780 813	224 951 485
Overføringer og tilskudd til andre	84 419 075	83 886 575	83 886 575	83 886 575	69 249 843	67 347 831
Avskrivninger	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	48 846 775	56 235 639
SUM DRIFTSUTGIFTER	**926 134 530**	**886 073 342**	**869 168 491**	**848 725 041**	**838 085 079**	**928 266 647**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**45 400 635**	**12 298 414**	**-4 591 437**	**-25 034 887**	**-21 642 629**	**29 702 854**
Renteinntekter	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-2 500 417
Utbytter	0	0	0	0	-5 000 000	-4 384 071
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	-781 013
Renteutgifter	30 450 000	30 450 000	30 450 000	30 450 000	32 835 000	31 739 172
Avdrag på lån	49 500 000	49 500 000	49 500 000	49 500 000	42 088 178	39 638 759
NETTO FINANSUTGIFTER	**78 175 000**	**78 175 000**	**78 175 000**	**78 175 000**	**68 148 178**	**63 712 430**
Motpost avskrivninger	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-48 846 775	-56 235 639
NETTO DRIFTSRESULTAT	**65 105 635**	**32 003 414**	**15 113 563**	**-5 329 887**	**-2 341 226**	**37 179 645**
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	3 812 227	3 812 227	3 812 227	3 812 227	355 976	9 189 974
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	1 517 660	0	0
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	1 985 250	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**3 812 227**	**3 812 227**	**3 812 227**	**5 329 887**	**2 341 226**	**9 189 974**
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	**68 917 862**	**35 815 641**	**18 925 790**	**0**	**0**	**46 369 619**

Vedlegg 2 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd

	ØKONOMIPLAN 2021-2024					
	Budsjett 2021	**Budsjett 2022**	**Budsjett 2023**	**Budsjett 2024**	**Budsjett 2020**	**Regnskap 2019**
Rammetilskudd	-294 738 000	-294 738 000	-294 738 000	-294 738 000	-310 613 000	-293 143 983
Inntekts- og formuesskatt	-274 694 000	-274 694 000	-274 694 000	-274 694 000	-259 438 000	-266 023 769
Eiendomsskatt	-45 400 000	-45 400 000	-45 400 000	-45 400 000	-42 750 000	-42 394 615
Andre generelle driftsinntekter	-31 964 578	-31 964 578	-31 964 578	-31 964 578	-23 397 269	-26 771 627
SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	**-646 796 578**	**-646 796 578**	**-646 796 578**	**-646 796 578**	**-636 198 269**	**-628 333 994**
Sum bevilgninger drift, netto	633 727 213	600 624 992	583 735 141	563 291 691	565 708 865	601 801 209
Avskrivinger	58 470 000	58 470 000	58 470 000	58 470 000	48 846 775	56 235 639
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	**692 197 213**	**659 094 992**	**642 205 141**	**621 761 691**	**614 555 640**	**658 036 848**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	**45 400 635**	**12 298 414**	**-4 591 437**	**-25 034 887**	**-21 642 629**	**29 702 854**
Renteinntekter	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-1 775 000	-2 500 417
Utbytter	0	0	0	0	-5 000 000	-4 384 071
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	-781 013
Renteutgifter	30 450 000	30 450 000	30 450 000	30 450 000	32 835 000	31 739 172
Avdrag på lån	49 500 000	49 500 000	49 500 000	49 500 000	42 088 178	39 638 759
NETTO FINANSUTGIFTER	**78 175 000**	**78 175 000**	**78 175 000**	**78 175 000**	**68 148 178**	**63 712 430**
Motpost avskrivinger	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-58 470 000	-48 846 775	-56 235 639
NETTO DRIFTSRESULTAT	**65 105 635**	**32 003 414**	**15 113 563**	**-5 329 887**	**-2 341 226**	**37 179 645**
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	3 812 227	3 812 227	3 812 227	3 812 227	355 976	9 189 974
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	1 517 660	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	1 985 250	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	**3 812 227**	**3 812 227**	**3 812 227**	**5 329 887**	**2 341 226**	**9 189 974**
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	**68 917 862**	**35 815 641**	**18 925 790**	**0**	**0**	**46 369 619**

Vedlegg 3 – Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Helse og omsorg							
Institusjon	Inntekt	-13 413 688	-12 783 089	-12 783 089	-12 783 089	-13 441 792	-17 247 060
	Utgift	69 362 392	67 154 659	67 154 659	67 154 659	74 932 740	95 121 200
	Netto	55 948 704	54 371 570	54 371 570	54 371 570	61 490 948	77 874 140
Hjemmebaserte tjenester	Inntekt	-7 921 737	-7 965 637	-7 965 637	-7 965 637	-7 527 259	-9 057 390
	Utgift	87 946 324	85 115 247	84 888 607	84 888 607	73 515 470	91 659 398
	Netto	80 024 587	77 149 610	76 922 970	76 922 970	65 988 211	82 602 008
Helse	Inntekt	-21 738 157	-21 738 157	-21 738 157	-21 738 157	-20 240 918	-27 948 985
	Utgift	107 320 874	107 320 874	107 320 874	107 320 874	104 004 628	101 742 089
	Netto	85 582 717	85 582 717	85 582 717	85 582 717	83 763 710	73 793 104
NAV	Inntekt	-25 946 859	-25 946 859	-25 946 859	-25 946 859	-824 285	-2 305 055
	Utgift	49 600 549	49 600 549	49 600 549	49 600 549	25 499 763	25 440 382
	Netto	23 653 690	23 653 690	23 653 690	23 653 690	24 675 478	23 135 327
Pleie og omsorg felles	Inntekt	-8 720 710	-1 561 517	-1 561 517	-1 561 517	-8 387 160	-9 414 967
	Utgift	23 637 184	14 951 372	14 951 372	14 951 372	24 376 177	23 301 161
	Netto	14 916 474	13 389 855	13 389 855	13 389 855	15 989 017	13 886 194
Helse og omsorg Felles	Inntekt	-3 260 663	-3 260 663	-3 260 663	-3 260 663	-992 688	-456 191
	Utgift	29 083 614	29 083 612	29 083 612	29 083 612	13 770 641	11 557 622
	Netto	25 822 951	25 822 949	25 822 949	25 822 949	12 777 953	11 101 431
Helse og omsorg totalt	**Sum inntekt**	**-81 001 814**	**-73 255 922**	**-73 255 922**	**-73 255 922**	**-51 414 102**	**-66 429 648**
	Sum utgift	**366 950 937**	**353 226 313**	**352 999 673**	**352 999 673**	**316 099 419**	**348 821 852**
	Netto	**285 949 123**	**279 970 391**	**279 743 751**	**279 743 751**	**264 685 317**	**282 392 204**
Oppvekst og kultur							
Kultur og idrett	Inntekt	-6 061 468	-5 768 468	-5 768 468	-5 768 468	-5 964 271	-6 666 260
	Utgift	14 806 232	13 327 936	13 327 936	13 317 481	18 918 232	19 345 985
	Netto	8 744 764	7 559 468	7 559 468	7 549 013	12 953 961	12 679 725
Skoler	Inntekt	-14 586 632	-15 729 632	-15 729 632	-15 729 632	-13 788 369	-25 393 304
	Utgift	122 314 519	117 836 059	117 652 311	117 652 313	130 189 266	148 083 953
	Netto	107 727 887	102 106 427	101 922 679	101 922 681	116 400 897	122 690 649
Barnehager	Inntekt	-10 717 006	-10 575 931	-10 575 931	-10 575 931	-13 879 412	-13 573 869
	Utgift	45 744 054	44 907 808	44 907 808	44 907 808	49 409 991	50 358 432
	Netto	35 027 048	34 331 877	34 331 877	34 331 877	35 530 579	36 784 563
Barne- og familieenheten	Inntekt	-10 621 680	-10 621 680	-10 621 680	-10 621 680	-7 776 472	-11 457 890
	Utgift	45 328 836	44 973 971	44 973 971	44 973 971	47 574 716	48 183 507
	Netto	34 707 156	34 352 291	34 352 291	34 352 291	39 798 244	36 725 617
Integrering	Inntekt	-3 356 129	-3 356 129	-3 356 129	-3 356 129	-4 310 645	-4 645 868
	Utgift	14 481 191	14 481 191	14 481 193	14 481 196	21 697 983	25 276 325
	Netto	11 125 062	11 125 062	11 125 064	11 125 067	17 387 338	20 630 457
Felles oppvekst kultur	Inntekt	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	0	-2 278
	Utgift	1 139 991	1 139 991	1 139 991	1 139 991	1 111 864	1 180 060
	Netto	1 138 791	1 138 791	1 138 791	1 138 791	1 111 864	1 177 782
Oppvekst og kultur totalt	**Sum inntekt**	**-45 344 115**	**-46 053 040**	**-46 053 040**	**-46 053 040**	**-45 719 169**	**-61 739 469**
	Sum utgift	**243 814 823**	**236 666 956**	**236 483 210**	**236 472 760**	**268 902 052**	**292 428 262**
	Netto	**198 470 708**	**190 613 916**	**190 430 170**	**190 419 720**	**223 182 883**	**230 688 793**

		ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
		Budsjett 2021	**Budsjett 2022**	**Budsjett 2023**	**Budsjett 2024**		
Eiendom, plan og samfunnsutvikling							
Vei og gatelys	Inntekt	-3 053 281	-3 053 281	-3 053 281	-3 053 281	-2 771 567	-2 786 312
	Utgift	13 163 038	12 968 038	12 968 038	12 968 038	11 140 399	11 191 304
	Netto	10 109 757	9 914 757	9 914 757	9 914 757	8 368 832	8 404 992
Fauske kommunale eiendommer	Inntekt	-24 503 780	-24 581 780	-24 566 780	-24 566 780	-21 853 540	-26 554 580
	Utgift	61 483 698	62 290 001	63 795 536	65 795 536	62 118 448	68 681 684
	Netto	36 979 918	37 708 221	39 228 756	41 228 756	40 264 908	42 127 104
Plan utvikling	Inntekt	-5 228 489	-5 228 489	-5 228 489	-5 228 489	-5 050 758	-5 700 890
	Utgift	11 647 758	11 647 758	11 647 758	11 647 758	12 152 809	11 771 172
	Netto	6 419 269	6 419 269	6 419 269	6 419 269	7 102 051	6 070 282
Selvkostområder	Inntekt	-39 178 052	-39 178 052	-39 178 052	-39 178 052	-39 164 252	-40 062 044
	Utgift	17 293 572	17 293 572	17 293 572	17 293 572	18 618 968	19 953 977
	Netto	-21 884 480	-21 884 480	-21 884 480	-21 884 480	-20 545 284	-20 108 067
Felles Eiendom, plan og samfunnsutvikling	Inntekt	-31 950	-31 950	-31 950	-31 950	0	-21 863
	Utgift	1 482 085	1 482 085	1 482 085	1 482 085	1 155 333	1 042 363
	Netto	1 450 135	1 450 135	1 450 135	1 450 135	1 155 333	1 020 500
Eiendom, plan og samfunnsutvikling totalt	**Sum inntekt**	**-71 995 552**	**-72 073 552**	**-72 058 552**	**-72 058 552**	**-68 840 117**	**-75 125 689**
	Sum utgift	**105 070 151**	**105 681 454**	**107 186 989**	**109 186 989**	**105 185 957**	**112 640 500**
	Netto	**33 074 599**	**33 607 902**	**35 128 437**	**37 128 437**	**36 345 840**	**37 514 811**
Politisk virksomhet							
	Inntekt	-212 403	-212 403	-212 403	-212 403	-192 343	-247 366
	Utgift	8 280 404	8 280 404	8 280 404	8 247 404	8 485 781	10 365 052
	Netto	8 068 001	8 068 001	8 068 001	8 035 001	8 293 438	10 117 686
Kommunedirektørens stab							
	Inntekt	-6 714 494	-6 714 494	-6 714 494	-6 714 494	-4 381 267	-7 233 630
	Utgift	37 981 156	37 981 156	37 981 156	37 981 156	33 643 022	38 425 354
	Netto	31 266 662	31 266 662	31 266 662	31 266 662	29 261 755	31 191 724
Fellesområder							
	Netto	76 898 120	57 098 120	39 098 120	16 698 120	3 939 632	9 895 991
Sum bevilgninger drift, netto		**633 727 213**	**600 624 992**	**583 735 141**	**563 291 691**	**565 708 865**	**601 801 209**

Vedlegg 4 – Bevilgningsoversikt investering etter budsjett og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd

	ØKONOMIPLAN 2021-2024				Budsjett 2020	Regnskap 2019
	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024		
Investeringer i anleggsmidler	79 315 000	16 000 000	13 500 000	13 500 000	72 725 000	154 627 522
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	2 755 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 604 370
Utlån av egne midler	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	25 618 925
Avdrag på lån	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	2 580 897
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	**115 015 000**	**51 700 000**	**49 200 000**	**49 200 000**	**108 425 000**	**188 186 714**
Kompensasjon for merverdigavgift	-1 463 000	-1 200 000	-700 000	-700 000	-10 535 000	-21 658 352
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	0	-28 131 544
Salg av varige driftsmidler	-8 552 000	-7 500 000	-5 500 000	-5 500 000	-40 200 000	-13 732 153
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-102 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-54 690 000	-110 517 634
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	**-112 015 000**	**-48 700 000**	**-46 200 000**	**-46 200 000**	**-105 425 000**	**-174 039 682**
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-3 000 000	-7 701 396
NETTO UTGIFTER PÅ VIDEREUTLÅN	**-3 000 000**	**-3 000 000**	**-3 000 000**	**-3 000 000**	**-3 000 000**	**-7 701 396**
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	-9 480 024
Netto avsetnnger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	-175 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	3 209 389
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-6 445 635**
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (UDEKKET BELØP)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Vedlegg 5 – Oversikt investeringsprosjekt og -finansiering

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2021	2022	2023	2024
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	145 000 000				
Velferdsteknologi	10 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	350 000				
Utvikling næringsareal	2 000 000		500 000		
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	5 475 000	165 000			
IT-utstyr	6 150 000	3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Skytebane Vestmyra	3 400 000				
Valnesfjord barnehage ombygging	15 450 000				
Utvikling boligområder Løkåsåsen	2 250 000				
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum	3 900 000				
Fauske helsetun 1. etasje	1 000 000				
Pålegg kryss E6/Søbbesva	1 700 000				
Ombygging Erikstad skole til barnehage	8 400 000				
Ventilasjon Vestmyra barnehage rød	3 500 000				
Byggskade svømmehallen	3 825 000				
Garasje i Sulitjelma til brøyteutstyr	500 000				
Diverse planarbeid		625 000			
Nattstenging av gatelys		150 000			
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**254 100 000**	**7 440 000**	**6 000 000**	**3 500 000**	**3 500 000**
Mva. kompensasjon	- 12 435 000	- 1 488 000	- 1 200 000	- 700 000	- 700 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg	2 000 000				
Bruk av investeringsfond	-				
Annet tilskudd	-				
Salg av fast eiendom	- 37 000 000	- 5 952 000	- 4 800 000	- 2 800 000	- 2 800 000
Investeringstilskudd husbanken	-				
Nye lån ekskl. VA	- 14 790 000	**-**	**-**	**-**	**-**
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp årlig		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt silanlegg Erikstad	-	62 000 000			
VA Blålysbygg	46 700 000				
Sum VA		72 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		**- 72 000 000**	**- 10 000 000**	**- 10 000 000**	**- 10 000 000**
Nye formidlingslån Husbanken		**- 30 000 000**	**- 30 000 000**	**- 30 000 000**	**- 30 000 000**
Sum nye lån		**- 102 000 000**	**- 40 000 000**	**- 40 000 000**	**- 40 000 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000

BETALINGSREGULATIV 2021

(i henhold til kommunedirektørens budsjettforslag)

Vedtatt i kommunestyre 11.12.2020 – Sak */2020**

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innholdsfortegnelse

1. Betalingssatser Kultur og Idrett 3
2. Leiesatser for skolebygg 5
3. Gebyrregulativ for oppmålingssaker m.m. med hjemmel i matrikkelloven 6
4. Betalingsregulativ for behandling av søknad om byggetillatelse, utstikking/beliggenhetskontroll av bygninger (Plan- og bygningslovens § 33-1) 9
5. Deling etter plan- og bygningsloven 11
6. Gebyr for behandling av private reguleringsplaner/ bebyggelsesplaner/ endringer og sertifisering miljøfyrtårn 11
7. Gebyr for behandling av konsesjonssaker og delingssaker etter jordloven 12
8. Gebyr for utarbeiding av plan for skogsveier 12
9. Gebyr for gravemeldinger 12
10. Seksjonering 13
11. Priser torgleie Fauske sentrum 13
12. Parkeringssatser 14
13. Kaileie Finneid kai 15
14. Kaileie Fauske sentrum 15
15. Skanning/ kopiering/ utskrift 16
16. Betalingssatser – Mat levert fra Fauske storkjøkken 16
17. Feieavgift 17
18. Vann-, avløp- og slamgebyr 17
19. Husholdningsgebyr 17
20. Diverse betalingssatser i pleie og omsorg 18
21. Betalingssatser for kommunale barnehager gjeldende fra 01.01.2021 18
22. Voksenopplæring 19
23. Betalingssatser for SFO 19

1. Betalingssatser Kultur og Idrett

* Det skal være samsvar i utleiepris mellom sammenlignbare lokaler.
*Arrangement i regi av Fauske kommune fritas for leie i egne bygg og anlegg.
Ved avbestilt lokale seinere enn en uke før arrangementsdato betales 50 % av leieprisen. I helt spesielle tilfeller kan leien fravikes. Dette avgjøres av Rådmannen.

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021	
Helse- og sosialsenter (kafe) Valnesfjord	Bygdekafe/strikkekafe o.l.	pr døgn	690	714	733	
	Konfirmasjoner/barndåp	pr døgn	690	714	733	
	Lags-/foreningsaktivitet voksne	pr døgn	134	138	172	
Fauske kino	Fra kommunen	pr døgn	2600	2700	3000	Oppgradert utstyr
	Utenfor kommune	pr døgn	7700	7950	10000	Oppgradert utstyr
Teletunet	Voksne	pr måned	768	790	850	
Ungdomsklubblokaler	Valnesfjord og Fauske	pr time	104	107	110	
Gymnastikksaler	Trening	pr time	103	107	110	
Idrettshall/Valnesfjord flerbrukshall	Trening voksne samt brukere andre kommuner 1/1	pr time	246	253	260	
	Trening samt brukere andre kommuner 1/3	pr. time	114	118	121	
	Trening samt brukere andre kommuner 2/3	pr time	206	212	220	
	Videregående skole - undervisning 1/3 - leien reguleres fra skolestart	pr time				
	Arrangementer	pr døgn	5720	5900	6200	Økte driftsutgifter
	Grunnskolene	Årsbasis	366850	0	0	
	Leie av lagerplass kaldlageret	pr mnd/pr m2	81	84	87	
Vestmyra barnehage	Ballettsal	pr time	167	172	177	
	Squashhall	pr time	85	88	90	
	Treningssal (Karate)	pr time			110	

Fauskebadet	Billettpris voksne		103	107	——
	Billettpris barn		37	38	——
	Billettpris studenter		76	78	——
	Billettpris familie		216	223	——
	Billettpris honnør		87	90	——
	Billettpris kulturkortet		76	78	——
	Klippekort voksne	12 klipp	989	1020	——
	Klippekort barn	12 klipp	433	446	——
	Klippekort studenter	12 klipp	745	768	——
	Klippekort honnør	12 klipp	800	825	——
	Grupper over 10 personer voksne	pr pers	76	78	——
	Grupper over 10 personer student	pr pers	76	78	——
	Grupper over 10 personer barn	pr pers	32	33	——
	Årskort voksne		2890	2980	——
	Årskort barn		1055	1088	——
	Årskort studenter		1904	1963	——
	Årskort honnør		2204	2272	——
	Årskort familie 1+1		3887	4008	——
	Årskort familie 2+2		6660	6866	——
	Halvårskort voksne		1924	1984	——
	Halvårskort barn		792	817	——
	Halvårskort studenter		1268	1307	——
	Halvårskort honnør		1493	1539	——
	Halvårskort familie 1+1		2553	2632	——
	Halvårskort familie 2+2		4350	4485	——
	Leie av terapibasseng	pr gang	706	728	——
	Leie av svømmebasseng	pr gang	706	728	——
	Grunnskolens bruk i Fauske 25 m. basseng u/badevakt	pr klassetime	470	485	498
	Grunnskolens bruk i Fauske Terapibassenget u/badevakt	pr klassetime	246	253	260
	Grunnskolens bruk i Fauske Begge bassengene u/badevakt	pr klassetime			
	Grunnskolens bruk i Sulisbadet	pr klassetime	270	278	286
	Svømmeskole (kommersielt)	pr time			
Sulitjelma Bad	Voksne	pr. gang	55	57	——
	Barn	pr. gang	27	28	——
	Studenter	pr. gang	27	28	——
	Klippekort, voksne	12 klipp	400	412	——
	Klippekort, barn	12 klipp	179	185	——
	Klippekort, studenter	12 klipp	179	185	——
	Årskort, voksne		1604	1653	——
	Årskort, barn		595	613	——
	Halvårskort, voksne		1039	1071	——
	Halvårskort, barn		427	440	——

Kunstgressbaner	Trening kunstgressbaner voksne	pr time	389	401	412
	Seniorkamper kunstgress	pr kamp	646	666	684
	Ved turneringer og lignende avtales pris med enhet kultur				
Kulturskole	Ordinær kulturskolekontingent	høst	1398	1 530	1571
		vår	1730	1 890	1941
	Salg av tjenester til skoler/ barnehager	pr time			
	Salg av tjenester til organisasjoner - voksne	pr. time + evt kvelds-/helge/ høytidstillegg	375	415	416
	Salg av tjenester til organisasjoner - barn/unge	pr. time + evt kvelds-/helge/ høytidstillegg	237	255	262
	Instrumentleie - fioliner	pr. semester	308	308	316
	Materiell-avg. elever billedkunst	pr semester	205	205	211
	Fradrag ved lærerfravær mer enn to ganger	pr gang	82	90	92
	Leie av tegnesalen	pr. gang/døgn minimum	300	350	370
	Leie av annet utstyr (el-piano, forsterkere osv.)	pr. gang pr. enhet (korttidsleie)	200	250	257
	Spilleoppdrag m/elever	pr. gang, minimum + evt. kvelds-/helge-/høytidstillegg	500	600	616
	Spilleoppdrag lærere	pr. gang, minimum + evt. kvelds-/helge-/høytidstillegg	750	850	873

2. Leiesatser for skolebygg

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Skolebygg	Klasserom	pr dag	190	196	201
	Klasserom natt/overnatting	pr natt	80	82	84
	Spesialrom, musikkrom, skolekjøkken, filmrom m.m.	pr dag	280	289	297
	Vestmyra skole, auditoriet	pr gang	1165	1201	1233
	Vestmyra skole, kunnskapstrappa	pr gang	2325	2397	2462
	Valnesfjord skole, kunnskapstrappa	pr gang	2325	2397	2462

3. Gebyrregulativ for oppmålingssaker m.m. med hjemmel i matrikkelloven

Dersom tiltakshaver/rekvirent forårsaker at kommunens oppmålingsarbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det belastes slike gebyrer:

Forberedelse til forretning pågår:	Etter medgått tid, men ikke mere en 50% av oppmålingsgebyret
Ferdig innkalt forretning:	50% av oppmålingsgebyret
Ferdig avholdt forretning:	75% av oppmålingsgebyret
Oppmålingsforretningen er matrikkelført:	100% av oppmålingsgebyret

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Oppretting av matrikkelenhet - Oppretting av grunneiendom og festegrunn	Punktfeste		10156	10156	10156
	Areal fra 0 - 500 m^2		14469	14469	14469
	Areal fra 501 - 1500 m^2		19656	19656	19656
	Areal fra 1501 - 2500 m^2		24024	24024	24024
	Areal fra 2501 m^2 - Økning pr påbegynt da.		1952	1953	1953
	Tillegg for teig 2 når opppmåling skjer sammen med hoved-eiendommen		6825	6826	6826
	Klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1257
	Tillegg for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		3617	3618	3618
Oppretting av matrikkelenhet - Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn	Areal fra 0 - 500 m^2		14510	14510	14510
	Areal fra 501 - 1500 m^2		19656	19656	19656
	Areal fra 1501 - 2500 m^2		24024	24024	24024
	Areal fra 2501 m^2 - Økning pr påbegynt da.		1802	1803	1803
	Tillegg for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		3617	3618	3618
Oppretting av matrikkelenhet - Oppmåling av uteareal på eierseksjon	Areal fra 0 - 50 m^2	pr eierseksjon	3126	3126	3126
	Areal fra 51 - 250 m^2	pr eierseksjon	5023	5023	5023
	Areal fra 251 - 500 m^2	pr eierseksjon	8668	8668	8668
	Areal fra 501 - 1500 m^2	pr eierseksjon	19629	19629	19629
	Areal fra 1501 m^2 - Økning pr påbegynt da.	pr eierseksjon	1802	1803	1803
	Tillegg for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		3617	3618	3618

Oppretting av matrikkelenhet - Oppretting av anleggseiendom (grunneiendom)	Volum fra 0 - 2000 m^3		19014	19014	19014
	Volum fra 2001 m^3 - Økning pr påbegynte 1000 m^3		1802	1803	1803
	Tillegg for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		3617	3618	3618
Oppretting av matrikkelenhet - Registerering av jordsameie	Faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1257
	Tillegg for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		3617	3618	3619
Grensejustering - Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	Areal fra 0 - 250 m^2		10156	10156	10156
	Areal fra 251 - 1000 m^2		14510	14510	14510
	Klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1258
Grensejustering - anleggseiendom	Volum fra 0 - 250 m^3		4354	4354	4354
	Volum fra 251 - 1000 m^3		7248	7248	7248
Arealoverføring - Grunneiendom, festegrunn og jordsameie	Areal fra 0 - 250 m^2		17404	17404	17404
	Areal fra 251 - 500 m^2		23833	23833	23833
	Arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m^2		1802	1803	1804
	Klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1258
Arealoverføring - anleggseiendom	Volum 0 - 250 m^3		7248	7248	7248
	Volum 251 - 500 m^3		11603	11603	11603
	Volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m^3		1802	1803	1804
Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved NTH, NGO eller nyere koordinatsystemer	For inntil 2 punkter		2170	2170	2170
	For overskytende grensepunkter	pr punkt	723	724	725
	Kartlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1258
Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt ved NTH, NGO eller nyere koordinatsystemer	For inntil 2 punkter		8695	8695	8695
	For overskytende grensepunkter	pr punkt	2894	2895	2895
	Klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid	pr time	1256	1257	1257
Privat avtale for eksisterende grense	For registering av inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde		1891	1892	1892
	For hvert nytt punkt eller 100 m grenselengde		956	956	956
	Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid	pr time	1256	1256	1256
Innløsning av festetomter under gnr. 102 bnr. 637/bnr. 638 - Opplysningsvesenets fond	Behandlingsgebyr		3781	3781	3781
	Arbeid som ikke kan beregnes fastsettes etter medgått tid	pr time	1256	1257	1257

Matrikkelføring av oppmålingsforretning utført av Statens vegvesen for riks- og fylkesveger	Forretning som omfatter erverv av deler av 1 - 19 grunneiendommer	pr forretning	4272	4273	4273
	Erverv av deler av 20 - 49 grunneiendommer	pr forretning	8552	8553	8553
	Erverv av deler av 50 grunneiendommer eller flere	pr forretning	12831	12832	12832
	Arbeid som ikke kan beregnes fastsettes etter medgått tid	pr time	1256	1257	1257
Utstedelse av matrikkelbrev *	Matrikkelbrev inntil 10 sider				
	Matrikkelbrev over 10 sider				
Endringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken	Ved endringer gjort av rekvident opprettholdes gebyret	Alle satser			

* Utstedelse av matrikkelbrev reguleres i henhold til matrikkelloven

4. Betalingsregulativ for behandling av søknad om byggetillatelse, utstikking/beliggenhetskontroll av bygninger (Plan- og bygningslovens § 33-1)

Alle arealberegninger gjøres etter BRA om ikke annet er spesifisert.

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Byggesaksbehandling av rene boligbygg (nybygg maks 2 etasjer)	Pr. selvstendig boenhet		18468	18468	19041
	For hytter (fritidshus)		14774	14774	15232
Ved avslag av søknad	Ved vedtak som medfører avslag på ramme, igangsettings eller ett trinnssøknad blir tiltakshaver belastet med 50 % av opprinnelig fullt gebyr	Pr. selvstendig boenhet			9520
		For hytter (fritidshus)			7616
Byggesaksbehandling av tilbygg, påbygg, større lagerbygg, forretnings- og kontorbygg m.v.	Byggets bruksareal 0 - 50 m^2		4679	4679	4824
	Byggets bruksareal 51 - 200 m^2	pr m^2	121	121	125
	Byggets bruksareal 201 - 400 m^2	pr m^2	94	94	97
	Byggets bruksareal 401 - 600 m^2	pr m^2	82	82	85
	Byggets bruksareal over 600 m^2	pr m^2	67	67	69
	For hver etasje over og under 1. etasje - 0 - 50 m^2		1313	1314	1355
For driftsbygninger i landbruk gis 50 % rabatt	For hver etasje over og under 1. etasje - 51 - 200 m^2	pr m^2	59	59	61
	For hver etasje over og under 1. etasje - 201 - 400 m^2	pr m^2	48	48	49
	For hver etasje over og under 1. etasje - 401 - 600 m^2	pr m^2	41	41	42
	For hver etasje over og under 1. etasje - over 600 m^2	pr m^2	35	35	36
	Ombygging/bruksendring 0 - 50 m^2		1306	1346	1388
	Ombygging/bruksendring 51 - 200 m^2	pr m^2	59	61	63
	Ombygging/bruksendring 201 - 400 m^2	pr m^2	47	48	49
	Ombygging/bruksendring 401 - 600 m^2	pr m^2	41	42	43
	Ombygging/bruksendring over 600 m^2	pr m^2	35	36	37

For garasjer, uthus, naust, kaldlager og lignende som ligger under 20-1	0 - 70 m^2		4679	4679	4824
	71 - 100 m^2		9308	9308	9597
	Over 100 m^2		10674	10674	11005
Utslippssøknad Avløp, oljeutskiller mm Ny anlegg			4679	4679	4824
Større terrenginngrep etter pbl § 20-1, K					8050
Mindre terrenginngrep etter pbl § 20-1, L					3450
Rehabilitering av avløp, oljeutskillere			2616	2616	2697
Saksbehandling for arbeider etter § 20-1 gjelder forstøtningsmur, innhegning, fasadeendring, piper ol		for hvert tilfelle	2616	2697	2781
Saksbehandling for arbeider etter § 20-4		for hvert tilfelle	4679	4824	4974
Saksbehandling av rivingstillatelse	Bygg inntil 50 m2		1231	1269	1308
	Bygg inntil 200 m2		4679	4824	4974
	Bygninger over 200 m2		9419	9711	10012
Påvisning av bygningens plassering - Gebyr betales etter bebygd areal (BYA)	Bygninger med areal inntil 70 m^2		3373	3478	3586
	Bygninger med areal inntil 200 m^2		6778	6988	7205
	Bygninger med areal inntil 400 m^2		10145	10459	10783
	Bygninger med areal over 400 m^2		16867	17390	17929
	Ny utstikking inntil 70 m^2		1687	1739	1793
	Ny utstikking inntil 200 m^2		3386	3491	3599
Utføres etter kapasitet	Ny utstikking inntil 400 m^2		5072	5229	5391
	Ny utstikking over 400 m^2		8434	8695	8965
	Utstikking av ekstra kompliserte bygninger - Kan kreves gebyr etter medgått tid	pr. time	1038	1070	1103
	Beliggenhetskontroll - Areal inntil 70 m^2		3373	3478	3586
	Beliggenhetskontroll - Areal inntil 200 m^2		6778	6988	7205
	Beliggenhetskontroll - Areal inntil 400 m^2		10145	10459	10783
	Beliggenhetskontroll - Areal over 400 m^2		16867	17390	17929
Søknad om ansvarsrett	Personlig godkjenning ansvarsrett selvbygger		2616	2697	2781
Søknad om rammetillatelse	Hus, hytter og mindre prosjekter		4679	4824	4974
Søknad om rammetillatelse	Industri- og forretningsbygg og andre større tiltak				7460
Ferdigattest	Tiltak hvor det er gått mer enn 3 år etter tillatelse er gitt		2665	2748	2833

Tiltak som krever dispensjon etter PBL § 19	Dispensasjon uten høring	pr søknad	4925	5078	5235
	Dispensasjon med høring (andre myndigheter)	pr søknad	7387	7616	7852
	Tilbaketrekking av dispensasjon	Tilbakebetales 30 % av gebyr			
Endring av tillatelse		pr søknad	2616	2697	2781
Tilsyn	Tilsyn bolig		3884	4004	4128
	Tilsyn bygg (frittliggende >50 m^2)		1939	1999	2061
	Tilsyn byggeplass		5830	6011	6197
	Tilsyn foretak		3884	4004	4128
Søknad etter 20-1, K Vesentlig terrenginngrep					7500
Søknad etter 20-1, K Veier, parkering, landing					5000

5. Deling etter plan- og bygningsloven

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Delingssøknader etter PBL § 20-1 m	Søknad i regulerte områder		3008	3101	3197
	Søknad om uregulerte områder		4508	4648	4792

6. Gebyr for behandling av private reguleringsplaner/ bebyggelsesplaner/ endringer og sertifisering miljøfyrtårn

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Behandling av mindre vesentlige reguleringsendringer			10920	11259	11608
Behandling av dispensasjonssøknader			6300	6495	6696
Behandling av reguleringsplaner	For enkel plan		46200	47632	54609
	Sammesatt plan		59400	61241	68639
	For krevende plan		79200	81655	89686
Sertifisering miljøfyrtårn			5000	5155	5670

7. Gebyr for behandling av konsesjonssaker og delingssaker etter jordloven

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Behandling av søknader om delingssamtykke etter jordloven			2000	2000	2000
Behandling av søknader om konsesjon			5000	5000	5000

Gebyrene reguleres i henhold til jordlova.

8. Gebyr for utarbeiding av plan for skogsveier

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Skogsveier	Utarbeiding av plan		11635	11996	12368

9. Gebyr for gravemeldinger

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Søknadspliktig arbeid	Gebyr for behandling av gravemelding	pr gravetillatelse/ tiltak	1 550	1 598	1 647
	Arbeidsvarsling	pr gravetillatelse/ tiltak	650	670	691

10. Seksjonering

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Gebyr for behandling av seksjonering Nybygg	1 til 4 seksjoner	1 til 4	3450	4000	4124
	Tillegg for hver seksjon over 4	pr enhet		150	155
Seksjonering av eksisterende bygg	1 til 4 seksjoner	1 til 4		6000	6186
	Tillegg for hver seksjon over	pr enhet		150	155
Reseksjonering	1 til 4 seksjoner	1 til 4		6000	6186
	Tillegg for hver seksjon over	pr enhet		150	155
Oppheving av seksjonering				1500	1546

11. Priser torgleie Fauske sentrum

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Torgleie	Sommersesong: 01.05 - 30.09	pr sesong	4300	4500	4700
	Vintersesong: 01.10 - 30.04	pr sesong	4300	4500	4700
	Strøm	pr sesong	1400	1500	1600
Torgplass uten strøm		pr dag	200	250	260
Torgplass med strøm		pr dag	250	280	290
Torghandlere som benytter torgplass fast 2 ganger pr uke eller mer, betaler pr gang		pr gang		200	340
Leie av kommunalt areal (ikke torgareal) til begrenset anlegg og lagringsperiode		Pr m2 x mnd		3	20

12. Parkeringssatser

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Parkering helårskort fossildrevne biler	Definerte og udefinerte P plasser	pr år	7600	7600	5500
Parkeringsgebyr sentrum fossildrevne biler		pr time	22	22	28
Parkering Samfunnshus/Helland fossildrevne biler	Dag før kl 1000	pr døgn	32	32	38
Parkering Samfunnshus/Helland fossildrevne biler	Dag etter 1000	pr time	22	22	28
Utleie av Melenci plass ved sirkus/tivoli med mere		pr døgn			7000
Parkeringskort elbil	Definerte og udefinerte P plasser	pr år			5500
Parkeringsgebyr sentrum elbil		pr time	22	22	28
Parkering Samfunnshus/Helland elbil	Dag før kl 1000	pr døgn	32	32	38
Parkering Samfunnshus/Helland elbil	Dag etter 1000	pr time	22	22	28
Bobilparkering	Ved Rema	pr døgn	190	196	215
Kaileie hovedkai sentrum		pr døgn			170
Flytebrygge - leie		pr døgn	150	150	150

13. Kaileie Finneid kai

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Finneid kai	Tonnasje over kai Bulk eller stykkgods	Pr tonn	5	11	13
	Kaileie uten strøm	pr døgn		200	210
	Kaileie med strøm	pr døgn		300	300
	Kaivederlag for fartøy under 15 meter	pr døgn		105	110
	Kaivederlag for fartøy under 15 - 30 meter	pr døgn		210	220
	Kaivederlag for fartøy fra 30 meter og oppover	pr døgn		330	340
Finneid kai, områdeleie	Område 1 - 240 m2	pr uke			480
	Område 2 - 125 m2	pr uke			250
	Område 3 - 300 m2	pr uke			600
	Område 4 - 400 m2	pr uke			800
	Område 5 - 900 m2	pr uke			1800

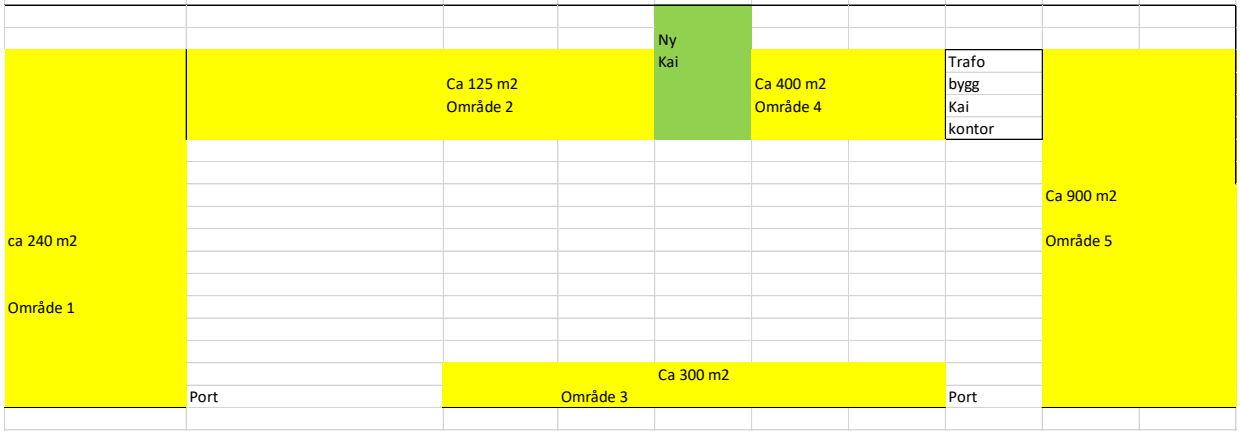

14. Kaileie Fauske sentrum

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Kaileie i Fauske sentrum	Flytebrygge (uten strøm)	pr døgn		150	150
	Kaileie uten strøm	pr døgn		200	220
	Kaileie med strøm	pr døgn		300	300
	Overtredelsesgebyr			600	600

15. Skanning/ kopiering/ utskrift

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Grunnkart eller situasjonskart (høydekurver, eiendomsgrenser, bygninger, veg)	Privat - Utsnitt rundt eiendom	pr. stk. inkl. mva	203	209	216
	Privat- Utsnitt av store areal	pr. stk. inkl. mva	492		
	Offentlig/firma - Utsnitt rundt eiendom	pr. stk. inkl. mva	308	318	327
	Offentlig/firma - Utsnitt for reguleringsplan	pr. stk. inkl. mva	985	1016	1047
	Offentlig/firma - Utsnitt av store areal	pr. stk. inkl. mva	985	1016	1047
Priser pr. utskrift i farge	A2 – lengde opp til 60 cm	pr. stk. inkl. mva	160	165	170
	A2 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	61	63	65
Maksimal lengde på	A1 – lengde opp til 85 cm	pr. stk. inkl. mva	246	254	261
utskrift er 18 m.	A1 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	98	101	104
	A0 – lengde opp til 1.3 m	pr. stk. inkl. mva	523	539	556
	A0 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	185	191	197
	B0 – lengde opp til 1.5 m	pr. stk. inkl. mva	677	698	720
	B0 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	308	318	327
Priser pr. utskrift i sort/hvit	A2 – lengde opp til 60 cm	pr. stk. inkl. mva	154	159	164
	A2 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	31	32	33
	A1 – lengde opp til 85 cm	pr. stk. inkl. mva	154	159	164
Maksimal lengde på	A1 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	74	76	79
utskrift er 18 m.	A0 – lengde opp til 1.3 m	pr. stk. inkl. mva	338	348	359
	A0 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	124	128	132
	B0 – lengde opp til 1.5 m	pr. stk. inkl. mva	462	476	491
	B0 - Tillegg pr meter	pr. stk. inkl. mva	185	191	197
Skanning (farge og sort/hvit)	A3	pr. stk. inkl. mva	37	38	39
	A2	pr. stk. inkl. mva	61	63	65
	A1	pr. stk. inkl. mva	92	95	98
	A0	pr. stk. inkl. mva	154	159	164
Laminering	A4	pr. stk. inkl. mva	25	26	27
	A3	pr. stk. inkl. mva	49	51	52
Posthylse (I tillegg frakt etter Posten prisregulativ)	46 cm	pr. stk. inkl. mva	31	32	33
	63 cm	pr. stk. inkl. mva	37	38	39
	80 cm	pr. stk. inkl. mva	49	51	52
	103cm	pr. stk. inkl. mva	74	76	79

16. Betalingssatser – Mat levert fra Fauske storkjøkken

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Middag paviljongene	Normalporsjon m/dessert m/mva		Se p/o	Se p/o	Se p/o
	Stor porsjon m/dessert m/mva		Se p/o	Se p/o	Se p/o
Middag tilkjørt hjemmeboende	Middag m/dessert m/mva		87	90	100
	Middag u/dessert m/mva		79	81	Utgår

17. Feieavgift

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Feieavgift	Boliger ekskl. mva	pr pipeløp	300	290	298
	Fritidsboliger ekskl. mva	pr pipeløp	168	162	166

18. Vann-, avløp- og slamgebyr

Beskrivelse	Enhet	2019			2020			2021		
		Vann	Avløp	Sum m/mva	Vann	Avløp	Sum m/mva	Vann	Avløp	Sum m/mva
Engangsgebyr	pr. bygg	4873,9	4114,49	11235,49	5361,29	4525,94	12359,04	5361,29	4525,94	12359,04
Abonnementsgebyr bolig/ fritidshus	pr. boenhet	612,80	491,51	1380,38	674,08	540,66	1518,43	674,08	540,66	1518,43
Ab.gebyr for næring/ andre bygg	eiendom/seksjo	612,80	491,51	1380,38	674,08	540,66	1518,43	674,08	540,66	1518,43
Forbruksgebyr etter areal	kr/m^2	24,64	18,28	53,65	27,10	20,11	59,01	27,10	20,11	59,01
Forbruksgebyr etter måler	kr/m^3	18,47	13,72	40,23	20,32	15,09	44,27	20,32	15,09	44,27
Årsleie for vannmåler	3/4"			191,43			210,58			210,58
	1 "			262,74			289,01			289,01
	1 1/2 "			500,47			550,52			550,52
	2"			915,51			1007,06			1007,06
Plombering og åpning av innvendig stoppekran	pr. oppmøte			965			1061,5			1061,5
Slamavgift bolig, tømming hvert år	pr. bruksenhet		1701,94	2127,42		1923,19	2403,99		2165,51	2706,89
Slamavgift bolig, tømming hvert 2. år	pr. bruksenhet		850,71	1063,38		961,30	1201,63		1082,42	1353,02
Slamavgift hytter tømming hvert 4. år	pr. bruksenhet		425,88	532,36		481,24	601,56		541,88	677,35

19. Husholdningsgebyr

Område	Beskrivelse	Enhet	2020					2021				
			Komm. tillegg	Sum eks. mva	Sum inkl. mva	Hyppigere tømming inkl. mva	Ekstra tømming inkl. mva	Komm. tillegg	Sum eks. mva	Sum inkl. mva	Hyppigere tømming inkl. mva	Ekstra tømming inkl. mva
Husholdningsgebyr	Grunngebyr	pr dunk		2282	2852				2300	2875		
	80 liter	pr dunk	59	2282	2852	627	183	61	2300	2875	646	189
	130 liter	pr dunk	59	2555	3193	703	227	61	2703	3379	724	234
	190 liter	pr dunk	59	2879	3599	792	288	61	3186	3983	815	296
	240 liter	pr dunk	59	3148	3935	866	293	61	3588	4485	892	303
	350 liter	pr dunk	59	3748	4685	1031	447	61	4474	5593	1062	461
	500 liter	pr dunk	59	6246	7808	1718	624	61	8000	10000	1769	642

Kommunalt miljøgebyr kr. 61,00 eks. mva. Økning 2,7 %
Øvrige priser ligger som vedlegg til sak betalingsregulativ 2021

20. Diverse betalingssatser i pleie og omsorg

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Paviljongene - Husleie Sagatun	Beboer	pr mnd	5000	5155	5294
Paviljongene - Mat	Middag	pr mnd	2685	2768	2843
	Tørrmat	pr mnd	1514	1561	1603
Trygghetsalarm	Tap av alarmknapp - Erstatning	pr stk	944	973	973
Hjemmetjenester (Grunnbeløp pr 01.05.2020 - kr 101 351)	Månedsabonnement under 2 G (max.pris avh. av ant. t. pr.mnd.)	pr mnd	Statens satser	Statens satser	Statens satser
	Månedsabbonement 2 - 3 G	pr mnd		1240	2904
	Månedsabbonement 3 - 4 G	pr mnd		2000	3872
	Månedsabbonement 4 - 5 G	pr mnd		2760	4840
	Månedsabbonement over 5 G	pr mnd		3200	5324
	Under 2G	pr time			210
	Timesats 2-3G	pr time		155	484
	Timesats 3 - 4 G	pr time		250	484
	Timesats 4 - 5 G	pr.time		345	484
	Timesats over 5 G	pr time		400	484
Korttidsopphold	Døgnsats		Statens satser	Statens satser	Statens satser
	Dagopphold		Statens satser	Statens satser	Statens satser
Miljø/aktivitetstjensten	Egenandel dagsentertilbud 1 gang pr mnd		118	122	80 pr.gang
	Egenandel dagsentertilbud fra 2 ganger til 3 ganger		235	242	80 pr.gang
	Egenandel dagsentertilbud fra 4 ganger		400	412	80 pr.gang

21. Betalingssatser for kommunale barnehager gjeldende fra 01.01.2021

NB! Gjelder fra 01.01.2021

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Satser kommunale barnehager	Helplass	100 %	3040	3135	3230
	Halv plass	50 %	1520	1567	1615
	Enkelttimer/dager inntil 6 timer pr dag	pr time	45	46	47
	Enkeltdager	pr dag	229	235	241
	Matpenger	pr dag	26	27	28

22. Voksenopplæring

Område	Beskrivelse	Enhet	2019	2020	2021
Voksenopplæring	Elever som **ikke** har rett og plikt (EØS/arbeidsinnvandrere) - i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass	pr undervisn.-time	55	57	60
	Elever som har plikt, men ikke rett - i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass	pr undervisn.-time	55	57	60
	Statsborgerprøve		700	720	740
	Norskprøve muntlig		650	670	690
	Norskprøve skriftlig (hel prøve)		650	670	690
	Delprøve norsk skriftlig		325	335	345
	Samfunnskunnskapsprøve for betalende elever		650	670	690

23. Betalingssatser for SFO

Nye betalingssatser fra 01.01.2021

Område	Beskrivelse	Enhet	01.08.2020	**Fra 01.01.2021**	**Fra 01.01.2022 selvkostsats**
SFO	Sats 1: Fra 1-7 timer pr skoleuke	pr mnd	859	1100	1500
	Sats 2: Fra 7-14 timer pr skoleuke	pr mnd	1 656	2150	2800
	Sats 3: Fra 14 -> timer pr skoleuke	pr mnd	2 298	3000	3900
	Sats 4: Hel dag, skolefrie dager	pr dag	226	250	350
	Sats 5: Sammenhengende uke, skolefrie dager	pr uke	921	1000	1400
Matpenger	Sats 1	pr mnd	72	90	90
	Sats 2	pr mnd	135	160	160
	Sats 3	pr mnd	176	200	200
	Sats 4	pr dag	19	25	25
	Sats 5	pr uke	93	125	125
	Leksehjelp i SFO tid	pr mnd	-129	-132	-132

For sats 1,2 og 3 betales det for 38 skoleuker (10 måneder) og gjelder kun skoledager. Sats 4 og 5 gjelder alle skolefrie dager hvor SFO holder åpent. Barn med behov for styrket SFO tilbud på 5.-7.trinn har rett til friplass på alle skoledager. Alle barn, 1.-7.trinn må betale for tilbudet på skolefrie dager.

For sats 1 og sats 2 må foresatte, i samarbeid med SFO leder, avtale hvordan timene legges **fast** gjennom skoleåret. Det gis 50 % søskenmoderasjon beregnet ut fra lavest betalende sats. Søskenmoderasjon gis til søsken folkeregistrert på samme adresse og med samme hovedforsørger. Matpenger betales i tillegg til oppholdsbetaling.

Selvkostsats fra 01.01.2022 er basert på barn i SFO pr. september 2020. Det må påregnes at foresatte vil ta barn ut av SFO når satsen økes. Estimatet på selvkost er basert på at det kjøpes plass til 30 % av barna på SFO på alle skolefrie dager.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/15035 Arkiv sakID.: 20/1732	Saksbehandler: Torill Mørkhagen

Sak nr.		Dato
011/20	Partssammensatt utvalg	24.11.2020
120/20	Formannskap	24.11.2020
	Kommunestyre	

Rullering av lønnspolitisk plan 2020

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Forslag til revidert lønnspolitisk plan godkjennes og gjøres retningsgivende og veiledende for lokal lønnsfastsetting i Fauske kommune.

Vedlegg:

12.10.2020	Gjeldende lønnspolitisk plan - Lønnspolitisk plan 2018 - 2020	1455295
12.11.2020	Lønnspolitisk plan med korrigeringer markert	1458092
12.11.2020	Lønnspolitisk plan ny	1458165

Sammendrag:

I henhold til K-vedtak i sak 107/18 skal den lønnspolitiske planen være retningsgivende og veiledende for lokal lønnsfastsetting i kommunen. Den skal rulleres og harmoniseres med sentralt inngått tariffavtale.

I henhold til Lønnspolitiskplans punkt 1.3 skal den lokale lønnspolitikken i Fauske kommune utvikles prosess mellom administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene før endelig politisk godkjenning.

Den lønnspolitiske planen er kontrollert for endringer i Hovedtariffavtalen pr 26.10.2020

Endret og/eller ny tekst fremkommer i understreket kursiv og tekst som er foreslått fjernet er gjennomstrøket.

Endringene er utarbeidet i samarbeid med de Hovedtillitsvalgte.

Saksopplysninger:

Kommunens lønnspolitiske plan er kontrollert for i henhold til endringer i Hovedtariffavtalen for KS-området pr 26.10.2020

I punkt 1.2 foreslås det å endre teksten fra de tre tettstedene til Fauske kommune. Dette fordi lønnspolitisk plan omtaler Fauske kommune som arbeidsgiver. Siste setning foreslås strøket, da dette er regulert i sentralt avtaleverk.

I punkt 1.3 foreslås det å stryke første overskrift og beholde overskrift: Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse, for korrekt benevnelse.

I punkt 2.1 foreslås følgende tilføyelse: «tilstrebe å». «Innen 01.01.2021» er tatt bort da dette vil være et kontinuerlig forbedringsområde.

I punkt 2.2 foreslås det å ta bort «på bakgrunn», dette foreslås erstattet med «etter vurdering av», «Lønn skal være et personalpolitisk virkemiddel for å oppnå gode resultater i henhold til vedtatte mål», er foreslått strøket og «tjenesten» er endret til «arbeidet». Endringene er gjort for å bedre flyt i dokumentet.

I punkt 2.3 foreslås det å fjerne «kompetaseutviklingsbehov», da dette er inkludert i ordet kompetansebehov.

I punkt 2.4 legges til ansatte «med helsefaglig utdanning» for å harmonisere lønnspolitisk plan med PART-vedtaket 8/20 om avlønning etter 8 års ansiennitet. Som følge av partsvedtak 8/20 erstattes «kommunestyrevedtak 198/16» med «PART-vedtaket 8/20» gjennomgående i dokumentet.

I punkt 2.6.3 foreslås følgende endringer:

- «Personalsjef» endres til «HR-sjef»
- «Assisterende rektorer» tas med
- Setning flyttes fra punkt 3: «Rådmann skal være minimum kr. 50 000 høyere lønnet enn høyest lønte kommunalsjef»
- Ordet «skal» fjernes fra siste setning da det ligger implisitt i setningen. Endringen er gjort for å bedre språkflyt.

I punkt 2.6.4 foreslås følgende fjernet i tredje avsnitt: «ledere med vesentlig arbeidsgiverfunksjoner med fag-, økonomi- og personalansvar som». Endringen foreslås da dette er beskrevet i første avsnitt. Det foreslås å legge til: «Det inngås avtale mellom den enkelte leder og dens nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.» Dette er likelydende ordlyd som 2.6.3

I punkt 2.9 er foreslås språklige endringer for å forenkle tekst der «gjenspeile» erstatter «være gjenytelse for» og det er lagt til «i lønnsutviklingen»

Videre i punktets kap 4 foreslås følgende endringer:

- I 3 avsnitt legge til «med helsefaglig utdanning», under samme begrunnelse som i punkt 2.4
- I 5. avsnitt endre «tilleggsutdanning» og erstatte dette med «krav om mastergrad», dette for å samsvare med stillingsbenevnelsen i hovedtariffavtalen.
- I 6. avsnitt foreslås «legges som et fast tillegg til» erstattet med «kommer i tillegg til grunnlønn». Det foreslås videre å erstatte «stilling med særskilt krav til utdanning» med «stillingskode». Dette for bedre flyt i språket.
- I 7. avsnitt foreslås at det legges til «alternativt dato på vitnemål dersom dette er etter den 1. i innleveringsmåneden». Endringen foreslås på bakgrunn av at ansatte ikke skal få lønn for utdanning før denne er fullført.

I punkt 2.10 foreslås å fjerne «uavhengig av stilling» og erstatte dette med «dersom fagbrevet er av relevans for stillingen». Bakgrunnen for dette er et ønske om å motivere ansatte til å ta fagbrev innenfor sitt fagfelt og rekruttere ansatte med relevant fagbrev.

I punkt 2.12 foreslås punktet omformulert for å presisere hvem dette omfatter.
I første setning legges «er av relevans for stillingen i Fauske kommune» til.

Kulepunkt en: «Ettårs» strykes og erstattes med «som kan dokumentere fullført 60 studiepoeng»
Kulepunkt to: «Toårs» strykes og erstattes med «som kan dokumentere fullført 120 studiepoeng»
Kulepunkt tre: «ett års sykepleier/vernepleierstudenter» foreslås støket og erstattet med «kulepunkt 1»
Kulepunkt fire: «to års sykepleier- og vernepleierstudenter» foreslås strøket og erstattet med «kulepunkt 2»

Punkt 3 foreslås slettet, da dette er tatt med i punkt 2.6.3.

Helge Akerhaugen
kommunedirektør

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Lønnspolitisk plan 2018-2020

Revidert og godkjent i Kommunestyresak 107/18 8.november 2018

Innhold

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan ... 3
1.1 Visjon – Fauske mot 2025 ... 3
1.2 Overordnet mål – Fauske 2025 ... 3
1.3 Lønns- og stillingsbestemmelser ... 3
1.3.1 Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse ... 3
2. Lokal lønnspolitikk ... 3
2.1 Mål ... 3
2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger ... 4
2.3 Drøftinger og forhandlinger ... 4
2.4 Personalpolitiske virkemidler ... 4
2.5 Likelønn og likestilling ... 5
2.6 Lederavlønninger ... 5
2.6.1 Generelle kriterier ... 5
2.6.2 Kriterier for lederavlønning ... 5
2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2 ... 5
2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3 ... 6
2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte ... 6
2.8 Kriterier for avlønning i kap 5 ... 6
2.9 Kompetanseavlønning ... 6
2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev ... 7
2.11 Avlønning av pedagogiske ledere ... 7
2.12 Avlønning av studenter ... 8
2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg ... 8
3. Veiledende for lønnsfastsettelse- HIT ... 9
4. Avslutning ... 9

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan

1.1 Visjon – Fauske mot 2025

Fauske – folkehelsekommunen der alle trives

1.2 Overordnet mål – Fauske 2025

Fram mot år 2025 skal vi sammen videreutvikle Fauske, Valnesfjord og Sulitjelma til samfunn der det er:

- God helse
- Vekst i næringslivet
- Vekst i folketallet
- Gode tjenester

De ansatte er sikret pensjon gjennom kommunens medlemskap i Kommunenes landspensjonskasse og Statens pensjonskasse.

1.3 Lønns- og stillingsbestemmelser

1.3.1 Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse

Fauske kommune tar gjennom sitt medlemskap i KS utgangspunkt i hovedtariffavtalens generelle lønns- og stillingsbetegnelser. Det vises til hovedtariffavtalens kap 3 punkt 3.2 der det fremkommer at det skal utarbeides en lokal lønnspolitikk og kriterier for lokale lønnstillegg etter drøftinger med de ansattes organisasjoner. Det skal tilstrebes enighet om kriteriene.

Lønnspolitikken i Fauske kommune utvikles i en prosess mellom administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene før endelig politisk godkjenning.

Den skal være veiledende og retningsgivende for lønnsfastsetting og lønnsutvikling. Videre skal den fange opp lokale utfordringer og være et supplement til sentralt bestemte lønnsføringer.

2. Lokal lønnspolitikk

2.1 Mål

Fauske kommune skal

- ha en attraktiv lønnspolitikk for å rekruttere og beholde arbeidstakere
- ha en lønnspolitikk som skaper engasjement hos den enkelte ansatte
- gi den enkelte mulighet for en god og konkurransedyktig lønnsutvikling
- ha en lønnspolitikk som skal bidra til å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinne- og mannsdominerte yrker
- tilby alle ansatte minimum 80 % stilling innen 01.01.2021

2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger

Lønn skal fastsettes ved tilsetting eller ved forhandlinger med utgangspunkt i vedtatte kriterier og rammer i forhold til aktuelt lønnsnivå.
Ansatte som får sin lønn regulert gjennom hovedtariffavtalens kap. 4 følger et minstelønnssystem der lønn utover minstelønn forutsettes gitt gjennom lokale forhandlinger.

- Lønn skal være et personalpolitisk virkemiddel for å oppnå gode resultater i henhold til vedtatte mål
    - Effektivitet
    - Kvalitet på tjenesten
    - Trivsel og bedre arbeidsmiljø
    - Engasjement

2.3 Drøftinger og forhandlinger

Det gjennomføres årlige drøftingsmøter om rekrutteringssituasjonen og om framtidig kompetansebehov/kompetanseutviklingsbehov for ulike stillingsgrupper i kommunen, jf. Kommunens kompetanseplan.

Den lokale lønnspolitikken skal:

- Utformes og virke slika t kvinner og menn likebehandles i vurdering av lønn og avansement for arbeid av lik verdi
- Legge til rette for faglige karriereveier og avansementsmuligheter
- Angi kriterier for innplassering i eventuelle avansementsstillinger
- Etablere en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling
- Vise hvordan ønsket og tilegnet kompetanse gir lønnsmessig uttelling

Forut for lokale lønnsforhandlinger skal arbeidsgiver legge fram tallmateriale/statistikk som viser lønnsnivå og lønnsutvikling, bl.a. fordelt på kjønn og stillingskoder som grunnlag for også å kunne drøfte likelønn.

Lokal justering av lønn skal skje i samsvar med HTA forhandlingsbestemmelser og i tråd med lønnspolitisk plan.

Det vises for øvrig til hovedtariffavtalens § 3.2.1 og vedlegg 3.

2.4 Personalpolitiske virkemidler

For å beholde kvalifiserte arbeidstakere og for å rekruttere nye kan følgende virkemidler utover lønn anvendes i Fauske kommune:

- Kompetanseutvikling, jf. kompetanseplan
- Gode og fleksible permisjonsmuligheter, jf. permisjonsreglement
- Ulike velferdstiltak, jf. HMS-plan
- Fleksible arbeidstidsordninger
- Seniortiltak
- Rekruttere internt ved grunn- og videreutdanning av egne ansatte/ bindingstid
- Ansatte i helse/omsorg som går i turnus lønnes minimum tilsvarende som etter 8 års ansiennitet, jf kommunestyrevedtak 198/16

2.5 Likelønn og likestilling

Ledere og tillitsvalgte har et særlig ansvar for det løpende likelønns- og likestillingsarbeidet i kommunen.

2.6 Lederavlønninger

2.6.1 Generelle kriterier

- Være objektive
- Relatert til virkeområde
- Så langt som mulig kunne måles
- Fremme likelønn og likestilling
- Kreditering for kompetanseutvikling

2.6.2 Kriterier for lederavlønning

Lederavlønning må være relatert til oppnådde resultater med fokus på følgende:

- Personalansvar: forvaltning av personalprosedyrer
- Arbeidsmiljø: med høy grad av motivasjon
- Fagansvar: kvaliteten av tjenesteytelsen
- Økonomistyring: iht. budsjettmål
- Innovasjon/nytenking: tydelige prosesser
- Omdømmebygging: aktiv to-veis-kommunikasjon internt og eksternt

2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2

Ledere avlønnet iht. hovedtariffavtalens kap 3, pkt. 3.4.1 og 3.4.2 har det overordnete ansvar for

- Fag
- Personal
- Budsjett

I Fauske kommune gjelder dette følgende stillinger

- Rådmann og kommunalsjefer
- Økonomisjef/personalsjef
- Enhetsledere
- Rektorer (jf. HTA vedlegg 1)

Det er et nedfelt prinsipp at overordnet skal være lønnet høyere enn underordnet.
Det bør være en lønnsforskjell på minimum kr 20.000,- mellom en leders lønn og høyest lønte underordnetes grunnlønn. Unntak for ordningen kan være i tilfeller der underordnet har særskilt avlønning pga. spesiell kompetanse, retrettstilling eller andre særlige forhold.

Lønnsnivået bør være slik at kommunen blir konkurransedyktig på arbeidsmarkedet. Det må fremkomme at lederstillinger tillegges et stort og selvstendig ansvar.
Kriterier for lederavlønninger fremkommer i hovedtariffavtalens kap 3 pkt. 3.4.1

- Oppnådde resultater i forhold til virksomhetens mål
- Utøvelse av lederskap
- Betydelige organisatoriske endringer
- Behov for å beholde kvalifisert arbeidskraft

Det skal inngås avtale mellom den enkelte leder og nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.

2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3

Med leder iht. hovedtariffavtalens kap 3.4.3 menes ledere som i sin stilling innehar delegert budsjett-, økonomi- eller personalansvar. Lønn til disse fastsettes etter forhandlinger lokalt.

Disse skal avlønnes høyere enn dem de er satt til å lede. Unntak for ordningen er i de tilfeller underordnete har særskilt avlønning på grunn av spesiell funksjon, kompetanse/spisskompetanse, retrettstilling eller andre særskilte forhold.

I Fauske kommune gjelder dette ledere med vesentlige arbeidsgiverfunksjoner med fag-, økonomi- og personalansvar, som

- Styrere
- Avdelingssykepleier/-leder
- Andre med tilsvarende funksjoner

2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte

Det vises til hovedtariffavtalen kap 3.5:

Hovedtillitsvalgte som er innvilget hel permisjon fra sin stilling avlønnes med minimum kr 430 000,- pr år, men skal ikke lønnes under det vedkommende ville hatt i opprinnelig stilling (inklusive faste og variable tillegg).

2.8 Kriterier for avlønning i kap 5

I hovedtariffavtalen kap 5 fremkommer:

- Ved lønnsfastsettelse skal det blant annet tas hensyn til stillingens kompleksitet og den enkelte ansattes kompetanse, ansvar, innsats og resultatoppnåelse
- Ved lønnsregulering for stillingene i kap 5 tas det hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet

2.9 Kompetanseavlønning

I Kommunestyresak 149/12 den 4.10.2012 ble kompetanseavlønning innført i Fauske kommune for videreutdanning fullført etter denne dato. Dette under forutsetning av inngått avtale med leder i forkant.

For videreutdanning som fører til endring av stillingsgruppe og dermed ny avlønning i henhold til hovedtariffavtalen inngås ingen lokal avtale om kompetanseavlønn.

Lønn skal være gjenytelse for den ansattes kompetanse.
Det skal være en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling. Relevant etter-/videreutdanning skal vektlegges.

Kap 5
For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalens kap 5 vises til de generelle bestemmelsene i HTA kap 3.3 og 5.2.

Kapittel 5 har årlig lønnsregulering. Eventuell videreutdanning

Kap 4
For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalen kap 4 vises til hovedtariffavtalens kap 3.2, 3.3 og 4.2.4.

Ansatte kan lokalt avlønnes høyere per år enn i stillingens grunnlønnsplassering når:

- Fauske kommune ved tilsetting vurderer søkers videreutdanning som relevant for stillingen
- Fauske kommune inngår skriftlig avtale med en ansatt om konkret videreutdanning, og denne er relevant for nåværende stilling

Alle ansatte, vikarer og timepersonell som går i turnus avlønnes med minimum lønn lik 8 års ansiennitet, jf Kommunestyrevedtak 198/16.

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 1 (assistent, fagarbeider og 1-årig fagskoleutdannet) gjelder:

- 15 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 5 000
- 30 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 10 000
- 60 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 20 000

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 2 (minimum 3-årig U/H-utdanning, maksimum lektor med tilleggsutdanning) gjelder:

- 15 studiepoeng kr 5 000
- 30 studiepoeng kr 10 000
- 60 studiepoeng kr 20 000

Felles for alle stillinger i gruppe 1 og gruppe 2

- Kompetansetillegg gis for inntil 60 fagskolepoeng/studiepoeng
- Kompetansetillegget legges som et fast tillegg til gjeldende stillingkode
- Ved overgang til ny stilling med særskilt krav til utdanning faller kompetansetillegget bort. Det inngår i ny grunnlønn.

Kompetansetillegget gjøres gjeldende fra den 1. i den måneden dokumentasjon er levert.
For lærere kan stillingskode endres to ganger i året, 1. januar og 1.august, jf. HTA vedlegg 6.

2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev

Ansatte med fagbrev avlønnes minimum som fagarbeider uavhenging av stilling

2.11 Avlønning av pedagogiske ledere

Pedagogisk leder avlønnes med et tillegg på kr 25 300,- i 100 % stilling som ped.ledertillegg. Tillegget er brøkavhengig.

Konstituerte ped.ledere lønnes etter ansiennitet som 3-årig høgskoleutdanning uten ped.ledertillegg.

2.12 Avlønning av studenter

Studenter som kan dokumentere at de har fullført deler av utdanningen avlønnes som følger:

- Ett års sykepleier-/vernepleierstudenter lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 0 års ansiennitet
- To års sykepleier-/vernepleierstudenter lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 2 års ansiennitet.
  Tilsvarende gjelder annen relevant høyskoleutdanning innen helsefag/sosialfag
- Legestudenter som har fullført to år får samme betingelser som ett års sykepleier/vernepleierstudenter.
- Legestudenter som har fullført tre år lønnes tilsvarende som to års sykepleier- og vernepleierstudenter

Det vil si at K-vedtaket 198/16 om avlønning etter 8 års ansiennitet ikke gjelder for disse.

2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg

Tillegget er variabel lønn for spesielle funksjoner eller særlig ansvar, og gis som regel for ett skoleår/ barnehageår av gangen.

- Fordeling av aktuelle funksjonstillegg avgjøres av leder etter drøfting med tillitsvalgte
- Endring/oppretting av nye funksjonstillegg kan foretas i forbindelse med lokale forhandlinger
    - nye tillegg kan opprettes der ansvaret og/eller funksjonen ikke er en naturlig del av stillingens ansvar og oppgaver
- En ansatt kan ikke inneha mer enn to funksjoner
- Rådmannen kan i tillegg etter drøfting med aktuelle tillitsvalgte, nedlegge og opprette funksjoner/tillegg ved behov

    - Fra HTA, vedlegg til protokoll 4 bokstav (m)

      Nedlegging av funksjoner, jf. SFS 2213
      Ved eventuell nedleggelse av lokalt opprettede funksjoner som er finansiert av midler fra lokale forhandlinger iht. HTA kap 4.A.1, skal lønnstillegget regnes inn i grunnlønnen til de arbeidstakerne som innehar funksjonen på det tidspunktet den nedlegges.

Følgende funksjoner i grunnskolen er sentralt bestemt med minimumsgodtgjørelse/lokalt gitt godtgjørelse pr år:

- Kontaktlærer kr 12.000 /kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Rådgiver/Sosiallærer kr 12.000/kr. 12.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Følgende funksjoner i grunnskolen er lokalt opprettet i Fauske kommune med følgende sats pr år fremforhandlet i 2017:

- Teamleder kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Fagansvarlig kr. 11.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Disse kan reguleres gjennom de lokale forhandlingene ved hvert hovedoppgjør.

3. Veiledende for lønnsfastsettelse- HIT

Det vises til hovedtariffavtalens kap 3, 4 og 5, Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet

Prinsipper for lønnsfastsettelse:

- Rådmann skal være minimum 50 000,- høyere lønnet enn høyeste lønte kommunalsjef
- Nærmeste leder bør være minimum 20 000,- høyere lønnet enn høyeste lønte ansatt. Unntak for ordningen kan være i tilfeller der underordnet har særskilt avlønning pga. spesiell kompetanse, retrettstilling eller andre særlige forhold.

4. Avslutning

Planen skal være retningsgivende og veiledende for lønnsfastsettelse i kommunen. Den skal rulleres og harmoniseres med blant annet sentralt inngåtte tariffavtaler.

Kommunen som arbeidsgiver gis en frihet til å bruke lønnssystemet aktivt i sin personalpolitikk. Det er åpnet for at individuell vurdering og dermed resultatoppnåelse kan belønnes gjennom lønnsøkning.

Dersom det er konkurranse om rekruttering av helt nødvendig spisskompetanse gis det anledning til bruk av lønn som virkemiddel.

Det vesentligste av lønnsutvikling i kommunen vil bero på sentrale føringer.

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Lønnspolitisk plan

2020-2022

Revidert og godkjent i Kommunestyresak 107/18 8.november 2018

Innhold

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan ... 3
1.1 Visjon – Fauske mot 2025 ... 3
1.2 Overordnet mål – Fauske 2025 ... 3
1.3 Lønns- og stillingsbestemmelser ... 3
1.3.1 Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse ... 3
2. Lokal lønnspolitikk ... 3
2.1 Mål ... 3
2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger ... 4
2.3 Drøftinger og forhandlinger ... 4
2.4 Personalpolitiske virkemidler ... 4
2.5 Likelønn og likestilling ... 5
2.6 Lederavlønninger ... 5
2.6.1 Generelle kriterier ... 5
2.6.2 Kriterier for lederavlønning ... 5
2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2 ... 5
2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3 ... 6
2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte ... 6
2.8 Kriterier for avlønning i kap 5 ... 6
2.9 Kompetanseavlønning ... 7
2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev ... 8
2.11 Avlønning av pedagogiske ledere ... 8
2.12 Avlønning av studenter ... 8
2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg ... 8
3. Veiledende for lønnsfastsettelse- HIT ... 9
4. Avslutning ... 9

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan

1.1 Visjon – Fauske mot 2025

Fauske – folkehelsekommunen der alle trives

1.2 Overordnet mål – Fauske 2025

Fram mot år 2025 skal vi sammen videreutvikle Fauske *kommune*~~, Valnesfjord og Sulitjelma~~ til et samfunn der det er:

- God helse
- Vekst i næringslivet
- Vekst i folketallet
- Gode tjenester

~~De ansatte er sikret pensjon gjennom kommunens medlemskap i Kommunenes landspensjonskasse og Statens pensjonskasse.~~

1.3 ~~Lønns- og stillingsbestemmelser~~

Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse

Fauske kommune tar gjennom sitt medlemskap i KS utgangspunkt i hovedtariffavtalens generelle lønns- og stillingsbetegnelser.

Det vises til hovedtariffavtalens kap 3, 4 og 5, Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet og hovedtariffavtalens kap 3 punkt 3.2 der det fremkommer at det skal utarbeides en lokal lønnspolitikk og kriterier for lokale lønnstillegg etter drøftinger med de ansattes organisasjoner. Det skal tilstrebes enighet om kriteriene.

Lønnspolitikken i Fauske kommune utvikles i en prosess mellom administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene før endelig politisk godkjenning.

Den skal være veiledende og retningsgivende for lønnsfastsetting og lønnsutvikling. Videre skal den fange opp lokale utfordringer og være et supplement til sentralt bestemte lønnsføringer.

2. Lokal lønnspolitikk

2.1 Mål

Fauske kommune skal

- ha en attraktiv lønnspolitikk for å rekruttere og beholde arbeidstakere
- ha en lønnspolitikk som skaper engasjement hos den enkelte ansatte
- gi den enkelte mulighet for en god og konkurransedyktig lønnsutvikling
- ha en lønnspolitikk som skal bidra til å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinne- og mannsdominerte yrker
- *tilstrebe å* tilby alle ansatte minimum 80 % stilling ~~innen 01.01.2021~~

2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger i kapittel 4

Lønn skal fastsettes ved tilsetting eller ved forhandlinger med utgangspunkt i vedtatte kriterier og rammer i forhold til aktuelt lønnsnivå.

Ansatte som får sin lønn regulert gjennom hovedtariffavtalens kap. 4 følger et minstelønnssystem. Lønn utover minstelønn forutsettes gitt gjennom lokale forhandlinger ~~på bakgrunn~~ *etter vurdering av*

- ~~Lønn skal være et personalpolitisk virkemiddel for å oppnå gode resultater i henhold til vedtatte mål~~
    - Effektivitet
    - Kvalitet på ~~tjenesten~~ *arbeidet*
    - Trivsel og bedre arbeidsmiljø
    - Engasjement

2.3 Drøftinger og forhandlinger

Det gjennomføres årlige drøftingsmøter om rekrutteringssituasjonen og om framtidig kompetansebehov~~/kompetanseutviklingsbehov~~ for ulike stillingsgrupper i kommunen, jf. Kommunens kompetanseplan.

Den lokale lønnspolitikken skal:

- Utformes og virke slik at kvinner og menn likebehandles i vurdering av lønn og avansement for arbeid av lik verdi
- Legge til rette for faglige karriereveier og avansementsmuligheter
- Angi kriterier for innplassering i eventuelle avansementsstillinger
- Etablere en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling
- Vise hvordan ønsket og tilegnet kompetanse gir lønnsmessig uttelling

Forut for lokale lønnsforhandlinger skal arbeidsgiver legge fram tallmateriale/statistikk som viser lønnsnivå og lønnsutvikling, bl.a. fordelt på kjønn og stillingskoder som grunnlag for også å kunne drøfte likelønn.

Lokal justering av lønn skal skje i samsvar med HTA forhandlingsbestemmelser og i tråd med lønnspolitisk plan.

Det vises for øvrig til hovedtariffavtalens § 3.2.1 og vedlegg 3.

2.4 Personalpolitiske virkemidler

For å beholde kvalifiserte arbeidstakere og for å rekruttere nye kan følgende virkemidler utover lønn anvendes i Fauske kommune:

- Kompetanseutvikling, jf. kompetanseplan
- Gode og fleksible permisjonsmuligheter, jf. permisjonsreglement
- Ulike velferdstiltak, jf. HMS-plan
- Fleksible arbeidstidsordninger
- Seniortiltak
- Rekruttere internt ved grunn- og videreutdanning av egne ansatte/bindingstid

- Ansatte *med helsefaglig utdanning* i helse/omsorg som går i turnus lønnes minimum tilsvarende etter 8 års ansiennitet, jf ~~kommunestyrevedtak 198/16~~ *PART-vedtaket 8/20*

2.5 Likelønn og likestilling

Ledere og tillitsvalgte har et særlig ansvar for det løpende likelønns- og likestillingsarbeidet i kommunen.

2.6 Lederavlønninger – Kapittel 3

2.6.1 Generelle kriterier

- Være objektive
- Relatert til virkeområde
- Så langt som mulig kunne måles
- Fremme likelønn og likestilling
- Kreditering for kompetanseutvikling

2.6.2 Kriterier for lederavlønning

Lederavlønning må være relatert til oppnådde resultater med fokus på følgende:

- Personalansvar: forvaltning av personalprosedyrer
- Arbeidsmiljø: med høy grad av motivasjon
- Fagansvar: kvaliteten av tjenesteytelsen
- Økonomistyring: iht. budsjettmål
- Innovasjon/nytenking: tydelige prosesser
- Omdømmebygging: aktiv to-veis-kommunikasjon internt og eksternt

2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2

Ledere avlønnet iht. hovedtariffavtalens kap 3, pkt. 3.4.1 og 3.4.2 har det overordnete ansvar for

- Fag
- Personal
- Budsjett

I Fauske kommune gjelder dette følgende stillinger

- Rådmann og kommunalsjefer
- Økonomisjef/~~Personalsjef~~ HR-sjef
- Enhetsledere
- Rektorer/*assisterende rekto*r (jf. HTA vedlegg 1)

Det er et nedfelt prinsipp at overordnet skal være lønnet høyere enn underordnet.
Det bør være en lønnsforskjell på minimum kr. 20.000,- mellom en leders lønn og høyest lønte underordnetes grunnlønn. Unntak for ordningen kan være i tilfeller der underordnet har særskilt avlønning pga. spesiell kompetanse, retrettstilling eller andre særlige forhold.

Rådmann skal være minimum kr. 50.000,- høyere lønnet enn høyeste lønte kommunalsjef.

Lønnsnivået bør være slik at kommunen blir konkurransedyktig på arbeidsmarkedet. Det må fremkomme at lederstillinger tillegges et stort og selvstendig ansvar.

Kriterier for lederavlønninger fremkommer i hovedtariffavtalens kap 3 pkt. 3.4.1

- Oppnådde resultater i forhold til virksomhetens mål
- Utøvelse av lederskap
- Betydelige organisatoriske endringer
- Behov for å beholde kvalifisert arbeidskraft

Det ~~skal~~ inngås avtale mellom den enkelte leder og nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.

2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3

Med leder iht. hovedtariffavtalens kap 3.4.3 menes ledere som i sin stilling innehar delegert budsjett-, økonomi- eller personalansvar. Lønn til disse fastsettes etter forhandlinger lokalt.

Disse skal avlønnes høyere enn dem de er satt til å lede. Unntak for ordningen er i de tilfeller underordnete har særskilt avlønning på grunn av spesiell funksjon, kompetanse, retrettstilling eller andre særskilte forhold.

I Fauske kommune gjelder dette ~~ledere med vesentlige arbeidsgiverfunksjoner med fag-, økonomi- og personalansvar som~~

- Styrere
- Avdelingssykepleier/-leder
- Andre med tilsvarende funksjoner

Det inngås avtale mellom den enkelte leder og nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.

2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte

Det vises til hovedtariffavtalen kap 3.5:

Hovedtillitsvalgte som er innvilget hel permisjon fra sin stilling avlønnes med minimum kr. 445 500,- pr år, men skal ikke lønnes under det vedkommende ville hatt i opprinnelig stilling (inklusive faste og variable tillegg).

2.8 Kriterier for avlønning i kap 5

I hovedtariffavtalen kap 5 fremkommer:

- Ved lønnsfastsettelse skal det blant annet tas hensyn til stillingens kompleksitet og den enkelte ansattes kompetanse, ansvar, innsats og resultatoppnåelse
- Ved lønnsregulering for stillingene i kap 5 tas det hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet

2.9 Kompetanseavlønning

I kommunestyresak 149/12 den 4.10.2012 ble kompetanseavlønning innført i Fauske kommune for videreutdanning fullført etter denne dato. Dette under forutsetning av inngått avtale med leder i forkant.

For videreutdanning som fører til endring av stillingsgruppe og dermed ny avlønning i henhold til hovedtariffavtalen inngås ingen lokal avtale om kompetanseavlønning.

Lønn skal *gjenspeile* ~~være gjenytelse for~~ den ansattes kompetanse.
Det skal være en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling. Relevant etter-/videreutdanning skal vektlegges *i lønnsutviklingen.*

Kap 5
For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalens kap 5 vises til de generelle bestemmelsene i HTA kap 3.3 og 5.2.

Kapittel 5 har årlig lønnsregulering.

Kap 4

For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalen kap 4 vises til hovedtariffavtalens kap 3.2, 3.3 og 4.2.4.

Ansatte kan lokalt avlønnes høyere enn i stillingens minstelønnsplassering når:

- Fauske kommune ved tilsetting vurderer søkers videreutdanning som relevant for stillingen
- Fauske kommune inngår skriftlig avtale med en ansatt om konkret videreutdanning, og denne er relevant for nåværende stilling

Alle ansatte, vikarer og timepersonell *med helsefaglig utdanning* som går i turnus avlønnes med minimum lønn lik 8 års ansiennitet, jf ~~Kommunestyrevedtak 198/16~~ PART-vedtaket 8/20.

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 1 (assistent, fagarbeider og 1-årig fagskoleutdannet) gjelder:

- 15 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 5 000
- 30 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 10 000
- 60 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 20 000

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 2 (minimum 3-årig U/H-utdanning, maksimum lektor med ~~tilleggsutdanning~~ *krav om mastergrad*) gjelder:

- 15 studiepoeng kr 5 000
- 30 studiepoeng kr 10 000
- 60 studiepoeng kr 20 000

Felles for alle stillinger i gruppe 1 og gruppe 2
- Kompetansetillegg gis for inntil 60 fagskolepoeng/studiepoeng

- Kompetansetillegget ~~legges som et fast tillegg til~~ *kommer i tillegg til grunnlønn i* gjeldende stillingskode
- Ved overgang til ny ~~stilling~~ *stillingskode* ~~med særskilt krav til utdanning~~ faller kompetansetillegget bort. Det inngår i ny grunnlønn.

Kompetansetillegget gjøres gjeldende den 1. i den måneden dokumentasjon er levert, *alternativt dato på vitnemålet dersom dette er etter den 1. i innleveringsmåneden.*

For lærere kan stillingskode endres to ganger i året, 1. januar og 1.august, jf. HTA vedlegg 6.

2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev

Ansatte med fagbrev avlønnes minimum som fagarbeider ~~uavhengig av stilling.~~ *dersom fagbrevet er av relevans til stillingen.*

2.11 Avlønning av pedagogiske ledere

Pedagogisk leder avlønnes med et tillegg på kr 25 300,- i 100 % stilling som pedagogisk ledertillegg. Tillegget er brøkavhengig.

Konstituerte pedagogiske ledere lønnes etter ansiennitet som 3-årig høgskoleutdanning uten tillegg.

2.12 Avlønning av studenter

Studenter som kan dokumentere at de har fullført deler av utdanningen *som er av relevans for stillingen i Fauske kommune* avlønnes som følger:

- ~~Ettårs~~ sykepleier-/vernepleierstudenter *som kan dokumentere fullført 60 studiepoeng* lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 0 års ansiennitet
- ~~Toårs~~ sykepleier-/vernepleierstudenter *som kan dokumentere fullført 120 studiepoeng* lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 2 års ansiennitet

  Tilsvarende gjelder annen relevant høyskoleutdanning innen helsefag/sosialfag

- Legestudenter som har fullført to år får samme betingelser som ~~ett års sykepleier/vernepleierstudenter~~ *kulepunkt 1*
- Legestudenter som har fullført tre år lønnes tilsvarende som ~~to års sykepleier- og vernepleierstudenter~~ *kulepunkt 2*

Det vil si at ~~K-vedtaket 198/16~~ *PART-vedtaket 8/20* om avlønning etter 8 års ansiennitet ikke gjelder for denne gruppen.

2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg

Tillegget er variabel lønn for spesielle funksjoner eller særlig ansvar, og gis som regel for ett skoleår/ barnehageår av gangen.

- Fordeling av aktuelle funksjonene avgjøres av leder etter drøfting med tillitsvalgte

- Endring/oppretting av nye funksjonstillegg kan foretas i forbindelse med lokale forhandlinger
    - nye tillegg kan opprettes der ansvaret og/eller funksjonen ikke er en naturlig del av stillingens ansvar og oppgaver
- En ansatt kan ikke inneha mer enn to funksjoner
- Rådmannen kan i tillegg etter drøfting med aktuelle tillitsvalgte, nedlegge og opprette funksjoner/tillegg ved behov
    - Fra HTA, vedlegg 1, bokstav (l)

      Nedlegging av funksjoner, jf. SFS 2213
      Ved eventuell nedleggelse av lokalt opprettede funksjoner som er finansiert av midler fra lokale forhandlinger iht. HTA kap 4.A.1, skal lønnstillegget regnes inn i grunnlønnen til de arbeidstakerne som innehar funksjonen på det tidspunktet den nedlegges.

Følgende funksjoner i grunnskolen er sentralt bestemt med minimumsgodtgjørelse/lokalt gitt godtgjørelse pr år:

- Kontaktlærer kr 12.000 /kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Rådgiver/Sosiallærer kr 12.000/kr. 12.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Følgende funksjoner i grunnskolen er lokalt opprettet i Fauske kommune med følgende sats pr år fremforhandlet i 2017:

- Teamleder kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Fagansvarlig kr. 11.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Disse kan reguleres gjennom de lokale forhandlingene ved hvert hovedoppgjør.

~~3. Veiledende for lønnsfastsettelse~~

~~Det vises til hovedtariffavtalens kap 3, 4 og 5, Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet~~

~~Prinsipper for lønnsfastsettelse:~~

- ~~Rådmann skal være minimum 50 000,- høyere lønnet enn høyeste lønte kommunalsjef~~
- ~~Nærmeste leder bør være minimum 20 000,- høyere lønnet enn høyeste lønte ansatt. Unntak for ordningen kan være i tilfeller der underordnet har særskilt avlønning pga. spesiell kompetanse, retrettstilling eller andre særlige forhold.~~

3. Avslutning

Planen skal være retningsgivende og veiledende for lønnsfastsettelse i kommunen. Den skal rulleres og harmoniseres med blant annet sentralt inngåtte tariffavtaler.

Kommunen som arbeidsgiver gis en frihet til å bruke lønnssystemet aktivt i sin personalpolitikk. Det er åpnet for at individuell vurdering og dermed resultatoppnåelse kan belønnes gjennom lønnsøkning.

Dersom det er konkurranse om rekruttering av helt nødvendig spisskompetanse gis det anledning til bruk av lønn som virkemiddel.

Det vesentligste av lønnsutvikling i kommunen vil bero på sentrale føringer.

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Lønnspolitisk plan

2020-2022

Revidert og godkjent i Kommunestyresak 107/18 8.november 2018

Innhold

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan ... 3
1.1 Visjon – Fauske mot 2025 ... 3
Fauske – folkehelsekommunen der alle trives ... 3
1.2 Overordnet mål – Fauske 2025 ... 3
Fram mot år 2025 skal vi sammen videreutvikle Fauske kommune til et samfunn der det er: 3
- God helse ... 3
- Vekst i næringslivet ... 3
- Vekst i folketallet ... 3
- Gode tjenester ... 3
1.3 Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse ... 3
2. Lokal lønnspolitikk ... 3
2.1 Mål ... 3
2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger i kapittel 4 ... 4
2.3 Drøftinger og forhandlinger ... 4
2.4 Personalpolitiske virkemidler ... 4
2.5 Likelønn og likestilling ... 5
2.6 Lederavlønninger – Kapittel 3 ... 5
2.6.1 Generelle kriterier ... 5
2.6.2 Kriterier for lederavlønning ... 5
2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2 ... 5
2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3 ... 6
2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte ... 6
2.8 Kriterier for avlønning i kap 5 ... 6
2.9 Kompetanseavlønning ... 6
2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev ... 8
2.11 Avlønning av pedagogiske ledere ... 8
2.12 Avlønning av studenter ... 8
2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg ... 8
3. Avslutning ... 9

1. Bakgrunn for lønnspolitisk plan

1.1 Visjon – Fauske mot 2025

Fauske – folkehelsekommunen der alle trives

1.2 Overordnet mål – Fauske 2025

Fram mot år 2025 skal vi sammen videreutvikle Fauske kommune til et samfunn der det er:

- God helse
- Vekst i næringslivet
- Vekst i folketallet
- Gode tjenester

1.3 Hovedtariffavtalen og lokal lønnsfastsettelse

Fauske kommune tar gjennom sitt medlemskap i KS utgangspunkt i hovedtariffavtalens generelle lønns- og stillingsbetegnelser.

Det vises til hovedtariffavtalens kap 3, 4 og 5, Garantilønn og lønnstillegg for ansiennitet og hovedtariffavtalens kap 3 punkt 3.2 der det fremkommer at det skal utarbeides en lokal lønnspolitikk og kriterier for lokale lønnstillegg etter drøftinger med de ansattes organisasjoner. Det skal tilstrebes enighet om kriteriene.

Lønnspolitikken i Fauske kommune utvikles i en prosess mellom administrativ ledelse og arbeidstakerorganisasjonene før endelig politisk godkjenning.

Den skal være veiledende og retningsgivende for lønnsfastsetting og lønnsutvikling. Videre skal den fange opp lokale utfordringer og være et supplement til sentralt bestemte lønnsføringer.

2. Lokal lønnspolitikk

2.1 Mål

Fauske kommune skal

- ha en attraktiv lønnspolitikk for å rekruttere og beholde arbeidstakere
- ha en lønnspolitikk som skaper engasjement hos den enkelte ansatte
- gi den enkelte mulighet for en god og konkurransedyktig lønnsutvikling
- ha en lønnspolitikk som skal bidra til å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinne- og mannsdominerte yrker
- tilstrebe å tilby alle ansatte minimum 80 % stilling.

2.2 Lokal lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger i kapittel 4

Lønn skal fastsettes ved tilsetting eller ved forhandlinger med utgangspunkt i vedtatte kriterier og rammer i forhold til aktuelt lønnsnivå.

Ansatte som får sin lønn regulert gjennom hovedtariffavtalens kap. 4 følger et minstelønnssystem. Lønn utover minstelønn forutsettes gitt gjennom lokale forhandlinger etter vurdering av

- Effektivitet
- Kvalitet på arbeidet
- Trivsel og bedre arbeidsmiljø
- Engasjement

2.3 Drøftinger og forhandlinger

Det gjennomføres årlige drøftingsmøter om rekrutteringssituasjonen og om framtidig kompetansebehov for ulike stillingsgrupper i kommunen, jf. Kommunens kompetanseplan.

Den lokale lønnspolitikken skal:

- Utformes og virke slik at kvinner og menn likebehandles i vurdering av lønn og avansement for arbeid av lik verdi
- Legge til rette for faglige karriereveier og avansementsmuligheter
- Angi kriterier for innplassering i eventuelle avansementsstillinger
- Etablere en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling
- Vise hvordan ønsket og tilegnet kompetanse gir lønnsmessig uttelling

Forut for lokale lønnsforhandlinger skal arbeidsgiver legge fram tallmateriale/statistikk som viser lønnsnivå og lønnsutvikling, bl.a. fordelt på kjønn og stillingskoder som grunnlag for også å kunne drøfte likelønn.

Lokal justering av lønn skal skje i samsvar med HTA forhandlingsbestemmelser og i tråd med lønnspolitisk plan.

Det vises for øvrig til hovedtariffavtalens § 3.2.1 og vedlegg 3.

2.4 Personalpolitiske virkemidler

For å beholde kvalifiserte arbeidstakere og for å rekruttere nye kan følgende virkemidler utover lønn anvendes i Fauske kommune:

- Kompetanseutvikling, jf. kompetanseplan
- Gode og fleksible permisjonsmuligheter, jf. permisjonsreglement
- Ulike velferdstiltak, jf. HMS-plan
- Fleksible arbeidstidsordninger
- Seniortiltak
- Rekruttere internt ved grunn- og videreutdanning av egne ansatte/bindingstid
- Ansatte med helsefaglig utdanning i helse/omsorg som går i turnus lønnes minimum tilsvarende etter 8 års ansiennitet, jf PART-vedtaket 8/20.

2.5 Likelønn og likestilling

Ledere og tillitsvalgte har et særlig ansvar for det løpende likelønns- og likestillingsarbeidet i kommunen.

2.6 Lederavlønninger – Kapittel 3

2.6.1 Generelle kriterier

- Være objektive
- Relatert til virkeområde
- Så langt som mulig kunne måles
- Fremme likelønn og likestilling
- Kreditering for kompetanseutvikling

2.6.2 Kriterier for lederavlønning

Lederavlønning må være relatert til oppnådde resultater med fokus på følgende:

- Personalansvar: forvaltning av personalprosedyrer
- Arbeidsmiljø: med høy grad av motivasjon
- Fagansvar: kvaliteten av tjenesteytelsen
- Økonomistyring: iht. budsjettmål
- Innovasjon/nytenking: tydelige prosesser
- Omdømmebygging: aktiv to-veis-kommunikasjon internt og eksternt

2.6.3 Ledere etter kap. 3.4.1 og 3.4.2

Ledere avlønnet iht. hovedtariffavtalens kap 3, pkt. 3.4.1 og 3.4.2 har det overordnete ansvar for

- Fag
- Personal
- Budsjett

I Fauske kommune gjelder dette følgende stillinger

- Rådmann og kommunalsjefer
- Økonomisjef/ HR-sjef
- Enhetsledere
- Rektorer/assisterende rektor (jf. HTA vedlegg 1)

Det er et nedfelt prinsipp at overordnet skal være lønnet høyere enn underordnet.
Det bør være en lønnsforskjell på minimum kr. 20.000,- mellom en leders lønn og høyest lønte underordnetes grunnlønn. Unntak for ordningen kan være i tilfeller der underordnet har særskilt avlønning pga. spesiell kompetanse, retrettstilling eller andre særlige forhold.

Rådmann skal være minimum kr. 50.000,- høyere lønnet enn høyeste lønte kommunalsjef.

Lønnsnivået bør være slik at kommunen blir konkurransedyktig på arbeidsmarkedet. Det må fremkomme at lederstillinger tillegges et stort og selvstendig ansvar.

Kriterier for lederavlønninger fremkommer i hovedtariffavtalens kap 3 pkt. 3.4.1

- Oppnådde resultater i forhold til virksomhetens mål
- Utøvelse av lederskap
- Betydelige organisatoriske endringer
- Behov for å beholde kvalifisert arbeidskraft

Det inngås avtale mellom den enkelte leder og nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.

2.6.4 Ledere etter kap 3.4.3

Med leder iht. hovedtariffavtalens kap 3.4.3 menes ledere som i sin stilling innehar delegert budsjett-, økonomi- eller personalansvar. Lønn til disse fastsettes etter forhandlinger lokalt.

Disse skal avlønnes høyere enn dem de er satt til å lede. Unntak for ordningen er i de tilfeller underordnete har særskilt avlønning på grunn av spesiell funksjon, kompetanse, retrettstilling eller andre særskilte forhold.

I Fauske kommune gjelder dette

- Styrere
- Avdelingssykepleier/-leder
- Andre med tilsvarende funksjoner

Det inngås avtale mellom den enkelte leder og nærmeste overordnete. Disse skal jevnlig evalueres og ha betydning for lønnsutviklingen.

2.7 Avlønning hovedtillitsvalgte/fellestillitsvalgte

Det vises til hovedtariffavtalen kap 3.5:

Hovedtillitsvalgte som er innvilget hel permisjon fra sin stilling avlønnes med minimum kr. 445 500,- pr år, men skal ikke lønnes under det vedkommende ville hatt i opprinnelig stilling (inklusive faste og variable tillegg).

2.8 Kriterier for avlønning i kap 5

I hovedtariffavtalen kap 5 fremkommer:

- Ved lønnsfastsettelse skal det blant annet tas hensyn til stillingens kompleksitet og den enkelte ansattes kompetanse, ansvar, innsats og resultatoppnåelse
- Ved lønnsregulering for stillingene i kap 5 tas det hensyn til lønnsutviklingen i tariffområdet

2.9 Kompetanseavlønning

I kommunestyresak 149/12 den 4.10.2012 ble kompetanseavlønning innført i Fauske kommune for videreutdanning fullført etter denne dato. Dette under forutsetning av inngått avtale med leder i forkant.

For videreutdanning som fører til endring av stillingsgruppe og dermed ny avlønning i henhold til hovedtariffavtalen inngås ingen lokal avtale om kompetanseavlønning.

Lønn skal gjenspeile den ansattes kompetanse.

Det skal være en naturlig sammenheng mellom arbeidstakerens kompetanse, kompetanseutvikling og lønnsutvikling. Relevant etter-/videreutdanning skal vektlegges i lønnsutviklingen.

Kap 5
For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalens kap 5 vises til de generelle bestemmelsene i HTA kap 3.3 og 5.2.

Kapittel 5 har årlig lønnsregulering.

Kap 4

For ansatte som får sin lønn iht. hovedtariffavtalen kap 4 vises til hovedtariffavtalens kap 3.2, 3.3 og 4.2.4.

Ansatte kan lokalt avlønnes høyere enn i stillingens minstelønnsplassering når:

- Fauske kommune ved tilsetting vurderer søkers videreutdanning som relevant for stillingen
- Fauske kommune inngår skriftlig avtale med en ansatt om konkret videreutdanning, og denne er relevant for nåværende stilling

Alle ansatte, vikarer og timepersonell turnus avlønnes med minimum lønn lik 8 års ansiennitet, jf PART-vedtaket 8/20.

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 1 (assistent, fagarbeider og 1-årig fagskoleutdannet) gjelder:

- 15 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 5 000
- 30 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 10 000
- 60 fagskolepoeng/ studiepoeng kr 20 000

For fast ansatte som får lønn iht. hovedtariffavtalens kap 4.1, stillingsgruppe 2 (minimum 3-årig U/H-utdanning, maksimum lektor med krav om mastergrad) gjelder:

- 15 studiepoeng kr 5 000
- 30 studiepoeng kr 10 000
- 60 studiepoeng kr 20 000

Felles for alle stillinger i gruppe 1 og gruppe 2
- Kompetansetillegg gis for inntil 60 fagskolepoeng/studiepoeng
- Kompetansetillegget kommer i tillegg til grunnlønn i gjeldende stillingskode
- Ved overgang til stillingskode faller kompetansetillegget bort. Det inngår i ny grunnlønn.

Kompetansetillegget gjøres gjeldende den 1. i den måneden dokumentasjon er levert, alternativt dato på vitnemålet dersom dette er etter den 1. i innleveringsmåneden.

For lærere kan stillingskode endres to ganger i året, 1. januar og 1.august, jf. HTA vedlegg 6.

2.10 Avlønning av ansatte med fagbrev

Ansatte med fagbrev avlønnes minimum som fagarbeider dersom fagbrevet er av relevans til stillingen.

2.11 Avlønning av pedagogiske ledere

Pedagogisk leder avlønnes med et tillegg på kr 25 300,- i 100 % stilling som pedagogisk ledertillegg. Tillegget er brøkavhengig.

Konstituerte pedagogiske ledere lønnes etter ansiennitet som 3-årig høgskoleutdanning uten tillegg.

2.12 Avlønning av studenter

Studenter som kan dokumentere at de har fullført deler av utdanningen som er av relevans for stillingen i Fauske kommune avlønnes som følger:

- Sykepleier-/vernepleierstudenter som kan dokumentere fullført 60 studiepoeng lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 0 års ansiennitet
- Sykepleier-/vernepleierstudenter som kan dokumentere fullført 120 studiepoeng lønnes som assistent/pleiemedarbeider med lønn tilsvarende fagarbeider med 2 års ansiennitet

  Tilsvarende gjelder annen relevant høyskoleutdanning innen helsefag/sosialfag

- Legestudenter som har fullført to år får samme betingelser som kulepunkt 1
- Legestudenter som har fullført tre år lønnes tilsvarende som kulepunkt 2

Det vil si at PART-vedtaket 8/20 om avlønning etter 8 års ansiennitet ikke gjelder for denne gruppen.

2.13 Spesielle tillegg i undervisningsstillinger/funksjonstillegg

Tillegget er variabel lønn for spesielle funksjoner eller særlig ansvar, og gis som regel for ett skoleår/ barnehageår av gangen.

- Fordeling av aktuelle funksjonene avgjøres av leder etter drøfting med tillitsvalgte
- Endring/oppretting av nye funksjonstillegg kan foretas i forbindelse med lokale forhandlinger
    - nye tillegg kan opprettes der ansvaret og/eller funksjonen ikke er en naturlig del av stillingens ansvar og oppgaver
- En ansatt kan ikke inneha mer enn to funksjoner
- Rådmannen kan i tillegg etter drøfting med aktuelle tillitsvalgte, nedlegge og opprette funksjoner/tillegg ved behov

- Fra HTA, vedlegg 1, bokstav (l)

  Nedlegging av funksjoner, jf. SFS 2213
  Ved eventuell nedleggelse av lokalt opprettede funksjoner som er finansiert av midler fra lokale forhandlinger iht. HTA kap 4.A.1, skal lønnstillegget regnes inn i grunnlønnen til de arbeidstakerne som innehar funksjonen på det tidspunktet den nedlegges.

Følgende funksjoner i grunnskolen er sentralt bestemt med minimumsgodtgjørelse/lokalt gitt godtgjørelse pr år:

- Kontaktlærer kr 12.000 /kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Rådgiver/Sosiallærer kr 12.000/kr. 12.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Følgende funksjoner i grunnskolen er lokalt opprettet i Fauske kommune med følgende sats pr år fremforhandlet i 2017:

- Teamleder kr. 25.300,- uavhengig av stillingsbrøk
- Fagansvarlig kr. 11.000,- uavhengig av stillingsbrøk

Disse kan reguleres gjennom de lokale forhandlingene ved hvert hovedoppgjør.

3. Avslutning

Planen skal være retningsgivende og veiledende for lønnsfastsettelse i kommunen. Den skal rulleres og harmoniseres med blant annet sentralt inngåtte tariffavtaler.

Kommunen som arbeidsgiver gis en frihet til å bruke lønnssystemet aktivt i sin personalpolitikk. Det er åpnet for at individuell vurdering og dermed resultatoppnåelse kan belønnes gjennom lønnsøkning.

Dersom det er konkurranse om rekruttering av helt nødvendig spisskompetanse gis det anledning til bruk av lønn som virkemiddel.

Det vesentligste av lønnsutvikling i kommunen vil bero på sentrale føringer.